Sub nostro venerabili martino de [illegible] Commutatione hyemali anno domini 1512

Donati minoris Grāmatici non vulgaris de octo partibus orationis. egregia vtilisq; declaratio. cū pulcherimis questionib9 studiosis scholaribus plurimū accōmodatis: per venerabilem virum Magistrum Johannem Glogouiensem in studio Cracouiensi edita. Jam denuo et iterum emendata. reuisa diligenter atq; impressa Anno. M, CCCCC. ix.

Laurentius Coruinus ad Lectorem.

Donatum latie qui fundamēta loquele
Optima pro teneris contulit ingenijs
Preceptu vt facilis sit: ab omni errore resoluit
Hic vir quem tellus Glogouiana tulit
Quisquis es excelsam doctrine abiturus ad arcem
Hunc semper memori suadeo mente legas
Isto nanq; gradu ad sublimia tecta Minerue
Ibis: et in summo vertice doctus eris.

In minorem Magistri Donati de octo partibus orationis librũ maiori volumini Prisciani correspondentem Argumentum incipit foeliciter.

Riscianus oĩm Grãmaticorũ precipuus in maiori volumine octo ptium orationis naturas describit. accidentiaqꝫ vnicuiqꝫ pti propria ostendit. Partiũ enĩ orationis cognitio oĩm scienciarum fundamẽtum existit. Non potest enĩ logicus veritatem et falsitatem enuntiationũ agnoscere. nisi prius enũtiationis partes componat. Rhetor non ornate loqui poterit: nisi naturam et scientiam ptium orationis intelligat sicqꝫ in scientijs alijs hoc idem facillime probari poterit ℂ Cũ vo Prisciani doctrina nedũ iunioribꝰ difficilis: qn ymo ad intelligendum in primis inusitata tediosaqꝫ appareat. recte Ethimologie studia a minori Donati editione in Ethimologie studio edoceri volẽtibus incipiẽda erũt. A minoribus enim ad maiora in studijs humanis procedendum esse vetus ordo persuadet. Donatus enim compendiosius leuiusqꝫ omnia exemplari manuductione edocuit q̃ iunioribꝰ in ethimologie studio necessaria opportunaqꝫ existũt. Ut itaqꝫ iuniorũ animi et nouorũ studentium ingenia: a minoribꝰ ad maiora studia felici excrescãt studio. Ego Magister Johãnes Glogoniẽsis: alme florentissimeqꝫ vniuersitatis Studij Cracouiensis maioris Collegij artistarum Collegiatus. pro laude dei: gloria famaqꝫ Uniuersitatis nostre in cõmunẽ nouiciorum studentũ pfectũ. Questiones compendiosas in libellum Magistri Donati de octo partibus oratiõis recolligere institui: vt sic iuniorum ingenia: artis gramamatice principijs valeant edoceri.

Diuisio maioris voluminis Prisciani in libros partiales sedecim grãmaticorum Principis.

ℂ Primus liber Prisciani cõtinet de voce ⁊ eius spẽbus. de littera quid sit littera. de gñibus eius et speciebus. de singularum potestate que et in quas transeunt per declinationes et cõpositiões partium orationis.
ℂ Secundus de sillaba quid sit sillaba. quot litteris cõstare potest et quo ordine et quo sono. de accẽtibus singulis sillabis. de dictiõe quid sit dictio que eius drña ad sillabam. de oratiõe quid sit oratio. quot sunt ptes eius et de earum proprietate. De nomine quid sit nomen de accidentibus eius.
ℂ Quot sunt spẽs ppriorũ nominũ: quot appellatiuorũ. quot adiectiuorũ q̃t deriuatiuoꝝ. De patronominicis ⁊ q̃t eorũ forme. quomodo deriuant ex quibꝰ primitiuis. de diuersis possessiuorum terminatõibus et eorum regulis.
ℂ Tertius est de compatiuis et suplatiuis et eorum diuersis extremitatibꝰ ex quibus de declinationibus nominum. quomodo formantur.
ℂ Quartus de nomiatiuis et verbalibus et pticipialibus quot eorum species ex quibus primitiuis. quomodo nascuntur.
ℂ Quintus est de generibus dinoscendis per singulas terminationes. de numeris. de figuris et earum compage. de casu.
ℂ Sextus de ntõ casu per singulas extremitates omnium nominum tam in vocales q̃ in consonantes desinentium per ordinem. De genitiuorum tam vltimis q̃ penultimis sillabis.
ℂ Septimus de ceteris obliquis casibus tam singlaribus q̃ pluralibus.
ℂ Octauus de verbo et eius accidentibus.
ℂ Nonus de regulis generalibus omnium coniugationum. et preterito pfecto prime et secunde coniugationis.
ℂ Decimus de preterito perfecto tertie et quarte cõiugationis.
ℂ Undecimus de participio.
ℂ Duodecimus et tredecimus de pronomine.
ℂ Decimusquartus de prepositione.
ℂ Decimusquintus de aduerbio et interiectione.
ℂ Decimussextus de coniunctione et in hoc terminat maiꝰ volumẽ prisciani.

Aristotiles omniū recte philozophantiū. Princeps modū ꝓcedendi scientificuȝ ostendēs a cōmunioribus ad specialia magis primo phisicorū ꝑsuadet ꝓcedere. Dicit eñ. Innata est nobis via ꝓcedēdi a cōiorıbus ad spetialia magis. Oēs eñ pueri oēs viros primo appellant patres, et omnes feminas matres. postea aūt vnūquodqꝫ determinant. cū scȝ in crescendo discretōem et annos suscipiūt vt dicit albert⁹ primo phisicoꝝ. Cū itaqꝫ nostra pn̄s intētio versat̄ circa grāmaticā. ideo in p̄mis dicendū est q̄d sit grāmatica diffinitiue et diuisiue. Cū aūt grāmatica sit vna ars de septē artib⁹ liberalib⁹. et ars cōior est q̄ grāmatica. recto ordine prius dicendū erit q̄d sit ars diffinitiue. et ex pn̄ti quō diuidi habeat in septem artes liberales. Et q̄r ars existit vn⁹ de habitib⁹ intellectualibus quinqꝫ. et hītus est cōior q̄ ars. et ideo in p̄mis dicendū erit q̄d sit habit⁹ diffinitiue ⁊ diuisiue. ⁊ ex cōsequēti quot sunt habit⁹ intellectuales. vt sic cōmuniora specialiora vero ordine precedant.

Irca initiū scīe donati Querit̄ Primo. ¶ Vtrū tm̄ sunt quinqꝫ habit⁹ intellectuales. Et vtrum diffinitio artis (videlicet ista. Ars est habitus intellectualis aīe recta rōe factiuus) sit bn̄ assignata. Pro intellectōe questiōis note. ¶ Notandū q̄ hec questio duo querit. Primo querit vtrū tm̄ q̄nqꝫ sunt habit⁹ intellectuales. Scd̄o q̄rit vtrū diō artis quā cōiter ponim⁹ sit bn̄ assignata

Notandum est primo pro intellectiōe prime ptis questiōis q̄ Aristo. in p̄ntis duas assignat drñas inter habitū et dispositōem. Prima drña sumit̄ ex pte gn̄ationis. dispositio eñ acquiritur ex vno actu q̄d patet de rubedine causata ex verecūdia. Sed habit⁹ acquirit̄ ex multis actibus frequēter reiteratis vt ptȝ de scia que acquirit̄ ex multis studijs. Juxta eñ aristo. p̄mo ethicorū vna irundo nō facit ver nec vna dies calida estatem. nec vna virt⁹ facit hoīem felicē. Sic nec vnus actus studēdi facit hoīem sciētificū et doctū. ¶ Secūdo differt hītus et dispō ex pte corruptiōis. q̄r dispō faciliter remouet̄ a subiecto. sed habit⁹ difficulter. dicitur eñ in p̄dicamētis. Scientia eñ que est habitus nō faciliter remouet̄ a subiecto nisi grandis fiat pmutatio. ¶ Habitus aūt prima sui diuisiōe est duplex scȝ infusus et acquisit⁹. Habitus infusus est habit⁹ lumīe supnaturali adueniēs. Per lumē aūt supnaturale intelligit̄ gracia diuina. et tales hītus infusi sunt tres scȝ. fides spes. ⁊ charitas. de quib⁹ determiare nō ptinet ad grāmaticū sed ad theologū. Fides est substātia sperandarū rerū argumētum non appentiū. In qua dīone tangunt̄ tria. Primo q̄ fides est subā sperandarū rerū. nō q̄dem entitatiue. q̄r fides est accn̄s. sed fides est subā siītudinarie. sicut eñ substātia est fundamētū oīm accn̄tiū et subiectū. 7. metha. sic fides est fundamētū oīm virtutum. sine eñ fide nullus deo placere pōt ad hebreos. xi. ¶ Secūdo in dīone fidei tangit̄ q̄ fides est de reb⁹ sperandis et de vita post hanc vitā. Tertio tangit̄ in dīone fidei q̄ fides est de immanifestis et de his que nō appent. q̄r si fides esset de manifestis ⁊ de his que apparent nō haberem⁹ de fide meritum. dicit eñ Gregorius in Omel̄. Fides non habet meritū vbi rō hūana prebet experimentū. ¶ Spes aūt ē expectatō future btitudinis ex gr̄a dei ⁊ meritis nostris ꝓprijs p̄cedētib⁹ pueniēs. ¶ Charitas aūt ē dilectio qua de⁹ diligit̄ ꝓpter se ⁊ p̄ximus ꝓpter deum. Dicit aūt charitas

quasi chara vnitas. q̄r homo per charitatem fit vnum cum deo. Dilectio autē dicitur quasi duorū ligatio videlicet dei et hominis. Et de istis habitib⁹ nihil est ad propositum ideo breuiter de ipsis dicta sufficiunt.

Notandū scd̄o. q̄ habit⁹ acquisitus de quo ad ꝓpositū s̄m Aristo. in p̄dicamentis diffinit̄ sic. Habitus est qualitas acquisita ex actib⁹ frequēter reiteratis difficulter mobilis a subiecto. vt sciētia. Et hītus est duplex. s. corpis et anime. ¶ Habit⁹ corpis est qualitas acquisita corporea ex actib⁹ frequēter reiteratis difficulter mobilis a subiecto in corpe ⁊ membris corpalibus radicata. vt ars cursoria pugillatoria. ⁊ de isto nihil est ad ꝓpositū. ¶ Sed hītus aīe est qualitas acquisita ipsius aīe ex actibus frequēter reiteratis difficulter mobilis a subiecto. ⁊ est duplex. s. moralis et intellectualis. ¶ Moralis est hītus aīe quo ɔtingit aliq̄d fieri bn̄ vel male moraliter ꝑinptificās ⁊ abilitās ip̄m subcm̄ vt aīaȝ. vt bono adhereat et malū fugiat. ⁊ tales sūt decem vt tpantia. fortitudo. mā suetudo. magnanitas. magnificētia. affabilitas. veritas eutropolia. liberalitas. ⁊ amatiua honoris et de istis hītib⁹ moralib⁹ nihil est ad ꝓpositum. sed Aristo. ij. ethicorū de ip̄is determat. ¶ Sed habitus intellectualis est hīt⁹ ipsius aīe ꝑinptificās ip̄m subiectū ad assentiendū v̄o ⁊ dissentiēdum falso. vt ptȝ de scia qua mediante assentim⁹ vero. Dicit̄ eñ p̄mo posteriorū. Scia est veroꝝ eternorū et impossibilit̄r aliter se habentiū. Et hītus intellectualis est duplex. s. veridic⁹ et falsidicus. ¶ Falsidicus est q̄ ɔtingit falsuȝ dicere. vt heresis. ¶ Veridic⁹ est q̄ ɔtingit verū dicere. Et est duplex. q̄dā est veridic⁹ aliq̄n. quidā est hītus veridic⁹ semꝑ. Habitus veridic⁹ aliq̄n est q̄ aliq̄n cōtingit verum dicere Et tales sunt quinqꝫ. s. opinio. suspitio. p̄sumptio. ꝓbatio et verisilis cōiecturatio. ¶ Opinio est assensus alicui⁹ ꝓpositionis que apparet esse v̄a ꝓpter aliquā rōnem ꝓbabilē cum formidine ⁊ timore tn̄ de opposito vt assensus hui⁹ ꝓpositiōis mund⁹ est etern⁹. ¶ Suspitio vel suspectio in eadē significatiōe. dicit Joānes Ja. Est assensus alicuius ꝓpositiōis ꝓpter debile motiuū q̄ stante stat eque bn̄ talem ꝓpositiōem esse falsaȝ. vt iste practicat crines. ergo est houisator. ¶ Verisimilis cōiecturatō. est assensus alicuius ꝓpositiōis gn̄atus ꝓpter aliq̄d motiua ad quā cōiter solet sequi veritas vt cum videt̄ aliquē extrahere gladiuȝ in furore. et ira tūc fit assentio huic ꝓpositiōi. iste vult pcutere. assensus q̄ hui⁹ ꝓpositiōis dicit̄ verisilis cōiecturatio. ¶ Probatio est min⁹ noti ꝑ mai⁹ notū declaratio. ¶ Presumptio est alicuius facti verisilis existimatio scd̄m Tulliū. et de istis hītib⁹ nihil est ad ꝓpositū. ¶ Habit⁹ aūt veridic⁹ semꝑ est quo semꝑ cōtingit verū dicere vt scia et est duplex. q̄dam est speculatiu⁹ ⁊ q̄dā practic⁹. ¶ Habit⁹ speculatiu⁹ est qui est de rebus nō libere opabilib⁹ a nobis ꝑ liberā nostram volūtatem sed de rebus quarū deus vel natura est p̄ncipiū. vt est scia libri de celo que est de celo et stellis. modo celū et stelle non sunt opa intellect⁹ nostri sed dei. Dicit̄ eñ duodecimo methaphisice. A deo dependet celum et tota natura.

Notandū tertio q̄ habitus speculatiuus est duplex. q̄dā est de p̄ncipijs. q̄dam de p̄ncipiatis. Iste hītus speculatiu⁹ q̄ est de p̄ncipijs est duplex s̄m q̄ duplex est p̄ncipiū. Quoddā eñ est p̄ncipiū essendi scȝ q̄d causat esse aliq̄d reb⁹. vt de⁹ et intelligentie. Dicit̄ eñ p̄mo metha. De⁹ videt̄ oīb⁹ causare esse. Et p̄mo celi dicitur. Ab hoc q̄dē ente cūctis deriuatū est esse et viuere his quidē clarius his v̄o obscuri⁹. Intelligētie etiā sunt p̄ncipia essendi reb⁹ inferiorib⁹. ptȝ q̄r intelligētie mouēt orbes ⁊ speras. mō corpa celestia causant esse et vitā in reb⁹ inferiorib⁹. Dicit̄ eñ. 8. phisicoꝝ q̄ mot⁹ celi est

Aliq̄

causa in om̄ibus entib⁹ existētib⁹ ſm naturā. habitus ergo iste qui est de primis
pꝛincipijs essendi vocat sapiētia. Vn̄ sapiētia est hit⁹ speculatiu⁹ pꝛimoꝝ pꝛincipio-
rū essendi. pꝛincipiū aūt ꝯgnoscēdi est in cui⁹ virtute alia cognoscunt. vt sunt ꝓpo-
nes ꝑ se note quas pꝛima pꝛincipia vocam⁹. vt dr̄ iiij. metha. vt iste om̄e ens est vel
nō est de quolibet esse vł nō esse ⁊ nullo ambo simul. om̄e totū est maius sua pte.
hec ꝓpōnes dicunt ꝓpōes ꝑ se note et indemr̄abiles. non em̄ optet ꝙ ꝓbent sed
statim intellectis terminis quilibȝ sane mētis veritatib⁹ earū assentit. Dicunt au-
tē pꝛincipia cognoscendi qꝛ vt dicit. j. posterioꝝ.. Veritas cuiuslibet ꝯclonis sci-
te est ex veritate pꝛimoꝝ pꝛincipioꝝ ꝯgnoscendi. sicut em̄ ꝑ lumē solis oīa videtur.
qꝛ dicit: ij. de aīa. Nihil videt sine lumine. Sic nihil ꝯgnoscit sine pꝛimis pꝛincipijs
ꝯgnoscendi. vt declarat. j. posterioꝝ. Habit⁹ ergo iste q est de pꝛimis pꝛincipijs co-
gnoscendi vocat intellect⁹. vn̄ intellect⁹ est hit⁹ speculatiu⁹ pꝛimoꝝ pꝛincipioꝝ co-
gnoscendi. Quidā em̄ est hit⁹ speculatiu⁹ q est de pꝛincipiatis vt ꝯclonibus scibi-
lib⁹ ꝯclusio em̄ pꝛincipiat et ꝓbat ꝑ pꝛimissas. vt dr̄. j. posterioꝝ. et talis hit⁹ specu-
latiuus q est de pꝛincipiatis vocat scia. vn̄ scia est hit⁹ speculatiu⁹ cōclusiōis vel
ꝯclusionū ꝑ demōstratiōem vł ꝑ demōstratiōes acquisitus. Dicit. j. posterioꝝ. de-
mōstratō est syllogism⁹ faciēs scire. cōclusionis aūt est demōstratio. Hitus autē
practicus est q est de reb⁹ libere opabilibus a nobis ꝑ liberā nostrā voluntatem
et quoꝝ pꝛincipiū est volūtas. Et talis est duplex. qdā practic⁹ factiu⁹. ⁊ qdā acti-
uus. Actiu⁹ vt pꝛudētia. Vn̄ pꝛudētia est hitus cū rctā ratione actiu⁹. vł pꝛudē-
tia est rctā rō rerū agibiliū. mediāte em̄ pꝛudētia vt dicit Sen̄. rctē agim⁹. dicit
em̄ Seneca in libello de quatuoꝛ virtutib⁹ cardinalibus. Si pꝛudens esse cupis
anim⁹ tu⁹ trib⁹ dispenset tꝑibus. Presentia oꝛdīa: pꝛterita memoꝛare: et in fu-
turis ꝓspectū intende. Factiu⁹ aūt vt ars. Ars em̄ ē hit⁹ intellectualis anime
rctā rōne factiu⁹. Vł ars est rctā rō rerū factibilium. Cuius diōnis declaratio
patebit in notabili sequēti. mediāte em̄ arte artifex rctē facit ſm pꝛincipia et regu-
las sue artis. vt mēsatoꝛ vł sartoꝛ. ¶ Differūt aūt hitus speculatiu⁹ et practi-
cus tripłr. ¶ Primo ex pte subiecti. obiectum aūt em̄ habitus speculatiui non
est libere opabile a nobis obiectū aūt habitus pꝛctici est libere opabile a nobis.
¶ Scd̄o differūt ex pte finis. qꝛ finis habit⁹ speculatiui est scire practici vo op⁹.
Dicit em̄. ij. metha. Rethoꝛice quidē veritas practice vero opus. ¶ Tertio dif-
ferūt ex pte subiecti. qꝛ subcm̄ hitus speculatiui est intellectus speculatiu⁹. practi-
ci vo subcm̄ est intellect⁹ practicus. Dicunt aūt habit⁹ intellectuales non ideo ꝙ
sunt in aīa. qꝛ habitus moꝛales sic essent intellectuales. qꝛ etiam sunt in aīa. Di-
citur em̄. ij. ethicoꝝ. Tria sunt in aīa habit⁹ potētie et passiones. mō habit⁹ mo-
rales sunt habitus. Sȝ dicunt ideo intellectuales qꝛ ipsis mediantibus intelle-
ctus assentit vero et dissentit falso. Sȝ hit⁹ moꝛales ideo dicunt quia ipsis me-
diantibus voluntas eligit bonū et refutat malum. Sequitur coꝛrelarie ꝙ ha-
bitus intellectuales sunt ipsius intellectus assentiue. sed moꝛales electiue. pa-
tet coꝛrelarium ex dictis.

Notandū quarto pro diffinitione ar-

tis intelligētia. ¶ Ars diffinit sic. est hitus intellectualis aīe rctā ratiōe factiu⁹.
Pro qua diōne sciēdum. ꝙ diffinitū pn̄tis diffinitiōis est ars hūana. ꝓpter exclu-
dere artē diuinā que hic nō diffinit. Ratio. qꝛ ars est actus aīe. ars aūt diuina ē
substantia. qꝛ de⁹ met. oīa em̄ que sunt in deo sunt de⁹ met. Silr̄ hic diffinit ars ha-
bitualis et non actualis. ars em̄ actualis non est habitus conclusiōis sed ē act⁹
assentiendi alicui cōclusioni nō firmiter radicate. ¶ Vn̄ notandū ars est duplex.
quedā Actualis et est noticia acquisita qua quis actualiter alicui cōclusioni as-
sentit vt si aliquis nouiter applicatus ad logicā assentiret huic ꝯcloni. arguēdo

ab inferioꝛi ad supius est cōsequētia bona affirmatiue et sine distrubutiōe. tunc
assensus hui⁹ ꝯclusionis dicit ars actualis. ¶ Sed ars habitualis est notitia
acquisita alicuius cōclusionis per demōstratōem ꝓut illa notitia iam est firmi-
ter radicata in anima et vt est in anima sub quiete. vt noticia huius cōclusiōis
arguendo ab inferioꝛi ad supius affirmatiue et distributiue vt est firmiter radi-
cata in aīa. dicit ars hitualis. eo ꝙ est q̄litas acquisita exn̄s in anima et firmiter
in aīa radicata. Dicit aūt in fine diōnis ꝙ ars est hitus rctā rōne factiuus et
optet hoc intelligi de rōne artifitiali et nō moꝛali. Vn̄ duplex est rectitudo. que-
dam est rectitudo moꝛalis siue moꝛis ſm quā aliqd fit moꝛaliter bene vt facere
elemosinā ex charitate facere vnicuiqȝ iustitiā. et sic illud qt iuste fit recte dicitur
fieri. Alia aūt est rectitudo artis vel artifitialis ſm quā aliquid fit bene in ge-
nere sue artis ſm pꝛecepta et regulas artis. vt qn̄ sartoꝛ facit pulchrā tunicam
dicitur rctē facere rōne artifitiali. quia ſm regulas sue artis. Sequitur coꝛrela-
rie pꝛimo ꝙ ars decollandi hoīem fit rctā rōne artifitiali. licet nō moꝛali. ¶ Se-
quitur coꝛrelarie secundo. ꝙ aliquis potest facere aliquid rctā rōne artificiali:
qui tn̄ non opatur rctā rōne moꝛali. ptȝ de artifice qui est doctus in sua arte et ē
malus in vita. ¶ Istis notabilibus sic stantibus est cōclusio responsalis. Tantū
quinqȝ sunt habitus intellectuales ipsius anime veridici semper ad se inuicē ir-
reducibiles. specifice distincti in quos habitus intellectualis diuiditur ſm di-
uisionem mediatam et cōmuniter consuetam fieri. scȝ. sapientia. intellectus scien-
tia. ars et pꝛudentia.. Similiter diffinitio ipius artis est bene posita. Patet ve-
ritas huius conclusionis ꝑ pꝛima parte. s. ꝙ habit⁹ intellectuales sunt quinqȝ
ex sufficientia ipsoꝝum que est talis. Omnis habitus intellectualis vel est specu-
latiuus vel practicus. Si speculatiuus hoc est dupliciter. vel de principijs vel de
pꝛincipiatis. Si de pꝛincipijs hoc est dupliciter. Vel enim est de pꝛincipijs essen-
di sic est sapientia. Vel de pꝛincipijs cognoscendi sic est intellectus. vel de pꝛinci-
piatis sic est scientia. Si autē est practicus hoc est dupliciter. Vel est actiuus sic
est pꝛudentia. Vel factiuus sic est ars. ¶ Dico pꝛimo in intellectu cōclusionis ꝙ
tantum quinqȝ sunt habitus acquisiti ad innuendum ꝙ hic nihil determinatur
de habitibus infusis. ¶ Dico secundo intellectuales ad denotandū ꝙ hic non fit
mentio de habitibus moꝛalibus qui sunt decem vt patet. ij. ethicoꝝum. ¶ Dico
tertio ipsius anime pꝛopter excludere habitus coꝛpoꝛis de quibus etiam nihil
ad pꝛopositum. ¶ Dico quarto veridici. ad innuendam ꝙ de falsidicis habitib⁹
hic non determinat. ¶ Dico quinto veridici semper ad innuendum ꝙ hic non de-
terminatur de habitibus veridicis aliquādo qui sunt opinio, suspitio ⁊c̄. ¶ Dico
sexto ad se inuicem irreducibiles. quia plures sunt qui reducūtur ad istos. Sed
isti quinqȝ hic enumerati ita se habent ꝙ vnus non reducitur ad alium exquo
differunt specifice. Methaphisica enim reducitur ad sapientiam. habitus poli-
tici et iconomici reducuntur ad pꝛudentiā. Grāmatica. logica. rethoꝛica ad ar-
tem. ¶ Dico septimo specifice distincti qꝛ numeraliter distincti sunt plures. qꝛ
tot sunt qt sciūt eos exquo accidentia multiplicantur multiplicatiōe subiecto-
rum. vt patet. j. thopicoꝝum. ¶ Dico vltimo scd̄m diuisionē mediatam. quia se-
cūdum diuisionem immediatā essent tātum duo. omnis em̄ diuisio debet esse im-
mediata vel reducibilis ad īmediatā vt dicit Boetius in libro diuisionū. et licet
ista diuisio habituū non est immediata qꝛ habȝ qnqȝ membꝛa. tamen reducit ad
immediatā. vt sic oīs habitus intellectualis vel est speculatiu⁹ vel practicus vt
dictum est. ¶ Sed ꝙ secunda pars conclusionis sit vera. s. ꝙ diffinitio artis sit
bene posita pꝛobatur sic. Omnis diffinitio est bona que datur per genus et diffe-
rentiam et que facit diffinitum differre a quolibet nō contento sub diffinito. Sȝ
ista diffinicio artis est huiusmodi facit em̄ artem differre ab omnibus alijs que

tuo: habitibus intellectualibus. igitur diffinitio artis est bene posita. Maior est vna coditio bone diffinitōis vt ostendit Boeti⁹ in libro diffinitionū. Minor qr cū dicit habitus intellectualis hoc ponit pro gñe. sed cū dicit rctā rōne factiu⁹ hoc ponit loco differentie. Et p istam pticulā ars distinguitur ab alijs quatuor habitibus nullus enim habitus intellectualis fit recta ratione nisi ars vt patet ex predictis que declarata sunt superius : quare conclusio vera.

Ar Primo ɔtra pmā ptem cōclōnis. Nō sunt qnqz habitus intellectuales. igit pbatur aňs. qr prudētia et ars nō sunt habit⁹ distincti. igit habitus intellectuales nō sint quinqz. pbatur aňs. qr sequitur bñ artista est prudens. ergo ars est prudētia. tenet cōsequētia a cōiugatis. ij. Thopi cor. ℭ Dico verū argumentū concludit q ɔñtia a cōiugatis bene valet in pdicatiōe essentiali. vt homo est animal. ergo hūanitas est aīalitas. sed hic arguitur in pdicatione accñtali et in terminis accñtalib⁹. ista est pdicatō accñtalis arista est prudens.

Ar Scđo cōtra diffinitiōez artis. Diffinitō artis nō valet. igitur probatur aňs. qr aliqua ars nō est habit⁹. igit ars nō est habitus. tenet ɔñtia a pticulari negatiua ad indiffinitā negatiuā. aňs probatur quia ars dei nō est habitus. pbatur oīs habitus est accñs. sed in deū nullum cadit accidens. ergo ars dei non est habitus. Minor est nota quia habitus est qualitas. modo qualitas est accidēs. Minor est Aristo. xij. metha. vbi ostendit q deus est actus purus. modo si aliqđ accidens esset in deo/ tunc deus non esset act⁹ purus. ℭ Dico q diffinitio artis intelligit de arte hūana/ que acquirit per demonstrationem aut experientiam et talis est accñs. et non intelligitur de arte diuina quia talis est substātia et deus met. Dicit em̄ Dyonisius. Quidqđ est in deo : est deus met.

Ar Tertio ars hūana nō est hitus/ igit solutō nō valet. pbat aňs. habit⁹ est adiacētia corpis. sed ars non est adiacentia corpis. Maior est Aristo. in postpdicamētis. Minor. qr ars est in aīa et aīa nō est corp⁹. vt ptz scđo de aīa. Sz q ars sit in aīa qr est in intellectu artificis. ℭ Dico verū argūmētū cōcludit q ars nō est hitus capiēdo habitū p adiacētia corpis. sed ars est bñ habit⁹ capiēdo habitū p qualitate acquisita ex multis opatiōib⁹. Vñ habitus capitur dupl'r. Vno mō p adiacētia corpis vl' eorū que circa corp⁹ sunt. vt vestes dicunt habit⁹. et sic nō capit hic habitus. sed est speciale pdicamētum. Alio modo capitur habit⁹ p q̄litate ex multis acquisita actibus. et sic ars dicit habitus.

Ar Quarto ars humana non est habitus. igitur pbat oīs habit⁹ est q̄litas acquisita. sed aliqua ars est innata igitur. Maior ptz ex diōne habit⁹. Minor qr ars cursoria. ars pugillatoria sunt artes. vt notum est et tñ sunt innate. sunt em̄ naturales potētie. vt ostendit in predicamētis. modo naturalis potentia est qualitas innata vt declarat circa scđam spēm q̄litatis. ℭ Dico q ars cursoria et pugillatoria bene sunt innate et dicunt naturales potētias. sed sic nō sunt artes. sed vt ars cursoria et pugillatoria dicunt qualitates acquisitas p studium et exercitium sic bene sunt artes et sic diffinitio artis eis cōuenit.

Ar Quinto Diō artis nō valet qr ex ea sequit q scīa libri elenchoꝝ nō esset ars/ qđ tñ est falsum. pbat sequela qr scīa libri elenchorū docet aliqđ facere qđ nō fit rctā rōne pbat qr docet argumēta sophistica facere et illa nō fiunt recta ratione. probatur qr argumenta sophistica non sunt recte argumentatiōes/ igit nō sunt rctē rōnis/ tenet ɔñtia ab eodē ad idem. qr idē est rō et argumētatio. Sed aňs qr argumēta que docet scīa elenchorū sunt argumēta sophistica. ℭ Dico q rctā rō non capitur p argumētatiōe. sed capit hic rō p rctā rōne artifitiali. et sic argumēta sophistica fiunt recta ratiōe et rctō modo sue artis.

Ar Sexto. Diō artis cōuenit alteri a diffinito igitur probat qr cōuenit hitibus moralibus. vt tēpantie veritati ꝛc. Similiter cōuenit habitib⁹ theologicalib⁹. vt fidei spei et charitati. pbat qr mediātib⁹ hitib⁹ moralibus aliqđ fit recta rōe. Silr mediāte fide aliquid fit recta rōne. qr ꝑm fide aliquis agit ꝑm rectā rōnem. ℭ Dico q hitus morales et theologicales in diōne artis excludunt p gen⁹ scz habit⁹ intellectuales Vel dico q hitus morales ꝛ theologicales fiunt recta ratione morali et non artifitiali modo conclusio intelligitur de recta ratione artifitiali.

Ar septimo Ars est habit⁹ actiu⁹ igit. qr sequit bñ ars est habitus factiu⁹ ergo actiuus. tz consequētia a spetie ad genus. qr facere est agere. ℭ Dico q actiuum tm̄ est genus ad factiuū si capit cōiter sed hic capitur pprie.

Ar octauo. Diō artis cōuenit opinioni. igit non valet pbatur aňs qr aliqua opinio fit recta ratiōe. ℭ Dico q ad diffinitiōez artis debet addi firmus. modo opinio est habitus infirmus.

Ar contra solutiōem. Opinio etiā est habit⁹ firmus pbatur. qr stat aliquem firmiter assentire alicui opinioni. et sic talis opinio est habitus firmus. ℭ Dico verū argumentū cōcludit q opinio potest esse habitus firmus ratione subiecti sui in quo est/ sed non ratione obiecti: et sic ars dicitur habitus firmus ratione obiecti.

Vtruz tm̄ septem sint artes liberales

Pro intellectione questionis mote.

Notandū primo quāuis in questiōe

pcedenti posita est diō artis et satis sufficienter declarata accipiebat tñ in pdicta diōne ars pprie. Ars tñ cōiter sumpta ꝑm Tulliū diffinit sic. Ars est collectio multorū pceptoꝝ in vnū fine tendentiū. Per pcepta aūt in pposito intelligunt regule alicuius artis. sicut em̄ p pceptū dñi artat et ordinatur seru⁹ ad faciēduz illud qđ dñs pcepit. sic artifex p regl'as sue artis dirigit in opando. vt in grāmatica sunt multe regl'e que oēs ordinant in vnum finē. s. in orōnis ɔgrue cōstitutionē. Licet aūt ars varijs et diuersis modis diuidat. tñ hic ad ppositū est solū de artib⁹ liberalib⁹ que dicunt amminiculatiue respectu artiū pncipaliū vt dicetur inferi⁹. ℭ Notandū ergo q ars liberalis diffinit. Ars liberalis est habit⁹ speculatiu⁹ vl' practic⁹ q̄ acquirit sine fatigatōe et maculatiōe corpis/ quo nō cōtigit falsum dicere. In qua diōne artis liberalis tangunt tria. Primo dicit ars liberalis est hitus practicus vt triuiū vt grāmatica. loica. rethorica. he em̄ artes sunt de ꝑmone. grāmtica de sermōe ɔgruo vl' incōgruo. loica de sermone vo vel falso. rethorica de sermōe ornato. vel in ornato. modo ꝑmo est libere opabilis a nobis. ℭ Tangit etiā in diffinitōe. q aliqua ars liberalis est hitus speculatiu⁹/ vt totū q̄druuiū vt arithmetica. musica. geometria. astronomia. vt dicet inferius. ℭ Scđo tangit in diffinitōe q ars liberalis fit sine fatigatōe. et maculatione corpis. et p hoc habet drña inter artes liberales et mechanicas. Artes em̄ mechanice fiūt cū maculatiōe corpis et fatigatōe vt ptz de arte fabrili. liberales aūt non. ℭ Tertio in diffinitōe tangit q artes liberales ordinant ꝛ sunt de vero/ cum dicit quibus contingit verum dicere. omnis em̄ artifex recte et vere operatur/ cum precepta sue artis obseruat.

Notandū secundo q ars liberalis est

duplex. quedā est phibita. et quedā non phibita. ℭ Prohibita que hz aliqđ malū annexū. pter quod ei⁹ praxis phibetur. vt est nigromātia que hz hoc maluz annexū scz inuocatiōez demonū quod est cōtra pcepta diuina. ℭ Non prohibita est que non habet aliqđ malū annexū quare eius praxis nō phibet. vt sunt artes

liberales septem. Et talis ars nō ꝓhibita est duplex. quedaʒ principalis et quedam minus principalis Principales sunt que non ordinant in alias. sed alie artes in eas. vt min⁹ principales ordinant in ipsam metaphisicā. Dicitur eni̅ p̄mo metaphi. Necessariores quidē alie dignior vero nulla. Et ars p̄ncipalis est duplex quedā est speculatiua. et quedā practica. ¶ Speculatiua est q̄ est de obiecto qd̄ non est libere operabile a nobis ꝑ liberā nostrā volūtatem. Et sunt tres metaphisica que ē de substantijs separatis. mathematica que est de magnitudinibus et quātitatib⁹ rerū. et phisica que est de reb⁹ a natura cōstantib⁹ et q̄rum p̄ncipiuʒ est natura. ¶ Practica aūt est q̄ est de his reb⁹ q̄ sunt libere operabiles a nobis per liberam nostrā volūtatem vt est phica moralis que est de virtutib⁹ moralib⁹ q̄rum p̄ncipiū est voluntas. modo voluntas est potētia libera. Dicit eni̅. iij. Ethicorū. Nos sumus dn̄i et rectores nostrarū operationuʒ a p̄ncipio vsqʒ ad finem. Et phisica practica est triplex. s. ethica. politica. et iconomica. Ethica est de regimine sui ipsius. Politica est de regimine cōitatum. Iconomica est de regimine dom⁹ et familie. Alia aūt est ars liberalis min⁹ p̄ncipalis que amminiculatiua et seruilis dicit. q2 seruit et famulat ad studiū et acq̄sitiōem phice p̄ncipalis. Et talis est duplex. q̄dam triuialis et quedā q̄druuialis. Triuiales sunt q̄ tendunt in vnū finē et terminū. vt grāmatica. logica. et rethorica q̄ oēs cōsiderāt de sermone licet diuersimode. Grāmatica eni̅ ꝯsiderat de sermone cōgruo. Logica de sermōe vero. Rethorica de sermōe ornato. Quadruuiales āt sunt quatuor. arithmethica. musica. geometria. et astronomia. oēs eni̅ iste quatuor artes ꝯsiderāt de quātitate licet nō eodē modo. Arithmetica et musica de quātitate discreta scʒ de nūero. arithmetica absolute. musica vero cōtracto mō q2 ordine ad sonū. est eni̅ musica de nūero sonorū. Geometria aūt et astronomia cōsiderāt de quantitate cōtinua. geometria de quātitate cōtinua absolute. Sed astronomia de quātitate cōtinua cōtracto modo q2 in ordine ad motū. Astronomia eni̅ est de corꝑib⁹ celestib⁹ in ordine ad motū ⁊ vt mouētur. ¶ Sequit correlarie ꝙ ꝓprie loquendo quadruuiū non est ꝓprie ars. ois eni̅ ars est habit⁹ practicus. quadruuiū aūt est habitus speculatiuus quadruuiū eni̅ est de his rebus que nō sunt libere operabiles a nobis per liberam nostrā volūtateʒ. vt specialiter patet de astronomia que est de corporib⁹ celestib⁹ q̄ nō cōstāt ab ope nostri intellect⁹ sed a deo. Dicit eni̅. xij. methaphisice ꝙ a deo dependet celū et tota natura. Dicitur aūt ars similitudinarie sicut eni̅ triuiū deseruit ad philozophie principalis acquisitōeʒ. sic ⁊ quadruuiū.

Notandum tertio ꝙ artes dicūtur liberales

quatuor de causis. ¶ Prima q2 habēs eas libere pōt in opus earū quocūqʒ impedimēto extrinseco superueniēte. Si eni̅ logico ligarent man⁹ et pedes adhuc potest arguere syllogisare et disputare. et ad min⁹ argumētatiōeʒ mētaleʒ cōcipere q̄ est vera argumētatio vt dicet inferius. Sed sic nō est de artib⁹ mechanicis: si eni̅ sartori ligarent man⁹ et pedes vł sutori nō pōt in opus sue artis vel saltem deducit in vno argumēto. ¶ Scd̄a causa dicunt artes liberales quia olim homines liberi et nobiles solū illis artibus instruebant. ¶ Tertia causa q2 liberant hoies a curis terrenis animū eius ad celestia eleuando. Aristoteles eni̅ et philozophi ceteri ꝑ studium artium liberaliū deuenerūt in cognitiōem vnius p̄me cause que est de⁹. Dicit eni̅. xij. methaphisice. Entia nolūt male disponi. mala est pluralitas p̄ncipium. sit ergo vn⁹ p̄nceps. ¶ Quarta causa dicuntur artes liberales. quia studentes illas artes ꝭm leges imperiales liberi sunt in omnibus tributis et vectigalib⁹ principum et imperatorū. Potest etiā addi quinta rō. q2 liberāt hoieʒ ab ignorātia que scd̄m Boetiū. ij. de consolatōe ꝓsa quinta. animalib⁹ brutis conuenit a natura. hominib⁹ aūt ex vitio. Inuēte sunt artes

liberales ꝓpter tollēdū defectū anime. hoc ē ignorantiā. Anima eni̅ nostra in p̄ncipio sue creatōis est vacua in omib⁹ virtutib⁹ et scientijs. per studiuʒ aūt ꝑficit ⁊ ad actū deducit. vn̄ dicitur. iij de Anima. Intellect⁹ noster in principio sue creatiōis est tanq̄ tabula rasa in qua nihil est depictū aptum natū tamen depingi.

Notandus quarto ꝙ ars mechanica

diffinit sic Ars mechanica est habitus practic⁹ p̄ncipaliter ordinat⁹ ad opus quod fit cū fatigatōe et maculatiōe corporis. vt ars fabrilis. Et sunt septem. versus. Lana. nemus. miles. nauigatio. rus. medicina. His ars fabrilis iūgat. hec mechanice sunt. Et sub istis septē cōtinētur oīes alie artes mechanice. Pro q̄ Sciendum prima ars mechanica est lanifitiū vel pannifitium. et sub illis cōprehenduntur omnes artes que sunt de ꝑparatiōe vestimentorū. vt sartoria. sutoria. ars pellificum. similiter ars radendi pannū. Et generaliter sub pannificō cōprehendūtur oīes artes. ⁊ omnis labor qui fit cū filis vt est ars textorū ⁊ artes similes. Secūda ars mechanica est nemus. vt est ars venandi bestias. Possit etiā hic cōprehendi ars piscatoria. q2 pisces etiam venant. Licet melius cōprehenditur sub nauigatio. sub ista etiam cōprehenduntur omnes artes de ꝑparatione ciborū. vt est coquinaria ars cocorum. et ars carnificū. sic hic cōprehenditur carpētaria. ars molendinaria. que ꝑsupponitur ligna de memoribus. Tertia ars mechanica est ars bellica que militia dicit vel armatura. Et sub illa cōtinent omnes artes de modo pugnādi. vt dimicatoria pugillatoria ⁊ similes. Quarta ars mechanica dicitur nauigatio siue nautatio. et sub illa comprehendūtur omnes artes q̄ sunt per nauigia maris et aquis. vt ars piscatoria. ars emendi et vendēdi. et generaliter omnes artes mercatorū. Quinta ars mechanica vocatur agricultura que est de seminatiōe et ꝑparatiōe terre. vt fructifera: quemadmodū docuit Virgilius in georgicis. et sub illa cōprehēdunt oīes artes que versant circa agrū. vt est ars arandi ars plantandi arbores: et ars metendi frumenta. et ars de vineis et siles. Sexta ars mechanica est medicina practica vel manualis que ars barbitonsoris et sanādi vulnera dicit. Et sub illa cōprehendunt oīes artes sanandi vulnera vt Cirurgia. ars oculistarū. ars medēdi vulnera. ars frangēdi lapidē vel calculum et artes siles. Vltima ars mechanica est ars fabrilis: et sub illa ꝯtinentur omnes artes de ꝑparatiōe armorū vt est ars faciēdi hastas. galeas. frameas. gladios. cultellos. ars ferrifactoria aut aurifabrorū. ars separandi metalla. et gn̄aliter oīes artes que versant circa ignē et mineras ⁊ siles. ¶ Sunt aūt artes mechanice inuente ꝓpter tollere defectus corꝑis. Vt dicit Catho. Si tibi sunt nati nec opes tūc artib⁹ illos Instrue vt possint inopē defendere vitā. Earum aūt sufficientia artium mechanicarū sic sumit. Ois ars mechanica aut ordinat in custodiā vite. aut i sustētatiōeʒ vite. Si custodiā vite ⁊ sic dupl'r vł vite publice vel cōis. Si p̄mū sic est militia. Vł vite ꝓprie ⁊ singularis ⁊ sic est medicina. Si aūt ars mechanica ordinat in sustētationem vite. ⁊ hoc dupl'r. vel in amictū et sic est lanificiū. vel in victum ⁊ hoc dupl'r. vł versat circa aiata ⁊ sic est ars venandi bestias. Si aūt circa inaiata et hoc dupl'r vł circa aquā ⁊ sic est nauigatio vł circa terrā et cultū terre ⁊ hoc dupl'r. vł circa terrā in se. et sic ē agricultura. vł circa gn̄ata ex terra ⁊ sic ē ars fabrilis q̄ est circa ferrū. ferruʒ aūt fit ex terra q2 terra pinguis mutat in lapides ⁊ postea ex lapidib⁹ ꝟtute ignis separat ferrū bn̄. ꝗ dicit Auicēna in mineralib⁹ ex terra pura ⁊ sicca nō fit lapis ꝑ viscosa ⁊ pingui. Dicunt aūt mechanice a ꝟbo mechor aris. ⁊ hoc silitudinarie. sicut eni̅ ille vir mechatur qui habēs ꝓpriā vxorem q̄rit aliā. sic etiā ille qui insistit studio artiū mechanicarū derelinquit ꝓpriū finē quare ei⁹ intellect⁹ creat⁹ ē vt cognoscat deū et creturas ⁊ diligat ⁊ hoc habet ex studio artiū liberaliū ⁊ nō mechanicarū.

Etiã dicuntur mechanice a mech⁹ mechã. sicut eñ mulier mecha et adultera vi lis reputatur respectu mulierũ ꝓbarũ et virtuosarũ sic etiã studiũ artiũ mechanicarũ est vile et turpe respectu studij qđ est in artibus liberalibus. Istis notabilibus sic stantibus est hec.

Conclusio respõsalis Tantuz septem

sunt artes liberales aminiculatiue specifice distincte et formal'r apud antiquos cõiter vsitate sic ꝙ nõ plures ad illas nõ reducibiles ꝫm diuisiõz mediatã ⁊ cõiter vsuetam fieri. Veritas huius cõclusiõis p3 ꝑ sufficiẽtiã artiũ liberaliũ q̃ est talis. oĩs ars liberalis autẽ triuialis aut q̃druuialis. si triuialis hoc est tripl'r vel est de ꝫmõe cõgruo sic est grãmatica. vl' de ꝫmone vero sic est logica. vl' de sermone ornato sic est rethorica. si aũt q̃druuialis hoc est dupl'r. vel eñ est de quantitate cõtinua vl discreta. si discreta hoc est dupl'r. vel absolute sic est arithmetica que est de nũero absolute. mõ numer⁹ est quãtitas discreta. Vel est de q̃ntitate discreta ꝯtracto modo et sic est musica q̃ est de nũero sonorũ vel de nũero cõtracto ad sonum. Si aũt est de q̃ntitate cõtinua hoc est dupl'r. vl' de q̃ntitate ꝯtinua absolute sic est geometria q̃ est de quãtitatib⁹ et magnitudinib⁹ rerũ absolute. mõ magnitudo est q̃ntitas ꝯtinua. Si aũt est de q̃ntitate cõtinua ꝯcto modo sic est astronomia. q̃ est de magnitudine corpm celestiũ et de corpibus celestib⁹ nõ absolute sed vt mouẽtur. Dico p̃mo in ꝯcl'one tm̃ septem sunt artes liberales aminiculatiue vel minus p̃ncipales. qꝛ p̃ncipales plures essent ꝙ̃ septẽ. qꝛ metaphisica mathematica et alie plures. Sed hic fit mẽtio de artib⁹ min⁹ p̃ncipalib⁹ q̃ seruiles dicunt. Dico scđo specifice et formal'r distincte. qꝛ nũeraliter artes liberales distinguendo essent plures ꝙ̃ septẽ. qꝛ essent tot quot sunt sciẽtes eas ex quo accñtia multiplicant nũero subiectorũ suorũ. vt dicit primo topicorũ. Dico tertio apud antiquos cõiter vsitate. qꝛ aliq̃ sunt artes liberales nouiter inuẽte. vt cõprehendũt sub geometria. sicut ars perspectiue qꝛ ars ꝑspectiue est de linea visuali. modo linea est de cõsideratõe geometrie. Dicit vltio ꝫm diuisionẽ mediatã. qꝛ ꝫm diuisionẽ imediatã. ars liberalis tm̃ est duplex. qꝛ oĩs ars liberalis aut ẽ triuialis aut q̃druuialis vt dictum est in sufficiẽtia circa ꝓbationẽ cõclusiõis.

Ar Primo Ex cõclusione sequit falsũ igitur ꝓbatur añs. quia sequit ꝙ tm̃ septẽ essent entia qđ est fl'm. ꝓbatur sequela. qꝛ sequit bene oẽs artes liberales sunt entia. sed tm̃ septem sunt artes liberales. g̊ tm̃ septẽ sunt entia. tenet ꝯñtia in darij. maior et minor sunt note. ❡ Dico hoc argumẽtũ non valet ꝓpter duas cãs. Primo qꝛ maior nõ est i darij. minor eñ in darij debet esse vl'is affirmatiã. mõ ista oẽs artes liberales sunt entia ẽ indiffinita. Est eñ regula in logica. Oĩs collectiue tentũ facit ꝓpositionẽ indiffinitã. Scđo nõ valet qꝛ arguitur a nõ distributo ad distributũ q̃ ꝯña non valet in maiori eñ entia nõ distribuitur. et in conclusione distribuitur ratiõe istius signi tm̃.

Ar Scđo. ex ꝯclusione sequit fl'm. igitur añs ꝓbatur qꝛ ex ꝯcl'one sequitur ꝙ tm̃ due essent artes liberales qđ est fl'm. ꝓbatur sequela. qꝛ sequit bñ. he sunt artes liberales et he sunt tm̃ due. g̊ tm̃ due sunt artes liberales. tenet ꝯñtia ꝑ syllogismũ expositoriũ in tertia figura. maior ⁊ minor sunt note demõstrando grãmaticã et logicam. Dico ꝙ hoc argumentũ nõ v3. ꝓpter duas causas. Primo qꝛ arguit a nõ distributo ad distributũ que ꝯña non v3. qꝛ in maiori artes liberales nõ distribuit ⁊ in ꝯcl'one distribuitur rõne istius signi tm̃. qđ habet distribuere p̃dicatũ cõfuse distributiue. Scđa causa quia pl⁹ est p̃dicatũ maioris ꝙ̃ subiectũ cõclusiõis qđ nõ d3 esse in syllogismo expositorio in tertia figura. p̃dicatũ eñ in miori est hoc totũ. tm̃ due. qꝛ sinkathegmata posita a parte p̃dicati. sunt partes predicati. sed non a ꝑte subiecti. sed in cõclusione subiectum solũ due qꝛ sincathegma positum a ꝑte subiecti non est ꝑs subiecti nec subiectũ.

Ar Tertio ex cõclusiõe sequit fl'm igit. ꝓbat añs. qꝛ sequit ꝙ tm̃ due essent artes liberales qꝛ sequit bñ tm̃ septẽ sunt artes liberales. g̊ tm̃ due sunt artes liberales. t3 ꝯña ab inferiori ad supius. oĩs eñ terminus ꝫcans numerũ maiorẽ est inferior ad terim ꝫcantem numerũ miorem. Dico ꝙ ꝯña ab inferiori ad supius bñ v3 quãdo arguit ab inferiori ad supius in añcedẽdo ⁊ subĳciẽdo simul. modo hic arguitur ab inferiori ad supius in añcedendo tãtũ. qꝛ termin⁹ ꝫcãs nũerũ maiorẽ ẽ inferi⁹ in añcedẽdo tm̃ ad terim ꝫcãtẽ nũerũ minorẽ.

Ar Quarto. tm̃ sex sunt artes liberales igit non septem. ꝓbatur añs. qꝛ sex sunt artes liberales et nõ plures igit tm̃ sex. t3 ꝯña ab exponẽtib⁹ ad expositam. Sed dñs ꝓbatur. qꝛ sequit bñ sex sunt artes liberales et vna. et vna non est plures igit tm̃ sex sunt artes liberales. t3 ꝯña ab equiualente ad equiualẽs. qꝛ hoc totũ añs v3 et idem est cũ ꝯñte. qꝛ idez ẽ dicere tm̃ sex sunt artes liberales et vna nõ est plures. sic ẽ est dicere. tm̃ sex sunt artes liberales. ❡ Pro solutiõe istius argumẽti notandũ est ꝙ ista ꝓpositio tãtuz sex sunt artes liberales et vna. est distiguẽda. vel eñ est vna ypothetica et sic ipa est fl'ã et v3 tantuz. Tm̃ sex sunt artes liberales et non pl'es ꝙ̃ sex sunt artes liberales. mõ hec ypothetica ẽ fl'ã. qꝛ ad min⁹ vna prima ꝑs est fl'ã. Si aũt est vna de copulato p̃dicato. et sic est v'a. et v3 tm̃. tm̃ sex sunt artes liberales ⁊ cũ hoc aliqđ qđ non est pl'es etiã est ars liberalis qꝛ septiã. et illa septima non est pl'es qꝛ vna tantũ. Dicendũ est ergo ad argñtũ. si tm̃ sex sunt artes liberales et vna: si est vna kathegorica de copulato p̃dicato tunc eã cõcedo. sed nõ debet exponi ꝑ vnam de copulato extrẽo sed ꝑ vnã ypotheticã. Si aũt est ypothetica ꝓpõ tunc est fl'ã vt est declaratũ.

Ar Quinto. cõclusio nõ est ꝓpõ. g̊ nõ est ꝯcedenda. t3 ꝯña. nihil est ꝯcedenduz nisi ꝓpõ. nihil aũt cõcedit nisi v'm vt p3. j. Posteriorũ. modo veritas cõuenit ꝓpositioni. añs ꝓbatur. Oĩs ꝓpõ habet subcm̃. sed hec ꝓpõ tantuz septẽ sunt artes liberales nõ h3 subcm̃ igit. ꝓbat sic p̃mo ꝙ ly tm̃. non ẽ subcm̃ qꝛ ẽ sinkathegma mõ sinkathegma nõ est subcm̃ nec ꝑs subiecti. Nõ etiã septẽ est subcm̃ qꝛ est adiectm̃ mõ adiectm̃ nõ est subiectũ ꝑ se nec predicatũ vt d'r vna regula logice. Dico v'm arñtum cõcludit ꝙ hec oro. tm̃ septem sunt artes liberales non habet subiectũ expresse tñ implicite. qꝛ hoc totũ septem entia est subiectũ. est eñ regula in logica ꝙ adiectm̃ et subm cõputant ꝓ vno extremo. et sic predicta oratio valet tantum septem entia sunt artes liberales.

Ar Sexto Nulla est ars liberalis igit ꝓbatur añs Liberum est qđ est grã sui. sed nulla ars liberalis est gratia sui igitur maior est Aristo. j. metha. minor qꝛ omnis ars liberalis ordinat in theologiã ⁊ in deũ. ❡ Dico v'm argumentũ ꝯcludit ꝙ artes non sunt simpl'r libere sed bñ respectiue vt respectu artiũ mechanicarũ. Vbi notandũ ꝙ liberũ est duplex. qđdã est ens liberũ simpl'r et illud qđ solũ est gracia sui et nõ ordinat in aliud. sic solus de⁹ est liber. qꝛ oĩa alia ordinant in deũ. Secundo aliqđ dicitur liberũ in genere et in respectu qđ sc3 in comparatõe ad aliud dicit liberum et sic capitur hic.

Ar Septimo Nulla est ars liberalis igitur ꝓbatur añs. nulla est rõ dabilis quare dicunt liberales igit ꝓbat añs. qꝛ si aliqua rõ maxime illa: qꝛ hñs eas libere p̃t in opus earũ quocũq3 impedimẽto extrinsico supueniente. Sed cõtra hoc arguitur. qꝛ si sic tũc sequit ꝙ logica nõ est ars liberalis. qꝛ si logico ligarent man⁹ et pedes et obstrueret os nõ posset in opus logice qꝛ nõ posset arguere. ❡ Dico v'm arñtum ꝯcludit ꝙ logic⁹ in tali casu nõ p̃ot arguere vocaliter tñ mental'r. ❡ Cõtra hanc solutiõez arguit sic. Si sic tũc sequeret ꝙ ars sutoria etiã esset ars liberalis qđ tñ est fl'm. ꝓbatur seq̃la qꝛ si sutori ligarentur man⁹ et pedes et obstrueret os. ad huc p̃t ꝯcipere calceũ mẽtalẽ igit q̃ rõne logica diceret ars liberalis eadẽ et sutoria. Dico non est simile de logico qui cõcipit

argũratiõem mentalẽ et de sutori q̄ concepit calceum mẽtalẽ. q2 ars mentalis est vera ars et attingit finez suũ. Primũ ptz q̄ ars mentalis sit vera ars ⁊ attingit finẽ suũ. finis enĩ artis est p̄ncipal'r pficere intellectũ ⁊ aiaz mõ arñtatio talis pficit intellectũ ⁊ aiam ex q̄ est in aĩa. Scðm patet scz q̄ calce⁹ mẽtalis nõ est calce⁹. q2 calceus ordinat ad ornandum corpus modo calceus mentalis hoc non facit et per cõsequens non attingit finem suum.

Ar Octauo nulla est ars liberalis igitur pbat añs. Seruile non est liberale sed iste septem artes liberales sunt seruiles g̊ non liberales. tz pña virtute maioris. maior q2 seruile et liberale sunt opposita. modo opposita nõ pñt conuenire vni minor. q2 septem artes liberales dicunt amminiculatiue hoc est seruiles. ¶ Dico vm arñtũ cõcludit q̄ iste septẽ artes dicunt liberales ⁊ etiã seruiles respectu diuersorũ. dicunt enĩ seruiles respectu artiũ principaliũ et dicuntur liberales respectu artium mechanicarum.

Ar Nono grãmatica nõ distinguit a musica igitur pbat añs. q2 psodia q̄ est ps grãmatice etiã docz canere. igitur grãmatica nõ distinguit a musica. añs ptz ex dione psodie vt patebit. ¶ Dico licz grãmatica docz canere ⁊ etiã musica tñ nõ eodẽ mõ q2 grãmatica docz canere. i. debite pnũciare sillabas quo ad accentum et quo ad pductionem et correptionem. Sed musica docet debite canere. i. docet proportiones vocum in ordine ad sonum.

Ar Vltimo sic Rethorica nõ est distincta a logica igitur pbat q2 dr primo rethoricorũ q̄ rethorica est ps logice silr hoc dicit scðo priorũ. ¶ Dico q̄ rethorica capitur dupl'r. Vno mõ p sciẽtia de ornato mõ loquẽdi ⁊ sic distinguit a logica. Scðo capit p scientia psuasiua que docet psuasiões ⁊ psil'ia ⁊ sic capit primo rethoricorũ et scðo priorum ⁊ sic dicit esse ps logice modo logica etiã docz psuadere q̄n ex pbabilibus syllogisat vt logica scia libri thopicorum.

Vtrũ diffinitõ grãmatice et ei⁹ diuisio in q̄tuor spẽs sit bene assignata.

Pro intellectõe questiõis mote. ¶ Notãdũ primo q̄ g̃matica cõiter sm grãmaticos sic diffinit. Grãmatica est scia docens rctẽ scribere. recte scripta. rctẽ intelligere. rctẽ intellecta. rctẽ cpoñere. rctẽ cposita debite pnũciare. Pro cuius dionis declaratõe. Sciẽdũ q̄ diffinitũ pñtis dionis est g̃matica abstractiue sumpta ⁊ doctrĩalis. Grãmatica g̊ capit dupl'r. Vno mõ concretiue et sic cõcernit et scat subcm̃ habẽs grãmaticã vt mulierẽ q̄ scit grãmaticã artẽ et sic nõ capit hic. Rõ q2 sic grãmatica est ens p accñs. ens aũt per accñs non est diffinibile vt pz. 7. metaph. Ens p accñs est aggregatuz ex suba et accñte vt albus hõ. Alio⁹ capit grãmatica abstractiue ⁊ formal'r et sic solum scat vnũ q2 artem grãmatice tm̃. ⁊ sic diffinit hic g̃matica. Grãmatica aũt est duplex q̄dã positiua q̄ scz docz scationes vocabulorũ intelligere ⁊ q̄d p nomẽ scatur. dr enĩ Remigi⁹ Nisi nomen rei scieris cognitõ rerũ perit. Et a risto. j. elẽchorum. Qui vtutes vocabulorũ sũt ignari de facili palogisant. i. decipiunt. Et dr a pono is. ere. q2 ponit fũdamẽtum oĩm sciarũ. Dr enĩ. j. poste. quid nois in oĩ scia presupponit. Et talis g̃matica positia hic nõ diffinit. Rõ q2 nõ est scia sed est psuppositũ cuiuslibz sciẽ. Scia enĩ est verorũ et nccariorũ vt dr. j. poste. grãmatica aũt positiua est eoruz q̄ a volũtate primi impositoris dependent impõ enĩ vocabulorũ est ad placitũ ⁊ volũtatẽ primi imponẽtis. ¶ Alia aũt est g̃matica doctrĩalis que docz cstituere orõnes cgruas ex ppriis suis regl'is. oĩs enĩ scia ⁊ ars hz sua p̄ncipia ppria cclões pprias interrogatões ⁊ rñsiones. vt dr. j. poste. principia aũt g̃matice sunt regl'e g̃maticales quib⁹ docet et pcipit q̄d ad orõnez cõgruã faciẽdã est nccariũ. In dione aũt g̃matice p gñe ponit scia cõiter capiendo sciam pprie enĩ loquendo g̃matica non est scia. scia enĩ pprie sumpta est hitus spl'atiu⁹. g̃matica ãt ẽ hit⁹ p̄ctic⁹ vt pus oñsuz ẽ. Sz g̃matica bñ dr scia capiẽdo sciaz cõiter vt nõ distiguit ctra artẽ quõ ⁊ totũ triuiũ dr scia. Dr vlteri⁹ in dione q̄ grã-

matica docz qd̃ est intelligendũ instrumẽtal'r ⁊ nõ p̄ncipal'r. docere enĩ est actus. act⁹ aũt sũt suppositorũ ⁊ singl'ariũ vt dr. j. metaph. g̃matica ãt nõ ẽ suppositũ p act⁹ in aĩa docz g̊ grãmatica instrumẽtal'r queãdmodũ malle⁹ fabricat instrumẽtaliter. hõ aũt sciẽs grãmaticã docz p̄ncipaliter sicut faber fabricat principal'r.

Notandum secundo grãmatica docet

q̄tuor. Prio docz rctẽ scribere ⁊ in hoc tãgit prima spẽs g̃matice scz orthog̃phia. Scðo docz rctẽ intelligere ⁊ in hoc tãgit scða spẽs g̃matice scz ethimologia. Tertio docz rctẽ cpõere ⁊ in hoc tangit tertia spẽs g̃matice scz dyasinthetica. Quarto et vltio docz grãmatica rctẽ pnunciare ⁊ in hoc tãgit q̄rta ⁊ vltia spẽs g̃matice scz psodia. ¶ Orthog̃phia est scia docẽs rctẽ scribere. i. orthog̃phia est scia docẽs artificialẽ cpõem l'rarũ ⁊ sillabarũ ⁊ cũ hoc pprietates ⁊ passiões earũdem cgnoscere. Et dr ab orthos grece qd̃ est rctm̃ latie ⁊ a graphos scriptura q̄si scientia tractans de rctã scriptura l'rarũ et sillabarũ. Docet enĩ orthog̃phia quõ vna l'ra cõmutat in aliã quõ vna l'ra p̄ponit et cstringit et p̄cedit aliã. vt q̄. m. p̄ponit añ. p. et nõ. n. dõm est impi⁹ ⁊ nõ impi⁹ cõpar ⁊ non cõpar. Et de ista orthog̃phia deterĩat in p̄mo libro maioris voluis p̄sciani in p̄ma cte petri helie. ⁊ in p̄ma cte Joh. Januẽs. sil'r in tertia cte doctrĩalis alexãdri in p̄ncipio. Docet etiã orthog̃phia pprietates et accñа l'rarũ cgnoscere. Dr enĩ. 2. phicorũ Eiusdez sciẽ est cõsiderare subcm̃ ⁊ pprietates subiecti. Si g̊ orthog̃phia cõsiderat de l'ris etiã debet deterĩare de accñtib⁹ ⁊ pprietatibus l'rarũ q̄ pprietates sunt tres nomẽ. figura ⁊ ptãs. dr enĩ pe. he. Accidit his Nomẽ pariter figura ptãs p̄mũ accñs l'rẽ est nomẽ q̄libz enĩ l'ra speciali nomĩe noiat vt p̄ma dr a scða b. ⁊c̃ts Scðz accñs l'rẽ est figura. i. mod⁹ scribẽdi al'r enĩ scribit a ⁊ al'r b. Tertiũ accñs est ptãs aliqua enĩ l'ra est vocalis aliq̄ cõsonãs aliq̄ muta aliq̄ semiuocalis vt dicet inferi⁹ Littere aũt latiorũ sunt vigititres. vñ pe. he. Grãmatica vigĩtitria sũt noscẽda legẽti Que sibi csueuit distinguere lingua latia. Sequit correlarie p̄mo q̄ p. h. dicens H. nullũ capit in nũerũ q2 l'ra nõ est. vult dicere q̄ h. nõ est l'ra q̊ ad ptãtẽ q2 nec est vocalis nec cõsonãs nec muta nec liq̄da vt patebit inferi⁹. sed bene est l'ra quo ad nomẽ et figurã. q2 habet spẽale nomẽ et spẽalem figuram qua scribit. ¶ Sequit correlarie scðo q̄. ⁊ con. tur. nõ sunt l'rẽ sed sunt signa et note abbreuiatõis. ¶ Scða spẽs grãmatice est ethimologia et diffinit sic. Ethimologia est scia docens recte scripta rctẽ intelligere. i. ethimologia est scia docens modos scandi tam essentiales q̄ accñtales ptiũ orõnis cognoscere. et dictões latinas sub certa cte orõnis collocare. Et dicit ab ethimos grece q̄ ẽ flos latiẽ ⁊ logos sermo quasi scia de floridõ smone sm quandã silitudinẽ et methaphorã. sicut enĩ p florem cognoscit fruct⁹ si erit et qualis erit. sic etiã p modos scandi dictionũ et accña ptiũ orõnis cognoscitur sub qua cte dctõ latina debet collocari. Et de ista ethimologia determinat in libris maioris voluminis prisciani excepto primo. in scientia donati nostra proposita in prima parte alexandri.

Notandũ tertio q̄ tertia spẽs grammatice

est diasinthetica. et est scia docẽs recte intellecta recte cõponere. i. diasinthetica est scia docens artificialẽ cõpõem dictonũ ⁊ congruam ad inuicem. vt ex eis fiat orõ cõgrua et pfecta. Et dicit a dya grece qd̃ est duo latine q2 dya grece duo scat sm q̄ dupl'r scribit. versus Scribere per. y. grecum dya duo scabit. Scribere per. i. nostrũ dia de scabit. Primo enĩ dicitur diasinthetica a dia q̄ est duo et sinthesis cpõ quasi scia de cõstructõe duorũ scz suppositi et appositi. principalis enĩ cstructõ in grãmatica est cstructõ suppositi cũ apposito. Rõ q2 sicut est in natura sic etiã est in arte. q2 ars imitat naturã scðo phicorũ. Sed in natura principalis cstructio est ex materia et forma vel ex actu et potẽtia. suppositũ

aũt habet se vt materia vel poña. et appositũ vt actus ~~et~~ forma et ǧ ṗncipalis constructõ in gr̃amatica est suppositũ et appositũ vsus. Queuis pfecta cõstructio dat duo membra. Scdo diasinthetica dr̃ a dia qd ē de ⁊ sin qd est con ⁊ thesis positio quasi scia de ꝯpõne duorũ videlicz suppositi et appositi ṗncipal̃r. Et de ista determiatur in minori volũie ⁊ libro prisciani. et sil̃r in scda parte alexandri. ❡ Quarta et vltia species gr̃amatice est ꝓsodia et est scia docens recte ꝯposita debite ꝓnunciare. i. ꝓsodia est scia docẽs dictões ad inuicẽ debite ꝯponere ꝯm se vl̃ ꝯm suas sillabas quo ad correptiõez ⁊ ꝓductiõem debite proferre. Et dr̃ a pros qd est ad ⁊ odos cant⁹. quasi scia valens ad cantũ. i. ad accẽtuatõem. Et de ista deteriatur in tertia pte alexandri. Offitia aũt et spẽs ipsi⁹ gr̃amatice patẽt in his metris. Artis grãmatice spẽs dic q̃tuor esse. Orthographia prior ē ethimologia scda. Hinc diasinthetica sit ꝓsodiaqz quarta. Scribere prima docet dat declinare secunda. Tertia componit pronunctiat vltima recte.

Notãdum quarto q̃ subiectũ in grã-

matica est ſmo ꝯgruus et diffinit sic. Sermo ꝯgruus est aggregatũ ex pluribus vocib⁹ ꝑ qd vnus põt alteri exṗmere mentis ꝯceptũ. Dicit eñ Plato in thimeo. Ad hoc dat⁹ est nobis ſmo vt mutuo volũtatis fiãt inditia. Propria aũt passio hui⁹ subiecti ē ꝯgruũ vl̃ incõgruũ. Demõstrat aũt ista passio de subctõ modo cõi faciendo arñtũ sillogisticũ in Barbãra. in cuius ꝯcl̃one ꝓpria passio ṗdicat de subiecto. Modus aũt demõstrandi ꝓpriã passiõez de subcõ est iste. dio subiecti debet poni ꝓ medio. ꝓpria passio ꝓ maiori extremitate. et ipm subcm̃ ꝓ minori extremitate. iuxa hoc metrũ. Sit diffi. mediũ pass. maior sub quoqz minor. Et format tale arñtũ sillogisticũ. oñe aggregatũ ex plurib⁹ vocib⁹ ꝑ qd vn⁹ põt alteri exṗmere mẽtis ꝯceptũ ē ꝯgruũ vl̃ incõgruũ. Sed ois sermo ꝯgru⁹ est aggregatiu⁹ ex pluribus vocib⁹ ꝑ qd vn⁹ põt alteri exṗmere mẽtis ꝯceptũ. ǧ ſmo ꝯgruus est cõgru⁹ vel incõgru⁹. tz ꝯña in ṗmo modo prime figure scz in Barbara. Maior qr ꝓpria passio ṗdicatur de dione subiecti. minor sil̃r est vera. qr dio ṗdicatur de diffinito. Si ǧ maior et minor sunt vere etiã ꝯcl̃o ex eis illata est vã. Quid tñ sit subcm̃ ⁊ quot mõis accipit et quid sit demõstrare ꝓpriã passionem de subctõ lati⁹ patebit in questiõe sequẽti. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est. ❡ Cõclusio respõsalis. Diffinitõ gr̃amatice et ei⁹ diuisio in q̃tuor species est bene assignata. ❡ Prima ps ꝯcl̃onis scz q̃ diffinitio gr̃amatice sit bñ posita ꝓbat tali rõne. Illa dio est bene posita que dat ꝑ genus et drñas. Sz ista diffinitõ gr̃amatice ē hmõi. igit dio gr̃amatice est bene posita. Maior est Boetij in libro dionũ. Minor qr in dione grãmatice scia ponit pro gñe qr est cõius q̃ diffinitũ scia eñ ꝯcat oẽs scias. sed gr̃amtica solũ ꝯcat vnam sciam alie aũt ꝑticule ponunt loco drñe. eo q̃ per istas ꝑticulas gr̃amatica differt ab alijs sciẽtijs. nulla eñ scia docet recte scribere. recte intelligere ⁊c̃. nisi gr̃amatica. Sed q̃ scda pars ꝯcl̃onis sit bene posita scz q̃ diuisio ǧmatice in quatuor species est bñ assignata. ꝓbat tali rõne. Illa diuisio est bñ posita que euacuat totã naturaz diuisi. sed ista diuisio est hmõi igit est bona. Maior est Boetij in libro diuisionũ. Minor qr nihil est gr̃amatice qd nõ cõtinet sub istis membris quatuor. quare ꝯcl̃o pro scda pte vera.

Ar Primo gr̃amatica nõ est scia igit ꝯcl̃o fl̃ã. probat añs. ois sciẽtia est accidẽs grãmatica nõ est accñs igitur. maior ꝓbat qr scia est accñs aie. minor qr hñs sciam est suba. sed gr̃amatica habet sciẽtiaz igit grãmatica est substãtia maior qr suba habet accñs. mior qr ml̃r sciens gr̃amaticã hz sciam grãmatice et talis mulier est suba ergo gr̃amatica est substãtia. ❡ Dico verũ arñtũ ꝯcludit q̃ gr̃amatica cõcretiue sumpta est substãtia mõ hic grãmatica accipitur abstractiue et formal̃r quõ est accidẽs.

Ar Scdo grãmatica abstractiue sumpta nõ est scia ǧ solutio nõ vz ꝓbat añ de grãmatica dei q̃ est suba qr de⁹ met. dr̃ eñ Dionisius ois que sunt in deo sunt deus met ⁊ aristo. xij. metha. In deũ nullũ cadit accñs. ❡ Dico ṽm arñtũ ꝯcludit de ǧmatica indepẽdenti et diuina qr talis est suba qr est de⁹ met sed ꝯclusio intelligit de ǧmatica hũana q̃ acq̃rit ꝑ studiũ ⁊ exercitiũ qr t̃lis est accñs

Ar Tertio grãmatica dependẽs vl̃ hũana est suba igit. qr sequit bñ. grãmatic⁹ est suba ergo grãmatica est suba. tz ꝯñtia a ꝯiugatis vl̃ a ꝯcreto ad abstractũ. ij. tho. Dico ṽm arñtũ ꝯcludit q̃ arñtũ a ꝯiugatis vz in ṗdicatõe eẽntiali et quiditatiua sed nõ accñtali. mõ cũ dico grãmatic⁹ est suba est ṗdicatõ accñtalis. qr subcm̃ accidit ṗdicato q̃ est ṗdicatio accñtalis vt dicit prio posteriorꝝ. Exm̃ vbi valet arñtũ a cõcreto ad abstractũ in ṗdicatõe essentiali. hõ est animal. ǧ hũanitas est aĩalitas. Item hic albũ est quale. igitur albedo est q̃litas.

Ar Quarto grãmatica est adhuc suba. qr sequit bñ grãmatica inest substãtie ergo grãmatica est suba. tz ꝯña ab inesse ad esse. ij. thopi. Dico q̃ ꝯñtia ab inesse ad esse bñ vz in ṗdicatiõe eẽntiali mõ hic arguit in ṗdicatiõe accñtali vt hic bñ vz hõi inest aĩalitas ǧ hõ est aĩal sed hic arguit in ṗdicatõe accñtali

Ar Quinto grãmatica nõ est scia docẽs rctẽ scribere ꝓbat qr si sic seq̃ret q̃ ǧmatica esset ars mechanica qd ē fl̃m ꝓbat seq̃la illa ars est mechanica q̃ fit cũ fatigatõe et macl̃atõe corꝑis. igit ǧmatica est ars mechanica. Maior ptz ex dione artis mechanice. mior qr pulcre rctẽ scribere fit cũ fatigatiõe et macl̃atõe corꝑis hoc eñ fit cũ labore vt q̃s studet pulcre scribere. ❡ Dico ṽm arñtũ ꝯcluderet si h̃ rctẽ scribere valeret tm̃ sic pulcre scribere ꝯ vz hic rctẽ scribere. i. artificial̃r scribere ꝯm regl̃as orthoǧphie sed hoc fit sine fatigatione ⁊ maculatione corꝑis

Ar Sexto ǧmatica nõ docz igit non docz rctẽ scribere ꝓbã tur añs docere est suppositoꝝ sed grãmatica non est suppositũ igit maior. qr docere est actus. sed act⁹ est suppositorũ vt dicit. j. metha. mior qr grãmatica est actus aie. modo actus nõ est suppositũ ⁊ singl̃are. ❡ Dico ṽm argñtũ cõcludit q̃ grãmatica nõ docz ṗncipal̃r sed instrumẽtal̃r. sed homo vel deus docz ṗncipaliter. vt dicit Liconiẽ. j. posterioꝝ. Nec lr̃a visa nec vox audita docet. sed est verus doctor qui intus mẽtem illuminat et veritatem ostendit.

Ar Septio grãmatica nõ docet rctẽ intelligere ǧ ꝓbat añs. qr si sic sequeret q̃ ǧmatica positiua essz grãmatica doctrĩalis qd est fl̃m vt ṗus est ꝓbatũ. ꝓbat seq̃la qr grãmatica positiua docz recte intelligere ptz. qr grãmatica positiua docet ꝯcatiões vocabuloꝝ ⁊ dcõnũ rctẽ ꝯgnoscere et intelligere vt dictum est in prio notabili. ❡ Dico verũ argñtũ ꝯcluderet si rctẽ intelligere in ꝓposito valeret tm̃ sicut ꝯcatões vocabulorũ et dcõnũ ꝯgnoscere. Sed recte intelligere in ꝓposito valet tm̃ sicut modos ꝯcandi tã essentiales q̃ accñtales ꝑtiũ orõnis ꝯgnoscere ⁊ sub q̃ ꝑte dcõ dz collocari ⁊ hoc tm̃ docz ǧmatica doctrĩalis.

Ar Octauo. Dyasinthetica nõ docet recte ꝯponere igit ꝓbat añs. qr si sic sequeret q̃ orthographia esset dyasinthetica ꝓbatur. qr orthographia docet recte componere lr̃as pro sillabis faciẽdis et sillabas ꝓ dcõnibus ordinandis. ❡ Dico verũ arñtũ cõcluderet si recte ꝯponere in ꝓposito valeret tm̃ sicut litteras et sillabas debite ꝯbinare. sed valet hic recte cõponere. i. dcões recte cõbinare pro regimine et cõstructione grammaticali facienda.

Ar Nono prosodia nõ docet recte ꝓnunciare igit ꝓbatur. qr si sic sequeretur q̃ musica esset ꝓsodia. probatur. qr musica docet rctẽ ꝓnũciare. qr musica docet ꝓportiões sonorum modo debita ꝓportio sonorũ ꝯsistit in recta et debita pronũtiatione. ❡ Dico verũ argñtũ ꝯcluderet si recte et debite pronũciare in proposito valeret tm̃ sicut ꝓportiones sonorũ obseruare sed vz hic rctẽ ꝓnũciare. i. rctẽ accentuare sillabas quo ad correptiõem et productionem.

Ar. Decimo Dio gr̃matice nõ vз igiŧ ꝓbaŧ ois bona dio dз ꝯuenire cuilibз cõtento sub dito sed ista dio non est hmõi igiŧ Maior est Boetij in li. dionũ. mior qꝛ ista dio non cõuenit grãmatice positiue. qꝛ talʼ non est scia. ℂ Dico ∂m arñtũ ꝯcluderet si hic diffiniret in tota sui cõitate vt indrñter se extendit ad grãmatica positiuã ꝛ etiã doctrinalẽ sed hic diffiniŧ solũ gr̃matica doctrialis.

Ar. Vndecio Grãmatica non est scia igiŧ ꝓbaŧ. ois scia est nessarioꝝ. sed grãmatica est ꝯtingentiũ igiŧ maior est aristo. j. posterioꝝ. mior. quia grammatica est de orõne ꝯgrua. mõ orõ cõgrua pt esse vel non esse. Dico veruз argumentũ cõcludit ꝙ scia ꝓprie est necessarioꝝ non aũt scia cõiter dicta modo grãmatica est scia cõiter dicta. Vel dico ꝙ licз orõ ꝯgrua ꝑm se cõsiderata est cõtingens tñ relata ad sua ꝑncipia q̃ optet obseruare inuiolabiŧr sic bñ est nccãria.

Ar. Duodecio Grãmatica non est scia igiŧ. ꝓbaŧ grãmatica nõ est vna scia ergo g̃matica nõ est scia. tз ꝯña. qꝛ sicut idẽ est dicere hõ ꝛ vnꝰ hõ. sic ideз est dicere scia ꝛ vna scia vt ꝓbaŧ. 4. meth. añs ꝓbaŧ. qꝛ in g̃matica sũt mŧte ꝯclões mõ ꝯclõis ẽ scia videŧ g̃ ꝙ g̃matica ñ ẽ vna scia. Dico ∂m arñtũ ꝯcludit ꝙlз g̃matica ñ ẽ vna scia simpŧr tñ ẽ vna vnitate subcti ꝛ hoc sufficit ad eiꝰ vnitatẽ

Vtrũ ꝑs orõnis sit subiectũ in scia donati.

Pro intellectõe q̃stiõis mote. ℂ Notandũ prio ꝙ subcm̃ accipiŧ duobus mõis. Prio vt est terminꝰ prie impõnis. vñ terminꝰ prie impõnis vt cõiter diffiniŧ Est terꝰ qui imediate ꝑcat rem ad extra vt hõ aial. Et isto mõ accipiẽdo subiectũ tunc accipiŧ q̃tuor modis. Primo subiectũ vз tm̃ sicut obiectũ et sic capiŧ scdõ de aĩa cũ dr color est subcm̃ visus. i. obiectũ. visus eñ ferŧ in colorem vt in eiꝰ ꝓpriũ obiectũ. Scdõ subcm̃ vз tm̃ sicut verna vʼl famulꝰ ꝛ sic capiŧ ꝑmo politicoꝝ. In oĩ politiã hõs debet esse ꝑncipãs. i. dñs et subcm̃. i. famulꝰ. Tertio subcm̃ illud dr qd̃ supponiŧ alteri ꝛ sic scabellũ dr subcm̃ pedũ sic siŧr terra est subiectũ oĩm elementoꝝ. Quarto capiŧ ꝓ illo cui aliq̃d inheret subaliter vʼl accñtaliter vt materia ꝑma que est subcm̃ formarũ subaliũ. Dr eñ. j. phi. Materia est ꝑmũ subcm̃ vniuscuiusqз forꝛe. Sic paries dr subcm̃ albedinis. qꝛ est in eo albedo q̃ accñtaŧr inheret parieti. dicit eñ in antepñtis oĩe accidẽs est in subiecto. Et istis modis hic nõ capiŧ subcm̃. Scdõ capiŧ subcm̃ vt est terminꝰ scdẽ impositiõis. vñ Terminꝰ scdẽ impõnis est qui nõ imediate ꝑcat rem ad extra vt nomen ꝓnomẽ. Nomẽ eñ ꝑmo ꝑcat oĩa noĩa vt sunt illa hõ aial ꝛc. q̃ noĩa vltra ꝑcant rem ad extra. Et isto mõ subcm̃ etiaз accipiŧ q̃tuor modis. Prio capiŧ pro ꝑte ꝑncipali et materiali ꝓpõnis kathegorice ꝛ sic capiŧ in ꝑmo tractatu pe. hiſ. cũ dr. Subcm̃ est de quo dicitŧ ꝑdicatũ vt hõ est aial. Scdõ capiŧ subcm̃ ꝓ illo qd̃ habet aliqd̃ ꝓpriũ ꝛ sic capiŧ prio posteri. cũ diciŧ In demonstratõe dñt esse tria precognita scз subcm̃ passio et dignitas et sic hõ dr subcm̃. risibile aũt eiꝰ ꝓpria passio. Tertio capiŧ subcm̃ ꝓ inferiori ad aliqd̃ vʼle et supius et sic capiŧ in regula antepñtali qñ dr. Qñ alterũ ꝑdicaŧ de altero vt de subcõ. i. vt supius de inferiori. Et istis tribꝰ mõis nõ capiŧ hic subcm̃. Quarto mõ capiŧ subcm̃ ꝓ subiecto attributõis qd̃ est prio notũ in aliqua scia cõsideratũ. ꝛ isto mõ capit hic subcm̃. ꝛ mõ dicimꝰ ꝙ arñtatio est subcm̃ in tota logica. Patẽt aũt iste acceptões in his metris. vsus. Obiectũ. verna. positũ sub. cui quid inheret. Qd̃ prius est copula: ꝓpriũ logicaliter infra. Quo simul ars heret his sunt subiecta quaterna.

Notandũ scdõ ꝙ subiectũ acceptũ ꝓ

subiecto attributõis diffiniŧ sic. Subcm̃ est terminꝰ cõissimꝰ in aliqua scia ꝯsideratus. prio notꝰ. nõ excedẽs limites illiꝰ scie ad quẽ oĩa in tali scia ꝯsiderata habẽt attributõeз. In qua dione tãguŧ q̃tuor ꝯditões reqsite ad subcm̃ scie. Pria ꝯditio ꝙ subcm̃ debet esse cõissimũ in tali scia ꝯsideratũ non q̃dẽ cõissimũ in ꝑcando nec ꝑdicãdo qꝛ sic ens esset subcm̃ in q̃libз scia vt dicit Auicẽna. Nihil est ꝙ rõnem entis subterfugit. Sз subcm̃ scie debet esse cõissimũ in cõsiderando. sic ꝙ in tali scia nihil ꝯsidareŧ cõiꝰ. Scda cõditõ. ꝙ subcm̃ scie dз esse primo notũ. nõ simpliciter sec inter incõplexa et a ꝑori. Dico notãter. incõplexa: qꝛ dio subiecti est notior ꝙ subcm̃. Dr eñ sexto topicoꝝ. Dis diffinitõ est notior suo diffinito. ꝯstat autem ꝙ dio est cõplexa ex gñe et drña. Dico notãter ꝙ subcm̃ est ꝑmo notũ a ꝑori ꝓpter ꝓpriã passionem que bñ est notior subiecto. sed hoc est a posteriori. Rõ aũt quare ꝓpria passio est notior subiecto a posteriori. qꝛ ꝓpria passiõ est effectꝰ sed ipm̃ subiectũ est causa. mõ effectꝰ est notior causa a posteriori. Diciŧ eñ. j. de aĩa Accñtia magnã ꝑtem ꝯferũt ad ꝯgnoscẽdũ ꝙ quid est. Intelligẽdũ est etiã ꝙ subiectũ est ꝑmo notũ noticia gñali ꝛ cõfusa qꝛ noticia specĩali et deteriata est bñ vltimo notũ. ℂ Pro maiori intelligẽtia hoꝝ q̃ dicta sunt. Notãdũ ꝙ cognitio est duplex: q̃dã a ꝑori q̃dã aposteriori. Cognitio a ꝑori est qñ effectꝰ cognoscitur ꝑ cãm vt cum risibile cognosciŧ ꝑ aial rõnale vt pзз de hoĩe aial eñ rõnale est causa risibilitatis. Dr a ꝑori qꝛ in tali cognitiõe fit cognitõ per causaз. mõ causa est ꝑor effectu. Alia est cognitõ a posteriori et est qñ causa ꝯgnosciŧ ꝑ effectũ vt ignis per fumũ. Et dr a posteriori. qꝛ ibi ꝯgnosciŧ causa ꝑ effectũ qui est posterior sua causa. Tertia cõditio requisita ad subcm̃ scie est ꝙ subcm̃ scie non dз excedere limites illiꝰ scie. Vñ excedere limites est de eodẽ subiecto cõsiderare in sciẽtijs realiter distinctis. Dr eñ. j. posterio. ꝙ scie distinguũŧ ꝑ subiecta et g̃ vna scia nõ debet ꝯsiderare subcm̃ alterius. Quarta conditio est ꝙ oĩa cõsiderata in scia dñt habere attributõem et ordinẽ ad tale subcm̃. Rõ qꝛ subcm̃ est primũ in scia. mõ dñ ad ꝑmũ reducunŧ oĩa posteriora. Dr eñ. xij. metha. ꝙ in omĩ gñe rerũ est dare vnũ primũ qd̃ est metrũ et mensura oĩm sequẽtiũ. Omia aũt cõsiderata in scia non habẽt equaŧr attributiõem ad subiectũ. aliqua eñ habent attributiõem ad subiectũ verificatiuã de quibꝰ scз subcm̃ vere et affirmatiue ꝑdicaŧ. vt in ꝓposito nomẽ ꝓnomẽ ∂bum et ꝑticipiũ. Et alie ꝑtes hñt attributiõeз verificatiuã ad ꝑs orõnis. qꝛ ꝑs orõnis ꝑdicaŧ vere et affirmatiue de ipis. qꝛ hec est ∂a nomẽ est ꝑs orõnis. Alie aũt hñt attributonem reductiuã de q̃bus scз ipm̃ subcm̃ nõ ꝑdicaŧ vere affirmatiue. sed reducunŧ ad subiectũ sicut ꝓprietates ad illud cuiꝰ sunt ꝓprietates. vʼl sic ꝑuatõ ad suũ hitũ. Isto mõ accñia ꝑtiũ orõis hñt attributõeз reductiuaз ad subcm̃ huiꝰ scie sic ꝓprietates ad illud cuiꝰ sunt ꝓprietates. hec eñ nõ ẽ ∂a. q̃litas vʼl cõꝑatio ẽ ꝑs orõis. sed hec est ∂a. q̃litas vʼl cõꝑatio ẽ ꝑtis orõis.

Notandũ tertio ꝙ ꝑs orõis diffiniŧ sic

cõiter. Pars orõnis est dictio apta nata integrare orõem latinã. Cuiꝰ dionis declaratio latius tractabiŧ in q̃stiõe sequẽti. Propria aũt passio huiꝰ subiecti est declinabile vʼl indeclinabile oĩs eñ ꝑs orõnis aut est declinabilis aut in declinabilis vt dicetur inferiꝰ. Demõstraŧ aũt ista ꝓpria passio de subiecto modo cõi. ponẽdo dionẽ subiecti ꝓ medio. ꝓpriã passiõem ꝓ maiori extremitate et ipm̃ subcm̃ pro minori extremitate formãdo arñtũ in barbara vʼl in darij. ꝛ formaŧ sic. Ois dcõ apta nata integre orõnẽ latinã est decliabilis vʼl indeclinabilis. Sз ois ꝑs orõnis est dcõ apta nata integre orõem latinã. g̃ ois ꝑs orõnis est declinabilis vʼl indeclinabilis. tз ꝯña in ꝑmo mõ ꝑme figure scз barbara. Maior est nota. qꝛ ꝓpria passio ꝑdicaŧ de dione subiecti. Minor ẽ nota. qꝛ dio ꝑdicaŧ de diffinito. ꝛ sic cũ maior ꝛ mior sũt ∂e etiã ꝯclõ ex eis illata ẽ ∂a. Pro intelligẽtia huiꝰ. q̃o ꝓpria passio demõstraŧ de subcõ. Scim ꝙ demõstrare ꝓpriã passiõnẽ de subcõ ẽ forꝛare arñtũ syllogisticũ ꝛ forꝛale in cuius ꝯclone. ꝓpria passio ꝑdicaŧ de subctõ ꝛ fit tŧis demfatio in aliq̃ mõ euidẽti. mõi ãt euidẽtiores aliũs sunt q̃tuor. duo q̃ regŧanŧ ꝑ dici de oĩ. barbara et darij: et duo q̃ regŧanŧ ꝑ dici de nullo vt celarẽt et ferio.

Notandū q̄rtō et vltio q̄ p̄s orōis cōsiderat̄ dupl̄r. Vno° in ordīe ad aliā ocōem cū qua p̄t integrare et p̄ponere ocōem latinā et sic nō p̄siderat̄ hic. sed sic p̄tinet ad dyasinthetica. et isto mō de p̄te orōnis deteriatur ī scōa p̄te alexādri. sil̄r in miori volūie p̄sciani. in dyasinthetica enī deteriatur de p̄te orōis inq̄ntū vna ocō cū alia cōstituit regimē et p̄structiōz. Secūdo. p̄siderat̄ p̄s orōis absolute sub rōe mōi s̄cādi essentialis vl̄ accn̄talis. et sic cōsiderat̄ hic. et vt sic est ethimologie p̄sideratiōis. Sequit̄ correlarie q̄ nō est incōueniēs in diuersis p̄tib⁹ ḡmatice deteriare de p̄te orōnis sub diuersis modis licet sub eodē mō ɀ eadē rōne nō vz. diuersi enī artifices p̄nt p̄siderare idē obiectū materiale. sed nō formale vt declarat̄. j. posteri. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est. Cōclusio rn̄salis. p̄s orōis p̄siderata in ordīe ad accn̄a sua ḡmaticalr̄ ei cōueniētia vt est ethimologie p̄sideratiōis est subcm̄ in scīa donati. Dico notāter q̄ p̄s orōis est hic subcm̄ vt p̄siderat̄ in ordīe ad accn̄tia sua q̄ꝛ p̄siderādo p̄te orōis in ordīe ad p̄structiōez et regimē nō est hic subcm̄ sed potius in scōa p̄te alexādri p̄bat̄ veritas p̄cl'onis. subcm̄ scīe dz esse p̄io notū ɀ ad q̄d oīa reducunt̄ p̄siderata in tali scīa. sed oīa p̄siderata in scīa donati h̄nt ordinē et reductiōem ad p̄te orōnis. ḡ p̄s orōis ē subcm̄ ī scīa donati. maior p̄z ex diōe subcī mīor p̄z ex declaratis.

Ar Primo p̄s orōis nō est subcm̄ in scīa donati igit̄ p̄bat̄ an̄s. q̄ꝛ ens est subiectū in scīa donati igit̄ nō p̄s orōis tenet p̄n̄a. q̄ꝛ vnius scīe est vnū subiectū vt p̄z. j. posterio. an̄s p̄bat̄ q̄ꝛ sequit̄ bn̄ p̄s orōnis est subcm̄ in scīa donati ergo ens est subcm̄ in scīa donati. tz p̄n̄a ab inferiori ad sup̄ius. ℂ Dico vm̄ argumētū p̄cludit q̄ arguēdo ab inferiori ad sup̄. p̄n̄a bn̄ vz q̄n̄ arguit̄ in suppōne p̄sonali vt Joānes currit ḡ hō currit. sed hic arguit̄ in suppōne materiali.

Ar Scōo p̄s orōnis non est subiectū in scīa donati. p̄bat̄ nullū subcm̄ debet excedere limites. sed p̄s orōis excedit limites. maior p̄z ex diōne subiecti mīor p̄z q̄ꝛ in dyasinthetica etiā deteriat̄ de p̄te orōis vt in scōa p̄te alexandri. mō dyasinthetica est p̄s ḡmatice realr̄ distincta ab ethimologia de q̄ deteriatur in scīa donati. ℂ Dico vm̄ argumētū p̄cludit q̄ in dyasinthetica vt in miori volūine p̄sciani. sil̄r in scōa p̄te alexandri determinat̄ de p̄te orōis et etiā in scīa donati sed nō eodē mō. q̄ꝛ in dyasinthetica deteriat̄ de p̄te orōis p̄tracto mō inq̄ntum vna ocō cū alia p̄stituit regimē ɀ cōstructiōez. sed in scīa donati determiat̄ de p̄te orōis absolute in ordīe ad modū s̄cādi essentialē et accn̄talē et nō in ordīe ad regimē et p̄structōem sic etiā in libris p̄iermeniaꝝ determinat̄ de p̄te orōnis quo ad veritatem et falsitatem et propositionis cōstitutionem.

Ar Tertio p̄s orōnis nō est subcm̄ in scīa donati igit̄. p̄bat̄ aīa ē subcm̄ in scientia donati igit̄ nō p̄s orōis. tz p̄n̄a q̄ꝛ eiusdē scīe non d̄nt esse plura subcā vt p̄z. j. posterio. an̄s est aristo. in p̄ntis auctoritas. cū d̄r q̄ oīs scīa est in aīa et oīs color in corpe. ℂ Dico vm̄ arḡntū p̄cludit q̄ oīs scīa ē ī aīa inhesiue. ɀ aīa ē subcm̄ sciaꝝ inhesiōis. mō ħ d̄r q̄ p̄s orōis ē subcm̄ scīe donati attributōis.

Ar Quarto p̄s orōis non est subcm̄ in scīa donati p̄bat̄ sic. nulla p̄s orōis est subcm̄ in scīa donati ḡ p̄s orōis non est subcm̄ in scīa donati. tz p̄n̄a a subalternāte ad subalternatā. an̄s p̄bat̄. q̄ꝛ nomē nō ē subcm̄ in scīa donati nec p̄nomē nec v̄bum et sic de aliis ḡ nulla p̄s orōis ē subcm̄ in scīa donati tenet p̄n̄a ab inducentibus ad inductā. ℂ Dico verum argumētum p̄cludit q̄ p̄n̄a a subalternāte ad subalternatā bn̄ vz q̄n̄ non variatur suppō in genere. modo in p̄dicto aiātō variat̄ suppō ī ḡnē. q̄ꝛ in an̄te cū d̄r nulla p̄s orōis ē subcm̄ in scīa donati p̄s orōis supponit p̄sonaliter rōne illi⁹ signi nulla. sed in p̄n̄a cum dic̄ p̄s orōnis nō est subiectū in scientia donati. p̄s orōnis supponit materialiter vel simpliciter.

Ar Quinto p̄s orōis non est subcm̄ in scīa donati p̄bat̄ ad subcm̄ scīe oīa debēt h̄re attributiōem et reductōem sed non oīa cōsiderata in scīa donati p̄tiōnē ad p̄s orōnis. ergo p̄s orōis nō est subcm̄ maior p̄z ex diōne subiecti mīor q̄ꝛ in scīa donati determinat̄ de accn̄tib⁹ p̄tiū orōis que nō h̄nt attributōem ad subiectū. q̄ꝛ hec est falsa p̄s oratōis est accn̄s. vt q̄litas cōpatio. omne accn̄s distinguit̄ a suo subiecto. ℂ Dico verū arn̄tū p̄cludit. q̄ accn̄tia p̄tiū orōnis non habent attributiōem ad subiectum verificatiuam. tamen habent reductiuam. q̄ꝛ accidentia reducunt̄ ad p̄tem orōnis sicut proprietas ad suum subiectū.

Ar Sexto p̄s orōnis nō est subiectū in scīa donati p̄batur nec in signo nec in signato tz p̄n̄tia ex sufficiēti diuisiōe. Q̄ꝛ nō in signo p̄bat̄ oīs scīa capit dignitatē a subiecto. sed vnus term in⁹ nō est dignior altero igit̄ p̄s orōis non est subiectū in signo. Maior est Aristo. j. posterioꝝ. Minor q̄ꝛ oīs terminus est vox modo vox vt vox nuda est. imo oēs voces eq̄liter p̄ticipāt naturā sui generis. Nec enī pōt dici q̄ p̄s orōis in signato esset hic subiectū. p̄bat̄ oīs p̄pria passio debet demōstrari de suo subiecto. sed p̄pria passio nō p̄dicat̄ de re sed de termīo igit̄ p̄s orōnis in signo et nō in signato debet assignari p̄ subiecto tenet p̄n̄tia. q̄ꝛ res realis nō est subiectū nec p̄dicatum. sed terminus s̄cans rem est subiectū vl̄ p̄dicatū. Dico verū argumentū p̄cludit q̄ p̄s orōnis nec in signo tm̄ nec in signato tm̄ est subcm̄ in scīa donati sed vtrūq̄ꝫ simul. In eo enī q̄ p̄pria passio demonstrat̄ de subiecto hic considerstur subiectū signi. In eo aūt q̄ scīa capit dignitatē a subiecto p̄siderat̄ subiectū signati. et illa subiecta sunt subordinata et habēt se s̄m ordinem quia vnum dicitur ad aliud et sic eiusdem scientie possunt esse plura subiecta subordinata.

Ar Septimo. Pars orōnis nō est subiectū in scīa donati. igit̄ p̄bat̄ q̄ꝛ nec in suppōne materiali nec simplici nec p̄sonali. Nō in simplici quia termin⁹ supponit simpl̄r pro cōceptu rei modo cōceptus nō est subiectum in scīa. nec in suppōne p̄sonali. p̄batur q̄ꝛ in logica est vna regula. q̄ omne subiectū scīe supponit materialr̄. Nō etiā in suppōne materiali p̄batur q̄ꝛ p̄pria passio debet demōstrari de suo subiecto. sed dici de p̄supponit esse in. vt dicit Alber. sup veteri arte. s̄ cōstat q̄ p̄pria passio non est in termīo sed in re s̄cata. ḡ etiā in suppōe materiali nō est subcm̄. Dico verū argumentū p̄cludit vt dicūt cōes logici q̄ omne subiectū scīe supponit materialr. nō pro se sed p̄ alio termio p̄sonaliter supponēte. vt hic p̄s orōis est subcm̄ in scīctia donati. p̄s orōnis suppōit materialr̄ p̄ alio termio sibi simili. vt pro isto termio p̄s orōnis. in ista p̄positōne oīs p̄s orōnis aut est declinabilis aut indeclinabilis. in qua supponit personaliter Petrus aūt hyspanus dicit q̄ subiectū scientie cuiuslibet supponit simpliciter. nō p̄ conceptu rei vt dicunt cōmunes logici. sed pro natura rei in cōmuni.

Ar Vltio p̄s orōnis nō est subiectū in scīa donati p̄batur sic oīe subiectū scientie debet esse p̄mo notū. sed p̄s orōnis est vltio notuz igit̄. Maior p̄z ex diōe subiecti. Minor p̄z q̄ꝛ postq̄ aliquis studet p̄fecte in scīa donati. tūc vltio intelligit naturā p̄tis orōnis. Dico veꝝ argumētū p̄cludit q̄ subcm̄ debz eē primo notum notitia generali ɀ confusa. ħ p̄gnitiōe determinata et perfecta est bene vltimo notum et p̄gnitum.

Partes orarōis quot sunt. Octo. Que. Nomen. p̄nomen. verbum. aduerbiū. participiū. coniūctio. prepositio. interiectio.

Vtruꝫ tm̄ octo sint p̄tes orōnis scz nomen

p̄nomē verbū aduerbiū ɀc. Pro intellectōe questiōis mote. ℂ Notandum p̄mo q̄ p̄s orōnis describit̄ sic cōiter. Pars orōnis est apta nata integrare orōnē

latinā. Sequit correlarie primo q lr̄e ⁊ syllabe nō sunt ptes orōnis pz q lr̄e et syllabe integrāt orōnem latinā. q lr̄e cōponūt syllabā et syllabe dictōz: dictō aūt orōne. ergo excludūt in diffinitione ī eo q dicit dictō. lr̄e em̄ nō sūt dictō. Seqtur correlarie scd̄o q non requirit ad dictōnem que debet esse ps orōis q actu ponat in orōne sed sufficit q apta nata sit poni ī orōne. Sequit correlarie tertio q ista dictō homo absolute plata est ps orōnis. patet correlariū ex diffinitione ptis orōnis pz etiā q cū dictō. hō. actu est nomē ergo actu est ps orōnis. ⁊ sic pña ab inferiori ad supius a pte pdicati. Et capit hic ps orōnis incōplexe p vna dcōne cōposita ex rctō et obliq ⁊ declinat ex pte recti. ex pte aūt obliq est indeclinabil'. Sequit correlarie q̄rto q hec cōsequētia nō vz. hec dcō hō. absolute sūmpta nulli⁹ orōis est ps ḡ nō est ps orōis. q in añte ps orōis capit cōplexe. ⁊ in cōsequēte capit incōplexe p vna dcōne. ⁊ sic cōmittit fall'a equiuocatōis: ⁊ si dr̄ tū noīa ⁊ verba trāsposita idē sĩcāt. verū est si capiūt termini eodē mō. qliter nō est hic vt declaratū est. Alio° ps orōis describit sic. Pars orōnis est dcō sĩcās mentis cōceptū vel affectū in se vl' in toto. Que diffinitō sic declarat. cū em̄ dr̄ mentis affectū ibi tangit interiectō que sĩcat mētis affectū vt postea dicet. Sz cū dr̄ vel cōceptū tāgūt alie septē ptes. Vñ sĩcare mētis affectū ē sĩcare aliqd sine deliberatōe et qd̄ pfert sine deliberatiōe vt interiectō q̄ pfert in cōgnita voce ⁊ sic interiectō quo ad audiētē bñ sĩcat cōceptū sed q̄ ad pferētē sĩcat affectū. Sz sĩcare cōceptū est sĩcare aliqd qd̄ est impositū ad sĩcandū et qd̄ pfert ex deliberatōne. Cum aūt dicitur in se tāguntur ptes declinabiles que per se ⁊ in se sĩcant. Sed cum dicit in toto tāguntur ptes indeclinabiles que p se non sĩcāt sed consignificāt tm̄ et significant dispositiones rerum sĩcant tm̄ cum adiūctione aliaz ptiū. sinkathegreuma em̄ dicitur a sin qd̄ est. con. ⁊ kathegreuma sĩcatiuū quasi cum alio sĩcatiuū. modo ptes indeclinabiles sunt kathegreumata.

Notādū scd̄o q ptes orōis cōsiderant

dupl'r. Vno mō in ordine ad suū gen⁹ sub quo cōtinētur vt ad ps orōis. ⁊ sic inter eas nō est ordo. Rō q inter spēs eiusdē gn̄is nō est ordo vt dixit porphiri⁹. Rō q spēs dn̄t esse coeque sub suo gn̄e ⁊ eq̄liter dn̄t pticipare naturā sui gn̄is. Secūdo considerant ptes orōis inter se. et sic vna est pfectior alia. Rō ptes em̄ declinabiles cōpate ad ptes indeclinabiles pfectiores sunt. declinabiles em̄ sĩcāt rem indeclinabiles aūt circūstācias reʒ modo digni⁹ est res q circūstātia rei. vñ et ptes declinabiles vocant kathegreumata indeclinabiles aūt sinkathegreumata. kathegreuma aūt est digni⁹ q sinkathegreuma diuersiz tm̄ ordinē inter ptes orōis ponit donat⁹ et aliū sil'r priscian⁹. ¶ Ordo ptiū orōis sm̄ priscianū est iste. primo posuit nomen q nomē sĩcat subam. vbū vo accn̄s mō suba est prior accn̄tie natura et diffinitione tēpe. vt pz 7 metaph. Scd̄o ordine posuit vbū. eo qd̄ ex noīe et verbo cōstruit orō pfctā queādmodū in natura ex materia et forma cōstruit cōpositū. Tertio ordine ponit pticipiū eo q tale imediate deriuat ⁊ nascit a vbo mō rctē effect⁹ debet seq suā causam. Quarto loco poit pnomen. q ipm ponit loco noīs. ḡ etiā nō remote dz distare a noīe. Quīto loco poit ppōnē pmā inter ptes indeclinabiles. pter hoc q ipa ppō deseruit ptib⁹ casualib⁹ ⁊ q nomē est pma ps inter ptes declīabiles. ḡ sil'r ppō dz eē pma inter ptes īdeclīabiles. Sexto loco ponit aduerbiū. q aduerbiū est deteriatiuū vbi. sicut ḡ vbum ponit scd̄o loco inter ptes declinabiles sic aduerbium debet poni secundo loco inter partes indeclinabiles. Septimo ⁊ vltimo loco ponit coniunctionem coniūctio em̄ vnit et cōiungit alias ptes vnibilia aūt pora sunt natural'r q illud qd̄ ea vnit ⁊ cōiūgit. Interiectiōez aūt nō ponit exp̄sse. sed cōphendit sub aduerbio. Rō q sic aduerbiuz determīat vbum. sic ⁊ ipsa interiectō vt postea dicet. ¶ Ordo aūt donati est iste. Primo ponit nomē q nomē sĩcat subam mō suba est prior ceteris ⁊ suppositum oīm aliorū. Scd̄o ponit pnomē ideo q pnomē sĩcat subam sicut nomē licz non

eodē mō vt patebit inferi⁹. ergo pter cōformitatē sĩcatiōis pnomē poit circa nomen imediate. Etiaz ideo q pnomen est inuentū pter nomē ⁊ q loco eius poneret. ergo pnomē ponit immediate post nomē. Tertio loco ponit verbū. q vbū sĩcat accn̄s nomē aūt et pnomē subam. modo accn̄s est post subam sicut effectus post suam causaz. Quarto vo ordine ponit aduerbiū ideo q aduerbium est determiatio verbi. mō ois determiatio recto ordie debz sequi suuz determinabile. Quinto ordie ponit pticipiū qd̄ imediate deriuat a vbo. ⁊ ergo etiā non remote debet distare a vbo. Sexto ponit cōiūctiōez ideo q cōiunctio cōiūgit ceteras ptes ⁊ maxīe declinabiles ergo debet poni post declinabiles vnibilia em̄ dn̄t pcedere illud qd̄ ea vnit ⁊ cōiūgit. Septio ponit ppōnē que deseruit ptib⁹ casualib⁹. vñ ⁊ merito ipis postponit. seru⁹ em̄ sequit dn̄m suū. Vltio ponit interiectiōez pter ei⁹ imperfectōz interiectio em̄ sĩcat mētis affectū alie aūt ptes mētis conceptū. digni⁹ aūt ē sĩcare mētis cōceptū q affectū rctē ḡ iteriectō vltio loco ponit.

Notādū tertio q ps orōnis est duplex

scz declinabilis et indeclinabilis. Pars orōnis declīabilis est dcō q̄ sm̄ sui pmariam sĩcatiōem apta nata est inflecti p diuersas pprietates casuales vl' psonales casuales vt nomē pnomē et pticipiū. psonales vt verbuz. Et ptes declinabiles sunt q̄tuor. s. nomē pnomē vbū et pticipiū. Sed ps indeclinabilis est dcō q̄ sm̄ sui sĩcatōz pmariā nō est apta nata inflecti p diuersas pprietates casuales vl' psonales. Et sunt q̄tuor. s. aduerbiū cōiūctō ppositio ⁊ interiectō. Capit aūt sufficientia octo ptiū orōis sic. Oīs ps orōnis aut est declinabilis aut indeclinabilis. Si declinabilis hoc est dupl'r. Aut sĩcat cū tēpore et casu ⁊ sic est pticipiū. aut cū tempore et sine casu sic est verbū. Si aūt sĩcat sine tēpore hoc est dupliciter. Aut cum qualitate et determiata apphensiōe et sic est nomē, aut sine qualitate et indeterminata apphensione sic est pnomen. Si autez est indeclinabilis hoc tripl'r. aut em̄ est determiatiua sĩcati vbalis et sic est dupl'r. aut hz vnū accn̄s tm̄ et determinat vnū et sic est interiectō. Aut hz plura accidētia et sic est aduerbiū. q hz tria. Si aūt ps indeclinabilis est retorsiua casualis ad actū verbi et sic est ppositio. Si vo ē cōiūctiua vtriusqz ⁊ sic est cōiūctō q cōiūgit ceteras ptes vt postea dicet.

Notādum quarto et vltimo. q ista q̄

tuor. vox. dictio. ps orōnis. ⁊ cōstructibile sunt idē materiał'r ⁊ sm̄ subaz. dn̄t tm̄ formaliter. Idē em̄ pōt dici vox. dctō. ps orōnis ⁊ cōstructibile. licet non eadem rōne vt patet de ista dictōe hō. que dicit vox dictio ps orōnis et cōstructibile. Dicit pmo vox quātū ad pnūciationē ⁊ plātiōez absolute inq̄ntū scz ē son⁹ ab ore aīalis platus naturalib⁹ instrumētis. et inq̄ntū est absoluta ab omni sĩcatione. vñ et dicit autor modoruz sĩcandi. Vox vt vox nuda. Scd̄o dicit dctō inquantū sĩcat aliqd ad placitū et volūtatē pmi instituentis. dicit em̄ dctō quasi dicens et sĩcans rem. vt illa dctō homo inq̄ntū sĩcat aīal rōnale dicit dictō. Tertio dicit ps orōnis inq̄ntū vltra sĩcatum suū qd̄ ex impōne sĩcat primi impositoris habet modū significandi essentialē gn̄alem et specialem rōne cui⁹ sub certa pte orationis collocat. mod⁹ em̄ sĩcandi psupponit sĩcatū rei vt postea dicet. Dicit aūt quarto constructibile inquantum habet modos sĩcandi accn̄tales respectiuos qui sunt pncipiū cōgruitatis ⁊ cōstructōis vt em̄ determiatur in dyasinthetica modi sĩcandi accn̄tales sunt pncipiū cōstructiōis et cōgruitatis. Que quatuor pdicta pulchre tāgit autor modoʒ sĩcādi cū dixit. Vox vt vox nuda fit dctō si sibi detur. Signādi rō. pars si cōsignificet. Hinc modus essendi qd̄ cōstruitur facit accn̄. Vn̄t em̄ se illa quatuor pdicta. vox. dctō. ps orōnis et cōstructibile sicut supius ⁊ inferi⁹ recte sicut se hn̄t ista q̄tuor martin⁹. vir. aīal et suba. sicut em̄ omne illud

q̄ᵭ est martinꝰ est vir. sed nō ecōuerso. qꝛ non oīs vir vocatꝛ martinꝰ. et oīs vir
est aīal. sed non ecōuerso oīe aīal est vir. et oīe aīal est substātia. sed nō ecōuerso
oīs subā est aīal. Sic est in ꝓposito oīs dictio est vox. sed nō ecōuerso. oīs vox est
dictō formalꝛ. qꝛ vox vt vox est nuda. sed dictō vltra vocē importat et designat
impoēm ad placitū. Siłr oīs ꝑsoꝛonis est dictō ẜcatius et non ecōuerso. oīs
dictō vt sic est formałr ꝑsoꝛonis. ꝑsoꝛōis eīn formałr dꝫ modū ẜcandi essencialē
speciuocū rōe cuiꝰ ꝛ ꝑ quē formałr est ꝑs; et rōe cuiꝰ aliq̄d locatur sub ꝑte dictō
aūt vt dictō solum ẜcatum et impōnez ad placituꝫ rem ẜcandam designat. Siłr
oīe cōstructibile est ꝑsoꝛonis qꝛ cōstructibile etiā ꝑsupponit modū ẜcandi eēn-
tialem. sed non ecōuerso oīs ꝑsoꝛonis formaliter est cōstructibile. ꝯstructibi-
le eīn importat modū ẜcandi accn̄talem respectiuū rōne cuius construitꝛ cū alio
ꝯstructibili. ꝑsoꝛonis vt sic nō importat modū ẜcandi accn̄talem sed essentialem
tm̄. vnde dicit autoꝛ modoꝛum ẜcandi Vt vir martinꝰ animal suba dantur. Sic
cōstructibile pars dictio habeantꝛ. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis Tantū octo sunt

ꝑtesoꝛonis speciuoce distincte in modis ẜcadi formalibꝰ nō coincidētes a dona
to posite ẜm diuisiōem mediatā et cōiter ꝯsuetam fieri. Veritas huiꝰ cōclusio-
nis ꝑꝫ ex sufficientia octo ꝑtiūoꝛonis de qua dictū est sufficiēter in tertio nota-
bili. Dicitꝛ ꝑmo in cōclusiōe tm̄ octo sunt ꝑtesoꝛōis speciuoce distincte. qꝛ distin
guēdo ꝑtesoꝛōis nūeraliter plꝛes sunt q̄ꝫ octo. ꝑꝫ qꝛ plura sunt noīa q̄ꝫ octo siłr
verba. modo oīe nomē est ꝑsoꝛōnis siłr omne verbū. sed hec distinctio vł mul-
titudo est tm̄ nūeralis. Dico scđo in modo ẜcandi formali non coincidētes vł ꝯ
uenientes. qꝛ ꝑtesoꝛōnis ꝑn̄t coincidere vel cōuenire in modo ẜcandi materiali.
vt nomen ꝓnomen ꝯueniunt in modo ẜcandi materiali. qꝛ tam nomē q̄ꝫ ꝓnomē
ẜcant substātiā. licꝫ non eodē mō vt postea dicetꝛ. Pro quo sciendū. modꝰ ẜcandi
est duplex. scꝫ materialis ꝛ formalis. Materialis est qui in pluribꝰ ꝑtibꝰ reperi-
tur q̄ꝫ in vna vt ẜcare ꝑ modū entis vł subām est modꝰ ẜcandi materialis nōis
qui etiā reperitur in ꝓnomine. Dicitꝛ eīn ꝑmo de gn̄atione q̄ꝫ rō materie est ratio
ꝯueniētie. oīa eīn gn̄abilia et corruptibilia in materia cōueniūt. et h̄ modus ẜcā
di etiaꝫ gn̄alis dicitꝛ. nec ꝑ eum vna ꝑsoꝛōis distinguitꝛ ab alia. sed potius in ipso
plures ꝑtes ꝯueniūt. Modus ẜcandi formalis est qui tm̄ reperitur in vna ꝑteoꝛo
nis. et ꝑ quē vna ꝑsoꝛonis ab alia distinguitꝛ et differt. vt ẜcare ꝑ modū determi
nate appꝛhensionis est modꝰ ẜcandi formalis nōis. Nomen eīn distinguitꝛ a ꝓno
mine ꝑ hoc q̄ꝫ nomē ẜcat ꝑ modū determiate appꝛhensiōis. ꝓnomen vō ẜcat per
modū indetermiate appꝛhensiōis. Dicitꝛ eīn. vij. metaph̄. q̄ꝫ forma est que seꝑat ꝛ
distinguit. Dicitꝛ tertio in cōclōne a donato posite. qꝛ ꝑtesoꝛonis que posite sunt
ab aliȷ̄s ꝑn̄t esse plures q̄ꝫ octo vel etiā pauciores. sed a donato posite sunt octo.
logici eīn tantū ponūt duas ꝑtesoꝛonis. s. nomen et verbū. Greci vō vltra octo
addunt nonā. vicꝫ articulū. vn̄ dicit floꝛista. Articulos greci ponūt caruere lati
ni. Et ponūt ꝑtes ꝓ talibus articularibꝰ. Dꝛ quarto ẜm diuisionez mediatā. qꝛ
ẜm diuisionē immediatā solū essent due. oīs ꝑsoꝛonis aut est declinabilis aut
indeclinabilis. vt dictū est in sufficientia ꝑtiūoꝛonis in tertio notabili.

Ar Primo nō sunt octo ꝑtesoꝛonis. ꝗ̄ cōclusio fł̄a. ꝓbatur aiis qꝛ nomē et ꝓ
nomen nō sunt ꝑtes distincte. igitꝛ nō sunt octo ꝓbatꝛ aīs. Ille ꝑtes sunt
distincte que h̄nt distinctos modos ẜcandi sed nomē et ꝓnomen nō ha-
bent distinctos modos ẜcandi igitꝛ maioꝛ. qꝛ ꝑtesoꝛōis distinguūtur ꝑ modos
ẜcandi minoꝛ. qꝛ tā nomen q̄ꝫ ꝓnomē ẜcant ꝑ modum entis. vt dicit autoꝛ mo
doꝛū ẜcandi. Dico verū arn̄tū ꝯcludit q̄ꝫ nomē et ꝓnomē h̄nt eundē modū ẜcan
di generalem et materialē. sed nō specialeꝫ et formalē. vt postea declarabitꝛ. modo

ꝑtesoꝛationis distinguūtꝛ penes modos significandi formales.

Ar Secundo tm̄ due sunt ꝑtesoꝛōnis. ergo nō octo. ꝓbatur aīs omne verū
vero consonat sed tm̄ due sunt ꝑtesoꝛōis ẜm logicū ꝗ̄ etiā tm̄ due sunt se
cūdum grāmaticū. Maioꝛ est aristo. i. ethicoꝝ. Minoꝛ patet autoꝛitate pe
tri hyspani qui dicit q̄ꝫ dyalecticꝰ tm̄ cōsiderat duas ꝑtesoꝛōnis. ¶ Dico verū ar
gumētum ꝯcludit q̄ꝫ oīe verum vero cōsonat si illa vera cōsiderantꝛ eodem mo
do. si aūt diuersimode non opꝫ modo logicꝰ aliter cōsiderat ꝑtesoꝛōnis et ali
ter grāmaticꝰ. logicꝰ quo ad verū ꝛ fłm. ꝑ grāmaticꝰ quo ad cōgruū ꝛ inꝯgruū
et sic argumētum non cōcludit. Etiā dico q̄ꝫ licet logicus ponit tm̄ duas ꝑtes
oꝛōnis exꝑsse tn̄ implicite etiam ponit octo. sub nomine eīn cōpꝛehēdit ꝓnomen
et ꝑticipium. ꝑtes aūt indeclinabiles vocat sinkathegreumaticas et minꝰ ꝑnci-
pales. Et ratio huiꝰ quare logicus tm̄ ponit duas ꝑtesoꝛōnis. et grāmaticus
octo. qꝛ logicus cōsiderat ꝑtesoꝛōnis quo ad veritatē et falsitatē. et quo ad pro
positiōis vere et false ꝯstitutionē. sed ad cōstitutionē ꝓpōnis vere vł false suffici-
unt due ꝑtes ergo cōsiderat duas ꝑtes. Grāmaticꝰ aūt cōsiderat ꝑtesoꝛōnis in
q̄ꝫtum per eas exprimitꝛ mētis cōceptꝰ. si aūt mētis conceptꝰ dꝫ cōplete ꝛ ꝑfecte
exꝑmi necessario requirūtur octo. ꝛ ergo grāmaticꝰ ponit octo ꝑtesoꝛationis.

Ar Tertio tm̄ due sunt ꝑtesoꝛōnis igitur nō octo. ꝓbatur aīs tot sunt par
tesoꝛōnis quot sufficiūt ad oꝛōnem ꝑfectam et congruā. sed due sufficiūt
igitur tantū due sunt ꝑtesoꝛōnis. Maioꝛ qꝛ non est ponenda pluralitas si
ne necessitate pctm̄ eīn est fieri per plura q̄ᵭ potest fieri ꝑ pauciora. vt dicitur. i.
phisicoꝝ. Minoꝛ qꝛ ex nomie et verbo cōstituitur oꝛō ꝑfecta. ¶ Dico verū argu
mentū cōcludit q̄ᵭ oratio ꝑfecta essentialiter cōstituitꝛ ex nomine ꝛ verbo sufficiē
ter ꝛ in genere. oꝛō tn̄ perfecta in spē et accn̄taliter nō sufficienter ꝯstituitꝛ ex no-
mine et verbo. quia ad talem etiā requiruntꝛ alie ꝑtes. Et sic dico q̄ꝫ pctm̄ est fie
ri per plura q̄ᵭ eque bn̄ potest fieri per pauciora. et sic argumentū non cōcludit.

Ar Quarto interiectio non est ꝑsoꝛōnis. igitur non sunt octo. ꝓbatur aīs
autoꝛitate prisciani qui nō ponit interiectiōem et probatꝛ rōne. oīs ꝑs
oꝛōnis debet ẜcare mentis conceptū. sed interiectio significat mentis af
fectū igitur. Maioꝛ patet ex dīone ꝑtisoꝛōnis. Minoꝛ ex dīone interiectōis. inter
iectio eīn significat mentis affectū. ¶. Dico verum argumentū cōcludit. q̄ꝫ licꝫ
ipse priscianꝰ nō ponit interiectiōem exꝑsse tn̄ implicite. qꝛ compꝛehendit ipsam
sub aduerbio. ¶ Dico aūt ad rōnem q̄ꝫ licꝫ interiectō quo ad ꝓferentē non ẜcat
mentis conceptū. tn̄ quo ad audiētē ꝛ hoc sufficit et etiā ꝑsoꝛōis proprie dicta de
bet significare mentis conceptum. modo interiectio est pars cōmuniter sumpta
vt dicetur inferius.

Ar Quinto plures sunt ꝑtesoꝛōnis q̄ꝫ octo. ꝓbatur qꝛ barbarismꝰ et soleo-
cismꝰ etiā sunt ꝑtesoꝛōnis vt patet ꝑ donatuꝫ in libello de soleocismo et
barbarismo. ¶ Dico vm̄ argn̄tū cōcludit si donatus voluisset q̄ꝫ barba-
rismꝰ et soleocismus essent ꝑtesoꝛōnis. sed vult q̄ꝫ barbarismus et soleocismus
sunt vitia commissa circa ꝑtesoꝛationis. vnde Barbarismus fit quando syllaba
indebite profertur quo ad accētū vt dicendo dn̄s media ꝓducta. Sed soleocis
mus fit quando cōstructibilia indebite coniūguntur sub diuersitate accidentium
grammaticalium. vt meus mater.

Ar Sexto. plures sunt ꝑtesoꝛōnis q̄ꝫ octo. ꝓbatur qꝛ articulus etiā est ꝑs
oꝛōnis. ꝓbatur greci ponūt articulum. ergo etiā latini debēt ponere. te
net ꝯn̄tia. qꝛ omnis latinitas est oꝛta a grecis vt dicit priscianus in ꝓhe
mio maioris volūinis]. ¶ Dico q̄ꝫ cōclusio intelligitꝛ q̄ꝫ tm̄ octo sunt ꝑtesoꝛō-
nis. verū est a donato posite. et apud latinos. articulꝰ aūt ponitꝛ a grecis. Et ra
tio quare apud grecos ponitur articulus et non apud latinos. qꝛ dīones grece
sunt minus flexibiles ẜm vocē in diuersitate generū casuū et nūeroꝛum q̄ꝫ latine.
c

et ideo ad tollendũ hanc confusionem in discretione gñis numerorũ et casuũ ne cessarius fuit grecis articulus et nõ latinis. et sic latini loco tali ponũt ꝓnomẽ articulare. per qđ cognoscunt genera numeros et casum.

Ar Septimo. inter ꝑtes orõnis non est ordo. igit ꝓbatur. inter species eiusdẽ generis non est ordo. sed octo ꝑtes orõis sunt spẽs eiusdẽ generis. igitur Maior est purphirij qui ostẽdit ꝙ species debẽt esse coequeue sub genere et equaliter participare naturam generis. Minor est nota. quia ꝑs orationis est genus ad ista octo. ¶ Dico verum argumẽtum cõcludit ꝙ inter ꝑtes orõnis nõ est ordo comparando ea in ordine ad genus sed comparãdo ea inter se inter ipsas est ordo. vt dictum est in tertio notabili.

Ar Octauo. verbum debet esse ṗma ꝑs orõnis ğ nõ nomẽ ꝓbatur aĩs. neces saria debent esse ṗora. sed verbum est ꝑs orõnis plus necessaria. igit. Maior est nota. Minor qꝛ orõ ꝑfecta non pt constitui sine v̄bo sed orõ ꝑfecta potest cõstitui sine nomĩe vt dđo ningit. tonat. videtur ğ ꝙ verbum sit ꝑs plꝰ ne cessaria ꝙ̄ nomen. ¶ Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ verbũ cõstituit orõnem ꝑ fectã. scꝫ non rõne sui. sed rõne nti subintelecti. et in verbis p̄dictis intelligit no minatiuus vł nomẽ natura vel deus quia valet tm̃ deus vel natura tonat.

Ar Nono. verbum debet p̄cedere nomẽ. igitur ꝓbatur qꝛ accñs est pri⁹ sub stantia. sed verbum ſcat accidens. nomẽ substãntiã igitur. Maior ptꝫ. qꝛ accñs ducit nos in ꝯgnitõem substantie. Dicit eñ. j. de anima. Accidẽtia magnam ꝑtẽ conferunt ad ꝯgnoscendum ꝙ quid est. i. subam modo oĩs ꝯgnitio fit ꝑ prius et notius. Minor qꝛ verbũ ſcat actũ vt curro ſcat actum currẽdi. le go ſcat actum legẽdi currere aũt et legere sunt accñа. ¶ Dico v̄m argumẽtũ cõ cludit. ꝙ ordĩe a posteriori. verbũ p̄cedit nomẽ sed nõ ordĩe naturali sic eñ ordi ne naturali suba p̄cedit accidens sicut causa effectum sic etiã in proposito.

Ar Decimo verbũ dꝫ p̄cedere nomẽ. igit ꝓbatur ꝑs magis egregia et plus digna debꝫ p̄cedere. sed verbũ est ꝑs magis egregia ꝙ̄ nomẽ. ğ Maior qꝛ digniora debent esse priora. vt ptꝫ in postpredicamẽtis. Minor est ṗsciani primo minoris qui dicit ꝙ verbuꝫ inter ceteras ꝑtes est pars magis egregia. ¶ Dico v̄m argumentũ cõcludit ꝙ ordine perfectionis verbũ precedit nomen. sed non ordĩe generatiõis. verbum eñ importat formam. nomẽ aũt materiã. for ma aũt est prior materia via ꝑfectionis. sed qꝛ verbum apponit nomini ⁊ nomẽ est suppositũ. suppositũ tñ ordine gñationis est prius illo quod ei apponitur.

Ar Vndecimo. Prepositio est ṗma ꝑs orõnis. igit nõ nomẽ. ꝓbat. Illa pars est prima que dicit a preponẽdo. sed p̄positio dictura p̄ponendo. igitur p̄ positio debet esse prima. Maior est nota. Minor est grammaticorũ omniũ qui interpretantur hoc vocabulũ prepositõ a preponendo. ¶ Dico verum argu mentũ concludit ꝙ prepositio dicitur a preponendo non absolute ratione ordi nis sic ꝙ deberet esse ṗma pars orationis. sed prepositio dicitur a preponẽdo re spectu casualis cui deseruit vt actõ vel ablatiuo. Et licet aliquando p̄positio suo casuali postponit. hoc est per accidens ꝓpter bonũ suũ. ⁊ ꝑ figurã vt mecũ tecũ.

Ar Duodecio littera donati est incõgrua. igit ꝓbatur. qꝛ peccat cõtra regu lã grãmaticalẽ ergo ꝓbat qꝛ peccat cõtra istã reglam. Quando in aliq orõne ponuntur plura substãtiua noĩa. tũc vnuꝫ illorũ debet poni in gtõ modo hic in littera ponuntur plura substantiua noĩa. et nullum ponitur in gtõ. vt nomẽ pnomen. verbũ aduerbium ⁊c. ¶ Dico verũ argumẽtum concludit ꝙ licet hic nõ ponitur cõiunctio inter illa substantia expsse. tñ implicite subintelli gitur. qꝛ valet tm̃ nomen et ꝓnomen et verbũ. et dimittit ibi cõiunctio causa bre uitatis per vnũ colorem rhetoricalem qui dicit articulus puncti. qui hꝫ fieri qñ in aliqua oratione ponunt plura substantia nomina sine cõiunctione media.

¶ Nomen quid est? Pars orationis cũ casu corpus aut

rem proprie cõmuniterue significãs. Proprie. vt roma ti beris. Cõmuniter. vt vrbs flumen.

Vtrũ diffinitio nomis a donato posi

ta sit bene assignata. Pro intellectiõe questionis mote. ¶ Notandum est primo ꝙ diffinitum p̄sentis diffinitonis est nomen pro se et suis signatis captum. Pro se ideo quia hec dictio nomen. etiã est nomen et pars orationis. Pro suis signatis. ideo quia eius signata etiam sunt nomĩa. vt omnia noĩa significant per hoc qđ est nomen. Supponitur aũte hoc diffinitum nomẽ personaliter et nõ materiali ter vt quidam volunt. Qꝛ aũt in ista nomẽ est ꝑs orationis diffinitũ supponit ꝑ sonaliter ptꝫ qꝛ est regula cõis in logica ꝙ oẽ diffinitũ supponit ꝑsonaliter. Ra tio qꝛ qñcunqꝫ p̄dicatur genus de specie est suppõ personalis modo in oĩ diffi nitione p̄dicatur genus de specie. spẽs eñ diffinitur. et genus est illud per qđ spe cies diffinitur. Nõ optet aũt addere in expõne diffinitionis vt quidam volunt actu vel aptitudine. Rõ qꝛ dictio noĩalis etiã extra orõnem posita actualiter est ꝑs orationis. Patet primo ꝑ diffinitõeꝫ in qua dicitur ꝑs orationis est dictio apta nata integrare orationem latinam constat aũt ꝙ dictio extra orõnem posita apta nata est integrare orõem latinam ergo est ꝑs orationis. etiã dictõ extra orõnẽ ha bet modum ſcandi et formã nominis vt hec dcõ. homo absolute posita ſcat ꝑ modũ entis et determinate apphensionis. forma aũt est que locat rem in specie et q̄ dat esse rei. cõcluditur ğ ꝙ non optet addere actu vel aptitudine. Sciendũ etiam qꝛ dicit in textu. cum casu. illa pticula cum casu. non debet valere tm̃ sicut cum in flexione casuali alꝭ noĩa indeclinabilia non essent noĩa eo ꝙ talia non inflectunt nec declinantur per casus. Nomina etiam mẽtalia vt cõmuniter dicit non essent noĩa talia eñ nõ declinantur per casus et finales terĩationes in mẽte eñ nõ est terminatio finalis sed in voce. debet ergo ista pticula valere tm̃ cum casu. i. cuꝫ proprietate casuali. hoc est significare recte vel oblique.

Notandũ secũdo ꝙ illa dictio dicitur

ſcare rctẽ que ſcat ſcatũ suũ sine cõnotatiõe obliqtatis. vt ntũs qui ſcat abso lute suũ ſcatũ sine aliqua ꝯnotatione accidẽtali. Sed ista ſcat oblique que ſcat ſcatum suũ cũ cõnotatiõe obliqtatis vt gtũs. dtũs. actũs et abltũs. licet ğ ob liquus ſcat idem cũ recto essentialiter. eo ꝙ rect⁹ et obliquus ponunt in eodeꝫ p̄dicamento tñ non ſcant idem accñtaliter. Ntũs eñ significat ſcatũ suũ abso lute obliqu⁹ aũt cõnotatiue gtũs eñ ꝓprietateꝫ vt cuius. dtũs vt cui. vt postea dicet. Silr gtũs vltra ſcatũ nti importat possessionẽ dtũs acqsitiõeꝫ. ¶ Sequi tur correlarie ꝙ illa p̄põ. cum in dioe posita non dꝫ capi associatiue vt scꝫ valeret tm̃ ꝙ nomẽ ſcat cum alqua dcõe que est alicui⁹ casus. qꝛ sic verbũ esset nomen. Cum eñ dico hõ currit hoc verbũ currit ſcat cũ isto ntõ hõ. qui est alicui⁹ cas⁹ exñter sed debet capi existenter vt valet tm̃ nomẽ significat cuꝫ casu. i. nomẽ existit alicui⁹ casus. et sic verbũ non ſcat cum casu. Sciendũ etiã dicit in diffinitõe ꝙ nomẽ ſcat corpus aut rem. Corpus capit duplr. Vno mõ substãtialr vt. s. est in p̄dicamẽto et de genere substãtie. et duplr. Primo pro toto cõposito ex materia et forma. et sic homo diceret corpus. hõ eñ dicit materiam et formaꝫ vt iohes petr⁹. Scdo capit corpus subaliter pro altera ꝑte cõpositi et sic materia vł cor pus hoĩs dꝛ corpus. et sic hec est flã. sortes est corpus. qꝛ valeret tantũ ꝙ sortes esset materia tm̃. qđ est falsum. Alio mõ capitur corpus accñtalr vt est de genere

accñtis. et sic dupliciter. Vno° ꝓprie pro tribus dimensiōe. s. longitudine latitudi ne et profunditate simul. vt enī dicit in ꝑdicamentis linea dicit longitudinē et latitudinem. sed corpus dicit longitudinez et latitudinē et ꝓfunditatē sil'r. et istis modis non capitur hic corpus. Alio modo capit corpus cōiter pro qualibet extensione que apta nata est percipi aliquo sensu exteriori nō curando an talis sit substātia vl' accidens et sic hō in ꝓposito significat corp⁹ sil'r magnū. similiter albedo nigredo. ꝛ isto modo capit in ꝓposito. Vult ergo diffinitō tm̄. aliqua noīa significant corp⁹. i. significant aliquid qd̄ sensu exteriori est ꝑceptibile.

Notandū tertio dicitur in diffinitiōe

vlterius rem. Sciendū res capitur dupl'r. Vno modo transcendēter et sic conuertit cū isto termino ens et sic nō capitur hic. termin⁹ enī transcendēs est qui significat omne ens mundi et sunt sex. res. ens. vnū. bonum. verū aliquid. omne enī qd̄ est ens. est vnum et est aliquid et est bonū bonitate entis. et sil'r verū veritate entis. Isto modo capiēdo rem transcendēter ista ꝑticula corpus sufficiēter includeret in ista ꝑticula. rem oīe enī corpus est res. et isto modo dio esset nugatoria et sup̄flua. qꝛ idem bis poneret. Alio modo capit res non transcendenter. et sic res dicit esse ens incorporeū qd̄ nō est ꝑceptibile aliquo sensu exteriori. et sic de⁹ dicitur res. aīa. angelus simil'r. sciē. virtutes dicunt res. rō quia sciētie et virtutes sunt in aīa. modo aīa est incorpea. ergo etiā oīe illud qd̄ est in aīa est incorporeū oīe enī qd̄ recipit ſm naturam recipiētis recipitur vt dicit ꝯmentator. iij. de aīa. Sequitur correlarie p̄mo q̄ hec ꝯña nō valet. hō significat corp⁹. ergo hō significat rem. nec arguitur ab inferiori ad superius. eo q̄ res nō hic capitur transcendēter quō est sup̄ius ad corpus sed capit non trāscēdēter quō est dispatum ad corp⁹. Sequit correlarie scd̄o q̄ recte hic donatus posuit cōiunctiōem disiunctiuā inter illas ꝑticulas corpus et rē. patet qꝛ cōiunctio disiunctiua semꝑ iungit inter diuersa. mō res et corpus capiunt hic dispate qꝛ importāt ꝛ designant diuersa. Notādum dr̄ etiā in dione. ꝓprie aut cōmuniter. Vn̄ significare ꝓprie est ſcare cum qualitate ꝓpria. Significare aūt cū qualitate ꝓpria est significare tantū vnā rem sic q̄ non pl'es vniuoce et diuisim vt sunt noīa propria Significare aūt cōiter est significare cū qualitate appellatiua. Significare autē cū qualitate appellatiua est ſcare mltas res vniuoce ꝛ diuisim vt homo aīal. sil'r alij termini cōmunes. Et per istā ꝑticulam excludit ꝑticipiū. qd̄ non ſcat cum qualitate ꝓpria vl' appellatiua. In fine aūt diffinitōis ponit significās ꝓpter ſcare appellatōem que impediuisset bonitatē dionis. vn̄ nō est idem dicere ſcare corp⁹. et corpus significare patet. ſcare enī corpus est significare aliqd sub rōne corꝑis. rō aūt corporis est esse genus subalternatū ꝛ sic. iohēs. hō. petrus. non significarēt corpus exquo nō sunt gn̄a subalterna. et sic hoc nomē corp⁹. significat corpus qꝛ corp⁹ est primū gen⁹ subalternū. Sꝫ corp⁹ ſcare est significare rem grossam visibilem palpabilē et sensu exteriori ꝑceptibilez. vt hō aīal lignum. sic ſcant corpus. Et si dicit tn̄ noīa et verba trāsposita idem ſcant. ergo idem erit dicere ſcare corpus et corpus ſcare. ¶ Dico verū est nō variata appellatione. modo hic variat appellatio. Cum enī dicit ſcare corpus est appellatio. cū autez dicit corpus significare non est appellatio. Sequit correlarie primo q̄ dio noīs posita a donato non est dio essentialis et quiditiua noīs siue a p̄ori. Rō qꝛ datur ꝑ accñtia vt casum qualitatem. dio aūt quiditatiua et essentialis excludit accidentia. Sequit correlarie scd̄o q̄ cōueniēter donatus diffinit nomen per casum et qualitatem. ptꝫ qꝛ sunt accidētia nomini magis ꝓpria q̄ alia. mō optime res diffinit a posteriori ꝑ accñā ꝓpria. cum sepe accidētia ꝓpria ponunt loco dr̄ñarū essentialiū. vt declarat ꝯmētator. j. de aīa. vn̄ aristo. dixit. j. de aīa. accidētia magnam partem conferunt ad ꝯgnoscendū q̄ quid est. i. substantiam.

Notandum quarto et vltio q̄ qꝛ ꝑtes

orōnis distinguuntur per modos ſcandi oꝑtet intelligere in genere qd sit modus significandi. Vnde notandū q̄ modus ſcandi est duplex. actiu⁹ et passiuus. Modus ſcandi passiu⁹ est ꝓprietas rei significata ꝑ vocem vt ledere pedem ē mod⁹ ſcandi passiu⁹ hui⁹ dcōīs lapis et talis mod⁹ ſcandi passiu⁹ nō est de cōsideratione grāmatici. sed potius ph̄i natural'. eiusdē enī artificis est cōsiderare rem et ꝓprietates rei. vt dicitur. ij. phisicoꝝ. modo ph̄s natural' habet ꝯsiderare res naturales. ergo etiā habet cōsiderare ꝓprietates rerū naturalium. Sed modus ſcandi actiuus est mod⁹ vel ꝓprietas vocis ab intellectu sibi concessa. qua mediante ꝓprietatem rei conſcat. vt gen⁹ masculinū huius noīs lapis est mod⁹ ſcandi actiu⁹ et ꝓprietas huius dcōnis lapis. eo q̄ mediante gn̄e masculino ꝓprietatem rei cōsignificat vt illam ꝓprietatē que est ledere pedē. dr̄ enī lapis quasi ledens pedem. Et ille modus ſcandi actiuus est duplex. s. essentialis et accñtalis. Essentialis est qui est de essentia alicui⁹ ꝑtis. vt ſcare per modum entis est modus ſcandi essentialis noīs. Et est duplex. s. gn̄alis et spēalis. Generalis est qui in pluribus ꝑtibus reperit q̄ in vna. vt ſcare per modū entis reperit in nomine et etiā in ꝓnoīe. Similiter ſcare ꝑ modum fluxus et fieri est modus ſcandi gn̄alis verbi et ꝑticipij. Spēalis aūt est qui tm̄ reperit in vna ꝑte orōnis et ꝑ quem vna ꝑs orōnis distinguit ab alia. vt ſcare ꝑ modum determīate apph̄ensionis est modus significandi spēalis ipsius noīs. et per istum nomen distinguit a ꝓnomīe qꝛ ꝓnomē ſcat ꝑ modū idetermīate apph̄ensiōis. Mod⁹ ſcādi accñtalis est qui nō ē de essentia ꝑtis sed accidit parti. vt est qualitas compatio. Et est duplex scꝫ absolutus et respectiu⁹. Absolut⁹ est quo variato nō variat ꝯgruitas vt est qualitas figura. sicut enī hec est ꝯgrua hō currit. similiter iohēs currit et tn̄ hic variatur qualitas. in p̄ma est qualitas appellatiua. in scd̄a q̄litas propria. Sed respectiu⁹ est quo variato variat ꝯgruitas. vt est casus nūerus et persona. hec enī est congrua homo currit. hec aūt incōgrua hoīs currit. in quib⁹ orōnibus variat casus. Modus significandi aūt noīs essentialis est iste. ſcare ꝑ modum entis et determīate apph̄ensionis. Pro quo intelligendo sciēduz. Significare ꝑ modum entis est ſcare ꝑ modū habitus et ꝑmanētie. Significare aūt ꝑ modū habitus et ꝑmanentie. est significare rem in facto esse et non in fieri. vt domus est nomē et ſcat domū non et est in fieri. sed vt est in ꝑfecto et completo esse. Alij tn̄ dicunt q̄ significare per modum entis est ſcare subām. suba enī est verū ens. Quō aut capit substātia cum dr̄ nomen ſcat substātiā patebit inferi⁹. Significare aūt per modum determīate apph̄ensiōis est significare rem ſm certū modum intelligendi et in certo et determīato genere entis. ens aūt dicit esse in certo genere ꝑ suam essentiam et formā. Forma enī est que locat rem in genere ꝛ specie. Gn̄a autē entis vt ad ꝓpositū sufficit sunt decem aliqd̄ enī est ens qd̄ est substantia vt homo. aliqd̄ accñs. vt albedo. aliqd̄ ens in aīa. vt conceptus rei. aliqd̄ ens extra aīam. vt lapis. aliqd̄ est ens qd̄ est habitus. vt visus. aliqd̄ est ens qd̄ ē priuatio vt cecitas. aliqd̄ est ens verum vt asinus. aliqd̄ est ens imaginarium vt chymera. aliqd̄ est ens in actu vt celum. aliqd̄ est ens in potētia vt añxp̄s. Dicunt aūt ista decem genera entis ꝓ tanto. quia omne qd̄ cadit sub ente in aliquo istorum concludit. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio rñsalis. diffinitio noīs a do-

nato posita est bene assignata. ꝓbat oīs dio est bene assignata. que datur ꝑ gen⁹ et dr̄ñam et facit diffinitum differre a quolibꝫ nō ꝯtento sub diffinito. sed dio nomis est huiōi igitur. maior est Boetij in li. diuisionū mior. qꝛ pro genere ponit ꝯsors

nis pro differentia aūt ponuntur alie ꝑticule sequentes. similiter ꝑ istam diffinitionē. nomen distinguitur ab alijs ꝑtibus orōnis. quare conclusio vera.

Ar Primo. Dio nois non valet. ꝓbaꝭ nulla dio bona debet dari ꝑ disiunctionem. Sed ista datur ꝑ disiūctōēz ergo Maior est aristo. vj. topico. Minor quia in diffinitiōe dicitur corpꝰ aut rem. ℭ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ nulla bona dio essentialis et quidditatiua debet dari ꝑ disiunctionē sed dio accidētalis et descriptiua pt̄ dari ꝑ disiunctiōem qualis ē dio nois. Sequitur correlarie ꝙ rcte donatꝰ fecit ponēdo diffinitiōes accñtales ꝑtiū orōnis. Rō qꝛ diones quidditatiue ꝑtiū orōnis ꝑ modos sc̄andi sunt difficiles. diones accñtales sunt faciliores. eo ꝙ accñā notiora sunt quidditatibus ⁊ substātijs. vt patet. j. de aīa. Accidentia magnā ꝑtem cōferunt ad cognoscendū ꝙ quid est. modo donatꝰ fuit informator iuuenum. ergo ex facilioribus processit.

Ar Scdo aliqd est nomē qd non sc̄at cum casu. ꝓbatur. qꝛ nomē aptote forme est nomē ⁊ non sc̄at cum casu. Assumptū ꝓ prima ꝑte est notū. sed pro scdā ꝑte ꝙ nomen aptote forme non sc̄at cum casu. quia dr ideo aptote forme quia est sine casu ab a qd est sine ⁊ ptotos casus quasi sine casu. ℭ Dico verū argūtū concluderet si nomē ideo diceretur aptote forme. qꝛ nullum haberet casum sed tm̄ habet vnum casum. vt sponte habet abltm̄. Vel etiam qꝛ habet tres casus sub vna terminatōe vt nephas qd est generis neutrius. similiter phas.

Ar Tertio verbū sc̄at cum casu. ergo dio non valet. ꝓbaꝭ in ista orōne homo currit. in qua hoc verbū currit sc̄at cum casu ꝓbaꝭ. qꝛ hoc verbū currit sc̄at cum isto nto homo. mō hō est alicuiꝰ casus. ℭ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ in ista orōne hō currit. hoc verbū homo sc̄at cū casu associatiue. sed non exūter. modo cū in dione debet capi exūter. et non associatiue.

Ar Quarto. aliqd est nomē qd non sc̄at corpus. aut rem. igitur dio est insufficiens. ꝓbaꝭ qꝛ chymera est nomē et nihil sc̄at. ꝙ chymera sit nomē notum est sed ꝙ nihil sc̄at. qꝛ chymera nihil est. Si ergo chymera nihil significat ergo nec sc̄at corpus aut rem. tenet ꝯña a superiori negato ad inferius. ℭ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ hoc nomen chymera silr alia noia ficta nō sc̄āt corpus aut rem directe. tm̄ indirecte. qꝛ sc̄ant illud qd ꝑ partes sue dionis exprimitur. vt caput virgineū. ventrē leoninū. caudam serpentinā. Vel etiā possumꝰ dicere ꝙ licet noia ficta non sc̄ant rem verā tm̄ sufficit ꝙ sc̄āt rem imaginabilē et que potest imaginari. Correlarie sequitur ꝙ impossibile est significabile. licz nō sc̄atione directa tm̄ sufficit ꝙ indirecta. patet de isto termio chymera. chymeram eīn esse est impossibile tamen hoc est significabile.

Ar Quinto aliqua sunt noia que nec sc̄ant corpꝰ nec rem igitur ꝓbaꝭ i. de istis noibꝰ albedo nigredo ꝙ non sc̄ant corpus ꝓbaꝭ. qꝛ corpus est ens cōpositū ex materia et forma. sed albedo et nigredo dicunt formā tm̄. modo ois forma est simplex vt dicit Gilbertus porritanus autor sex ꝑncipiorum. ℭ Dico verum argūtū cōcludit ꝙ corpus ꝓprie sumptū est ens compositum ex materia et forma. sed hic corpus capitur cōiter ꝓ omni illo qd pt̄ ꝑcipi sensu exteriori et sic albedo et nigredo in ꝯposito dicuntur corpus significare.

Ar Sexto. Diffinitio nois est nugatoria et supflua igitur nō valz. ꝓbaꝭ aña qꝛ ista ꝑticula corpus supflue ponitur ꝓbaꝭ. quia sufficiēter includit in ista ꝑticula rem. res eīn est terminꝰ trāscēdens. modo terminꝰ trāscēdēs oia includit. ergo etiā includit hoc qd est corpus. et sic corpus supflue ponit. ℭ Dico vm̄ argument ñ ꝯcludit si res in dione capetur trāscendenter. sed capitur non trāscendēter. vt est despatū ad hoc qd est corpus. vt ꝓbatum est supius.

Ar Septimo aliqd est nomē qd non sc̄at cū qualitate igitur ꝓbaꝭ. hoc nomē deus non sc̄at cuz qualitate ꝓbatur sic. qꝛ qualitas est accidens. sed in deum nullū cadit accidens igitur maior est nota. qualitas eīn est accñs nois. Minor est aristo. xij. metha. vbi ostendit ꝙ deus est actus purus. modo actꝰ purus excludit omne accidens. ℭ Dico verum argumentū concluderet si significare cum qualitate valeret tm̄ sicut significare cum accidente. sed sc̄are cum qualitate valet tm̄. sicut significare cum conceptu vnius vel plurium. constat ꝙ deus sc̄at cum conceptu pluriū quantum est ex ꝑte impositiōis sue.

Ar Octauo. Aliqd est nomē qd nihil sc̄at igitur. non oīe nomen sc̄at corpus aut rem ꝓbatur aña. qꝛ hoc nomē pctm̄ est nomē et nihil sc̄at ꝓbaꝭ autoritate Boetij. iij. de consolatiōe vbi dicit ꝙ pctm̄ nihil est. et theologi vocant pctm̄ nihil cū dicunt. Sine deo factū est nihil. i. peccatū. quia deus nō inuenit pctm̄ sed diabolus. ℭ Dico verū argūtū concludit ꝙ pctm̄ nihil sc̄at positiue. sed ꝑuatiue. qꝛ ꝑuatiōem boni. boetius ergo dicens. ꝙ peccatum nihil est voluit dicere ꝙ peccatum non est ens morale.

Ar Nono. aliqd est nomen qd nō sc̄at ꝑ modum determinate apphensiōis igitur modꝰ sc̄andi nois nō valet ꝓbatur. qꝛ hoc nomē deus. non sc̄at per modum determiate apphensionis ꝓbatur. qꝛ deus non pt̄ ꝯgnosci a nobis determiate dicitur eīn. ij. metha. Sicut se habet oculꝰ noctue ad lumē solis. ita se habet intellectus noster ad ea que manifestissima sunt in natura. Et. iij. de aīa ꝙ nihil est in intellectu nisi prius fuerit in sensu. ꝯstat aūt ꝙ deus non est sensibilis. deū eīn nemo vidit vnq̄. vt dicit scriptura. ℭ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ deus non est determinate cognoscibilis a priori. sed bene a posteriori per effectꝰ Aristote. eīn. xij. metha. ex ordine rerum cognouit vnam esse causam primā omnium cum dixit. Entia nolunt male disponi. mala est pluralitas principum. sit ergo vnus princeps.

Ar Decimo. aliqd est nomen qd non sc̄at per modū determiate apphensiōis ergo modꝰ significādi nois non valet ꝓbaꝭ. qꝛ hoc nomē materia nō sc̄at ꝑ modum determiate apphensiōis ꝓbatur. qꝛ materia nō est intelligibilis ꝓbatur. qꝛ materia prima est ens in pura poña. vt dicitur. j. phi. mō oē qd intelligitur. intelligitur vt est ens in actu. vt dicitur. xij. metha. ℭ Dico verū argumentum concludit ꝙ materia prima non est intelligibilis sm̄ se. tamen sufficit ꝙ est intelligibilis in annalogia et habitudine ad formam.

Ar Vndecimo. aliqd est nomen qd non significat ꝑ modum determiate apphensionis ꝓbatur de isto noie chymera. ꝙ non sc̄at per modum determinate apprehensiōis. patet qꝛ chymera non est intelligibilis ꝓbatur. qꝛ dicitur. iij. de anima. non ens non intelligitur modo chymera nō est ens et per ꝯñs chymera non significat per modū determiate apphensionis. ℭ Dico verū argumentum cōcludit ꝙ hoc nomē chymera non sc̄at per modum determinate apphensionis directe tm̄ indirecte. non ens eīn non intelligitur directe. sed indirecte imaginamur enim chymerā esse. licet non sit.

Ar Duodeciō. Dio nois non valet. ꝓbaꝭ. nulla dio dz dari ꝑ accidētia. sed ista datur ꝑ accñā igitur non valet maior. qꝛ dio rei debet dari ꝑ genus ⁊ dr̄ñas mō genꝰ et dr̄ña sunt ꝑtes quidditatie ⁊ eēnales rei minor. qꝛ datur ꝑ casum et q̄litatem que sunt accñā nois. ℭ Dico vm̄ argūtū concludit ꝙ nulla dio a priori debet dari ꝑ accidentia sz ꝯñs dio est dio a posteriori. et ista pōt dari ꝑ accñā.

ℭ Nomini quot accidunt? Sex. Que? Qualitas. comparatio. genus. numerus. figura. casus.

Vtrū tm̄ sex sint accidentia nominis.

et vtrū ꝓpriū nois sit sc̄are subām. Pro intellectione q̄stiōis more. ℭ Notandū primo ꝙ hec q̄stio duo q̄rit. ꝑmo vtrū tm̄ sex sint accñā nois. q̄litas. ꝯpatio

vt dicit in textu. Scđo querit vtrū ꝓprium nois sit ꝭcare subam. Pro ꝑte prime questiōis intelligenda. Sciendū accńs nois describitur sic. Est quedam ꝓprietas nois attributa noi aut rōne vocis aut rōne significatōis. Aliqua em̄ accidētia attribuunt ꝑtibus rōne vocis et figure. q2 illa vox đr simplicis figure que non potest diuidi in plures ꝑtes. Sed illa cōposite que potest diuidi in plures ꝑtes. vt postea dicet. Aliqua aūt accńa attribuunt ꝑtibus rōne ꝭcationis vt. qualitas. casus. numerus. Illud em̄ nomē qđ ꝭcat rez pluribꝰ cōicabilē est qualitatis appellatiue vt hō. Illud aūt qđ ꝭcat rem singularem et indiuidualē est qualitatis ꝓprie vt iohes. Describitur etiā cōiter sic. Accńs nomis est terminus accidentalr̄ ꝑdicabilis de noīe in recto vel in obliquo. in ꝯcreto vel in abstracto inq̄tum est ꝑsorōnis. ¶ Dico notāter in recto vel in obliquo. q2 accńa aliqua nois non ꝑdicant de noīe in recto. q2 hec est falsa. nomē est qualitatis. sufficit tn̄ ꝙ q̄litas ꝑdicet de ipis in obliquo. vt nomē est alicuius qualitatis. Similiter licet accidentia non ꝑdicant de noīe in abstracto sufficit tn̄ ꝙ in ꝯcreto vel licet hec non sit vera. nomen est comparatio in abstracto. tn̄ hec est vera nomen est comparabilē.

Notandū scđo ꝙ sicut in rebꝰ natura

libus repiunt diuersa accńa que ꝑnt adesse et etiā abesse subiecto ꝑter eius corruptionē. vt đt purphirius in li. ꝑdicabilium. sic silr̄ in rebus intentiōalibꝰ fabricatis ꝑ intellectum repiunt diuersa accńa que eisdez rebus per intellectū attribuūtur. Duplex est ergo silitudo accńtiū. realiū et intentionaliū vel grāmaticalium. Prima q2 sicunt in rebus naturalibus accńa ꝑnt abesse subcō vel realr̄ vel in modo intelligendi. albedo em̄ realiter potest abesse sorti. caliditas aūt non potest abesse igni realr̄ sed sufficit ꝙ hoc fiat ꝭm modū intelligendi. oīe em̄ prius pōt intelligi non intellecto posteriori. sicut ethiops ꝑt intelligi non intellecta eiꝰ nigredine vt declarat purphiriꝰ in li. ꝑdicabilium. sic silr̄ in rebus intētionalibꝰ. vt in grāmatica accńa dicunt abesse suo subiecto. non realr̄. nullum em̄ est nomē qđ non esset alicuius ḡnis vel qualitatis vel nūeri; sed accńa nominis absunt secundū modum intelligēdi. q2 possum intelligere nomē non intellecta eius qualitate. similiter non intellecto eiꝰ nūero. vn̄ recte dixit aristo. ij. phi. Abstrahentiuz non est mēdatiū. Scđa ꝯuenientia vel silitudo est. q2 sicut in rebꝰ realibus accńa realr̄ distinguunt ab eorū subiectis cum effectꝰ et causa distinguūt in rebus realibus. cōstat aūt ꝙ substātia est causa accidentis. đt em̄ aristo. ij. phisico. ꝙ materia cum forma est causa omniū accidētiū in composito. sic silr̄ accidentia grāmaticalia distinguunt realr̄ ab ipis ꝑtibus orōis quorū sunt accńa. non sic ꝙ daretur aliqđ nomen qđ non haberet accńa. sed sic ꝙ accidentia grāmaticalia non sunt de essentia ꝑtis. oīe em̄ accidens est preter intellectū et essentiā illiꝰ cuius est accidens. Sequitur correlarie ex dictis ꝙ ista positō grāmaticorum q̄ đt accńa esse eadem et idētiptificari cū ꝑtibus non est veritati oīno cōsona vt ꝓbabit inferius. ad bonū tn̄ intellectū accepta poterit sustineri vt patebit in notabili sequēti.

Notandū tertio pro intelligentia istiꝰ

vtrū accńa ꝑtiū orōis distinguunt a ꝑtibus orōis. ¶ Notādum ꝙ aliqua distinguunt dupl'r. vnoº realr̄. alioº rōne. Ista dicunt distingui rōne q̄ distinguunt diuersa ꝯsideratōe intellectus vt q̄ in re dicūt vnū tn̄ intellectꝰ accipit illa vt diuersa. vt Marcꝰ Tulliꝰ Cicero. illa tria noīa ꝭcant eandē rē realr̄. tn̄ intellectꝰ apprehēdit et accipit illa tria vt plura. idem em̄ hō dicebat marcus tulliꝰ ꝛ cicero. dicebat marcus noīe ꝓprio. dicebat tulliꝰ rōne genologie. dicebat aūt cicero rōne portiūcule carnis q̄ pendebat ei de naso ad modū ciceris. Alioº aliqua distinguunt realr̄ et hoc dupl'r. Vno mō rata realitate. et sic ista distinguunt q̄ distinguūtur loco et subcō vt sortes exn̄s rome et sortes exn̄s cracouie distinguūtur sic realr̄.

Secundo aliqua distiguunt realiter realitate naturarū. que scz designant diuersas naturas. licet sunt idem subctō et nūero. ꝛ sic albedo. dulcedo et lac distinguūtur tali realitate. tria em̄ ista sunt idē subiecto et nūero talia distinguunt et dr̄ńt formaliter dulcedo em̄ est obiectum gustus. albedo. visus. sicut ergo visus ꝛ gustus sunt sensus realiter distincti sic et dulcedo et albedo in lacte omne g̊ accńs reale distinguit realiter a suo subiecto realitate naturarū. licet non realiter ꝑma que et subiecto. Veritas ꝑmi ptz q2 dicit. j. posterio. essentie ꝑdicamentoꝝ sunt impermixte. cōstat aūt ꝙ substātia ꝛ accńs nominant diuersa ꝑdicamenta. Dicitur etiā. j. phisico. quātitas et substātia si sunt duo sunt. et oīs effectꝰ distinguit realiter a sua causa constat aūt ꝙ accńs est effectus substātie. Veritas scđi scz ꝙ accidens et subcm̄ sunt idem nūero et subiecto ptz autoritate aristo. j. topicoꝝ cuz dixit. ꝙ accńs et subcm̄ numero sunt idem. Istis sic stantibꝰ dicat ꝙ accńa ꝑtiū orōnis distinguunt realiter a ꝑtibus. non sic ꝙ ꝑtes orōnis realiter essēt et ꝑuarentur accńtibus suis. sed sic ꝙ ipa ꝑs orōnis inquantū ꝑs orōnis nullū accidens includit vt em̄ dictū est ante ꝑs orōnis inquātum ꝑs orōnis solū designat modum ꝭcādi essentialē et significatū qđ dictio importat ꝓbatur ꝑmo sic. Sicut est in natura sic ē in arte. sed oīe accńs in natura realr̄ distinguitur a suo subiecto ergo etiā est ita in arte ꝙ omne accńs ꝑtis orōnis distinguit a ꝑte orōnis maior est aristote. ij. phico. Minor est nota q2 accńs et subiectū dr̄ńt ꝑdicamētalr̄. ergo realiter omia em̄ q̄ dr̄ńt ꝑdicamētaliter dr̄ńt realiter. Scđo ꝓbatur oīa que se transferūt ꝭm aliquā similitudinē se transferunt. sed accńa intentionalia et in arte sūt translata ad similitudinē accidentiū realiū. constat aūt ꝙ accńs reale distinguit realr̄ a subiecto. ergo similiter etiā est ita in arte. maior est aristo. vj. topico. minor est nota quia ars sequit naturam. Tertio ꝓbatur sic. oē prius distinguitur a suo posteriori. sed ꝑs orōnis ꝭm naturā est ꝑor accidentibꝰ suis igitur distinguitur. Maior q2 idem non est ꝑus et posterius minor. q2 ꝑs orōnis dicit modū ꝭcādi essentialē ꝯstat aūt ꝙ modus significādi essentialis est causa accńtalis quēad modū substātia est causa accidentis. Etiā ꝑs orōnis absolute dicit modū ꝭcandi essentialem. suba aūt est prior accńte natura tpe et dione. Quarto ꝓbatur. Illa sunt distincta realiter quorū vnum variat reliquo non mutato. sed aliqua ꝑs orōnis manet inuariata et eius accńs variatur ergo distinguuntur maior est nota minor. q2 dicēdo albꝰ hō. et alba hō hic variat accidēs q2 genꝰ. et tn̄ manet idez nomē. In ꝑma oratione em̄ hō est generis masculini. in scđa feminini. Sequitur correlarie ꝙ sicut accidēs in natura realr̄ distinguitur a subiecto licz nūero sunt idem sic etiā pōt dici in arte ꝙ ꝑs orōnis distinguit realiter a partibꝰ licet possumus ꝯcedere ꝙ numero et subiecto sunt idem ptz veritas correlariij. q2 accidentia intentionalia et artis sunt translata ab accidentibus realibus.

Notandum quarto et vltimo. ꝙ scđa

ꝑs questionis que fuit vtrū ꝓprium nois sit ꝭcare substātam. ¶ Notādum ꝙ priscianus scđo maioris dixit ꝓprium est nois significare subam cum qualitate. Sciendū ꝙ substantia capit dupliciter. Vnoº ꝓprie et sic suba est res ꝑ se existens vl' ꝑs rei per se existētis. exemplū ꝑmi vt homo aīal iohes. petrus. exm̄ scđi aīal. licet em̄ anima. nō est ens ꝑ se tn̄ aīa est pars hois dicit em̄ in ꝑdicamētis ꝙ ꝑs substātie est substātia. Isto modo nō capit suba cum dicit nomen ꝭcat substantiā. Ratio q2 albedo et nigredo sunt noīa et nō ꝭcant sic substātiā albedo em̄ vel nigredo non significat rem per se exn̄tem sed alteri inherentē. naturalr̄ em̄ nullum accidēs est per se. Secūdo capit substantia cōmuniter. vt tm̄ valet sicut essentia. et sic capitur cū dicitur oē nomen ꝭcat substantiam. accidētia em̄ ita hn̄t essentiā et naturā propriā. sicut substātia licet non ꝑfectam naturam sicut substātia vt declarat doctor sanctꝰ in tractatu de quiditatibꝰ rerū: ꝓpriū ergo nois quarto mō

est significare substantiā cuz qualitate. Ratio qꝛ illud est ꝓpriū. quarto modo qđ conuenit oīni soli et semꝑ. mō significare substantiaz conuenit omni nomini soli nomini et semꝑ vt patebit inferius. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Tm̄ sex sunt accidentia

nois speciuoce ꝛ formaliter distincta sic ꝙ non plura ad illa irreducibilia ḡmaticaliter ipi nomi ꝯuenietia. et ꝓpriū nois est ꝑcare subam cum q̄litate. Prima ps cōclusionis ꝓbatur ꝑ sufficiētiam accn̄tiū nois et est ista. Om̄e accn̄s nominis vl' ꝯuenit noi rōne vocis aut rōne ꝑcatiōis. si rōe vocis sic est figura. nomen em̄ illud dr simplicis figure cui᷒ vox non est diuisibilis in plures ptes ꝑcatiuas. Sz nomē illud dr composite figure cui᷒ vox est diuisibilis in plures ptes ꝑcatiuas. Si rōne ꝑcatiōis hoc est dupl'r. aut rōne ꝑcatiōis absolute et respectiue. si absolute hoc est dupl'r. aut em̄ talis ꝑcatio sumit᷑ a ꝓprietatib᷒ discretiuis sexus sic est genus. aut sumit᷑ a ꝑcatiōe suppositoꝝ et hoc dupl'r. aut diuisiue sic est qualitas. aut collectiue sic est nūerus. Aut tale accn̄s sumitur a significatione respectiua et sic dupl'r. aut em̄ rōne rectitudinis et obliq̄tatis et sic est casus. aut rōne intensiōis et remissionis et sic est compatio quare ṗma pars cōclusiōis vera. Sed ꝙ scđa ps conclusionis sit vera scz ꝙ om̄e nomen ꝑcat substātiam ptz auctoritate prisciani scđo maioris qui dicit hoc esse ꝓpriū nois quarto modo ꝑcare substantiam cum qualitate. quare secunda pars cōclusionis vera.

Ar Primo. plura sunt accn̄a nois ꝙ sex igit᷑ ꝓbatur añs tot sunt accidentia nois quot sunt noīa sed plura sunt noīa ꝙ sex ergo. maior quia accidentia multiplicant᷑ multiplicatione subiectoꝝ vt dicit᷑. j. topicoꝝ. minor ē nota. ℂ Dico verū argumētum ꝯcludit ꝙ plura sunt accidentia nois ꝙ sex nūeraliter ea distinguēdo mō ꝯclusio vult ꝙ accn̄a nois sunt sex specifice distincta.

Ar Scđo plura sunt accidentia nois ꝙ sex. ꝓbat᷑ qꝛ motio ꝑsona forma casualis etiā sunt accn̄a nois. ḡ plura erūt ꝙ sex añs ptz quia aliqua noīa mouentur. simil'r oīa nomīa sunt tertie persone similiter in noīe repiuntur forme casuales sex. ℂ Dico ꝙ tm̄ sex sunt accidentia nois ad se inuicem irreducibilia plura aūt possunt esse que reducuntur ad ista. qꝛ motio reducitur ad cōparationem. omne em̄ qđ compatur compatione nominali hoc etiā mouet᷑. sil'r persona reducitur ad nūerum. qꝛ nūerus et ꝑsona sunt accn̄a cōiugata. sic ꝙ in quacunqꝫ parte reperitur vnū in eadē et alterū. forma aūt casualis reducit᷑ ad casuz.

Ar Tertio plura sunt accidentia nois ꝙ sex. ꝓbat᷑ qꝛ esse suppositū esse rectū a verbo etiā sunt accidentia nois . ꝓbatur qꝛ nomen reddit suppositum verbo et regit᷑ a verbo apte ante. ℂ Dico verum argumentū cōcludit ꝙ esse suppositum et regi a verbo est accidens nois inquantū est dyasinthetice cōsiderationis. hic aūt fit sermo de accidentib᷒ nois vt ipm nomen est ethimologie considerationis sic similiter creptio productio sunt accidētia nominis in quantum ipsum nomen est orthographie considerationis.

Ar Quarto. plura sunt accidentia nois ꝙ sex. ꝓbatur. qꝛ declinatio etiam est accn̄s nois exquo noīa declinantur de casu in casū. ℂ Dico verum argumentum cōcludit ꝙ declinatio est accn̄s nominis. sed dico ꝙ declinatio comprehenditur sub casu. ℂ Contra hoc arguit᷑. declinatio in nomine non pōt comprehendi sub aliquo accn̄te igitur nec sub casu. ꝓbat᷑ añs. sicut se habet cōiugatio in verbo sic se habet declinatio in noīe. sed coniugatio in verbo expresse ponitur et sub nullo accn̄te ꝯprehendit᷑. ḡ etiā similiter est de declinatiōe in nomine. maior pz ex ꝯueninti silitudine sicut em̄ noīa declinant᷑ ꝑ casus sic verba coniugant᷑ per ꝑsonas et tpa. minor est nota. ℂ Dico ꝙ non est sil'e de ꝯiugatiōe verbi et declinatione nominis. Ratio quia declinatio in nomine tm̄ recipit vnū accn̄s scz casum sub quo bene pōt cōprehendi. sed cōiugatio in verbo non recipit vnū accn̄s tm̄ sed plura. qꝛ nūerum tēpus et ꝑsonam. et ergo sub nullo pōt cōprehēdi quia qua ratione deberet cōprehendi sub vno eadē ratione sub alio et sic oportuit ꝙ coniugatio verbi poneretur expresse.

Ar Quinto non sunt sex accidentia nominis igitur ꝓbatur oīa accidētia nominis sunt vnū igitur ꝓbatur añs. Quecūqꝫ vni et eidem sunt eadem inter se eadē sunt. sed oīa ista sex accn̄a vni et eidē nomini sunt eadā. ḡ etiaz inter se sunt eadē et per cōsequēs non distinguunt᷑ specifice. ꝓbatur maior auctoritate aristo. j. phisicoꝝ. minor quia oīa ista sex accidentia ꝯueniūt huic noī felix. hoc em̄ nomen felix est alicuius qualitatis. compatur. est alicuius gn̄is. nūeri. cas᷒. et figure. ℂ Dico verū argumētum ꝯcludit ꝙ ista sex accidentia vni et idē sunt eadem. et inter se sunt eadem ꝑm nūerum. et material'r non tamen formaliter. et sic em̄ distinguntur. sicut in simili albedo et dulcedo lactis sunt vnū nūero et materialiter ꝛ tm̄ distinguunt᷑ formaliter vt dictū est in notabili tertio.

Ar Sexto qualitas nō est accn̄s nois igit᷑. ꝓbatur. Illud qđ est eēntia alicuius non est accn̄s. sed qualitas est eēntia nois. igitur maior est aristo. j. phisicoꝝ. qui oñdit ꝙ illud qđ vere est nulli accidit. minor qꝛ significare per modū determinate apphensionis est essentiale noī et hoc est significare cū q̄litate vt cōiter ḡmatici exponunt. ℂ Dico verū argn̄tū ꝯcludit ꝙ capiendo q̄litatē ꝓ determinata apphensione tunc est essentialis noī sed sic non capit᷑ hic sed hic capitur pro significatiue vnius aut plurium et sic est accidens nominis.

Ar Septimo. tm̄ priscianus ponit quinqꝫ accn̄a nominis. ergo añs patet. ꝯ. maioris. ℂ Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ priscianus patet accidētia que ꝯueniunt cuilibet nomini vt speciē genus numerum figurā et casum. compationem aūt non posuit quia non ꝯuenit cuilibet nomini. quia solum adiectiuis. sed qualitatem comprehēdit sub numero quia sicut numerus causat᷑ a pluralitate et singularitate sic etiā qualitas.

Ar Octauo nō est ꝓpriū nois ꝑcare subam. ergo ꝓbat᷑ de᷒ est nomē et non ꝑcat subam igitur. Q᷒ prima ps sit vera ꝙ deus sit nomē notū est. Sed ꝙ de᷒ non significat substantiā. ꝓbat᷑ substātia dr a substādo. sed de᷒ nulli substat ergo de᷒ non est substātia. Maior est nota et est aristo. in ṗdicamētis. minor quia forma simplex subem̄ esse non potest. vt dicit Boeti᷒ in libro de trinitate. ℂ Dico verū argn̄tū ꝯcludit ꝙ hoc nomē de᷒ non significat substātiam vt substātia dicitur a substando. sed bene ꝑ se essendo quomodo deus est substātia.

Ar Nono Aliqđ est nomē qđ non ꝑcat subam. ꝓbat᷑ qꝛ albedo nigredo sunt noīa et tm̄ non ꝑcant subam sed accn̄s modo accn̄s et suba sunt primo diuersa. ℂ Dico verū argn̄tū ꝯcludit ꝙ hoc nomē albedo nigredo non significāt subam capiendo substātiam ꝓprie. sed bene cōiter qualiter hic debet capi.

Ar Decimo ꝑticipium etiā ꝑcat subam igitur non est ꝓpriū nois ꝑcare substantiam. andicedēs patet qꝛ legens significat hoiem legētez. ℂ Dico verum argumētum concludit ꝙ ꝑticipium ꝑcat substantiam sed nō ꝑcatione formali sed materiali. qꝛ formali ꝑcat actū vnitū substantie. Vel dico ꝙ licet ipsum ꝑticipium significat substātiam non tamē eodem modo sicut nomē quia nomen significat substantiam absolute sed participium cum tempore.

ℂ Qualitas noīm in quo est. Bipartita est Quo aūt em̄ vnius nomē est ꝛ ꝓpriū dicit᷑. aut multoꝝ et est appellatiuū

Utruz qualitates in noīe sint tm̄ due

Pro intellectōe questiōis mote. ℂ Notādū ṗmo ꝙ q̄litas nois ꝑm Remigiū describit᷑ sic. Qualitas est aptitudo nois ꝑcādi rē suā discrete vel cōiter. discrete

vt iohannes cōiter vt homo. Pro⁹ quis dione qualitatis nois intelligenda sciendū q per rem nois debet intelligi ſcatum nois. Significare aūt discrete est ſcare vnam rem tm̄ et nō plures vniuoce et diuisim. ¶ Dico notāter q nomē ꝓprie qualitatis ſcat vnā rem tm̄ vniuoce. qꝛ equiuoce pōt plures significare vt hoc nomen iohēs significat oēs vocatos hoc nomīe iohānes. hoc tm̄ est equiuoce. qꝛ vno noīe et diuersis rōnib⁹ saltem accn̄talibus. Alia em̄ rōne vnus vocat iohānes et alia rōne alter. vnus em̄ vocat iohēs qꝛ pater suus ita vocabat. alter qꝛ natus est in die iohis. Equiuocatio tamen talis non est ꝓprie dicta. Si em̄ noīa ꝓpria essent equiuoca equiuocatiōe ꝓprie dicta tūc non possent poni in p̄ntis ex quo nullū equiuocū ponit in p̄dicamēto vt sic. constat aūt q noīa ꝓpria ponuntur in p̄nto substantie ex quo sube prime. Ista ergo equiuocatō est accidētalis tm̄ impropꝛe dicta. ¶ Dico notāter scdō q noīa ꝓpria ſcant tm̄ vnam rē diuisim qꝛ ꝯiunctim p̄nt ſcare plures. vt hoc nomē iohānes significat corpus et aīam. sed nō diuisim. qꝛ nec corp⁹ p se ē iohēs nec aīa. ſ corp⁹ ꝛ aīa sil̄ cōstituūt totū cōpositum. Significare aūt cōmuniter est significare plures res vniuoce ꝛ diuisim. vt homo significat omnes homines qui naturam humanam ꝑticipant.

Notandū scdō. q qualitas quantum

elicit ex lr̄a donati describit sic. Qualitas est nomē vni⁹ vel pluriū. que dio cōiter intelligit sic. Qualitas est nomē aptū natum significare tm̄ vnā rem vniuoce et diuisim vl' plures. In q̄ dione nomē ponit pro gn̄e p qd dat intelligi q dio qualitatis est bona. oīe em̄ accidēs debet diffiniri per suū subcm̄ vt ostēdit. vij. methice. modo qualitas est accidēs nois; ergo bene dꝛ qualitas est nomē. Non est tm̄ intelligendū q qualitas simpl'r esset nomē. eo q oīe accn̄s realiter distinguit a subiecto suo vt declaratū est in p̄cedenti questione. Sed est intelligendum q qualitas ſm esse materiale est nomē. q̄no omne accidēs et subiectū nūero sūt idem. vt dicit. j. topicorū. Cum vō in dioīe dicitur vnius. tangit qualitas propria. vn̄ Qualitas ꝓpria est nomen vni⁹. s. rei ſcatiuū vt iohēs. Johannes em̄ significat indiuiduū. modo oīe indiuiduum est vnū numero. dicit em̄ Boetius in libello qui intitulat de vno et vnitate. Oīe qd est. ideo ē. qꝛ vnū numero ꝛ singulare est. Cum vero dicitur vel pluriū tangitur qualitas appellatiua. vn̄ qualitas appellatiua est nomen plurium. s. rerū significatiuū vt hō. homo em̄ est vniuersale. oīe aūt vl'e significat oīa suā supposita que in illa natura cōi couenīūt. Non est tm̄ intelligendū q vl'ia p̄mo et directe significant singularia quia primo et directe significat naturā cōmunem. et ex ꝯn̄ti ſcant indiuidua que illā naturā cōmunē ꝑticipant. vn̄ et dixit Richard⁹ biligam. homo hōem ſcat. i. naturā humanā primo et principal'r. et tm̄ nullū hoīem. i. singulare ſcat. s. primo et directe. licꝫ bene ex ꝯn̄ti. Quatuor aūt modis aliq̄d dicitur significare plura. Prīo actu. vt homo actu ſcat multa. Scdō opiōne vt hoc nomē de⁹ sol luna mundus significant pl'a opinione. Prim⁹ em̄ impositor opinat⁹ est esse plures deos. sil'r mundos et plures soles. licet ergo hoc nomē de⁹ significat tm̄ vnam rem actu. aptitudine tm̄ significat multas Sic etiā sol significat actu tm̄ vnaꝫ rem. aptitudine tm̄ significat multas. Vn̄ et ista noīa sol de⁹ mund⁹ sunt qualitatis appellatiue. Ista tm̄ aptitudo in illis nominibus significare plura nō tenet se ex p̄te rei sed ex p̄te impositionis vt dictum est. qꝛ credit esse plures deos. Tertio nomē significat plura potentia et successione vt fenix. vnica em̄ est auis in mūdo que dꝛ fenix actu. potentia tm̄ et successione sunt plures. Dicit em̄ plinius q fenix est vnica auis in arabia que cum senescit. t̄pe calidissimo colligit ramos exiccatos de arboribus nobilib⁹ et in dorsum suū ponit et volat in sursum quātum altius pōt in radiū solis. et sic ista ligna accendunt et descendēs in certū locum fenix comburitur. ex cuius cineribus alia fenix postea generat. Quarto nomē significat plura

imaginatiōe. vt hoc nomē chymera est nomen appellatiuū et non significat plura actu nec potentia nec opiniōe. sed imaginatione. significat em̄ illud qd p partes sue diffinitiōis exp̄mitur. vt caput virgineum ventrem leoninū. et caudaꝫ serpentinam. Dictū em̄ est ante q chymera est ens ſm imaginationem que imaginatio est impossibilium. vt dicitur. iij. phisicorum.

Notandū tertio q qualitas in nomie

est duplex. Cuius rō est ista qꝛ qualitas recipit a forma. sed forma rei est duplex ꝛ cōsiderat dupliciter. Primo em̄ forma cōsiderat absolute ꝛ ſm se et sic ē vl'is ꝛ ab illa forma sic cōsiderata accipitur qualitas appellatiua. appellatiua em̄ qualitas ſcat rem ꝯmunicabilē multis. cōmunicari aūt multis est de rōne vl'is. vl'e em̄ dat esse nomen et rōnem suis singularib⁹. vt dicit. vij. metha. vn̄ et dicit qualitas appellatiua q̄si ad plura pulsiua. nomen em̄ appellatiue q̄litatis pellitur ad multa ſcanda. Secūdo ꝯsiderat forma rei nō absolute ꝛ ſm se. sed vt est in certa materia recepta. et sic forma est indiuidua et singularisata. Dicit em̄ thomas in de ente et essentia. q forma rei ſm se accepta vl'is est. sed ꝯsiderata vt recipit in materiā que materia est p̄ncipiū indiuiduatiōis. tunc forma singularisat ꝛ indiuiduatur. et a tali forma sic in materia indiuiduata recipit qualitas ꝓpria. Vnde et dicit qualitas ꝓpria quasi poris et multitudine p̄uata. qꝛ tm̄ vni conuenit. pori em̄ sunt parua foramia in corpe aīalis p que exit sudor. et sunt multa. sic per quādam similitudinem dicit ꝓprium quasi poris et pluralitate significationis priuatum. patet ergo vn̄ sumitur qualitas nominis originaliter. De isto tamen melius patebit in sequētibus.

Notandū quarto. q quia qualitas ē

modus significādi nois accn̄talis. oīs aūt mod⁹ significandi original'r sumitur a re mediante modo intelligēdi. Primo em̄ modus ſcandi sumit a modo intelligēdi. mod⁹ autem intelligēdi accipit a modo essendi q̄ modus essendi est p̄ncipiū remotū et originale modorū significandi. modus aūt intelligendi ꝓpinquū. opꝫtet ergo intelligere a quo modo essendi originaliter sumit qualitas nominis. Pro quo notādū q licet dictū est in notabili q qualitas sumit a forma. et forma est duplex. s. vl'iter intellecta a qua sumit qualitas appellatiua et singulariter accepta a qua sumitur qualitas propria. Vt aūt hoc latius et distinci⁹ intelligeretur. Sciendū est ſm autorē modorum ſcandi q qualitas ponit a donato p accidente nois. non sic q esset aliqd nomē qd null⁹ esset qualitatis. sed sic q qualitas est preter intellectū essentialē nois. vt possum⁹ intelligere aliqd nomē esse p̄s orōnis et nō intelligēdo eius qualitatē oīe em̄ prius potest intelligi sine posteriori vt dicit purphiri⁹. ergo possum intelligere aliq̄d esse nomen nō intelligendo eius qualitatē. Capit ergo qualitas original'r a mō essendi forme qui mod⁹ essendi est duplex. Vnus em̄ modus essendi forme est cōis qn̄ scꝫ forma absolute et ſm se et eius rōnē absolutā ꝯsiderat. et sic ab illo mō essendi capitur qualitas appellatiua. nomē em̄ qualitatis appellatiue ſcat rem cōicabilē multis. formarū aūt rō est cōicari et dare esse multis. Aliter est mod⁹ essendi forme appropꝛiatus vel singularis. qn̄ scꝫ forma ꝯsiderat vt est limitata in certa materia ꝛ singularisata. et ab illo modo essendi forme sumit qualitas ꝓpria. sicut em̄ forma cōsiderata vt est in certa materia indiuiduatur et eius cōicabilitas terminat sic similiter momen ꝓprie qualitatis tm̄ vnam rem significat. vtꝫ. ergo vnde originaliter sumit qualitas appellatiua et etiā ꝓpria. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est.

Conclusio respōsalis. Tātū due sunt

qualitas in nomine. scz propria et appellatiua. Huius conclusionis veritas patet ex his que dicta sunt.

Ar Primo. littera donati est incõgrua ergo ꝓbat. In ea interrogatiuũ ꝛ responsiuũ disconueniũt in casu. igitur est incõgrua tenet ꝯña. q² hoc est cõtra regulam cõem grãmatice. in qua dꝛ ꝙ interrogatiuũ et responsiuum debent cõuenire in casu añs. q² interrogatiuũ scz quo est ablti casus et responsiuũ biptita est nti casus. ¶ Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ interrogatiuũ ꝛ responsiuum debent ꝯuenire in casu qñ regunt ab eodem regente. vt q̄s currit rñdetur iohes. et quãdo regunt ex eadem vi. Si aũt regunt ex diuersis viribus non optet q̄liter est in ꝓposito. q² interrogatiuum quo regit ab illa prepõne in apte post ex nature. et responsiuũ biptita regitur aparteañ ex vi persone ab illo verbo est. quare argumentum non concludit.

Ar Scdo aliqd est nomẽ qd nullius est qualitatis ꝓbatur. q² hoc nomẽ q̄s ẽ nomen vt notũ est et nullius est qualitatis. ꝓbat q² donatus dicit in capitulo de pronoĩe ꝙ quis est min⁹ ꝙ̄ finite q̄litatis modo talis nec est ꝓpria nec appellatiua. ¶ Dico ꝙ donatus dicẽs ꝙ hoc nomẽ quis sit min⁹ ꝙ̄ finite. non voluit dicere et negare ꝙ quis non esset appellatiue qualitatis sed voluit ibi dicere ꝙ non ita certe significat sicut alia nomina.

Ar Tertio. aliqd est nomen qd nullius est qualitatis ꝓbat de isto noĩe magr̄. Non ꝓprie vt notum est. non etiã appellatiue ꝓbatur. Illud qd ex impositione ꝓcat vnam rem nõ ẽ appellatiue qualitatis. sed hoc nomẽ magr̄ ꝓcat vnam rem ex impositõe ergo. Maior q² nomen appellatiuũ ex impõne ꝓcat multas res Mior q² hoc nomẽ magister imponit ad ꝓcandum vnã rem quãdo quis ꝓmouetur ad dignitatem magistralẽ. ¶ Dico verũ argumẽtum ꝯcludit si hoc nomen magister imponeret ad ꝓcandũ vnã rem cum q̄s ꝓmouet in magistrũ. sed in tali ꝓmotione ꝓprie non imponit ei hoc nomẽ. sed tm̄ verificatur de ipso mediante copula de presenti. de quo prius non verificabat nisi mediante copula de potest vel erit et sic argumentum non concludit.

Ar Quarto aliqua sunt noĩa que nullius sunt q̄litatis. igitur ꝓbat de istis nominib⁹. oĩs null⁹ quilibz ꝙ nullius sunt q̄litatis ꝓbat. Nõ appellatiue q² nõ sunt termini cões in logica ergo nec sunt appellatiue q̄litatis in grãmatica tz ꝯña. ab eodẽ ad idem. q² termin⁹ cõis in logica est nomẽ appellatiuũ in grãmatica. vt ptz de istis nominib⁹ lapis. lignũ añs aũt est notum. q² oĩs nullus q̄libet sunt sinkathegreumata. modo sinkathegreuma nõ ẽ termin⁹ cõis. ¶ Dico verũ argñtũ concluderet si termin⁹ cõis in logica. et nomẽ appellatiuũ in grãmatica essent idẽ ꝯuertibiliter. sed hñt se sicut supius et inferi⁹. nomen em̄ appellatiuũ est supi⁹. ꝛ termin⁹ cõis inferius. oĩs em̄ termin⁹ cõis nominalis est nomẽ appallatiuũ. sed nõ ecõuerso sinkathegreumata em̄ sunt nomina appellatiua et non sunt termini cõmunes. ex quo non ꝓdicantur de pluribus.

Ar Quinto. Nulla est qualitas cõis. igitur nulla est qualitas appellatiua. tenet ꝯña ab eodem ad idẽ añs. nulla est res cõis igit nulla est qualitas cõis. Añs ptz autoritate Boetij in li. de vno et vnitate. cũ dt ꝙ oẽ qd est ideo est. q² vnum nũero et singulare est. ¶ Dico verũ argñtũ concluderet si q̄litas diceretur appellatiua vel cõmunis ratione modi essendi. sed dicitur communis ratiõe modi significãdi. q² nomẽ appellatiue q̄litatis significat mltas res.

Ar Sexto. aliqd est nomẽ qd nullius est q̄litatis. ꝓbatur de isto noĩe vrista. Nõ ꝓprie ꝓbatur. Illud qd ꝓcat multas res non est q̄litatis ꝓprie. sed vrista ꝓcat multas res ꝗ. Maior q² nomẽ ꝓprie qualitatis tm̄ ꝓcat vnaz rem. Minor q² hoc nomen vrista ꝓcat istam aquam que fluxit añ decẽ annos et q̄ hodie fluit et que fluet post centũ annos que non est eadẽ aqua. ¶ Dico vm argumentũ concludit. q² licz non est eadẽ aqua simplr̄ que fluit hodie et q̄ fluxit ante ꝛ fluet postea. sufficit tñ ꝙ est eadem aqua ꝓm successiõem. Pro quo intelligendo. Sciendũ ꝙ aliqua dicunt idem trib⁹ modis. Primo aliqd dꝛ idem simpliciter in quo simplr̄ nulla est facta mutatõ et sic deus dicit idem. de⁹ em̄ est imutabilis. vt ptz. xij. metha. Scdo aliquid dꝛ idem q² eius ps ꝓncipal' semꝑ est eadam ꝛ sic homo dicitur idẽ ꝑ totam vitã suam. q² aĩa sua semꝑ est eadem. Tertio aliqd dicitur idem ꝓm successionem et ꝯsimilẽ situ et ordinẽ quo ad celum. et sic vrista dꝛ idem fluui⁹ qui iaz fluit et fluxit añ centũ annos et fluet post centũ annos. q² cõtinue vna pars succedit aliam et etiam est in simili situ et ordine ad celũ vrista. ꝗ proprie est nomen situs et non substantie.

Ar Septimo aliqd est nomen qd nullius est qualitatis igitur ꝓbat. q² hoc nomen deus est nomẽ et nulli⁹ qualitatis non ꝓprie q² deus est vl'e et species. vt cõiter dicunt logici modo ꝓpriũ non est spẽs nec vl'e. Nõ appellatiue pz q² nomẽ appellatiue qualitatis ꝓcat multa. sed de⁹ tm̄ vni conuenit. q² vnus est deus maior est nota silr̄ mior. ¶ Dico ꝙ hoc nomen de⁹ est nomẽ appellatiue qualitatis et licet non ꝯuenit multis actu. tamẽ aptitudinẽ. Et si dicit sequit deus significat mlta aptitudine ergo actu tenet ꝯña q² aptitudo est reducenda ad actũ. Dicitur em̄. j. celi. Frustra est calciatio. cui⁹ nõ est calciamentum. Dico verum argumẽtum cõcluderet si aptitudo reduceret ad actũ. sed nõ oportet ꝙ aptitudo reducatur ad actũ sed potentia reducit ad actũ. Sequit correlarie pmo ꝙ aptitudo et potẽtia dñt tripliciter. ptz q² aptitudo sequit formã sed potentia materiam. Scda dñã. aptitudo non reducit ad actum sed poña si non est frustra reducitur ad actũ. Ratio quare aptitudo non reducit ad actum. quia aptitudo requirit formam. modo forma est ens in actu. ens enim in actu est forma vel ens habẽs formam. Sed potentia reducit in actum. q² potẽtia sequitur materiam. modo materia non est in actu sed in potẽtia tm̄ vt dꝛ. j. phisi. Tertia dñã q² aptitudo ꝑsupponit rem esse. sed poña non ꝑsupponit rem esse vñ hec est va antixps potest currere. sed hec est falsa. antixps aptus natus est currere.

Ar Vltimo aliqd est nomẽ qd nulli⁹ est qualitatis ꝓbatur. q² nomẽ materialiter captũ est nomẽ vt notum est et nullius est qualitatis ꝓbatur. nõ ꝓprie. quia nomẽ materialiter supponens ꝓcat plura igit ꝓbatur. q² ꝓcat se et suũ silẽ. modo id qd ꝓcat se et suum simile ꝓcat mlta vel plura. Dicunt enim iuriste. Pluralis locutio nũero duorũ est cõtenta. Non etiã appellatiue. ꝓbatur autoritate grãmaticorum qui dicunt. Est ꝓprie qualis omnis vox materialis. ¶ Dico verũ argñtũ concludit ꝙ si nomẽ materialr̄ captũ solum accipit pro se tunc est ꝓprie qualitatis. q² sic tm̄ accipitur sub cõceptu vnius. Si aũt nomẽ materialiter supponens accipit pro se et sibi simili tũc est appellatiue qualitatis. q² sic accipitur sub conceptu ꝯmuni ergo ꝛc̄.

¶ Compatiõis gradus quot sunt? Tres. Qui? Positiu⁹ vt doct⁹. Cõpatiu⁹ vt doctior. Suplatiuus vt doctissim⁹.

Vtrũ tm̃ tres sint gradus compationis.

Pro intellectõe questiõis mote. ¶ Notãdũ est pmo. ꝙ Cõpatio describit sic. Compatio est noĩm eiusdẽ casus idẽ ꝯnotãtium vel idẽ ꝯnotare appentiũ ꝓm magis et minus in diuersis gradib⁹ debita collocatõ. Que diõ compationis declarat esse bõna. In ea em̄ primo ꝑ gñe ponitur debita collatio. vñ Debita collatio ẽ ꝙ si positiu⁹ est singularis nũeri etiã cõpatiu⁹ ꝛ suplatiu⁹ dñt esse singlaris nũeri. et ergo hic non est cõpatio. doct⁹ doctior doctissimi. Dicit scdo noĩm eiusdem casus. q² si cõpatiu⁹ et suplatiu⁹ essent diuersorũ casuũ nõ essz cõpatio. Dr

etiā noīm ad denotandū ꝙ vnū nomē non facit ꝯpationē. Dicit tertio. idē cōno tātiū. i. ſ̄cantiā ad denotandū ꝙ ꝯpatiuꝰ positiuꝰ et suplatiuus debēt ſ̄care idē licet non eodē modo. positiuus enī ſ̄cat absolute sine excessu cōpatiuus cum excessu mediocri suplatiuus cum excessu in summo vt postea dicet. Dicit quarto. vel idem ꝯnotare appentiū. ad includendū illā cōpationē. nouꝰ nouioꝛ nouissimus. In qua licet ꝯpatiuus positiuꝰ et suplatiuus non ſ̄cant idē. tñ vident ſ̄care idē ꝓpter idemptitatē vocis. Nouus enī positiuꝰ et compatiuꝰ nouioꝛ. valent tñ sicut recens. sed suplatiuꝰ nouissimꝰ valet tñ sicut vltimus. Dicit quinto ſm magis. i. ſm excessum. vt magnus maioꝛ maximꝰ. Dicit sexto ſm minꝰ. i. ſm crescētiam et diminutionē. vt paruus mioꝛ minimꝰ. Dicit vltimo in diuersis gradibꝰ: ad denotandū ꝙ compatio cōpleta debet fieri ꝑ tres gradꝰ. ¶ Est aūt cōpatio duplex. quedā regularis. et quedā irregularis. Cōpatio regularis est ꝯpatio in qua compatiuꝰ ⁊ suplatiuꝰ regulariter formant a positiuo sub ꝯuenientia principij et dñā finis. Vel vbi compatiuꝰ excedit positiuū in vna syllaba. ⁊ suplatiuus excedit positiuū in duabꝰ. Et ad talē ꝯpationē reqrunt quatuoꝛ ꝯditiones. Prima ꝙ in tali compatōe debet esse cōuenientia ꝓncipij et dñā finis in compatiuo positiuo ⁊ supla tiuo et ergo hic non est ꝯpatio reglaris bonꝰ melioꝛ optimus silr hic malus peioꝛ pessimꝰ. Scđa cōditio ꝙ ꝯpatiuꝰ excedat positiuum in vna syllaba et suplatiuus in duabꝰ. et ergo hic non est cōpatio reglaris. magnificus magnificentioꝛ magnificētissimus. qꝛ ꝯpatiuꝰ excedit positiuū ī duabꝰ syllabis et suplatiuꝰ in tribus. Tertia cōclusio ꝙ in cōpatione regulari debet esse regularis formatio ꝯpatiui ⁊ suplatiui a positiuo. et ergo hic nō est cōpatio reglaris. arduus magis arduus arduissimus eo ꝙ ibi non ponit compatiuꝰ sed ponitur aliqd loco compatiui. Quarta ꝯditio ꝙ in compatiōe reglari debet esse idemptitas et cōuenientia ſ̄cati. et ergo hic non est compatio regularis nouus nouioꝛ nouissimꝰ vt dictum est supius. Sed cōpatio irregularis est qñ compatiuus et suplatiuus non regulariter formant a positiuo sub cōuenientia ꝓncipij et dñā finis. Et fit compatio irregularis quatuoꝛ modis. Primo per subtractiōem syllabe vt iuuenis iunioꝛ. Scđo per additiōem syllabe vt magnificus magnificentioꝛ magnificētissimus. vbi addit illa syllaba cen. Tertio per illā mutationē vocis. vt bonus melioꝛ optimꝰ. Quatro per mutationē ſ̄cati vt nouus nouioꝛ nouissimꝰ. silr pōt compatio irregularis fieri suppletione. vt quādo positiuꝰ cum isto aduerbio magis ponit loco compatiui vt pius magis pius pijssimus.

Notandū scđo. gradꝰ cōpatōis cōiter

describitur sic. Gradus cōpatiōis est nomē ꝯcretiue ſ̄cans dispōem intensibilē vel remissibilem augmentabilē vel diminuibilē cum excessu vel sine excessu. Dicit primo in diffinitione gradꝰ cōpationis est nomē ſ̄cans ꝯcretiue. vñ Significare ꝯcretiue est ſ̄care adiectiue. Significare aūt adiectiue est ſ̄care subam et accñs. accidens formalr. et subam materialiter. vt albus formalr ſ̄cat albedinē. dꝛ enī in ꝑdicamentis. Albus solā qualitatē ſ̄cat qđ est verū formaliter. materialr albus ſ̄cat subam vel subcm̄ in quo est albedo. vñ et concretū dicit a con qđ est simul et cerno. i. significo quasi silr cernēs vel ſ̄cās duo. Dicit scđo in diffinitione. dispōem intēsibilem vel remissibilē. augmētabilem vel diminuibilem. Pro quo sciēdum ꝙ intensio et remissio ꝓprie conueniūt qualitatibus. augmentatio aūt et diminutio quātitati. vñ Intensio est ꝑexñtis qualitatis in subcō fortificatō. vt cum aliqd ē modicum albū et postea fit magis album. et dicit intensio quasi intus tēsio. Illud enī ꝓprie intendit qđ suscipit magis vt dꝛ in ꝑntis. Remissio aūt est preexñtis qualitatis in subcō debilitatō vt cum aliquid est calidū in summo et postea fit tepidū. Augmentatō est ꝑexistentis quātitatis maioratio. vt cum aliquid est paruū modo crescēdo et vegetādo fit malus. Diminutio est ꝑexñtis quātitatis minoratio. noīa aūt de ꝑdicamento qualitatis significant intēsibilem remissibilem. vt albus niger bonus malus. sed noīa de ꝑdicamento quātitatis ſ̄cant dispositiōem augmentabilē vel diminuibilem. Dicitur tertio in diffinitiōe. cū excessu vel sine excessu. et in istis ꝑticulis tangit triplex gradꝰ compatiōis per quem noīa compant. Positiuus tangit cum dicit sine excessu. per positiū enī res compant absolute sine omi excessu vt iohēs est ita bonus sicut petrus. Cum vero dꝛ cū excessu tangitur compatiuꝰ et suplatiuus per compatiū res cōpantur cum excessu mediocri. vt sortes est fortioꝛ petro per suplatiū aūt compant res cum excessu in summo. vt iohēs est fortissimꝰ hoim. vt postea dicet. Vltra suplatiū nō fit excessus. triplex itaqꝫ est gradus ꝑ queꝫ compatōem facimꝰ. Primus est positiuus vñ Positiuꝰ est gradus cōpatōis significās suū ſ̄catum sub modo compādi res ad inuicem sine excessu absolute. vt iohēs est ita doctus sicut petrus que valet tñ. iohēs non excedit petrū in scientia. Vel describitur sic. positiuus est nomen ſ̄cans concretiue dispōem intensibilem vel remissibilē augmētabilem vel diminuibilem sine excessu. Dicitur aūt positiuꝰ a verbo pono. is. ere. quia ipe ponit fundamentū aliorum graduū compatiui et suplatiui quo ad formatōem. qꝛ ambo formant ab eodem vt postea dicet. Silr ponit fundamentū eoꝛū quo ad regimen. qꝛ quecūqꝫ casum regit positiuus eundē etiā regit compatiuꝰ et suplatiuꝰ. vt inferius. Terminatiōes aūt ipsiꝰ positiui sunt octo. er. vt paup. es. vt diues. is. vt hūilis. us. vt magnus. ans. vt amans. ens. vt sapiens. ers vt solers. x vt felix. ¶ Compatiuus describitur sic. Est gradus compatōis ſ̄cans suū significatum sub modo compandi res ad inuicem cuꝫ excessu mediocri et determiato vt iohēs est fortioꝛ platone. Vel compatiuꝰ est nomen concretiue ſ̄cans dispōnem intensibilem vel remissibilē. augmētabilem cū excessu mediocri ⁊ determiato. Et dicitur compatiuꝰ per excellentiā. qꝛ per ipm magis compamꝰ res adinuicē ꝙ per alios gradꝰ. Ois aūt compatiuus aut termiatur in oꝛ aut in us. et est generis cōmunis aut neutrius. Vsus Compatiuꝰ in oꝛ generis cōis habet. Compatiuꝰ in us generis neutrius habetur. Et de formatōe compatiui ꝓscianus duas assignat regulas. Prima si positiuꝰ fuerit scđe declinatōis tūc compatiuꝰ formatur a gtō singulari. breuiando i et addendo oꝛ vt albus albi. breuia i et adde oꝛ. erit albioꝛ. Scđa regula Si positiuꝰ fuerit tertie declinatōis tunc compatiuus formatur a dtō singlari breuiando i et addēdo oꝛ. vt fortis forti. breuia i ⁊ adde oꝛ erit fortioꝛ. Exceptōes aūt istarum regulaꝝ sūt leues et cōes ideo in petro helie videant. ¶ Suplatiuus describit sic est gradus compatiōis ſ̄cans ſ̄catum suū sub modo compandi res adinuicem excessus sumi. vel est nomen concretiue ſ̄cans dispōnem intensibilem vel remissibilē. augmentabilē diminuibilē cum excessu in summo. Et dicit suplatiuꝰ a supferendo. qꝛ supfertur omnibꝰ rebus collatis sui generis. hoc est tm̄ dicere ꝙ vltra suplatiuū non fit excessus. Et omnis suplatiuꝰ aut est scđe declinatōis. vt fortissimus aut ꝓme vt fortissima. Et de eiꝰ formatōe sunt tres regule. Prima si positiuus fuerit scđe declinatōis tūc suplatiuus formatur a gtō singlari addendo s et simꝰ. vt doctus docti addendo s et simus erit doctissimus. Scđa regula si positiuꝰ est tertie declinatōis et terminatur in is tunc suplatiuus formatur a gtō singulari addendo simus vt fortis addē simꝰ fit fortissimus. ab ista regula excipiunt quinqꝫ noia designata ꝑ hāc dcōnem fagus que non formant suplatiū in simꝰ. sed in limꝰ ꝑ geminū ll proferendo vt facilis hꝫ facillimus agilis agillimus. gracilis gracillimꝰ. hūilis humillimꝰ silis hꝫ simillimꝰ. Rō aūt huiꝰ quare ista noia quinqꝫ hñt duplex ll. in suplatiuo. qꝛ suplatiuꝰ in ipsis format a gtō singulari deponēdo is et addendo limus vt silis deponendo is manet simil. addendo limus fit simillimus. Tertia regula si positiuus termiatur in r cuiuscūqꝫ declinatōis fuerit tūc suplatiuꝰ formatur a ntō singlari addēdo rimus. exm̄ de tertia vt paup adde rimꝰ erit pauprimꝰ

de sc̄da miser adde rimus erit miserrimus. Exceptiões harum regularum sunt cões vñ videant in petro helie. Terminatiões aũt suplatiui sunt octo. timus vt optimus. simus vt doctissim⁹. limus vt humilim⁹. ximus vt maxim⁹ rimus. vt pauprimus. remus vt supmus. fimus vt infimus nimus vt minimus.

Notandũ tertio ꝙ autor modoꝝ ꝓcã

di dicit ꝙ cõpatio pro tanto a donato ponit̃ ꝓ accidente noĩs q2 est extra intellectũ essẽtialem nomis. possum eñ intelligere aliquid esse nomẽ essentialiter non intellecta eius compatiõe. eo ꝙ prius potest intelligi sine posteriori ad accidens aũt sufficit ꝙ abest suo subiecto ꝑm moduz intelligẽdi vt dictum ẽ supius. omnis aũt modus significãdi capitur a suo modo essendi originaliter. Ideo sciendũ ꝙ q2 oĩe nomen compabile ꝓcat formã q̃ue licet ꝑm sui essentiã non suscipiat magis et minus. tñ ꝑm esse qð habet in subiecto suscipit magis et minus ⁊ intenditur ⁊ remittit̃. vt oñdit hoc aristo. in li. p̃dicamẽtoꝝ in p̃nto qualitatis. vbi dt̃ ꝙ qualitas ꝑm se non suscipit magis ⁊ min⁹ sed ꝑm esse qð habz in subcõ. Et q2 esse forme tripl'r potest se habere in subiecto. qñq3 forma habet esse in subiecto absolute ⁊ simpl'r. non cũ excessu respectu alterius. et hoc ꝓcatur ꝑ positiũ. vt albus. Sc̄da forma habet esse in subiecto cum excessu mediocri respectu alterius et hoc esse ꝓcatur ꝑ cõpatiũ vt albior. Qñq3 vo forma habet esse in subiecto cum excessu in sũmo respectu alterius et hoc significat ꝑ suplatiũ. Ideo compatio original'r sumit̃ ꝑm autorem modorum ꝓcandi ab esse forme, qð hз in subcõ suo et q2 hoc esse variat̃ tribus modis. g̃ etiam tres sunt gradus compatõis ⁊ nõ plures. pз igit̃ ꝙ tñ tres sunt gradus ꝯpatõis in g̃ᷓmatica qb⁹ ngĩa ꝯpant̃.

Notandũ q̃rto Cõpatio ꝑm autorem

modorum ꝓcãdi est mod⁹ ꝓcandi hoĩs attribut⁹. et cõcessus noĩ ad ꝓcandũ rez suã intensibilẽ vel remissibilẽ. augmẽtabilem vel diminuibilem vt est in subiecto simpl'r vel cum excessu circa teriũ vel cũ excessu in terio. Et in ista dõe tangitur simplex gradus compatõis. Cũ dicitur simpl'r in subcõ tangit̃ positiu⁹. Cum dicitur cum excessu citra terim tangit̃ compatiu⁹. Cum vero dr̃ vel cuz excessu in termino tangit̃ suplatiu⁹. vñ positiu⁹ ꝑm autorẽ modorum ꝓcandi describitur sic. Positiuus est modus ꝓcandi attribut⁹ noĩ ad designandũ rem suã vt est in subiecto simpl'r vt albus. Compatiu⁹ est modus ꝓcandi noĩs attributus noĩ ad designandũ rem suã prout est in subiecto cum excessu citra terim vt albior. Suplatiuus est modus ꝓcandi noĩs attributus noĩ ad designãdũ rem suã vt est in subiecto cũ excessu in terio. vt albissimus. ¶ Sciẽdũ est etiã ꝙ est vna regula notabilis in grãmatica circa ꝯpatiõem attendẽda. Noĩa adiectiua que hñt i aut us vł u ante us. vel etiã u ante is non hñt compatõem ꝓpriam. sed circũlocutiuũ per suum positiuũ et cũ hoc aduerbio magis. exm̃ p̃mi vt egregius qð sic compat̃. egregius magis egregius. exm̃ sc̄di strenuus magis strenuus. exm̃ tertij tenuis magis tenuis. Et illius regule duplex est causa. Prima ꝓpter euitare malum sonum. si eñ diceret̃ egregius egregior. arduus ardior esset turpis sonus ꝓpter nimium et frequentẽ ꝯcursum vocaliũ. qui ꝯcursus causat malũ sonũ. Sc̄da causa est repugnãtia duarum regularum in grãmatica et hec causa est melior. Pria q2 est regula gñalis in grãmatica ꝙ oĩs compatiu⁹ regulariter format⁹ debet excedere positiuũ in vna sillaba. Sc̄da regl'a ꝙ qñ illa vocalis i ponit̃ inter duas vocales tunc amittit vim vocalis et fit ꝯsonans ⁊ debet ꝯsilabicari cum vocali sequenti. Rõne prime regule deberet dici pius pijor ꝑ tres sillabas. Rõne sc̄de regule deberet dici pior ꝑ duas sillabas. Ne ergo alicui regule essз cõradictio eo ꝙ ambe sunt autẽtice in grãmatica. grãmatici inuenerunt medium ꝙ talia noĩa

habent compatiuũ per circũlocutiõem positiui ⁊ huius aduerbij magis. Et hoc tangit alexander cum dicit. I vel u si p̃it us sequitur magis et positiu⁹. Aut u si p̃eit is tenuis fit tibi testis. Strenuus ⁊ dubius pius arduus egregiusq3. Per magis ista suum formabunt compatiũ. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio respõsalis Tñ tres sunt gra

d⁹ cõpatiõis specifice et formal'r distincti. et hoc cõpatõis ꝯplete ꝑm diuisionẽ mediatam et cõiter cõsuetam fieri. Veritas huius cõclusiõis patet ex sufficiẽtia et est ista. Oĩs gradus ꝯpationis aut ꝓcat cum excessu aut sine excessu. si sine excessu sic est positiu⁹ si cum excessu hoc est dupliciter. Aut cũ excessu in summo sic est suplatiu⁹. aut cum excessu mediocri sic est compatiuus. Dicitur p̃mo in cõcl'oe. ꝙ tñ tres sunt gradus compationis complete ꝓpter compationem incompletam q̃ue tñ fit per duos grad⁹ vt iuuenis iunior. Dicitur sc̄do in cõcl'one ꝑm diuisionem mediatã q2 sc̄dm diuisionẽ immediatã essent tñ duo gradus compationis vt dictũ est in sufficiẽtia. Et sunt grad⁹ compatiõis inuẽti duplici de causa. Primo vt vnũ et idem accidens ꝑm speciẽ possit inesse eidem rei vel etiã diuersis rebus cũ excessu vel sine excessu. ¶ Dico notanter idem accñs ꝑm speciez q2 idem accñs ꝑm numerum non põt inesse diuersis rebus. Dicitur eñ. vij methaphi. Accidens non migrat de subiecto in subiectũ. Et. iiij. phi. dicitur. Idem non est in diuersis. Sc̄do causa breuitatis breuius est eñ dicere. sortes est albior platone. q̃ꝫ dicere sortes est magis albus q̃ꝫ plato. Et breuius est dicere. sortes ẽ albissimus hominum q̃ꝫ dicere. sortes est albior inter homines.

Ar Primo non sunt tres grad⁹ compatõis igitur ꝓbat̃. q2 positiu⁹ non est gradus compatõis. ꝓbatur ꝑ oẽm gradum res compant̃. sed per positiuũ res non compant̃ igit̃ maior est nota. minor q2 oĩs compatio fit cũ quadam excedentia vel excessu. vt iohes est doctior petro. modo positiu⁹ significat sine excessu. ¶ Dico verum argumẽtum ꝯcludit ꝙ per ~~compatiũ~~ res cõpantur sed sine excessu. licet vt in plurim compatio fit cum excessu.

Ar Sc̄do non sunt tres gradus compationis. ꝓbatur solum compatiu⁹ est gradus compationis ꝓbatur autoritate. Biligã qui ostendit ꝙ oĩs gradus cõpationis dicitur compatiu⁹. ¶ Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ oĩs gradus compationis dr̃ compatiuus capiendo compatiũ cõmuniter. sꝫ debet capi ꝓprie. et sic compatiu⁹ dicitur gradus compationis ꝑ excellentiã. q2 per ipsum sepius res compatur ⁊ est vsitatior q̃ꝫ alij duo gradus.

Ar Tertio non sunt tres gradus compatõis igit̃. ꝓbat̃ non omne nomẽ cõpatur per istos tres gradus igit̃ ꝓbatur de noĩbus iuuenis senex que solum compantur ꝑ duos gradus vt iuuenis iunior. senex senior. ¶ Dico verum argumentum cõcludit ꝙ tres sunt gradus compatõis cõplete in compatione tamẽ incompleta et imꝑfecta non oportet esse tres gradus.

Ar Quarto quinq3 sunt gradus compationis ergo non tres. ꝓbat̃ de ista compatione ꝓpe. ꝓpior ꝓximus. tunc vltra ꝓximus ꝓximior ꝓximissim⁹. ¶ Dico verũ argumentũ cõcludit. ꝙ ꝓximus p̃t esse positiuus et etiam suplatiuus respectu diuersorum. qñ eñ importat ꝓpinquitatẽ loci tunc est suplatiuus huius compationis ꝓpe ꝓpior ꝓximus. sed qñ significat consanguinitatem tũc est positiu⁹ huius compationis ꝓximus ꝓximior ꝓxissimus.

Ar Quinto plures sunt gradus compationis q̃ꝫ tres. ergo ꝓbat̃. q2 sex sunt gradus compatõis. ꝓbat̃ q2 tres sunt gradus cõpationis ascendendo vt magnus maior maximus. simil'r sunt tres gradus descendẽdo. vt ꝑuus. minor. minimus. ¶ Dico cõclusio intelligitur ꝙ tres sunt gradus compationis veruз est de compatione que fit per ascensum/et non de compatione que fit ꝑ descensum Vel dico ꝙ compatio que fit ꝑ descensum comp̃hendit̃ sub ꝯpatione que fit per

assensum. eadē enī est via ab athenis ad athebas. iij. phisicorum et econuerso.

Ar Sexto compatio in gramatica non est possibilis. igitur pbat qꝛ si sic vt ergo esset in vna dcōne vel in pluribus non in vna qꝛ compatio est plurium noim vt dictum est ante. Non enī in pluribus qꝛ idē accidens nō potest esse in diuersis subiectis dicit enī. vij. metha. ꝙ accidens nō migrat de subiecto in subiectū. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ idem accñs non est in diuersis subiectis ꝓm numerū sed bene scd̄m speciem. et sic dico ꝙ bene ꝯpatio est in positiuo cōpatio et etiā suplatiuo sed non eodem modo. qꝛ in positiuo sine excessu. in compatiuo cum excessu mediocri. in suplatiuo cum excessu in sum̄o.

Ar Septimo. Compatio non est accñs nois. igitur pbat autoritate pscian qui non ponit compatōem. modo pscian⁹ est princeps gramaticorū omni aūt autori in sua facultate est credendū. ¶ Dico ꝙ locus ab autoritate negatiua non valet. vñ non sequitur pscianus hoc non posuit ergo non est ita sed affirmatiue bene valet. Et rō quare pscianus non posuit ꝯpatōez inter accidentia nois quia pscianus solum posuit illa accidētia que cōueniūt cuilibet nomini modo compatio non cōuenit cuilibet nomini quia solum adiectiuis.

Ar Octauo et vltimo. Cōpatiuus et suplatiu⁹ non formant a positiuo igit pbatur. oīe qd̄ fit a sibisimili fit. sed compatiu⁹ suplatiu⁹ ꝛ positiu⁹ dr̄nt spē igitur. cōpatiu⁹ et suplatiu⁹ non formant a positio. maior est aristo. vij. metha. mior patet ex declaratōe cōclusionis. ¶ Dico verū argumētū cōcludit ꝙ cōpatiu⁹ ꝛ suplatiuus non formant a positiuo quo ad significatiōez quia sic differunt specifice. licet bñ quo ad vocem. vt vox compatiui et suplatiui formant a voce positiui vt declaratū est in reglis formationū ꝯpatiui ꝛ suplatiui.

¶ Que nomia ꝯparant: Appellatiua dūtaxat. qualitatē aut quātitatem significantia. Qualitatem vt bonus malus Quantitatē. vt magnus paruus. Comparatiuus cui casui seruit: Ablatiuo vtriusq̧ nūeri sine preposit̄ione. Quo dicimus enī: doctior illo vel doctior illis. Suplatiuus cui casui seruit: Gtō tantū plurali vel collectiuo singulari. Quo modo dicimus enī: Doctissimus poetarum fuit virgilius vel Optimus plebis.

Vtrū tm̄ noia appellatia qualitatē ꝛ

q̄ntitatē ꝓcantia cōpant. et vtrum lr̄a de regimīe compatiui et suplatiui sit bene assignata. Pro intellectione questiōis mote. ¶ Notādum primo ꝙ hec questio duo querit. Primo querit vtrum noia significātia qualitatē et quātitatem compantur vt dicit littera secundo querit. Vtrum regimē compatiui ꝛ suplatiui in littera positū sit bene assignatum. Pro intellectione partis prime. Notādum ꝙ ad nomen compabile requiruntur quinq̧ cōditiones. Prima ꝙ tale nomē sit appellatiuum. et per hoc excluduntur noia propria que vt sic. i. inquantum propa non ꝯpant. Rō qꝛ illud qd̄ debet ꝯpari debet ꝓcare rem intensibilē vel remissibilē ꝛ dꝫ ꝓcare illud qd̄ suscipit magis et min⁹. noia aūt ꝓpria ꝓcant subam substātia aūt non suscipit magis neq̧ min⁹ vt pꝫ in ꝓdicamētis. ¶ Dico ꝙ noia ꝓpria inquantū ꝓpria nō cōpant. licet noia ppa trāssumptiue sumpta ꝯpantur. vt cū salomon capit ꝓ sapiente. et pius pro benigno. Scd̄a conditio requisita ad nomen ꝯpabile est ꝙ tale debet ꝓcare qualitatē aut quantitatē et ꝑ hoc excludunt termini de predicamento sube et de alijs ꝓdicamentis qui non ꝯpantur. eo ꝙ non ꝓcant qualitatē aut quātitatē. Tertia cōditio est ꝙ tale nomen habeat vocem abilē ad ꝯpandum. et ergo hoc nomen niuius non ꝯpat. eo ꝙ nō habet vocē abilē ad cōpandū. si enī dicerem⁹ niuius niuior. esset minus cōcursus vocaliū et sic per cōsequēs malus et turpis son⁹. Sic silr̄ hoc nomē par non ꝯpatur. qꝛ nō habet vocem abilē ad compandū. Sequit correlarie ꝙ candid⁹ ꝯpat et non niuius. Ratio qꝛ candid⁹ habet vocē abilem ad compandū et nō niuius. silr̄ similis cōpat et par non ꝯpatur. qꝛ silis habet vocem abilem ad cōpandū sed non par. Quarta ꝯditio sic requisita ad nomē ꝯpabile ꝙ illu doebet ꝓcare qualitatē aut quātitatē ꝯcretiue. et ergo abstracta nō ꝯpantur ideo qꝛ abstracta vt albedo nigredo ꝓcant formam absolute que forma nō suscipit magis et minus in sui essentia dt enī Gilbert⁹ autor sex ꝓncipiorū Forma est simplex ꝛ in inuariabili essentia cōsistens. Sed cōcreta vt alb⁹ niger ꝯpant. qꝛ talia significāt formā vt ē i subiecto modo forma ꝓm se esse qd̄ habet in subcō suscipit magis et minus vt dicitur in ꝓdicamentis. Quinta ꝯditio ꝙ oīe ꝯpabile debet esse adiectiū vocis ꝛ ꝓcati simul. ꝛ ꝓpter hanc ꝯditiōem hoc nomē qualis non cōpat. licet enī qualis ꝓcat q̄litatem ꝯcretiue tm̄. qꝛ non est adiectiū vocis et ꝓcati simul. ideo nō compatur.

Notandū scd̄o pro intelligētia huius

q̄ūo noia significātia q̄ntitatē ꝯpantur exquo oīe nomē compabile debet ꝓcare rem que suscipit magis et minus. et aristo. ostēdit in libris ꝓdicamentorū in secunda ꝓprietate ꝓnti q̄ntitatis ꝙ quātitas non suscipit magis et minus. Notādū ꝙ magis et minus capiūtur dupl̄r. Vno⁰ vt magis dicit intensionē vt maiorem. et min⁹ dicit remissionē isto⁰ capiendo magis ꝛ minus ꝯueniūt soli qualitati. qꝛ intensio et remissio locū ꝯueniunt q̄litatibus et noia ꝓcantia quātitatez nō suscipiūt magis et minus qꝛ qualitas non est quātitas. Scd̄o magis ꝛ min⁹ capiunt vt ꝓcant extensionē. et isto modo magis et min⁹ cōueniunt etiā quātitati. vna q̄ntitas enī est plus extensa q̄ alia vt vlna est pl⁹ extensa q̄ media ꝛ isto modo cōcedit ꝙ noia ꝓcantia quātitatem suscipiūt magis et minus. Sequitur correlarie licꝫ quātitas non suscipit magis et minus intensiue. tm̄ extensiue ꝛ sic noia ꝓcantia quantitatē etiā suscipiunt magis et min⁹ extensiue sed nō intēsiue.

Notandū tertio ꝙ donat⁹ in textu de

terminat de regimīe ꝯpatiui et suplatiui non ꝓncipali intētōe. Rō qꝛ scia donati ꝑtinet ad ethimologiam. scia aūt de regimīe ꝑtinet ad dyasintheticam. sed facit donatus ideo vt ꝑfecte notificaret naturam ḡduum ꝯpationis q̄ natura exprimitur ꝑ eorum regimē et cōstructōem. pro quo Notādum ꝙ ꝯpatiuus capitur dupl̄r. Vno⁰ adiectiue et isto modo cōuenit cum suo substātiuo in accñtib⁹ gramaticalibus vt fortior hō laborat et sic ꝯpatiuus nullū casuꝫ regit. Rō qꝛ adiectiū non regit substātiuū nec ecōuerso. sed sic ꝯpatiu⁹ cōstruitur cum substātiuo sub cōueniētia gn̄is nūeri et casus. Scd̄o capit ꝯpatiu⁹ ꝯpatiue et sic habet duplex regimē. Vnum regimē accōmodatū et sic regit eundē casum que suus positiu⁹. sicut enī hec est cōgrua diues agri sic hec ditior agri. Rō huius dicetur inferius. Scd̄m regimen habet aptepost ꝓpriam et isto⁰ regit aptepost q̄nq̧ abltm̄ singl̄aris nūeri vt fortior illo q̄nq̧ abltm̄ pluralis nūeri vt pꝫ in ꝯcl'one. Pro q̄ intelligendo ꝙ vtriusq̧ in lr̄a ꝑt teneri dupliciter. Vno modo collectiue et sic nō debet hic teneri. qꝛ sic lr̄a essꝫ falsa. valeret enī tm̄ ꝙ compatiu⁹ regit abltm̄ vtri

usq3 nũeri.i. regit ablm̃ qui indiffter est in vna et eadẽ orõne singularis et etiã pluralis nũeri.et hoc est falsum nũerus eiñ signlaris et pluralis nõ possunt cõuenire vni ⁊ eidẽ eodem mõ exquo distinguũtur specifice. Scdo vtriusq3 tenet diuisiue.vt sit sensus.compatiuus regit ablm̃ casum vtriusq3 numeri.i.id est compatiuus regit quandoq3 ablm̃ singularis numeri vt fortior illo.aliquando vero ablm̃ pluralis numeri vt fortior illis.

Notanduz q̃rto et vltio q Donatus

ostendit regimen ipsius suplatiui dicens q suplatiuus regit qñq3 gtm̃ pluralis nũeri nois non collectiui vt fortissimus hoim.qñq3 aũt regit gtm̃ singularem nois collectiui vt virgilius fuit optimus plebis.vt patebit in cõclusione. Pro quo intelligendo suplatiu⁹ tenetur duplr̃. Vno° adiectiue et sic cõuenit cum suo substantiuo in numero gñe ⁊ casu.vt fortissimus hõ.et sic non regit aliquẽ casuz adiectm̃ eiñ non regit substãtiuũ nec ecõuerso vt docetur in dyasinthetica. Scdo tenet suplatiu⁹ suplatiue. et sic h3 duplex regimẽ vnũ ꝓpriũ aliõ accõmodatũ regie accõmodato regit eũdẽ casuz aptepost quẽ regit su⁹ positiu⁹ sic eñ ꝯgrue dicim⁹ diues agri.sic etiam ꝯgrue dicim⁹ ditissim⁹ agri. Regimie aũt ꝓprio regit gtm̃ singularem nois collectiui.gtm̃ pluralẽ nois collectiui vt patabit in cõclusione. Ratio aũt isti⁹ quare compatiuus et suplatiuus regimine accõmodato regunt eundem casuum quẽ positiuus q2 manente eadẽ causa manet idẽ effectus. sed eadem ꝑcatio est in positiuo compatiuo et suplatiuo.licet non eodẽ modo vt dictum est in questiõe p̃cedente et per ꝯñs idẽ regimen tenet ꝯña. q2 significatio ⁊ mod⁹ significandi est causa regimis vñ dixit florista. Quam sibi structurã primus grad⁹ obtinet illam. Supmus medi⁹ semp ꝑuabit eandẽ. Diues agri dicior agri ditissimus agri. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio ꝓma.tm̃ noia appellatiua si

gnificantia qualitatiem intensibilem vel remissibilem aut quãtitatẽ augmentabilem vel diminuibilem ꝯcretiue et hñtia vocẽ abilem ad companduz compant ꝯpatione noiali. Veritas huius conclusiõis patet ex p̃io notabili. ¶ Dico primo in conclusione tm̃ noia appellatiua ꝓpter nomina propria que non compantur vt dictũ ẽ.et hoc in ꝓpria significatõe sumpta.licet qñ capiunt trãssumptiue tunc pñt compari. ¶ Dico scdo noia significantia qualitatẽ ꝓpter nomina vel dicibilia de p̃dicamento qualitatis.vt albus niger que compantur. ¶ Dico tertio vel quantitatem ꝓpter includere dicibilia et nomina de p̃dicamento quantitatis que compantur vt magnus paruus. ¶ Dico quarto ꝯcretiue propter abstracta que non compantur vt albedo nigredo. Significare concretiue est significare qualitatem aut quantitatẽ cum subiecto.vt albus niger. Sed singnificare abstractiue est ꝑcare qualitatem aut quãtitatem absolute sine subiecto.vt albedo nigredo. ¶ Dico quinto habentia vocem abilem ad compadum. ꝓpter ista nomina.par et niueus. que non compantur.eo q non habent vocem abilem ad compandum. vt declaratum est in notabili p2mo. ¶ Dico vltimo compatione nominali. quia aduerbia etiã compantur. sed non compatione nominali sed ad uerbiali vt postea dicetur.

Cõclusio scda.cõpatiu⁹ cõpatiue ten-

tus virtute ꝓpria regit ablm̃ qñq3 singularis nũeri vt fortior illo.qñq3 vero ablatiuũ pluralis nũeri.vt fortior illis.et hoc sine prepositone. ¶ Dico pmo in cõclusiõe cõpatiuus ꝯpatiue tentus.q2 cõpatiu⁹ adiectiue tent⁹ nullũ casum regit. eo q adiectiuũ non regit substantiũ vt fortior hõ. ¶ Dico silr̃ compatiu⁹ compatiue vel diuisiue tentus regit genitiuũ ex vi ꝑtitiõis vt maior horũ charitas. ¶ Dico scdo virtute propria. q2 regie accõmodato a suo positiuo regit eundez casum quem positiu⁹ vt dictum est in tertio notabili. ¶ Dico tertio sine prepõne q2 cum prepositiõe regit actm̃ vt sortes est fortior inter homines.

Cõclusio tertia. suplatiuus suplatiue

tentus virtute ꝓpria regit gtm̃ ꝑcantem plura. aut gtm̃ singularẽ nois collectiui aut gtm̃ pluralem nois non collectiui.exm̃ primi optimus plebis.exm̃ scdi doctissim⁹ poetarũ fuit virgilius. ¶ Dico pmo in cõclusione. suplatiu⁹ suplatiue tentus q2 suplatiuus adiectiue tent⁹ nulluz casum regit. vt dictum est in quarto notabili. ¶ Dico virtute ꝓpria q2 virtute positiui regit eundem casum quẽ positiu⁹. Rõ aũt huius quare suplatiuus regit gtm̃ ꝑcantem plura q2 regimẽ oritur ex ꝓportiõe et cõuenientia modorum ꝑcandi inter dictõem regentẽ et rectaz sed inter gtm̃ significantẽ plura et suplatiũ est ꝓportio modoruz ꝑcandi g̃ suplatiu⁹ regit gtm̃ ꝑcantem plura. maior est nota mior patet q2 suplatiu⁹ denotat cõpationẽ fieri inter multa.et illã mltitudinem importat gtũs rect⁹ a suplatiuo vt dicendo sortes est fortissimus hoim. Sequit correlarie primo q donat⁹ nõ principali intentiõe determinat de regie compatiui et suplatiui q2 determinatio regis ꝑtinet ad dyasintheticam modo scia donati ꝑtinet ad ethimologiã. Sequit correlarie scdo q non oportuit donatũ deteeminare de regie positiui sicut determinat de regimine compatiui et suplatiui. Rõ q2 regimẽ positiui est plus variũ et diuersificatũ q̃ compatiui et suplatiui qñq3 eiñ positiu⁹ regit gtm̃ vt diues agri qñq3 dtm̃ vt similis illi qñq3 actm̃ vt albus dentem qñq3 abltm̃. vt dign⁹ laude patet igitur correlarium.

Ar Primo non tm̃ noia appellatiua cõpantur igit. ꝓbat añs q2 noia ꝓpria etiã compant vt patet de istis noib⁹ ꝓprius.clemens pius salomõ igitur ꝯclõ non valet. ¶ Dico verum argumentũ concludit q nomina propria ꝯpant nõ vt ꝓpria sũt ꝑ bñ transsumptiue sumpta vt dictũ est in notabili primo.

Ar Scdo. Non tm̃ noia cõpant igit probat añs. q2 inuenit ipe ipisissimus. modo ipe est ꝓnomẽ. ¶ Dico verũ argumẽtũ cõcludit compatione antiqua et greca non aũt latina. vel ipse captum quasi in significatiõe aliena bene compatur vt valet tm̃ sicut similis. sed in ꝓpria significatõe non compat.

Ar Tertio. Verba etiã compant igit non solũ noia. ꝓbat. Illud ꝯpat qõ suscipit magis et minus sed verbuz suscipit magis et min⁹ g̃ maior est nota et est vna cõditio reqsita ad id qõ debet ꝯpari. mior est Gilberti porritani in caplõ de actione. vbi oñdit q actio suscipit magis et min⁹ silr̃ passia. ¶ Dico verũ argñtũ concludit q verba suscipiunt magis et min⁹ sed hoc non sufficit ad compatiõez sed vltra requirit q illud qõ debet compari debet habere vocez abilem ad compandũ.qualiter non est in v̂bis vt dicet in caplõ de verbo.

Ar Quarto noia substãtiua etiã ꝯpant ergo nõ tm̃ adiectia ꝓbat de isto nomie visus qõ ꝯpatur visus visior visissim⁹. silr̃ hoc nomen tygris quod est substãtiũ et ꝯpatur tygris tygrior. ¶ Dico v̂m argñtũ concludit q hoc nomen visus trãssumptiue sumptũ pro crudeli ꝯpatur. sed captũ pro aĩali sic non compat. sic etiã hoc nomen tygris transsumptiue sumptũ ꝓ crudeli sic compat sed captum pro serpente velocis cursus et mot⁹ sic non compatur.

Ar Quinto noia ꝑcantia subam cõpant. g̃ ꝓbat de isto noie rõnalis qõ ꝑcat subam q2 ponit in p̃nto sube et tm̃ ꝯpatur rõnalis rõnalior rõnalissimus ¶ Dico v̂m argñtũ concludit q hoc nomẽ rõnalis inq̃ntũ ꝑcat hoiem vel subam ꝯnotando ipam habere aĩam rõnalẽ sic est in p̃nto sube. ⁊ non ꝯpat ꝑ vt rõnale dt potẽtiã ad rõcinãdũ. vt valz tm̃ sicut potẽs vti ratiõe ⁊ sic bñ ꝯpat

Ar Sexto noia ſcātia quātitatē nō ꝯpant ğ ꝓbatur. Illud qđ ꝯpat ſuſcipit magis et min⁹. noia q̄ntitatē non ſuſcipiūt magis neq₃ min⁹ ğ. Maior ē nota et eſt vna ꝯditō requiſita ad nomē ꝯpabile. Minor q₂ q̄ntitas non ſuſcipit magis et min⁹ vt dicit ariſto. in ꝑntis. ¶ Dico v̄m argn̄tū concludit ꝙ noia ſcātia q̄ntitatē nō ſuſcipiunt magis et min⁹. vt magis et min⁹ dicūt inteſionem ꝛ remiſſionē. ſed bn̄ vt dicūt maiorem vł miorem extenſionem vt dictū eſt

Ar Septimo noia ſcātia reſpectū ꝯpant. igitur ꝓba ¶ in notabili ſecundo tur de iſto noie ſilis. qđ importat reſpectū ꝓbat. q₂ refert ad aliud. đt em̄ ariſto. in ꝑdicamētis ꝙ ſilis eſt relatiuū eq̄pantie et refert ſilis ſili ſilis. ¶ Dico v̄m argn̄tū ꝯcludit ꝙ hoc nomen ſilis non ꝯpat vt importat reſpectu₃ abſolute ſed inq̄ntū ille reſpectus fundat in q̄litate ratiōe cuius ꝯparatur.

Ar Octauo magnū paruū nō ſcant quātitatē. ğ ꝓbat q₂ importāt reſpectū ꝓbat ꝑ ariſto. in ꝑdicamētis qui đt ꝙ magnū ꝑuū ſunt in ꝑnto reſpectionis et importāt reſpectū formaliter. ¶ Dico verū argn̄tū ꝯcludit ꝙ iſta noia magnū paruū important reſpectū ſed rōne iſti⁹ reſpect⁹ non ꝯpant ſed potius rōne fundamenti ſc₃ q̄ntitatis. que eſt fundamētū illius reſpectus.

Ar Nono autor excedit metas. igit ei⁹ ꝓceſſus non valet. ꝓbat q₂ autor determinat de regie. mō determiare de regimie ꝑtinet ad dyaſinthetică. ſcia aūt donati eſt ethimologia. ¶ Dico v̄m argn̄tū ꝯcludit ꝙ autor determinat de regmie nō ꝑncipalr̄ ſed incidētalr̄ tantū vt declaratū eſt in tertio notabi.

Ar Decimo. Compatiu⁹ non regit abltm̄ vtriuſq₃ nūeri. igitur ꝓbat q₂ nullus ablatiu⁹ eſt vtriuſq₃ nūeri. ꝓbatur q₂ null⁹ ablatiu⁹ ſcat ſingl̄ariter et pluraliter ſimul ex quo illa ſunt oppoſita. Illud em̄ qđ ſcat ſingulariter ſcat ꝑ modū vnius ſed id qđ ſcat pluralr̄ ſcat ꝑ modū plurium mō ſcata ꝑ modum vnius et plurium ſunt oppoſita. oppoſia aūt non pn̄t ineſſe vni vt đr in poſtꝑdicamētis. ¶ Dico verū argn̄tū concludit ꝙ vtriuſq₃ in littera non capitur collectiue ſed diuiſiue vt declaratum eſt in tertio notabili.

Ar Vndecio. Compatiu⁹ non regit abltm̄ igit. q₂ regit gtm̄ ꝓbat. in iſta orōne Maior horū charitas. Dico v̄m argn̄tū ꝯcludit ꝙ compatiu⁹ ꝑtitiue tētus regit gtm̄. ſed compatiue tentus regit abltm̄. et hoc vult cōcluſio.

Ar Duodecimo et vltio Suplatiu⁹ non regit gtm̄ pluralē nomis non collectiui ꝓbat quia ſi ſic maxie in iſta orōne leo eſt fortiſſimus lincū. ſed hoc non ꝓbatur vbicunq₃ eſt regimē. ibi eſt cōgruitas. ſed hec non eſt ꝯgrua leo eſt fortiſſimus lincū. igit maior eſt nota q₂ regimen ꝑſupponit ꝯgruitatem vt dicit autor modorum ſcandi. Minor eſt alexandri qui dicit. Cōgrua non eſt hec. leo eſt fortiſſimus lincum. ¶ Dico v̄m argumētum concludit ꝙ hec non eſt ꝯgrua leo eſt fortiſſimus lincū logicaliter. ſed bene eſt ꝯgrua grāmaticaliter. Ratio primi q₂ compatio logicalis requirit ꝙ res ꝯpate ſint eiuſdem ſpēi. vt dicit vij. phiſicoꝝ. modo leo et linx ſunt res diuerſarum ſpecierum. Rō ſcđi q₂ ſuplatiu⁹ regit gtm̄ pluralem nominis non collectiui. et ğ eſt ꝯgrua grāmaticaliter.

¶ Genera nominū quot ſunt? Quatuor. Que. Maſculinum vt hic magiſter. Femininū vt hec muſa. Neutrum vt hoc ſcamnū. Commune vt hic et hec ſacerdos. Eſt preter ea trium generum quod omne dicit. vt hic et hec et hoc felix. Eſt et epichenū id eſt quod promiſcuū genus dicitur. vt hic paſſer. hec aquila. muſtela. miluus.

Vtrū tm̄ quatuor ſint genera noim.

ſc₃ maſculinum. feim. neutrū. et cōe. Pro intellectione queſtiōis mote. ¶ Notādum primo. ꝙ genus nois deſcribitur ſic. Genus nois eſt proprietas diſcretiua ſexus vel tanq̄ diſcretiua ſexus vel mixtim ſe hn̄s vel ꝑncipalium duoꝝ abnegatiua. Pro cuius diōnis intelligētia bn̄da. Sciendu₃ ꝙ triplex eſt genus nois. ſ. reale noiale ꝛ imaginariū. Reale eſt qđ per diſcretiōem ſexus ꝯgnoſcitur. ꝛ ſic dicimus noia ſignificantia res de ſexu maſculino eſſe generis maſculini. noia vero ſignificantia res de ſexu feino eſſe gn̄is feminini. Et hoc genus tangitur in dione cum dicit. genus nois eſt ꝓprietas diſcretiua ſexus. Aliud aūt eſt genus noiale et eſt qđ cognoſcitur ꝑ finales terminatōes. et ſic dicimus ꝙ nomia terminata in us ſunt gn̄is maſculini. in a generis feini in um generis neutri. Tertiū genus eſt imaginariū. et eſt qđ cognoſcitur a ſilitudine alicuius ꝓprietatis generis realis et ſic dicim⁹. hoc nomen lapis eſſe generis maſculini. non ideo q₂ ſignificat rem de ſexu maſculino. eo ꝙ in lapidibus nō eſt ſexus. ſed q₂ ſignificat rem que habet in ſe ꝓprietatem gn̄is maſculini. ſ. ledere pede₃. ledere em̄ eſt agere. agere aūt eſt ꝓprietas de ſexu maſculino. vn̄ dicit lapis quaſi ledens pedē. Similiter hoc nomen petra eſt generis feini. non ideo q₂ ſignificat rē de ſexu feino. ſed ideo q₂ hoc nomen petra ſignificat rem que habet in ſe ꝓprietatem gn̄is feini. et que imitat ꝓprietatem generis feminini. ſ. pati dicit em̄ petra quaſi pedibus trita et hoc genus tangitur cum đr vel tanq̄ diſcretiua ſexus. In ꝑdicta ergo dione tanguntur quatuor genera ꝑncipalia. maſculinū et feim tāguntur cum đr. genus eſt ꝓprietas diſcretiua ſexus vel tanq̄ diſcretiua ſexus. cōmune aūt genus tangitur cu₃ đr. vel mixtim ſe habēs. genus em̄ cōe deſignat q̄nq₃ rem de ſexu maſculino. q̄nq₃ de ſexu feino. vt dicetur inferius. Vltimo vero cum đr. vel ꝑncipalium duorum abnegatiua. tangitur genus neutrū. genus em̄ neutrum abnegat maſculinū et feim genus vt dicetur inferius. ¶ Pro qua dione latius intelligēda optet intelligere q̄d ſit ſexus. vn̄ ſexus cōiter deſcribit ſic. Sexus eſt ꝓprietas rerum aiatarum vim gn̄atiuam habentum ſm̄ q̄ vnum dicit pariens alteru₃ vero generans. Dicit primo ſexus eſt ꝓprietas rerum aiatarum ꝓpter excludere res inaiatas in quibus nō reperitur ſex⁹. vt in lapidibus ſilr̄ per hoc excludit ſol ꝛ corpora celeſtia. que licet faciūt ad gn̄ationem. tn̄ non habēt ſexum. đr em̄. ij. phiſicoꝝ. Homo generat hoiem et ſol. Q₃ aūt ſol et corpa celeſtia non habent ſexum patet. q₂ ſexus ſolum cōuenit rebus aiatis. corpa aūt celeſtia non ſunt aiata ſaltem aia per inheſionē vt declaratur in phica. Dicit vltimo ſm̄ q̄ vnum đr generans aliud vero pariens. ꝓpter plantas. que q̄uis ſint aiate eo ꝙ habēt aiam vegetatiuā non tn̄ hn̄t ſexum. q₂ vna non dicit generās ꝛ alia pariens. Q₃ aūt apud medicos vna herba dicit maſculus aliq̄n et alia feia. hoc eſt im ꝓprie et ſimilitudinarie. vt in abrothono inuenit maſcul⁹ et feia. vt declarat Auicenna in. ij. libro de ſimplicibus medicinis. Cognoſcitur aūt gen⁹ nois duobus modis. Primo a ꝑori. et hoc penes ſignificationē ꝛ ſic dicimus ꝙ noia ſcantia res de ſexu maſculino ſunt generis maſculini vt Iohes. Noia vero ſignificantia res de ſexu feminino ſunt generis feini. Scđo cognoſcitur gen⁹ in noie a poſteriori. et hoc pluribus modis. Primo ꝑ demonſtratione₃. vt iſte hō in qua orōne homo eſt gn̄is maſculini tm̄. et abſolute poſitū eſt generis cōmunis. Scđo cognoſcit per relationem. vt homo currit qui mouet in qua orōne hō eſt generis maſculini tantū Tertio cognoſcitur ꝑ additiōem adiectiui ad ſubſtantiuū. vt albus hō. Quarto per additiōem econuerſo ſubſtantiui ad adiectiuū. vt felix vir. Quinto ꝑ terminationē vt dictū eſt. Sexto per prepoſitionem articuli. Illis em̄ nominib⁹ quibus preponitur ille articulus hic. ſunt generis maſculini. quibus hec ſunt gn̄is feminini quibus hoc ſunt generis neutrius.

Notandū scđo. ꝙ gen⁹ nomis cōiter

describitur sic. Genus nōis est ꝓprietas nomis attributa noī aut ratōe significatiōis vel ex vsu grāmaticorum vt sibi ꝯgrue est preponibile vnū ꝓnomen articulare vel plura. In qua diffinitōe datur p̄mo intelligi ꝙ gtūs noim aliqū cognoscitur ex ſcatione vt dictum est supius. qñqꝫ vero ꝯgnoscit̄ ex vsu grāmaticorum. non enī semꝑ potest ostendi ꝓprietas actiua vel passiua in noībus. sed sufficit ꝙ genus eorū est ex vsu grāmaticorū qui ꝓferebant noīa talia sub tali vel tali genere vt patebit inferius. In qua dione scđo tangunt̄ gnā noim. cum enī dicitur articulare vnū. tangitur masculinū feīm neutrum et epichenū. noībus enī illorū generum p̄ponitur vnū articulare tm̄. Cū vero dr̄ plura. tangit̄ genus cōe oīe et dubiū. noībus enī illorum generū p̄ponunt̄ plura articularia. vt patebit ex dionibus sequētibus. ¶ Gen⁹ masculinū est ꝓprietas nois qua ſcat ſcatum suū sub ꝓprietate actiua. ſm quā ſcationē vel vsum grāmaticorū ei est p̄ponibile vnū articulare ꝓnomē. s. hic. sub quo non est vtriusqꝫ sexus ſcatiuū. Et sic per illā ꝑticulam excluditur gen⁹ epichenū. licet enī noī epicheni generis p̄ponitur tm̄ vnū articulare. s. hic vt h passer. tm̄ hoc nomen nō est gnīs masculini. qꝛ sub illo articulo h. hoc nomē passer ſcat vtrūqꝫ sexum. s. masculinū et feīm. Cōiter autem describitur genus masculinū. Genus masculinū est nomē cuius ſcatum capitur a ꝓprietate actiua ꝓprie vel silitudinarie. Vel qđ habet termiatiōem masculino generi ꝯueniente. Vel qꝛ in eius declinatiōe preponitur ei vnū articulare ꝓnomē. s. hic. vt hic magister. ¶ Genus feīm est ꝓprietas nois attributa noī qua ſcat suum ſcatū sub ꝓprietate passiua. ſm quā ſcationē vel vsum grāmaticorū ꝯgrue sibi est p̄ponibile vnum articulare ꝓnomē scꝫ hec. sub quo non est vtriusqꝫ sexus ſcatiuū. Et hec vltima ꝑticula similiter additur ꝓpter nomia epicheni generis quib⁹ licet aliquādo p̄ponit̄ hoc articulare hec. vt hec acquila. tm̄ nō sunt generis feīni. qꝛ sub illo articulo. s. hec ſcāt vtrūqꝫ sexum. s. masculinū et femininum. Cōiter aūt diffinitur sic. Genus feīm est nomen cui⁹ ſcatum capitur a ꝓprietate passiua ꝓprie vel silitudinarie. vel qꝛ habet termiatiōem feminino generi cōuenientē. vel qꝛ in eius declinatiōe p̄ponitur vnum articulare ꝓnomen qđ est hec. vt hec musa. ¶ Gnīs neutrū est ꝓprietas nois attributa nomini ea rōne qua significat ſcatum suū indifferenter se habente ad ꝓprietatē actiuam vel passiuaꝫ indeterminate vt animal. vel abnegante tam genus masculinū quā feīm tam terminate ꝙ indeterminate vt lignuꝫ. Pro qua dione intelligenda nomen dicitur neutrius gnīs dupliciter vel drn̄ter. Aliqua enī noīa dicunt̄ neutrius generis. qꝛ abnegant vtrumqꝫ sexum tam determinate ꝙ indetermiate sit. et talia abnegant vtrumqꝫ sexū simul. et ponunt ꝓprietatē nō sexatam. vt lignū. Scđo noīa dicunt̄ neutrius generis qꝛ abnegant vtrūqꝫ sexum solum determiate. licet nō indeterminate et gnāliter. sed vt indifferenter se habent ad vtrūqꝫ. vt aīal. Sequit̄ correlarie p̄mo ꝙ noīa dicuntur neutri⁹ gnīs drn̄ter. vt patet ex declaratōe notabilis. Sequit̄ correlarie scđo. ꝙ neutrum in ꝓposito non tenetur pure negatiue patet. qꝛ neutrum pure negatiue tentū valet tm̄ sicut nullus. et sic dicere aliqđ esse neutrum genus. eēt dicere nullū gen⁹. sed neutrum capit̄ hic positiue aliqualiter p̄uat enī masculinū et femininum genus et ꝓprietates sexus. tm̄ reliquit proprietatem aliquā in re que non est sexata. Et dicut grāmatici ꝙ genus neutrum p̄uat masculinū et femininū. et ponit quādam dispositōeꝫ rei carentis sexu vt patꝫ in isto nomie scamnū. Vel genus neutrū cōiter describitur sic. Genus neutrum est cuius ſcatū nec capit̄ a ꝓprietate actiua nec passiua. sed abnegat vtramqꝫ proprietatē. vel quia habet termiatōem neutro gnī cōuenientē. Vel quia in eius declinatōe p̄ponitur vnū articulare. s. hoc. vt hoc scamnū. ¶ Pro diffinitiōe gnīs cōis. ¶ Notandum ꝙ genus cōe capit̄ dupl̄r. Vno modo ꝓprie et sic distinguit̄ cōtra gnīs oīe. et epichenū. et isto modo nō capitur hic. Ratio qꝛ genus omne et epichenum vt patet ex textu compꝛhenduntur sub gnīe cōmuni vt dr̄ in notabili tertio. Scđo capitur genus cōe cōiter. vt sub se comprehendit genus oīe et epichenum et sic genus cōe cōmuniter captū est duplex. Quoddā est genus cōe vnius articularis tm̄ qđ scꝫ sub vno articulo compꝛhendit vtrumqꝫ sexū. vt genus epichenū hoc enī nomē passer sub isto articulo hic. ſcat masculum et etiā femellam. Aliud autem est genus cōe pluriū articularium. et hoc est duplex. Quoddam duorū tm̄. et hoc est duplex. Quoddā enī habet duo articularia copulatim ꝛ hoc vocatur gen⁹ cōe ꝓprie sumptū. vt hic et hec sacerdos. Quoddā aūt habet duo articularia disiunctim et hoc vocat̄ dubiū. vt hic aut hec dies. vt dicet̄ inferius. Quoddā aūt est genus cōmune plurium articulariū quam duorum. vt triū. et hoc vocatur oīe. vt hic et hec et hoc felix. Cōe genus ꝓprie sumptum describitur sic. Est ꝓprietas nois qua ſcat significatum suum sub ꝓprietate actiua et passiua simul ſm quā significationē vel vsum grāmaticorū ꝯgrue ei p̄ponunt̄ duo articularia cōiunctim. vt hic et hec sacerdos. Et non dr̄ genus cōe a cōitate essendi. qꝛ nulla res cōis est que esset mascul⁹ et femella simul. sed dicit̄ gen⁹ cōmune a cōitate significandi. qꝛ nomen cōis generis quādoqꝫ significat rem de sexu masculīo. qñqꝫ rem de sexu feīno. vt hoc nomē sacerdos qñqꝫ significat masculinum. qñqꝫ femininū. iuxta enī ritum gentiliū virgines et puelle fuerāt sacerdotes. vt in templo veste dee puelle ministrabāt et sacerdotes erant. Non est ergo hoc nomē sacerdos impositū in ordie religionis xp̄iane. qꝛ mulieres in ecclia non sunt sacerdotes. sed est impositū ſm ritum et modū gentiliū. ¶ Cōiter aūt describitur sic. genus cōe est genus. cui⁹ ſcatum accipit tam a ꝓprietate actiua vel passiua sine abnegatione vtriusqꝫ ꝓprietatis. Vel quia habet terminationem noī cōis generis cōuenientē. Vel qꝛ in eius declinatōe p̄ponuntur duo articularia ꝓnomina copulatim. vt hic et hec sacerdos.

Notandū tertio ꝙ donatus in textu

volens ostendere genus oīe et epichenum dicit. Est preterea trium generū qđ omne dicitur. vt hic et hec et hoc felix. Est et epichenum id est qđ promiscuū dicitur. vt hic passer hec aquila mustela miluus. In qua littera p̄terea est vna dictio et est coniūctio conditionalis importans subdiuisiōꝫ generis cōmunis. vt littera valeat tantū. preterea vel insuper. Sciendum ꝙ genus cōmune est duplex. quoddam enī est cōmune qđ habet tria articularia et hoc vocatur oīe. et quoddam est genus cōmune vnius articularis tantū. qđ vocatur epichenum vel promiscuū genus. Si enim preterea in textu essent due dictiones donatus contradiceret sibiipsi. eo ꝙ ꝙ prius dixisset ꝙ genera nominū essent tantum quatuor. et hic subiungeret adhuc duo scilicet oīe et epichenum. ¶ Genus omne est proprietas nomis qua significat significatū suū sub proprietate tam actiua quā passiua vel abnegante vtramqꝫ. ſm quām significationē vel vsum grāmaticorū ei preponunt̄ tria artitularia ꝓnomina cōiunctim. vt hic et hec et hoc felix. Et dicitur omne genus quia includit omnia genera principalia scꝫ masculinum femininum et neutrum. Vel genus oīe est cuius significatum capit̄ tam a proprietate actiua ꝙ passiua cum abnegatōe vtriusqꝫ ꝓprietatis. Vel quia habet terminationē oīni generi cōuenientem. Vel quia in eius declinatione preponunt̄ tria articularia. vt hic et hec et hoc. Rō huius aūt quare ex masculino et feminino fit gen⁹ cōe. qꝛ ex actiuo et passiuo fit vnū. quēadmodū ex materia et forma fit vnū masculinū aūt est actiuū et feīm passiuū. Sꝫ ex masculino et neutro non fit vnuꝫ neqꝫ ex feīo et neutro fit vnū. Rō qꝛ ex p̄uatōe et habitu non fit vnū mō neutrū hꝫ se vt p̄uatio. masculinū vō ꝛ feīm vt hītus. Sequit̄ correlarie ꝙ hic oīe cū dr̄ hoc nomē est oīs gnīs oīs nō capit̄ distributiue pꝫ. qꝛ si aliqđ nomē eēt oīs gnīs

caplendo oīs distributiue tunc etiā essent gnīs epicheni vel dubij. sed capit oīe
ꝓ illo cui preponūtur tria articularia scʒ hic ⁊ hec ⁊ hoc. ¶ Genus epichenū est
ꝓprietas noīs que ꝑcat significatuʒ suū. hoc est sexum vtrūqʒ sub vno articulo
ratiōe cuiꝰ ꝑcationis vel vsu grāmaticoꝝ ꝯgrue tali noī ꝑponūtur vnum arti-
culare. et dr̄ epichenum ab epi qđ est sup̄ et cenon cōe quasi sup̄ cōe. Illud enī qđ
nomen cōis gnīs significat sub duobꝰ articulis scʒ hic et hec. hoc nomē epiche
ni generis ꝑcat sub vno scʒ hic vel hec. Quis aūt articulus sit ꝑponendꝰ noī epi
cheni gnīs vt grāmatici dicunt hoc attendit ex pte vocis. Si enī noia epicheni
generis hn̄t terminatōem noīm masculini generis. vt us. vel er. tūc eis ꝑponit
hic vt h passer hic milꝰ. Noīa aūt epicheni generis que habent termiatōeʒ no
minū feīni gnīs illis ꝑponitur hec. vt hec aquila. hec mustela. Scđo genꝰ epiche
num dr̄ genꝰ ꝯmiscuū qꝛ scʒ ꝯmiscet et comphendit vtrūqʒ sexū sub vno articu-
lo. Cōmuniter aūt describitur sic. Genꝰ epichenum est nomē qđ sub vno articu
lo vtrūqʒ sexum scʒ feīn et mascullnum ꝑcat. ¶ Sequit correlarie pmo ꝙ ge-
nus epichenū ꝯprehendit sub genere cōi quo adsignificatiōem sed quo ad vocē
sub gn̄e masculino et feminino. ptʒ correlariū ex dictis. ¶ Sequitur correlarie se
cūdo ꝙ hoc nomē corpus vel substātia non est epicheni generis. Rō qꝛ nomē epi
cheni gnīs debet significare tm̄ res sexatas. modo corpus et substātia significāt
res non sexatas. suba enī significat lapidem. lapis aūt non habet sexum. Etiā nō
men epicheni generis debet significare rem vtriusqʒ sexꝰ adequate. modo substā
tia corpus non significant res sexatas adequate. sicut dictum est. ¶ Sequitur
correlarie tertio ꝙ noia cōis generis non sunt epichena. licet ꝑcent reʒ vtriusqʒ
sexus ptʒ. qꝛ nomē epicheni generis ꝑcat sub vno articulo. cōis vero generis nō.
¶ Sequitur correlarie quarto ꝙ hoc nomen luceus non est gnīs epicheni ptʒ. qꝛ
non significat rem sexatam. in piscibus enī ꝓprie non est sexꝰ. in piscibus enī ꝓprie
non est generatō ꝑ mixtōem seminis. sed potius ꝑ cōfricatiōeʒ. ¶ Sequitur cor
relarie quīto ꝙ hoc nomen aial nō est epicheni generis. licet significet masculum
et femellam sub vno articulo patet correlariū. qꝛ nomē epicheni generis dʒ ꝑca-
re rem vtriusqʒ sexū ʒ determiate et positiue. modo aial ꝑcat indeteriate et abne
gatiue. ex quo est gnīs neutriꝰ vt dictū est ante. ¶ Sequit correlarie sexto ꝙ do
natꝰ dicēs in textu. est preterea ⁊c̄. nō ꝯtradicit sibi ip̄i. qꝛ nō vult innuere ꝙ ꝑter
quatuor gn̄a ꝑdicta essent adhuc plura genera. sed vult dicere ꝙ subdiuidēdo ge
nus cōe adhuc erunt duo genera cōtenta sub cōi. scʒ oīe et epichenū queadmo-
dum dictū est supius. ¶ Sciendū vlterius ꝙ dubiū genꝰ et etroclitū nō sunt ge
nera spēalia ab illis distincta. Pro quo notandū nomen dicit dubij generis non
qꝛ dubiū esset de eius gn̄e. sed qꝛ antiqui grāmatici nulla rōne cogente talia noia
sub diuersis generibꝰ ꝓferebāt. qn̄qʒ sub masculino qn̄qʒ aūt sub feminino. poste
riores vero grāmatici nolentes ꝯdicere prioribꝰ: qꝛ vt dr̄. j. celi. oportet patribꝰ
credere. talia noia sub illis silr̄ generibꝰ posuerunt et dicebāt ea esse dubij ge-
neris. vt hoc nomē dies in singulari est gnīs dubij. vn̄ et rōne illius ei in declinā
do ꝑponunt duo articularia disiunctim. vt hic aut hec dies. Dicunt tn̄ grāmati-
ci ꝙ dies sub masculino ꝑcat certum tempꝰ. sub feminino incertum. vn̄ dicūt. Di
cimus iste dies ostenso tp̄e certo. Incertum tempꝰ denotat illa dies. Talia autē
vt cōiter grāmatici dicunt sunt decem. vsus. Margo dies cortex silex pantheraqʒ
bāma. Finis cum clunis adeps forceps hec dubia sunt. ¶ Nomen aūt dr̄ etro-
cliti generis non ideo. qꝛ genꝰ etroclitū esset spēale genus a gn̄ibus dictis distin
ctum. sed dicit ideo etrocliti generis. qꝛ regitur ⁊ habet diuersitatem in genere.
sic ꝙ in nūero singulari regitur in neutro genere. ⁊ in plurali sub genere masculi
no. vt patet in hoc noīe celum qđ in singulari est generis neutrius. et in plurali
gnīs masculini. Vn̄ et dicunt etroclita quasi diuersiclinea. dicit enī etroclituʒ ab
etheron grece qđ est varium latine et clisis declinatio quasi nomē habēs varieta

cem in declinatione vel gn̄e vel alijs accidentibus. Fit aūt etroclisis plus ꝓprie
quinqʒ modis tm̄. vsus. Clerice quinqʒ modis etroclita nōia ponis. Celuʒ vas
epulum locus et iupiter quoqʒ iouis. Tn̄ cōiter grāmatici ponunt octo modos
¶ Primus modꝰ est genere. tm̄. vt celum qđ in singulari est gnīs neutrius et in
plurali generis masculini. ¶ Scđo declinatōe tm̄. vt hoc nomē vas qđ in singu
lari est declinatōis tertie et in pl̄i scđe. ¶ Tertio genere et declinatōe. vt epulum
qđ in singulari est declinatōis scđe. in plurali pme. silr̄ hoc nomē epulū in singula-
ri est generis neutrius et in plurali generis feīni. ¶ Quarto fit etroclisis ꝑcati
one tm̄. vt caro qđ in singulari nūero ꝑcat carnē hūanā. sed in pl̄i ꝑcat carnes cō
mestibiles. vt carnes aialium. ¶ Quinto fit etroclisis formatōe casus tm̄. vt iu
piter iouis. ¶ Sexto ꝑ defectum in casibꝰ vt vis. hoc enī nomē vis in singula-
ri non habet oēs casus. licet hēat in plurali. Vn̄ dixit alexander. Vis vim qʒ da
bit totum ple tenebit. ¶ Septimo fit etroclisis gn̄e et significatōe. vt locꝰ. hoc
enī nomē in singulari nūero est generis masculini. in pl̄i gnīs neutriꝰ. silr̄ hoc no
men locus in plurali. ꝑcat aliud ꝙ in singulari. in pl̄i enī locus ꝑcat climata vel
habitatōes hoīm. sed in singulari ꝑcat fundamētū argn̄ti et sedem qn̄o capit lo-
cus. ij. topicorū cum dicimꝰ. locus iste tenet a ꝯcreto ad abstractum. Octauo fit
etroclisis gn̄e ꝑcatione et declinatōe simul. vt ficus. ficus enī qn̄qʒ est scđe decli-
natōis. qn̄qʒ quarte. qn̄qʒ generis masculini. qn̄qʒ feīni. silr̄ diuersa et plura ꝑcat
vsus. Est ficus morbus est ficus fructus et arbor. Dicit hic ficus ꝓ morbo pro
reliquis hec. Noīa aūt que sunt etroclita in declinatione patent in his metris.
Noīa bis quinqʒ dic quarte siue scđe. Laurus cum quercus pinus cornus quo
qʒ domꝰ. Et colꝰ ⁊ ficꝰ cātus vl̄ cetꝰ ⁊ ortꝰ. Nunꝙ pma suū ꝑ mutāt vltia sēsum.

Notanduʒ q̄rto et vltio ꝙ qꝛ vt dictū

est ante oīe modꝰ ꝑcandi ptis debet capi a mō essendi in re. optet ḡ cōdere vn̄ ca
piat genꝰ in noīe. vn̄ Notandū ꝑm autorē modoꝝ ꝑcandi ꝙ in rebꝰ viuentibus
et sexatis repiunt due ꝓprietates ꝑcipue gn̄ales. scʒ ꝓprietas agētis et ꝓprietas
patiētis. et licet in oībus rebus ex materia et forma ꝯpositis inueniant he ꝓprie
tates due. qꝛ forme ꝓpriū est agere. materie vero pati. vt dr̄. ij. de gn̄atōe. magis
tn̄ distincte et ꝑfecte ꝓprietas agentis et ꝓprietas patientis vident esse in rebus
aiatis et sexatis. rōne cuiꝰ vnū dr̄ gn̄ans vt masculꝰ. reliquū vero vt feīa patiēs
vn̄ et ꝓpter hoc antiqui genꝰ diffiniūt dicētes. Genus est discretio sexꝰ. i. genus
est modus ꝑcandi nomis sumptꝰ a ꝓprietate actiua vel passiua. Que ꝓprietates
due in rebus sexatis magis distincte et ꝑfecte repiunt. vn̄ sequit ꝙ ab his ꝓprie
tatibus duabꝰ sumit genus in noīe. hec ille. ¶ Vn̄ genus in cōi describit sic ꝑm
autorē modorū ꝑcandi. Genus est modus ꝑcandi nois attributus noī mediāte
quo sub ꝓprietate actiua vl̄ passiua ꝯsignificat. ¶ Genꝰ masculinū est modꝰ ꝑcan
di nois attributꝰ nomi mediāte quo sub ꝓprietate actiua cōsignificat. vt vir la
pis. ¶ Genꝰ feīni est modꝰ ꝑcandi nois attributꝰ noī mediante q̄ sub ꝓprietate
passiua ꝯsignificat vt mr̄ petra. ¶ Genꝰ cōe est modꝰ ꝑcandi nois attributꝰ noī
mediāte quo sub ꝓprietate vtraqʒ determiate ꝑcat vt hō virgo. ¶ Genus neu-
trū est modꝰ ꝑcandi nois attributꝰ noī mediāte quo sub ꝓprietate vtraqʒ inde-
termiate siue sub indn̄a ad vtrūqʒ ꝑcat. vt aial lignū. Vn̄ subiūgit ꝙ aliqđ nomē
dr̄ oīs gnīs. hoc cōpetit adiectiuis que genꝰ non hn̄t ex ꝓprietate rei. sed habent
ip̄m ex ꝓprietate rei substātie. vn̄ et adiectiuū dr̄ oīs gnīs. qꝛ ei pōt adiūgi substan
tiuum cuiuslibet generis vt felix. De genere epicheno et dubio sufficienter dictuʒ
est superius. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis Tm̄ q̄tuor sunt gn̄a

in nomie formaliter et specifice distincta ac se inuicem irreducibilia. scz masculinum feim cōe et neutrum. et hoc capiendo gen⁹ cōe cōmuniter. ¶ Dico notanter capiendo gn̄is cōe cōiter. vt scz cōphēdit sub se omne et epichenum. quia si genus cōmune caperetur ꝓprie vt distinguitur cōtra omne et epichenū. essent plura genera ꝙ quatuor vt declaratū est superius. ¶ Dico silr̄ in cōclusiōe ꝙ quatuor sunt gn̄a in noīe ſm diuisionē mediatā. q: ſm diuisiōem immediatā solum essent duo. Omne eñ gen⁹ nois vel est certū vel incertum. Si certū hoc est dupliciter. aut simplex aut compositū. Si simplex hoc est tripl̄r aut ſcat sub ꝓprietate actiua et sic est masculinū: aut sub ꝓprietate passiua sic est femininū. aut abnegat vtrumq3 et sic est neutrū. Si aūt est compositū hoc est dupl̄r Vel ei ꝑponūt tria articularia sic est oīe. vel duo tm̄. et sic est cōmune. Si aūt est incertū hoc est dupliciter. aut rōne sexus sic est epichenū. aut rōne autoritatis sic est dubiū.

Ar Primo. tm̄ duo sunt gn̄a in noīe igit̄ ꝓbat̄. sicut est in natura sic deb3 esse in arte. sed in natura solū duo sunt gn̄a igit̄ etiā in arte maior. q: ars imitatur naturā vt dr̄. ij. phicoꝝ. mior est prisciani quito maioris cum dicit duo sunt gn̄a que nouit natura masculinū et feim. ¶ Dico verū argn̄tū concludit ꝙ duo sunt gn̄a que nouit natura. i. que in mēte accipiunt̄ a discretiōe sexus. pñt tn̄ esse plura que non capiunt̄ in mente a discretōe sexus. vt neutrū et cōe.

Ar Secundo aliqd̄ est nomen qd̄ nullius est generis. ꝓbatur q: hoc nomen ɔvilla. ꝓbatur maxime masculini generis. sed hoc non ꝓbatur. q: sequit̄ bene. omne nomen terminatum in a exceptis excipiēdis est gn̄is feini. sed ɔvilla est nomen termiatum in a exceptis excipiendis. ergo ɔvilla est gn̄is feminini. tenet ɔña in darij. maior et minor sunt note. ¶ Dico ꝙ hoc argn̄tū non est in darij. q: maior est ypothetica et non kathegorica. ad darij aūt requirit̄ ꝙ maior debet esse kathegorica. est eñ regula cōis in logica. gerundia termiata in do faciunt ꝓpositiōem ypotheticam. similiter ablatiui positi in designatione cōsequētie. qd̄ hic ɔtingit cum dicitur exceptis excipiendis

Ar Tertio. Neutrū genus non est gen⁹ igit̄ non sunt q̄tuor gn̄a noim. aūs ꝓbat̄. nullū genus non est genus. sed neutrū gen⁹ est nullū genus igitur maior. q: illud qd̄ est nihil non est genus minor. q: neutrū est signū negatiuū et v3 tm̄ sicut nullū vel nullum illorū. ¶ Dico ꝙm argn̄tū ɔcluderet. si neutrum hic capetur pure negatiue. sed debet capi positiue vt dictum est supius.

Ar Quarto aliqd̄ est nomē qd̄ nulli⁹ est gn̄is ꝓbat̄. q: hoc nomē deitas nulli⁹ est gn̄is. ꝓbat̄ q: maxie ꝙ esset feini. sed hoc non. ꝓbat̄ genus nominis hab3 siltudinē et originē a modo essendi. sed in re ſcata ꝑ hoc nomē deitas nō est mod⁹ essendi feine⁹. et ꝓprietas passiua igit̄ non genus feini. maior est nota. minor q: deitas ſcat deū. in deo aūt nō est ꝓprietas passiua sed maxie actiua vt dr̄. s. metha. Deus oib⁹ videt̄ causare esse. modo causare esse est agere. ¶ Dico verum argn̄tū ɔcludit ꝙ lic3 hoc nomē deitas non ſcat rem sub ꝓprietate passiua ſm se sufficit tn̄ ſm imaginatōem nostrā. nos eñ imaginamur deū pati ab orōnibus et petitōibus nostris quas suscipit. modo recipere est pati.

Ar Quinto. Hoc nomē sacerdos non est gn̄is cōis igit̄. ꝓbatur nomē cōis gn̄is debet ſcare masculum et etiā femellā. sacerdos aūt solum ſcat masculum. quia solū masculi sunt sacerdotes. ¶ Dico ꝙm argn̄tū concludit ꝙ hoc nomē sacerdos solū ſcat masculum ſm religionē xp̄ianā. sed nō est impositū ſm ritū religiōis xp̄iane. sed ſm ritum gentiliū in q̄ etiā ꝟgines ⁊ mulieres erant sacerdotes vt dictū est supius. Vel alij dicunt ꝙ sacerdos. vno° dr̄ quasi sacra cōficiēs et est gn̄is masculini tm̄. sed qn̄ dr̄ sacra dans vel docēs tunc est generis cōis. q: mulier etiā potest dare sacra vt baptisimū tempore necessitatis. silr̄ ter potest docere. licet non apte in ecclesia. quia Paulus apl̄us hoc prohibuit. tamen potest docere in loco priuato. prima solutio est melior.

Sacerdos

Ar Sexto. aliquod est nomen quod nullius est gn̄is ꝓbatur. hoc nomē causa. ꝓbat̄ Non fei probatur oīe genus debet capi a ꝓprietate rei. sed hoc nomē causa ſcat sub ꝓprietate actiua igit̄ est gn̄is masculini. maior est nota mior q: causa agit et ꝓducit effectū. causa eñ est ad quā sequit̄ effectus modo ꝓducere est agere. ¶ Dico verū argn̄tū ꝙ non semꝑ gen⁹ capit̄ a modo essendi sed sufficit ꝙ vt in plurimū et sic in isto noīe causa sumit̄ a terminatione. similiter in hoc nomie fistula. et autor modorum ſcandi intelligitur vt in plurimū.

Ar Septimo. nullum est genus cōe igitur ꝓbat̄. nulla res est cōis igitur nullum est genus cōe. tenet ɔña a superiori negato ad inferius aūs est Boecij in libro de vno ⁊ vnitate dicentis. Oīe qd̄ est ideo est quia vnū numero est. modo vnū numero et singulare ɔuertunt̄. vt dr̄. iiij. metha. ¶ Dico verum argn̄tū concludit ꝙ genus cōe non dr̄ cōmune ratōe modi essendi sic ꝙ esset res cōis. sed dicitur cōe rōne modi ſcandi quia qn̄q3 ſcat rem de sexu masculino. qn̄q3 de sexu feminino vt dictum est superius.

Ar Vltimo autor cōtradicit sibiꝑi igitur ꝓbatur. quia prius dixit ꝙ tm̄ q̄tuor essent genera noim. et postea dicit in textu ꝙ adhuc ꝑter illa sunt oē et epichenū. ¶ Dico verū argn̄tū ɔcluderet si ꝑterea in textu essent due dictōes. sed est vna. Non vult ergo donatus dicere ꝙ adhuc essent plura genera ꝙ quatuor. sed vult dicere ꝙ subdiuidendo genus cōmune adhuc sunt duo. scz oīe et epichenum que continentur sub genere cōmuni vt dictum est supius.

¶ Numeri nom̄ quot sunt? Duo. qui. Singl'aris vt hic magister. Pluralis vt hij magistri.

Vtrū tm̄ duo sint nūeri in noīe scz sin

gl'aris et pl'is. Pro intellectiōe q̄stōis mote. ¶ Notādū ꝑmo ꝙ nūerus nois. describitur sic. Nūerus est ꝓprietas nois attributa noī ea rōe qua ſcat ſcatum suū singul'r vel plural'r. hoc est per modū vnius vel per modū pluriū. Pro cuius dionis intellectu. Sciendū ꝙ ꝑmo dicit̄ in dione nūeri. nūerus est ꝓprietas nomis. ad innuendū ꝙ nūerus est accn̄s nois. oīs eñ ꝓprietas est accn̄s illius cui⁹ est ꝓprietas. Et sic hec ꝑticula ꝓprietas nomis ponit̄ loco generis. ¶ Dico scd̄o in dione qua mediante ſcat ſcatū suū singul'r vel pl'r. vbi tangit̄ duplex nūerus scz singularis et pl'is. Nūerus singl'aris est ꝓprietas nomis attributa noī ea ratiōe qua ſcat ſcatū suū per modu3 vni⁹ vt hoc nomē homo. est singularis numeri. quia ſcat ſcatū suū per modū vnius. sic sil'r hoc nomē iohes est singularis nūeri. q: ſcat ꝑ modū vni⁹. Illa aūt dcō dr̄ ſcare in ꝓposito per modum vnius. cui vel eius determiabili ɔgrue ꝑponit̄ vn⁹ vel vna vel vnū ſm exigentiam ɔgruitatis. vt bene dicit̄ vnus hō. vnus iohes. ¶ Dico notanter vel eius determinabili ꝓpter nomia adiectiua quibus non ɔgrue ꝑponit̄ vnus vna vel vnum simil'r sinkathegreumatibus. q: non ɔuenienter dr̄. vnus albus. sufficit tn̄ ꝙ ei⁹ determiabili. s. hō ꝑponitur ɔuenienter vnus. q: bn̄ dr̄ vnus hō. sic sil'r licet huic sinkathegreumati. oīs non preponit̄ vnus q: inepte dr̄ vnus oīs. tn̄ ei⁹ determinabili. s. hō ɔgrue ꝑponit̄ vnus. ¶ Sciendū est etiā ꝙ nūerus singularis et qualitas ꝓpria drn̄t. lic3 ambe ſcant ꝑ modū vnius: hn̄t eñ se vt supius et inferius. nūerus singl'aris est supius. qualitas ꝓpria inferi⁹. oīe eñ nomē ꝓprie qualitatis est singularis nūeri. drn̄t ergo qualitas ꝓpria et nomē singl'aris nūeri. quia nūerus singularis ſcat per modū vnius grāmatical'r quia noī singularis nūeri vel eius determiabili ɔgrue ꝑponit̄ vnus vna vel vnū ſm exigentiā ɔgruitatis. Sed nomē ꝓprie q̄litatis ſcat ꝑ modū vni⁹ logical'r. q: supponit ꝓ vno tm̄ et nō ꝓ pluribus saltem vniuoce. vt determinatū est circa q̄litatē ꝓpriā. Nomen

nūt singularis nūeri nō semꝑ supponit ꝓ vno tm̄. vt cum dico. oīs hō currit. hō est singularis nūeri et supponit pro quolibet hoīe ꝓ quo distribuit. Aliqñ tamen nomen singularis nūeri etiā supponit ꝓ vno tm̄. vt iohes currit. iohes eñ supponit discrete. Supponere aūt discrete est supponere pro vna re tm̄.

Notandū scđo ꝙ nūerus pluralis de

scribit sic. Est ꝓprietas noīs attributa noī ea rōne qua ſcat ſcatū suū pluraliter. hoc est ꝑ modū pluriū. Illa aūt dictio in ꝓposito dr̄ ſcare ꝑ modum pluriū cui vel eius deterīabili ꝯgrue ꝑponitur plures vel plura ſm exigentiā cōgruitatis. vt hū dicitur plures hoīes. silr̄ ꝯgrue dr̄ plura aīalia. ¶ Dico notāter vel eius determīabili qꝛ aliqñ noī pluralis numeri nō cōueniēter ꝑponitur plures vł plura. sufficit tñ ꝙ eius deterīabili. vt adiectiuis. silr̄ sinkathegreumatibus non cōuenienter ꝑponitur plures vł plura. sufficit tñ ꝙ eius determīabili queādmodū dictum est circa nūerū singularē. Nūerus aūt pluralis. et qualitas appellatiua dr̄nt sicut supius ꝛ inferiꝰ. nūerus eñ plīs est inferius. ꝛ q̄litas appellatiua superius. oē eñ nomē plīs nūeri est appellatiue q̄litatis. sed non ecōuerso oē nomen appellatiue q̄litatis est plīs nūeri. vt hō est appellatiue q̄litatis et nō est singularis nūeri. Vñ licet tam nomē appellatiue q̄litatis ꝙ plīs numeri ſcant ꝑ modū pluriū. non tñ eodem modo. qꝛ nomē plīs nūeri ſcat ꝑ modum pluriū grāmaticaliter. qꝛ ei vł eiꝰ determīabili ꝯgrue ꝑponit plures vel plura. vt dictum est. sed nomē appellatiue qualitatis dr̄ ſcare ꝑ modum pluriū logicalr̄. qꝛ supponit pro pluribus per modū pluriū. vt dictum est circa qualitatem appellatiuam.

Notandū tertio ꝙ nūerus ſm priscia-

num quinto maioris sic describit. Nūerus est forma dictiōis que discretionem quātitatis facere pōt. Quā dīonē Petrus helye sic declarat in ꝯmento. Nūerꝰ eñ est forma dcōnis. i. deteriatio dcōnis. Dicitur aūt rōnabilr̄ teriatio dcōnis eius forma. sicut eñ res phisice distinguunt per formas vt dr̄. vij. metha. forma est que sepat et distinguit. sic dcōnes distinguunt ꝑ termiationes finales. Vñ et dixit Aristo. in p̄ntis ꝙ abstractū et concretū ſcant idem formalr̄. sed dr̄nt solo casu. i. finali termiatione. Dicitur scđo in dione. que discretōem quātitatis facere potest. i. ꝑ quam cognoscit an dcō ſcat vnū vel plura. vt cum dr̄. hō. ex illa terminatōe ꝯgnoscit ꝙ homo est singłaris nūeri. sed cum dr̄ hoīes. ex illa termiatōne ꝯgnoscitur ꝙ hoīes est plīs numeri. ¶ Sequitur correlarie p̄mo. ꝙ hec cōsequētia nō valet hoc nomē ſcat vnū igitur est singularis nūeri. ptꝫ de isto noīe athene. ¶ Seqꝉ correlarie scđo ꝙ hec ꝯña non valet. hoc nomē ſcat plura. ergo est pluralis nūeri. ptꝫ de isto noīe. hō. Sed sic est arguēdum hoc nomē significat vnum ꝑ modū vnius. ergo est singularis nūeri. similr̄ hoc nomen ſcat plura per modū pluriū. g̊ est pluralis nūeri. ¶ Seqꝉ correlarie tertio. ꝙ licet ista nomina gens plebs populus ſcant plura. hoc tñ est ꝑ modum vnius. cum qōlibet illorum stat ꝓ vno ente aggregatiue vno. ¶ Sequitur correlarie quarto. ꝙ differentia est inter nomen collectiuū et nomē plīs nūeri. qꝛ nomē collectiuū est qđ in singulari nūero ſcat multa vel plura ꝑ modum vnius. vnde ista dictio ſm aliquos ſcat ꝑ modum vniꝰ que sic se habet ꝙ ad veritatem ꝓpōnis in qua pōnit sufficit veritas vnius singularis. vt posito ꝙ solꝰ vnus hō sit in mundo. hec est vera hō est. qꝛ sequit bene. iohes est. ergo homo est. tenet ꝯña ab inferiori ad supius. silr̄ posito ꝙ solū vna gens sit. hec est vera gens est. qꝛ sequit bene.. ista gens est. ergo gens est. tenet ꝯña ab inferiori ad supius. Sed nomen pluralis numeri significat plura ꝑ modum plurium. vt hoīes gentes. vñ illa dcō dr̄ ſcare ꝑ modum pluriū que sic se hꝫ ꝙ ad veritatē ꝓpōnis in qua pōit non sufficit veritas

vnius singularis. vt posito ꝙ solꝰ vnus hō sit in mundo. tūc hec est falsa. hoīes sunt. eo ꝙ hec est falsa. sortes est hoīes. qꝛ sortes est vnus homo. Silr̄ posito ꝙ vna natio sit in mundo. tunc hec est falsa. gentes sunt qꝛ hec dictio gētes supponit ꝓ pluribus nationibꝰ. ¶ Sequitur correlarie quinto ꝙ nomia indeclinabilia ſm se non hñt nūerum sed neutrū recipiunt ex additiōe dcōnum singłaris vł pluralis numeri. Cum eñ dico vnus neq̄. hoc nomē neq̄ est singularis. Cū vero dico plures neq̄. tunc est pluralis nūeri.

Notandū quarto ꝛ vltio ꝙ qꝛ dictum

est ante ꝙ oīs modꝰ ſcandi in grāmatica debet sumi a ꝓprietate et modo essendi in re. Pro quo intelligendo. Sciendū est ſm autorē modorū ſcandi. ꝙ nūerꝰ realis qui est in rebus extra aīam ſm intētōem. Boeti in arithmetica sua describitur sic. Numerus est multitudo ex vnitatibꝰ ꝯfusa vel ꝯueniēs. vt sex ē multitudo prouenīis ex sex vnitatibus cōiunctis. Duplex aūt est vnitas. quedam est vnitas q̄ est principiū nūeri formalis et est indiuisa rei entitas. et ab illa vnitate ens dr̄ vnū id est indiuisum. ꝛ ab illa vnitate sumitur multitudo et nūerus formalis vel essentialis. et est ꝑ quem nūeramus essentias ꝛ naturas rerum. dicimꝰ eñ tres anguli. quatuor anguli. Alia aūt est vnitas que est principiū nūeri materialis. et est indiuisa rei ꝯtinua a q̄ cōtinuū dicit vnū. vt linea nō intercisa vel nō indiuisa dr̄ vnū quia eius ꝑtes se simul tenent et illa vnitas sepius reiterata est principium nūeri materialr̄. qui oritur ex diuisione ꝯtinui quo nūerantur indiuidua gñabilia et corruptibilia. dicimꝰ eñ quatuor lapides. sex hoīes. In vtroqꝫ autem nūero reꝗruntur due ꝓprietates gñales. s. ꝓprietas indiuisibilitatis que cōuenit rei rōne vnitatis et ꝓprietas diuisibilitatis que cōuenit ei rōne multitudinis q̄ ab vnitate causatur et ab istis duabus ꝓprietatibus accipit nūerus noīs qui est modus ſcandi accidentalis. Nūerus ergo noīs ſm autorem modorū ſcādi describitur sic. Est modꝰ significandi noīs mediāte quo ipsum ꝓprietatē indiuisibilitatis que est ꝓprietas vniꝰ. vel ꝓprietatē diuisibilitatis que est ꝓprietas multitudinis cōsignificat. Nūerus singularis est modꝰ significandi noīs cōsignificandi rem sub ꝓprietate indiuisibili que est ꝓprietas vnius. vt homo. Nūerus plīs est modus ſcandi noīs ꝯsignificandi rem sub ꝓprietate diuisibili que est ꝓprietas multitudinis. vt hoīes aīalia. Istis notabilibus sic stantibus ꝛc̄.

Cōclusio respōsalis. tm̄ duo sunt nūe

ri in noīe specifice et formalr̄ distincti noīm in vtroqꝫ nūero declinabiliū. s. singularis. vt hic magister. pluralis vt hij magistri. ¶ Dico noīm in vtroqꝫ numero declinabilium. ꝓpter noīa que carent aliquo nūero que nō declinātur in vtroqꝫ nūero. vt noīa ꝓpria silr̄ ista nomina athene. thebe vt patebit.

Ar Primo plures sunt numeri noīm ꝙ duo igit. ꝓbatur. qꝛ nūerus dualis etiam est numerꝰ vt patet per p̄scianū quinto maioris. igitur erunt tres nūeri in noīe. ¶ Dico ꝙ nūerus dualis comp̄hendit sub plurali. qꝛ quicquid excedit vnitatem computandum est sub p̄litate. et ille dcōnes ſm priscianū dicuntur dualis numeri que significant duas res. vt biniū. duo.

Ar Scđo. aliq̄d est nomen qđ nullius est nūeri. ꝓbatur de isto noīe vigintivnus. Non pluralis ꝓbat nullū nomē scđe declinatiōis in plī terminatur in us. modo vigintiunus est scđe declinatiōis. etiam si esset pluralis numeri. tunc gtūs plīs in nominibꝰ scđe declinatōis teriaret in ius et dtūs in is que oīa sunt inꝯuenientia. Sed ꝙ non sit singularis nūeri. qꝛ oīa nomia numerabilia excepta hac dcōne vnus vna vnum sunt plīs nūeri. ¶ Dico ꝙ hoc nomē vigintiunus est pluralis nūeri. et dicatur ꝑiter ꝙ gtūs pluralis in noībus scđe

declinationis non terminantur in um et datis in r. verum est in nominibus secūde declinatōis simplicibus. sed in his que cōponunt ex diuersis dcōnibus numeralibus non oportet hoc esse verum. Et declinatur. Et pluralr ntō hij vigintiuni hec vigintiune hec vigintiunā. Gtō horū vigintiunorum. harū vigintiunarum horum vigintiunorum. Dtō his vigintiunis. Actō hos vigintiunum. has vigintiunas hec vigintiunā. Vtō o vigintiuni o vigintiune vigintiuna. vigintiunū. Ablatō ab his vigintiunis. in femino vigintiuna. in neutro. vigintiuno. Johes tñ Januēsis ponit duas regulas de istis noībus. vigintiunū vigintiduo cuius nūeri sint. Pria qñ subm̄ pcedit talia nomīa tunc sunt plis numeri. vt habeo denarios vigintiunū. Scda regula qñ subiantiuū sequitur talia noīa tūc sunt singlaris nūeri. vt vigintiunū denarios habeo. hic vigintiunum ē singularis nūeri.

Ar Tertio aliqd est nomē qd nullius est nūeri. patet de istis noībus athene thebe que nullius sunt nūeri. Non singularis patet. qz cōiter grāmatici dicūt q athene thebe sunt plis nūeri tm̄. Sed q non plis patet. qz sunt noīa ppria. modo noīa ppria carent pli nūero. Silr pcedimus istā tanq pgruā. athene est pulchra ciuitas. venetie est fortis ciuitas. qd tñ no esset si essent pluralis numeri. patet qz als suppositū et appositū discōueniūt in nūero. ¶ Dico verū argūtū cōcludit q athene thebe sunt singularis nūeri quo ad sicatione. qz tm̄ vnam rem sicant. s. vnam ciuitatē. licz quo ad vocem sint plis nūeri. Vel dicendū q quo ad cōtinēs sic sunt singularis nūeri. sed quo ad cōtenta plis. vt dt Joānes ianuēsis. Sequitur correlarie pmo q hec est pgrua. athene est pulchra ciuitas. et licet suppositū et appositum discōueniunt quo ad vocē tñ pueniūt quo ad sicatōem. Sequit correlarie scdo q hec pña non valet. athene est plis nūeri quo ad vocem. ergo est plis numeri. qz arguit a diffinito sm qd ad dcō simplr. Sequitur correlarie tertio. q alexander dicens. Et debet doctas bonus ire scholaris athenas. indicat numerum hui9 nomis athenas quo ad vocem. sed quo ad significationem indicando deberet dici doctam athenam.

Ar Quarto plures sunt nūeri in nomie q duo igit pbat. qz aliqu9 est nūerus certus. vt magister aliquis incertus. vt magri. hec eñ dcō magistri indifferenter potest esse singularis vel pluralis nūeri. ¶ Dico vm argūtum pcludit q nūerus certus pphendit sub singulari. sed incertus sub plurali.

Ar Quinto aliqd est nomē qd nullius est nūeri. pbatur. de istis noībus oīs nullus q non singularis. qz nomē singularis nūeri sicat significatū suū. vt vnum sed omnis nullus silr alia sinkathegreumata nihil sicāt. sed solū cōsignificant. ¶ Dico verum argūtū concludit q licet sinkathegreumata nihil sicant capiendo significare pprie. sed cōmuniter bene significant.

Ar Sexto aliqua sunt nomina que nulli9 sunt nūeri. pbatur. qz nomina collectiua nullius sunt numeri. qz nō singularis pbatur. qz sicant plura. ergo sunt pluralis numeri. tenet cōsequentia. qz dictio pluralis nūeri sicat plura. aīs patet. qz ideo dicuntur collectiua qz significant multa. ¶ Dico licet noīa collectiua significant plura non tñ p modum pluriū. vt hic capitur significare p modum plurium. nec etiā valet ista pña. hoc nomen sicat plura g est pluralis numeri. qz als quilibet termin9 cōmunis esset pluralis numeri.

Ar Septimo nūerus singlaris nō est nūerus. igit pbat. qz nūerus singularis et vnū equipollet. eo q dictio singlaris nūeri sicat p modū vni9. sed vnitas in arithmetica non est nūerus sed pncipiū nūeri. vt dt Boetius in arithmetica sua g silr in grāmatica nūerus singlaris non est nūerus. ¶ Dico vm argūtū pcluderet si nūerus singlaris et vnū equale sicarēt vnitatē tūc bene equipolleret. modo nūerus singlaris aliter sicat vnitatē et aliter vnum. quia vnū sicat vnitatē ratione significatōis pmarie et rōne impositōis. dcō autem singularis nūeri sicat primarie substantiam et cōnotat illam esse vnā vel plures.

Etiam differunt in isto. qz vnū significat vnitatez sicatōe essentiali. sed nūerus singlaris sicat vnum sicatōe accñtali cōueniūt tñ in isto. quia sicut vnitas precedit nūerū et oēs numeros. sic silr numerus singularis precedit pluralem.

Ar Vltimo. numerus non est accidens nois ergo. nulla forma dictionis est accidēs. nūerus est forma dictōis. ergo. Maior est nota. qz forma est pncipiū eēnale intrinsecū rei. j. phcorx. Minor est pscianī quīto maioris qui dt q numerus est forma dictōis. ¶ Dico verū argūtū cōcluderet q forma eēnalis non est accñs. vt aīa hoīs. sed forma accñtalis potest esse accidens. vt albedo respectu sortis. et sic nūerus forma est accidentalis dictionis.

¶ Figure noīm quot sunt? Due. Que? Simplex vt decēs. potens. Composita vt indecēs. impotens. Quot modis noīa cōponūtur? Quatuor. Quib9? Ex duob9 integris vt suburban9. Ex duob9 corruptis vt efficax municeps. Ex integro et corrupto. vt ineptus. insulsus. Ex corrupto et integro. vt nugigerulus. Aliquando ex q̄pluribus vt inexpugnabilis. imperterritus.

Vtrū tm̄ due sint figure noīm scz simplex et cōposita.

Et vtruz noīa tm̄ cōponant quatuor modis. Pro intellectione questōis nota. ¶ Notandum est pmo. q hec questio duo querit. primo querit vtrū tm̄ due sint figure in nomine. s. simplex et pposita. scdo querit vtrum nomina componant tm̄ quatuor modis. Pro pte pma questiōis intelligenda. figura nominis cōiter diffinit sic. Est pprietas nois attributa noi ea rōne qua ipm est diuisibile vel nō diuisibile in duas vel in plures ptes intelligibiles poris sensus capaces. In qua dione duplex tangit figura simplex et cōposita. Figura simplex est quedā pprietas attributa noi ea rōne qua ipm non est diuisibile in duas vel in plures ptes intelligibiles poris sensus capaces. Et dr simplex non ideo qz nome illi9 figure non esset ppositū. sed ideo qz dcō illi9 figure nō est diuisibilis in plres ptes sicatiuas. dcō eñ simplicis figure bñ diuidit in plres ptes. sed ille nō sunt sicatiue. s. a se et a sibi silr. ptes eñ dcōnis simplicis figure possunt esse sicatiue suppsius et sibi silis. hoc eñ est naturale cuilibet rei et voci sicare se et suū silr. ¶ Figura composita est quedam pprietas nomis attributa nomi ea ratiōe qua ipm est diuisibile in duas vel in plures partes significatiuas et intelligibiles poris sensus capaces. vt municeps qd diuiditur in munus et capiēs. Sequit correlarie. licet hoc nomē municeps non diuidit in plures ptes sicatiuas sm se sufficit tñ sm eorum integra et perfecta. Ad nomē aūt composite figure vt cōiter dr reqrunt quatuor pditōes. Prima q nomē pposite figure dz esse dcō polisyllaba. ita q sit diuisibilis in plures ptes sicatiuas. et ergo nulla dcō monasyllaba ē composite figure. vt mons fons. Monasyllabū dr dictio vni9 sillabe. a monos qd est vnū z sillaba quasi hñs vnā sillabā. Polisillabū dr a polis qd est pluralitas et sillaba quasi hñs plures sillabas. Secūda cōditio requisita ad nomē cōposite figure. q talis dictio habeat ptes que si p se sumerent debent esse sicatiue. et ergo dcōnes accepte cū sillabicis adiectōibus nō sunt cōposite figure. vt hiccine.

beccine. boccine. patet q̄ illa dcō eine nihil ꝯcat. sic etiā geminatio non facit figuram compositā ꝓprie capiendo figurā compositā. vt quisquis. Tertia conditio requisita ad nomen composite figure est. q̄ dcō composite figure habeat partes ꝯcatiuas in eodem ideomate. ꝛ ergo hoc nomen. nasus. non est composite figure. sus eñ in latino ꝯcat scrofam. sed na in polonico ꝯcat accipe. Quarta cōditio q̄ partes ille debent ꝯcare idē in simplici qd̄ ꝯcabant in composito. ꝛ ergo hoc nomen. dñs. non est composite figure. q2 ptes eius vi3 do ꝛ minus in simplici et diuisim non significant idem qd̄ significabāt in composito. et hoc voluit diffinitio cum dixit. plōris sensus capaces.

Notandū scd̄o q̄ grāmatic⁹ non contradicit

logico in eo q̄ grāmaticus dicit q̄ ptes nois composite figure debent esse ꝯcatiue. et logicus dicit q̄ ptes nullius nois debent esse ꝯcatiue Dicit eñ. j. periermeniarū. Nomen est vox ꝯcatiua ad placitū cuius nulla ptium ꝯcat aliqd separate. sed vterq3 bene dicit. sed ꝯm diuersum respectū. Grāmaticus eñ vult q̄ ptes nomis composite figure debēt esse significatiue. verum est diuisim et seorsum capte. vt sunt dcōnes per se capte. grāmaticus dicit q̄ compō d3 esse ex significatiuis ptibus. logicus aūt dicēs q̄ ptes nois non dñt esse ꝯcatiue. verum est vt sunt in toto et ptes sunt. q2 sic totum significat. Sicut in siti ps in natura vt est in toto nō hab3 esse sed totū habet esse. Dicitur eñ. vij. phico. Pars vt est in toto solum h3 esse in poñā ꝛ non actu. sed totū hab3 esse in actu sic est in ꝯposito.
¶ Sciēdum etiā q̄ figura ꝯposita capit̄ dupl̄r. Vno m° cōiter et sic oīe illud dicitur ꝯposite figure qd̄ potest diuidi i duas vl̄ in plures ptes ꝯcatiuas nō curādo an deriuatur a dcōne ꝯposite figure vel non et sic capit donatus figurā compositam et sic cōprehendit sub se figurā decpositam. Scd̄o figura ꝯposita capitur ꝓprie et spēaliter. et sic illud d2 composite figure qd̄ est diuisibile in duas vel in plures partes ꝯcatiuas ꝛ qd̄ non est deriuatum ab alia dcōne cōposite figure: et sic figura composita distinguitur cōtra figuram decōpositam et sic necessario ponunt̄ in nomie tres figure. et sic hoc nomen magnañitas esset figure decōposite. mḡnaitas venit ab hoc noie mḡnanimus. qd̄ componitur a magnus et animus. isto modo Priscianus cepit figuram decompositam.

Notandū tertio ꝓ scd̄a pte questiōis

intelligenda. s. vtr̄ nois ꝯponant solum quatuor modis. Sciendū q̄ compō in grāmatica diffinit̄ sic. Compō est duarū dcōnum vel pluriū diuersas res ꝯcantiū in vnū conbinatō. vt omps. Et est compō in grāmatica inuenta quatuor de causis. Primo causa breuitatis. q2 breuius est dicere omps q̄ ois potens. Scd̄o ꝓpter metrum. q2 aliqñ in metro non pōt poni dcō simplicis figure. et tñ ponitur dcō cōposite figure. Tertio ꝓpter remouere et tollere dubium; qñ eñ dico facio ꝯcat absolute facere. et nescio si bene vel male. Cum vō dico bñfacio. tollit̄ dubiū et ꝯcatur facio bona tantū. Quarto ꝓpter exp̄mere sufficienter mētis conceptū sicut eñ cōcipimus sic loquimur eo q̄ voces ꝯcāt conceptus. j. periermeniar. sed ꝯcepimus aliqñ rem simpl̄r et hoc exprimim⁹ ꝑ figuram simplicem. aliqñ autem ꝯcipimus rē complexe et hoc exp̄mimus ꝑ nomē ꝯposite figure. vsus. Vox ꝯponetur vt sermo abbreuiet̄. Metrū seruet̄ sic et confusa tenet̄. Ostendit ḡ donatus in textu q̄ noīa componunt̄ quatuor modis. Primo ex duobus integris vt suburbanus. Vñ dcōnem cōponi ex duob⁹ integris est ipsam ꝯponi ex dcōnibus quarū q̄libet ꝑ se sumpta est ꝯcatiua. vt suburbanus. in qua compōne tam sub q̄ vrbanus ꝯcat. sub eñ ꝯcat subiectōem vel inferioritatē. vt vrban⁹ ꝯcat ciuitatē Unde iste d2 suburbanus qui habitat ꝯ ciuitatē. Scd̄o nomē ꝯponit̄ ex duobus

corruptis. vt efficax. municeps. Vñ nomē ꝯponi ex duob⁹ corruptis est ipm cōponi ex duabus ptibus quarū nulla ꝑ se est ꝯcatiua. vt efficax. et hoc est verū ꝯm se. l3 ꝯm eorū integra ꝯcāt. vt mun⁹ et capiēs ꝯcant. Tertio noīa cōponunt̄ ex integro et corrupto. vt inept⁹ insulsus. Insulsus componit̄ ab integro in et corrupto sulsus. et d2 insulsus q̄si non salsus sale sapie. Ineptus cōponit̄ ab in qd̄ ē nō et eptus q̄si non aptus. Quarto nomē ꝯponit̄ ex corrupto et integro vt nugigerul⁹ qd̄ cōponit̄ a noie pl̄is nūeri nuge nugarū et noie gerul⁹. et d2 nugigerulus iste qui dicit ꝛ fert medatia. Sequitur corelarie ex dictis q̄ corruptū in ꝯposito non capit̄ ꝓprie capiendo eñ corruptū ꝓprie tūc est non ens. Dicitur eñ in postp̄dicamētis. corruptio est trāsit⁹ rei ab esse ad non esse. modo ex illo qd̄ nō est res non componit̄. sed capit hic corruptū cōiter. et sic illa dictio d2 corrupta cui in ꝯpōne aliqd addit̄ subtrahit̄ vel mutat̄. Illa vō dcō d2 integra cui nihil in cōpōne subtrahit̄. addit̄ vel mutat̄. sed est talis in compōne q̄lis fuit extra compōnē. Sequit̄ correlarie scd̄o q̄ corruptio in grāmatica fit quatuor mōis. Prīo ꝑ additōe3 syllabe vel lr̄e. et hoc pōt fieri aliqñ in p̄ncipio. aliqñ in medio. aliqñ in fine. vt dd̄o indupator ꝓ impator. Scd̄o corruptio in grāmatica fit ꝑ depōnem lr̄e vel syllabe. vt efficax mūiceps. Tertio fit ꝑ mutatōe3 vni⁹ lr̄e in aliam. vt ineptus insulsus. Quarto fit ꝑ trāspōnem lr̄e. vt teucer ꝓ teucre. et hoc fit ꝑ figuram que dicitur metathesis. vbi est transpositō. et dicitur a meta qd̄ est trans et thesis positō quasi transpositio.

Notandū quarto et vltio ꝯm autorē

modorū ꝯcandi q̄ figura vt est mod⁹ ꝯcandi nois nō accipit̄ a ꝓprietate vocis vt quidā dicūt dicentes illud nomen esse simplicis figure cui⁹ vox est simplex. vt doctus. Et illud cōposite figure cui⁹ vox est cōposita. vt indoctus. ꝛ id figure decōposite cui⁹ vox est ꝯposite figure. Quia si hoc esset verū sequeret̄ q̄ modus significādi ptis orōnis nō accipetur vel ortū haberet a ꝓprietate rei vel modo essendi. sed poti⁹ a ꝓprietate vocis. qd̄ est fl̄m. ostensu3 est eñ ante q̄ ois mod⁹ ꝯcādi ortū h3 a mō eēndi. mediāte modo intelligēdi. dōm est ḡ q̄ figura vt est accñs ꝛ mod⁹ ꝯcandi nois ortū h3 a ꝓprietate rei et mō essendi. Pro quo intelligendo sciēdū q̄ in reb⁹ inueniūtur tres ꝓprietates cōes et gñales. s. ꝓprietas simplicitatis. ꝓprietas compōnis. et ꝓprietas decōpōnis. Et ꝓprietatē decompōnis dico ꝓprietatē collectōis ex plurib⁹ q̄ ex duob⁹. nā decōpositū est qd̄ ex plurib⁹ q̄ duobus est aggregatum. Ab istis ergo tribus ꝓprietatib⁹ reptis in rebus sumitur figura que est mod⁹ ꝯcandi accñtalis nois. et ab his etiā ꝓprietatib⁹ tribus logicus tres voces ad ꝯcandū imponit. s. terminū ꝓpōnem ꝛ syllogismū. vt ostēditur. j. priorum. licet aliter accipiat̄ simplicitas compō et decompō in noīe simplicis figure composite et decomposite. q̄ in termino propositiōe et syllogismo. In ꝓpōne eñ et syllogismo est compō ꝯm distantiā partiū. vt in ꝓpositōe predicatū et subiectū distant ꝑ copulā per quā ꝯiungunt̄. In nomine aūt cōposite figure est compō ꝯm indistantiā partium. sic etiā aliter est simplicitas terminorū in nomine simplicis figure. Cū eñ terminū dicim⁹ simplicē capitur cōiter simplicitas vt opponitur compositōi que est ꝯm distantiā partiū. Cū vero dicimus nomē simplex. capitur simplicitas vt opponit̄ cōpōni que est ꝯm indistantiā partium. Sequit̄ correl̄ie q̄ cū dico indoctus est simplex dictio vel termin⁹ ꝯm logicū. quia est vnū nomē. sed non est simplex dictio vel termin⁹ ꝯm grāmaticū q2 est cōposite figure. ¶ Diffinit̄ ergo figura vt est accñs nominis. Figura est modus ꝯcandi accñtalis nois quo mediāte ꝓprietatē simplicitatis vel compōnis vel decompōnis esse ꝯcat. Figura simplex est mod⁹ ꝯcandi nominis attributus noi quo mediāte ꝓprietatē simplicitatis cōꝯcat. vt diues. clar⁹. Figura composita est mod⁹ ꝯcandi accidentalis nominis attributus nomini quo mediāte pro.

Fiḡ

prietatē compōnis ɔ̄ſcat. vt indoctus. Figura decōpoſita eſt modꝰ ſcandi acci talis nois attributus noī quo mediāte ꝓprietatē decompōnis. i. collectiōis cō significat. vt inexpugnabilis. Iſtis notabilibus ſic ſtantibus eſt.

Cōcluſio prima. Tm̄ due ſunt figure

in nomie ſpecifice et formalr̄ diſtincte. ſ. ſimplex et cōpoſita. capiendo figuraꝫ cōpoſitam cōiter. ¶ Dico notāter in ɔcluſiōe ꝙ tm̄ due ſunt figure in noīe capiendo figuram compoſitam cōmuniter. quia ſi figura compoſita caperetur ꝓprie. neceſſario poneretur figura decompoſita quēadmodū figuram decompoſitā cepit Priſcianus. vt dictum eſt in notabili ſecundo in fine.

Cōcluſio ſecūda. tm̄ quatuor modis

noīa cōponunt̄ qui ſunt ſpecifice diſtincti ad ſe inuicē irreducibiles. ſ. p̄mo ex duobus integris. ſcdo ex duobus corruptis. tertio ex integro et corrupto. quarto ex corrupto ⁊ integro. ¶ Dico notāter ad ſeinuicē irreducibiles. qꝛ plures ſunt modi cōponendi noim̄ ꝙ̄ iſti quatuor. vt ſunt illi modi quos alexander ponit. ſꝫ iſti reducūtur ad iſtos ħ poſitos. Vn̄ ſm̄ alexandꝝ noīa cōponunt̄ etiā quatuor mōis. Primo ex duobꝰ rectis. vt reſpub. et iſte modꝰ reducit̄ ad primū. ſ. ad componi ex duobꝰ integris. ⁊ dcō que componit̄ ex duobus rectis debet declinari ex ꝑte amboꝝ rectoꝝ. Scdo nomē ſm̄ alexandꝝ componitur ex duobꝰ obliquis vt tibi ſoli hmōi. et iſte modus reducit̄ ad ſcōm qui eſt cōponi ex duobꝰ corruptis. et tale nomē eſt indeclinabile ſimplr̄. Tertio nomen cōponit̄ ex recto et obliquo. vt ꝑſonōis paterfamilias. et tale nomē declinatur ex ꝑte recti. ſꝫ ex ꝑte obliqui eſt indeclinabile. Nō rectꝰ em̄ hꝫ ſe vt habitꝰ obliquꝰ vt priuatio. ſicut ḡ priuatio ſequit̄ habitū. ſic declinatio obliqui ſequit̄ declinatōem recti et attribuit̄ rectō. Et reducit̄ iſte modꝰ ad tertiū. qui eſt cōponi ex integro et corrupto. Quarto nomen cōponit̄ ſm̄ alexandꝝ ex obliquo et recto. vt legiſdoctor: iuriſperitus et reducit̄ iſte modus ad quartū qui eſt componi ex corrupto et integro. et talis dictio etiā declinat̄ ex ꝑte recti. ſed ex parte obliqui manet indeclinabilis eadem ratione que dicta eſt ſuperius.

Ar Primo. non ſunt due figure in noīe igit̄ ꝓbat̄. aucte p̄ſciani q̄ ponit tres ſcꝫ ſimplicē. ɔpoſitā. ⁊ decōpoſitā. mō p̄ſcianꝰ eſt p̄nceps oim̄ ḡmaticoꝝ. ¶ Dico ꝟm argm̄tū ɔcludit ꝙ capiēdo figurā ɔpoſitā ꝓprie tūc bn̄ ponit̄ decōpoſita. ſed dico ꝙ hic dꝫ capi cōiter vt ɔp̄hēdit ſub ſe figurā decōpoſitā.

Ar Scdo. plures ſunt figure in noīe ꝙ̄ due ꝓbat̄. qꝛ aliqua eſt figura dubia vt dicit Iohānes ianuēſis in catholicon. vn̄ dt̄ iſta noīa infidelitas impietas eſſe figure dubie. ¶ Dico verū argm̄tū ɔcludit ꝙ alique dictōes dicūtur figure dubie. non ſimplr̄. ſed quo ad nos. quia aliqui dicebant talia nomina eſſe ſimplicis figure. et aliqui cōpoſite. et ſic dicunt̄ eſſe figure dubie.

Ar Tertio. potēs nō eſt ſimplicis figure ergo ꝓbat̄. qꝛ eſt decōpoſite figure ergo ꝓbat̄. qꝛ eſt ꝑticipiū ab illo verbo poſſuꝫ qđ eſt cōpoſite figure. ergo eiꝰ ꝑticipiū eſt decōpoſite figure. tꝫ ɔn̄a. qꝛ ꝑticipiū qđ deriuat̄ a ꝟbo cōpoſite figure. dꝫ figure decōpoſite vt poſtea dicet̄. poſſuꝫ aūt cōponit̄ a potis ⁊ ſum. ¶ Dico ꝟm argm̄tū ɔcluderet ſi potens caperet̄ hic ꝑticipialiter ſed capitur hic nominaliter et tranſit in vim nominis.

Ar Quarto. efficax non eſt cōpoſite figure ergo ꝓbat̄. dictio cōpoſite figure dꝫ eſſe diuiſibilis in ꝑtes ſcatiuas. ſed efficax nō diuidit̄ in ꝑtes ſcatiuas ergo. maior ꝑtꝫ ex dione cōpoſite figure minor. qꝛ effi. et cax. nihil ſcant ¶ Dico verū argm̄tū cōcludit ꝙ dictio cōpoſite figure dꝫ eſſe diuiſibilis in partes ſignificatiuas ſm̄ ſe vel eius integra. modo licet in iſta dictione efficax effi et cax non ſignificant tm̄ ſufficit ꝙ ſignificant ſm̄ eorum integra. ſ. effectum et capiens. ſic etiam dicatur de municeps.

Ar Quinto. nomē non pōt componi ex duobus integris igitur ꝓbat̄. ex duobus entibus in actu non fit tertiuꝫ. ſed qđlibet integrum eſt ens in actu igitur maior eſt ariſto. vij. metaph. et. j. phicorum. Ex actu em̄ et potētia fit vnum. vt dꝛ. ix. metaph. minor patet. qꝛ ens in actu eſt qđ habꝫ formā vel met eſt forma. modo qđlibet integrum habet formā. i. modū ſignificandi qui eſt forma dictionis. igitur nomē non componit̄ ex duobus integris. ¶ Dico verū argumētum cōcludit ꝙ ex duobus entibus in actu non fit tertiū. niſi vnum ſit in potentia ad alterū. vt ex farina ⁊ aqua fit tertium. quia panis vnum em̄ habet ſe in potentia ad alterum. vt farina ad aquam quam in ſe recipit. Sic etiam eſt in ꝓpoſito. vnum em̄ nomē qđ cum alio componit̄ eſt in potētia ad aliud.

Ar Sexto. nullum nomen componit̄ ex duobus corruptis igit̄ ꝓbatur an̄s. ex nihilo nihil fit. ſed corruptum eſt nihil. ergo ex corrupto nihil componitur. maior eſt ariſto. j. phiſicoꝝ. minor. qꝛ corruptio eſt mutatio in non eſſe. vt dicitur in poſtp̄dicamentis. ¶ Dico verū argumētū cōcludit ꝙ corruptum ꝓprie ſumptum et phiſice hoc eſt nihil. corruptum tm̄ cōiter ſumptū et grāmaticaliter. bene eſt aliquid vt dictum eſt in tertio notabili.

Ar Septimo. partes nominis compoſite figure nō debent ſignificare illud in ſimplici qđ ſignificabant in compoſito igitur ꝓbatur. qꝛ ꝑtes nominis nō debent ſignificare. igitur ꝓbatur an̄s autoritate Ariſto. j. periermeniarum. vbi ariſto. cōcludit ꝙ nullius nominis ꝑtes debent eſſe ſignificatiue. verum eſt vt ꝑtes ſunt. et vt ſunt in toto. qꝛ ſic totum ſignificat. et hoc voluit ariſtote. ſed bene poſſunt eſſe ſignificatiue inꝙ̄tum ſunt per ſe dictiones. et hoc vult grammaticus de iſto tm̄ ſufficienter dictum eſt in notabili ſecundo.

Ar Vltimo. plures ſunt modi cōponendi ꝙ̄ quatuor ꝓbat̄. aucte donati. qui ſubiungit quintū modū cū dicit in textu. ex ꝙ̄pluribus. vt inexpugnabilis impterritus. ¶ Dico ꝙ donatꝰ nō vult ꝙ eſſet quintꝰ modꝰ ɔponēdi noīa. ſed vult ꝙ noīa aliqn̄ cōponūtur ex pluribus ꝑtibus ꝙ̄ ex duabus. vt ex tribus vel quatuor. tm̄ ille modꝰ comꝑhenditur ſub aliquo dictoꝝ modoꝝ.

¶ Caſus nominū quot ſunt? Sex. Qui? Ntūs. gtūs. datiuus accuſatiuꝰ. vocatiuꝰ. ablatiuꝰ. Per hos em̄ caſus omniū generū noīa ꝓnomina ꝑticipia declinant̄ hoc modo.

Vtrū tantū ſex ſint caſus nominum

ſcꝫ ntūs. gtūs. dtūs. actūs. vocatiuꝰ et ablatiuꝰ. Pro intellectōne queſtionis mote. ¶ Notandū p̄mo. ꝙ caſus nois diffinit̄ ſic. Caſus nois eſt ꝓprietas nois q̄ ſm̄ nomē ſcat ſuū ſcatū recte vel oblique. Pro qua diffinitōe intelligēda. Dicitur p̄mo caſus nois eſt ꝓprietas nois. datur intelligi ꝙ caſus eſt accn̄s nominis. ois em̄ ꝓprietas accidit illi cuiꝰ eſt ꝓprietas. Dr̄ ſcdo q̄ mediāte nomē ſcat ſignificatū ſuū recte vel oblique. ibi tangit̄ diuerſitas caſuū in noie. Aliqui em̄ caſus ſcant recte. vt noiatiuus principalr̄ ⁊ ex ɔn̄ti vtūs. eo ꝙ vtūs eſt rectus ſecūdariꝰ vt cōiter grāmatici dicūt. Aliqui aūt caſus ſcāt oblique. vt gtūs dtūs actūs et abltūs. Vn̄ ſcare recte eſt ſcare ſuū ſcatū abſolute ſine cōnotatōe obliquitatis. vt iohannes ſignificat iohannē abſolute nulla ꝓprietate obliquitatis ſupaddita. Vn̄ ſicut in mathematica linea recta eſt vt dicit Euclides primo elementorū cuius mediū nō exit ab extremis ⁊ que nihil ꝑticipat de obliquitate. ſic et in grāmatica nominatiuꝰ ſignificat ſcatū ſuū abſolute ſine aliqua cōnotaci-

3 V accidentia nominum sex à Donato sint recte assignata et explicata, et an casus cum quinq declinationibus sint idem. et V. Relativum cum ante substantivo, conveniant in eod gne et nuo.

one obliquitatis. Significare aūt oblique est ꝟcare ꝟcatum suum cum cōnotatione obliquitatis supadditā. vt iohēs ꝟcat iohēm nō absolute vt ntūs. sed supaddit ꝓprietatem cuiꝰ vel ꝓprietatem possessionis. sic dtūs significat non absolute sicut ntūs. sed supaddit ꝓprietatē cui vel ꝓprietatē acquisitionis. Vnde sicut in mathematica linea obliqua. vt dicit Euclides est in qua mediū exit ab extremis et supaddit aliquid vltra lineā rectā. quia exitū et eleuatōem medij vltra extrema. sic in grāmatica obliq̄ aliq̄d supaddūt vltra ꝟcatū nti q꜡ ꝓprietates obliquitatis que sunt q̄tuor. s. cuiꝰ cui quē et a quo. vt dicit auctor modoꝝ ꝟcandi Sequitur correlarie q̄ rectus et obliquꝰ ꝟcant idem ꝟm rem licec non eodē modo. patet prima pars correlarij. q꜡ rectus et obliquus ponunt in eodē ꝑdicamēto. vt iohānes iohānis iohāni oīa ponunt in ꝑdicamento substātie. et ꝑ consequens idem ꝟcāt. ptꝫ aūt scd̄a ps correlarij. q꜡ ntūs ꝟcat absolute. obliquꝰ autē ꝟcat cōnotatiue et supaddit aliquid vltra significatum nominatiui.

Notandū scd̄o. q̄ ntūs est primus casus

et diffinit cōiter sic. Ntūs est nomē ꝟcans ꝟcatū suū recte siue per modum vt quis. Vn̄ ꝟcare ꝑ modū vt quis est ꝯueniēter r̄ndere ad interrogatōem factā ꝑ quis. q̄ vl' qd̄ ꝟm exigentiā congruitatis. vt cū querit. q̄s currit. r̄ndet iohēs Dicit aūt ntūs ideo. q꜡ ꝑ ipm rebus noīa imponimus. impō eīn noīm fit in ntō. Et d꜡ ntūs a verbo noīno as. are. ab vltimo supino noīatu muta u in i et adde uus fit ntūs. Locat aūt ntūs primo loco ideo. q꜡ ntūs est cā alioꝝ casuū. eo q̄ alij deriuant ab eo. mō cā est ꝑor effectu. Etiā ideo q꜡ ntūs ꝟcat recte et absolute alij aūt casus ꝟcāt oblique et ꝯnotatiue. mō rectū est añ obliquū. et absolutū añ cōnotatiuū. ¶ Scd̄s casus est gtūs ⁊ diffinit cōiter sic. Gtūs est nomē ꝟcās ꝟcatū suū ꝑ modū vt cuius. Vn̄ illa dictio d꜡ ꝟcare ꝑ modū vt cuiꝰ que cōueniēter r̄nt ad interrogatōem factā ꝑ cuiꝰ. vt querēdo cuiꝰ est liber. r̄ndetur iohānis Et d꜡ gtūs a verbo gigno is. ere. ab vltīo supino genitu muta u in i ⁊ adde uus erit gtūs. Et d꜡ gtūs ꝓ tanto q꜡ ꝑ ipm gn̄atōem et genologiā designamꝰ. Dicit etiā casus patrū. q꜡ ꝑ eū genitores et p̄res ꝟcamꝰ. vt cū querimꝰ cuius es filius r̄ndet iohīs. ¶ Tertiꝰ casus est dtūs. vn̄ dtūs cōiter diffinit sic. Dtūs est nomē ꝟcans ꝟcatū suū oblique et ꝑ modū vt cui. Vnde illa dictio d꜡ ꝟcare ꝑ modū vt cui que ꝯueniēter r̄ndet ad interrogatōem factam ꝑ cui. vt cū querit cui dedisti librū r̄ndet iohī. Et d꜡ dtūs a v̄bo do as are. qd̄ hꝫ datū datu in supino. vn̄ mutādo u in i addendo uus fit dtūs. Et ꝟm Iohēm ianuēsē dtūs est casus amicorum. amicoꝝ eīn est dare et tribuere. ¶ Quartꝰ casus est actūs. et diffinit cōiter sic. Actūs est nomē ꝟcans ꝟcatū suū oblique ꝑ modū vt quē. Vn̄ illa dictio dicit ꝟcare ꝑ modū vt quē que ꝯgrue r̄ndet ad interrogatōem factā ꝑ quē quā vl' qd̄ ꝟm exigentiā ꝯgruitatis. vt querendo quem diligis. r̄ndet iohēm. Et d꜡ actūs a verbo accuso as. are. qd̄ hꝫ in supino accusatū accusatu. vn̄ ab vltimo supino accusatu mutādo u in i et addendo uus fit accusatiuꝰ. Et est accusatiuꝰ casus ꝟm Iohēm ianuēsem inimicoꝝ. Inimicoꝝ eīn est se mutuo criminari et accusari ¶ Quintus casus est vtūs. et diffinit cōiter sic. Vtūs est nomen ꝟcans ꝟcatum suū ꝑ modū vocatōis. excitatōis vel exhortatōis ꝟm quā ꝟcatōem cōuenienter ei preponit aduerbiū o. vt dicendo o petre. Et d꜡ vtūs a verbo voco vocas vocare. qd̄ habet in supino vocatū vocatu. vn̄ ab vltimo supino mutando u in i et addendo uus fit vocatiuus. Dicit aūt cōiter vtūs rectus scd̄ariꝰ triplici de causa. Primo rōne termiatōis. q꜡ sepius habet cōsilem terminationem sicut ntūs. Scd̄o rōne cōstructōis. q꜡ hꝫ cōsilem modū cōstruendi sicut ntūs. sicut eīn ntūs cōstruit aptē añ et intransitiue. vt iohānes currit. sic ⁊ vtūs. cōiter grammatici dicunt petre lege. Vn̄ et dixit ꝑscianꝰ scd̄o minoris. Nominatiuus et vtūs absolute sunt. i. intransitiue construunt. Tertio vtūs dicitur rectus scd̄arius ratione

ꝟcationis. quia nullꝰ casus alter est ita affinis et ꝓportionatꝰ ntō in ꝟcatione sicut vtūs. Vtrū tn̄ vtūs reddat suppositū v̄bo et ꝟcet in rōne ꝑncipij non est presentis negocij. sed in scd̄a pte alexandri determinatū est hoc sufficiēter. ¶ Sextꝰ casus est abltūs et diffinit cōiter sic. Abltūs est nomē ꝟcans ꝟcatū suū oblique et per modū vt a quo. Vn̄ illa dctō d꜡ ꝟcare per modū vt a quo q̄ ꝯuenienter r̄ndetur ad interrogatōem factā per quo. vt querēdo a quo venisti. r̄ndetur a iohe Et d꜡ abltūs ab aufero aufers. qd̄ habet ablatū ablatu in supino mutando u in i et addēdo uus fit abltūs. ⁊ d꜡ abltūs ꝓ tāto q꜡ per ipm ablatōez rerū designamꝰ.

Notādū tertio. q̄ casus ꝟm priscianū

sexto maioris diffinit sic. Casus est modica mutatio eiusdē vocis seruans genꝰ ⁊ spēm que creberrime fit in fine. pro dione intelligenda. Dr̄ primo in dione modica mutatio q꜡ si eēt grādis mutatio non eēt casus. vt si mutarē magnꝰ in grādis non est casus. ¶ Dico scd̄o. eiusdē vocis. q꜡ si eēt alia vox in rctō ⁊ obliq̄ nō esset casus vt bonus melioris. Dr̄ tertio in dione seruans genꝰ. q̄ hic nō est casus doctus doctior docta. Dr̄ quarto. ⁊ spēm. ⁊ q̄ hic non est casus doctus doctior vbi doctus est ꝑmitiue spēi. doctior non ꝑmitiue. Dr̄ quinto q̄ creberrime fit in fine q꜡ variatio casus aliq̄n fit in ꝑncipio. vt ego mei. aliq̄n in medio vt paterfamilias. sepiꝰ tn̄ variat casus in fine. Sub casu aūt cōphendit forma casualis. vnde Scim q̄ forma casualis est quedā ꝓprietas noīs attributa noī ea rōne q̄ dr̄ hr̄e oēs casus in singl'ari nūero sub vna teriatōe aut pluribꝰ. ⁊ sunt septē. Prima forma casualis dr̄ aptota. et est nomē hn̄s solū vnicū casū sub vna teriatōe. vt grate spōte q̄ solū hn̄t abltm̄. Vel etiā illd̄ dr̄ aptote forme qd̄ hꝫ tres casus sub vna terīatōe. vt phas nephas. phas eīn est nomē neutriꝰ gn̄is modo nomē neutriꝰ gn̄is hꝫ in actō ntō et vtō vnā teriatōez. Et dr̄ ab a qd̄ est sine et ptotos casus. non ideo q̄ absolute nullū casū hr̄et. sed caret pl'itate casuū. Scd̄a forma casualis d꜡ monaptota. et est nomē hn̄s oēs casus sub vna teriatōe vt cornu. Et dicit a monos qd̄ est vnū et ptotos casus q̄si hn̄s oēs casus sub vna teriatōe. Sic etiam noīa indeclinab'ia sunt monaptote forme. Tertia forma est diptota. et est nomē habens oēs casus in singulari nūero sub duabus termiatōnibus vt pasca et dicit a dya qd̄ est ptotos casus q̄si hn̄s oēs casus sub duabꝰ teriatōibꝰ. Triptota est nomē hn̄s oēs casus sub tribꝰ teriatōnibꝰ. vt scānū. Et dr̄ a tris q̄ ē tres et ptotos casus q̄si hn̄s oēs casus sub tribꝰ teriatōnibꝰ. Quarto forma casualis est tetraptota ⁊ est nomen hn̄s oēs casus sub q̄tuor teriatōibꝰ distinctis vt hoc nomē magr̄. Et d꜡ a tetra qd̄ est q̄tuor et ptotos casus q̄si nomē hn̄s oēs casus sub q̄tuor teriatōibus distinctis. Quinta forma casualis est pentaptota. et ē nomē hn̄s oēs casus sub quinq꜡ termiatōibus distinctis vt dn̄s. Et dr̄ a penta qd̄ est quinq꜡ ē ptotos casus q̄si nomē hn̄s oēs casus sub quinq꜡ teriatiōibꝰ distinctis. Sexta ⁊ vltima forma casualis est exaptota et est nomē hn̄s oīes casus sub sex termiationibus distinctis vt vnus solus totus. Et dicit ab ⁊ qd̄ est sex ⁊ ptotos casus quasi nomē habens oīes casus sub sex teriatōibus distinctis.

forma casual[is]

Notandū quarto ⁊ vltio q̄ q꜡ oīs modus

ꟹcandi dꝫ originalr̄ sumi ab aliq̄ ꝓprietate reali et mō essendi oꝑtet intelligere vn̄ sumit casus q̇ est modus essendi accn̄talis noīs. Pro quo notandū dicit autor modorū ꟹcandi q̄ in rebꝰ realibꝰ repiunt due ꝓprietas reales cōes scꝫ ꝓꝑetates ꝑncipij ⁊ ꝓprietates termi. Itē in rebꝰ realibus sil'r inueniūtur adhuc alie ꝓprietates reales. scꝫ ꝓprietas vt qd̄ est aliq̄d in se. ⁊ ꝓprietas cuiꝰ est aliq̄d et ꝓprietas vt cui aliq̄d dat vel acq̄rit. et ꝓprietas vt quē. et ꝓprietas vt a q̄ que ꝓꝑetates vt dicit petrꝰ belie ꝟcant ꝑ hoc nomē quis et eiꝰ obliquos. A ꝓprietate

ergo ṗncipij et termini accipiūtur casus noim ꝓprietatib' scd̄is supadditis. Ab illis ḡ ꝓprietatibus oriunt sex casus noim. Et describitur sic casus. Casus est modus ꝑcandi nois quo mediāte nomē ꝓprietatē ṗncipij vel termi ꝯꝑcat ꝓprietatibus vt qd̄ cuius cui quem vel a quo supadditis. Primus ḡ casuū est ntūs et diffinitur sic. Ntūs est modus ꝑcandi rem nois in rōne ṗncipij. mō vt ꝙ est alterum supaddito ꝯsignificans vt hō currit. Ille ntūs homo ꝑcat in rōne ṗncipij respectu actus vbi scʒ currendi. et ꝑcat sub mō vt qd̄ est alterū. dr̄ eīn. vij methaphisice. Substātia est ṗor accidēte tpe natura et dione. ℂ Scd̄us casus est gtūs et diffinitur sic. Est modus ꝑcandi nois rē sub rōne ṗncipij vel teri indr̄nter ꝓprietate vt cuius est alterum supaddita. ꝯsignificās. Cum eīn dicit iohis interest currere. iste gtūs iohis ꝑcat in rōne ṗncipij respectu actus verbi. sed cū dico misereor iohis. iste gtūs ꝑcat in rōne termi. ℂ Tertius casus est dtūs et diffinitur sic. Dtūs est modus ꝑcandi in rōne ṗncipij vel termi ꝓprietate vt cui alterū acquiritur supaddita. ꝯsignificans exm̄ ṗmi vbi in rōne principij iohi placet studere. exm̄ scd̄i vbi in rōne termi. do tibi. ℂ Quartus casus est actūs et diffinitur sic. Actūs est modus ꝑcandi nois sub rōne ṗncipij vel termi ꝓprietate. vt quē supaddita ꝯsignificans. exm̄ ṗmi iohem optet studere. exm̄ scd̄i lego lectōeʒ. ℂ Quītus casus est vtūs et est modus ꝑcandi nois sub rōne termi respectu dependentie actus exercitati ꝯsignificans vt o iohes. Ille vtūs iohes ꝑcat in rōne termi tm̄ respetu dependētie istius actus exercitati scʒ o. duplex est ergo actus. Quidā est actus signatus qui importat ꝑ verba ꝛ pticipia. omne verbū silr̄ participium ꝑcat actuʒ. vt lego ꝑcat actū legendi. Alter est actus exercitatus. ꝛ est qui importatur per ꝓlatōem hui' aduerbij o. et huius actus termin' est vtūs. Vn̄ et dicitur vtūs qꝛ est termin' illi' vocatōis et actus vocandi qui signat ꝑ hoc aduerbiū vocandi o. ℂ Vltimus casus ē abltūs et diffinit sic. Abltūs est mod' ꝑcandi nois in rōne ṗncipij vel termi indr̄nter. ꝓprietate. a quo. supaddita ꝯsignificās. exm̄ ṗmi a sorte legit. exm̄ scd̄i vtor pane. Sequitur correlie ex dictis primo ꝙ ntūs aliqn̄ ꝑcat in rōne ṗncipij vt iohes currit. vt ntūs cōstruct' a pteante ꝛ supponēs. Sequit correlie scd̄o ꝙ ntūs aliqn̄ ꝑcat in orōne termi vt ntūs apponens a ptepost ꝯstruct'. vt sum hō. Sequit correlie tertio. ꝙ obliqui aliqn̄ ꝑcāt in rōne ṗncipij inqn̄tū sunt supposita respectu verboꝝ impsonaliū et vt ꝯstruūtur intransitiue. qn̄qʒ aūt in rōne termi inqn̄tū ꝯstruunt trāsitiue. Sequit correlarie quarto ꝙ vtūs solū ꝑcat in rōne termini. scʒ respectu actus importati per hoc aduerbiū o. licʒ alij dicūt ꝙ etiā ꝑcat in rōne ṗncipij respectu actus vbalis. de isto tn̄ latius dcm̄ est in scd̄a pte alexādri cū quesitū fuit. vtrū vtūs habʒ reddere suppositū verbo psonali. Sequit correl e quinto ꝙ nō est incōueniēs eūdeʒ casum ꝑcare in rōne ṗncipij et teri respectu diuersorū. licʒ respectu eiusdē esset incōueniēs. vtʒ quia obliqui cū ꝯstruunt intrāsitiue cū verbis impsonalibus tunc ꝑcant in rōne ṗncipij. Cū vero ꝯstruunt trāsitiue cum verbis trāsitiuis aptep' significant in rōne termini vt dictum est. Istis notabilib' sic ꝑstantibus est.

Cōclusio rn̄salis. tm̄ sex sunt casus nominū specifice et formalr̄ distincti.

et hoc noim non defectiuorū. Dicitur notāter nominū non defectiuorū. qꝛ noia defectiua non habēt istos sex casus. vt sunt ista nomīa vis thabi et silia. Et ꝓbat veritas ꝯclōnis per sufficientiā sex casuū nominū. Ois eīn casus nois aut est intrāsitiu' aut transitiuus. Si intrāsitiu' aut ē suppositū ṗmariū sic est ntūs. aut supposit ū scd̄ariū sic est vtūs. Si aūt est trāsitiu' hoc est duplr̄ aut est transitiuus psonarum aut actuū. Si psonarū hoc est dupliciter aut sumit a ṗncipio sic ē gtūs. aut a fine et ꝓprietate finis sic est dtūs. Si autem actuū hoc est dupliciter. aut eīn significat per modū agentis sic est actūs. aut per modum pacientis sic est ablatiuus.

Ar Primo ntūs non est casus igit non sunt sex casus noim. ꝓbatur aūs. qꝛ casus dr̄ a cadendo. sed ntūs a nullo cadit et deriuat igit ntūs nō ē casus. maior est nota similiter minor. ℂ Dico licʒ ntūs non cadit ab alio casu passiue. quia non deriuat ab alio casu tn̄ cadit actiue. i. ab ipso deriuātur alij casus. et hoc sufficit ad hoc ꝙ nominatiuus dicatur casus.

Ar Scd̄o abltūs non est casus nois igit non sunt sex casus noim ꝓbat aūs. quia greci carent abltō ḡ etiā latini. tʒ ꝯn̄a qꝛ ois latinitas ortū habet a greco vt ondit ṗscian' in ꝓhemio maioris voluminis. aūs aūt est notū. ℂ Dico v̄m argn̄tū ꝙ greci non hn̄t abltm̄ expsse tn̄ implicite hn̄t. eo ꝙ loco abl' latini ponunt gtm̄. vt vbi nos dicim' tenus cruribus. greci dicūt tenus crurū. et sic licet greci nō habent sex casus. quo ad vocē tn̄ hn̄t quo ad officia.

Ar Tertio. aliqd̄ est nomē qd̄ non declinat ꝑ sex casus igit ꝓbat. de nomie indeclinabili qd̄ nō hʒ sex casus. ꝓbat qꝛ est indeclinabile vt neqꝫ. si eīn est indeclinabile non hʒ sex casus ꝑ qd̄ inflectit et declinat. ℂ Dico v̄m argn̄tū ꝯcludit ꝙ nomē indeclinabile nō declinat ꝑ sex casus quo ad vocē. tn̄ q̄ ad corrn̄dētiā diuersorū ꝯceptuū hn̄. cū eīn dico neqꝫ currit. neqꝫ est nti casus. cū vō dico hb' neqꝫ interest currere. neqꝫ est gti casus. cū vō dico dedi huic neqꝫ est dti casus.

Ar Quarto. octo sunt casus noim. igit non sex. ꝓbat aūs qꝛ q̄tuor sunt obliqui ḡ etā q̄tuor debēt esse recti ꝛ sic erūt octo. tʒ ꝯn̄a. qꝛ quot mōis dicit vnū oppositorū tot mōis et reliquū vt ptʒ. iiij. topicoꝝ. Sed aūs notuʒ est. qꝛ obliq sunt q̄tuor scʒ. gtūs dtūs actūs et abltūs. ℂ Dico ꝙ v̄m argn̄tū cōcludit quot mōis dr̄ vnū oppositorū tot mōis dr̄ et reliquū. de vere oppositis ꝛ ꝓprie dictis oppositis. mō rectus ꝛ obliqu' non sunt vere opposita. nec opponūtur ꝓprie. rectus eīn et obliquus ꝑcant idē eēnalr̄. vt dictum est supius.

Ar Quinto. Plures sunt casus noim ꝙ sex probat. qꝛ vltra sex casus adhuc ponunt septē forme casuales que etiā sunt casus. ℂ Dico ꝙ v̄m argn̄tuʒ cōcludit ꝙ forme septē casuales cōprehendunt sub casu. et sunt iste septeʒ forme casuales septem modi declinandi ipsa nomina in diuersis casibus.

Ar Sexto. Plures sunt casus noim ꝙ sex ꝓbat. qꝛ aliqs est abltūs cū ṗpōne et aliqs est abltūs sine ṗpōne. Itē qdā est actūs cū ṗpōne et qdā ē actūs sine ṗpōne. ℂ Dico ꝙ tres ablti reducunt ad abltm̄ et acti ad actm̄. Et hec fuit opīo antiquorū grāmaticorū quos reprobat ṗscianus scd̄o minoris.

Ar Septimo. nō oia noia declinant per istos sex casus igit ꝓbat. de noibus indecliābilibus q̄ nō declinant ꝑ istos sex casus. qꝛ sūt īdecliābilia. silr̄ ista noia nece ṗce q̄ carēt ntō et vtō. Dico licʒ noia īdeclinabilia nō declinant ꝑ istos sex casus q̄ ad dn̄aʒ vocis. tn̄ q̄ ad dn̄aʒ ꝑcatōis vt dcm̄ ē. Et licet ista noia nece ṗce nō decliant in ntō ꝛ vtō ꝑm vsum. tn̄ pn̄t declinari ꝑm. artem ꝛ hoc sufficit.

Ar Vltio. vtūs n̄ ē cas' igit n̄ sūt sex cas' noim ꝓbat aūs. Ois casus aut ē rect' aut obliqu'. sed vtūs nec ē obliqu' nec rect' igit Maior est nota ex sufficiēti diuisiōe mior ꝙ vtūs nō sit obliqu' notū est qꝛ obliq solū sunt q̄tuor. scʒ gtūs dtūs actūs et abltūs. Nō etiā rect' ꝓbat. qꝛ rectus ꝑcat ꝑcatū suū absolute. sed vtūs ꝑcat ꝯnotatie. igit maior est notaqꝛ ꝓpter hoc dr̄ rect'. mior qꝛ vtūs importat excitatōeʒ. vt dicendo petre lege. iste vtūs petre vltra ꝑcatū suū importat excitatōem. ℂ Dico v̄m argn̄tū ꝯcludit ꝙ rect' ṗmarius dʒ ꝑcare omnino absolute licʒ ḡ vtūs importat excitatōem. nō tn̄ ꝓpter hoc dicit obliqu' qꝛ obliqu' ꝑcat ꝑ modū vt cui' cui quē et a q̄ qd̄ non ꝯuenit ipsi vtō.

ℂ Magister nomen appellatiuū gn̄is masculini nūeri ꝛc.

Vtrū exēplaris declinatio noim sit bene posita.

Pro intellectōe questōis. ℂ Notādū primo. ꝙ donatus ideo determinauit de exemplari declinatōe nominū vt iuuenes co leui' et melius declinatōes

noīm intelligeret. Exēpla eñī vt dr Tho. sup p̄ıo p̄orū ponunt̄ ꝓpter facilitatē
doctrie. vñ et dr Aristo. j. p̄orū. Exēpla ponim⁹ nō ꝙ ita sint. s; vt addiscētes ad
dīscant. Capit̄ aūt declinatio dupl'r. Primo cōiter et sic ꝯp̄hendit sub se cōiuga-
tionē. et sic capit̄ cum dr verbū decliat̄. i. ꝯiugat̄ de ꝑsona in ꝑsonā de mō in mo-
dū. et sic tp̄e in temp⁹. Alio mō capit̄ declinatio ꝓprie et sic solū ꝯuenit ꝑtib⁹ ca-
sualibus. et sic capit̄ hic et diffinit̄ sic. Declinatio est nois in fine ꝑ obliquos va-
riatio. Attendit̄ aūt declinatō nois penes gtīm et dtīm singulares p̄ncipal'r. licet
etiā penes formatōes alioꝝ casuū. Et hoc est dupl'r. vl' eñī talis gtīus teriatur in
vocalē vel in ꝯsonātē. Si in vocalē hoc est dupl'r vel in simplicē vocalem et sic
est declinatō scd̄a. vt dñi. Vel in duplicē et hoc est dupl'r. vel explicite et sic est qnta
vt spēi. Vel implicite et sic est p̄ma vt muse vbi nos loco ae dipthongi ponimus
longū e. Si aūt gtīus teriatur in ꝯsonantē hoc est dupl'r. vel i p̄cedit s sic ē ter-
tia declinatō vt sacerdotis. vl' u p̄cedit s sic ē quarta. vt fruct⁹. Et est sciendū ꝙ
donat⁹ in exēplari declinatōe noīm non attendit ordinem declinatonū. sed gene-
rū. Si eñī attendisset ordinē declinationū tūc p̄mo debuisset decliare hoc nomen
musa. hoc eñī nomen musa est p̄ıne declinatōnis. p̄mū p̄cedit scd̄m. sed attēdebat
donat⁹ ordinē generū. gen⁹ eñī masculinū est añ feim. genus eñī masculinū capit̄
a ꝓprietate actiua. sed feim a ꝓprietate passiua vt dcm̄ est supius. modo agēs est
p̄stanti⁹ passo. sḿ. de aia. et p̄cedit passum. ⁊ ideo p̄us donat⁹ docuit decliare hoc
nomē magr̄ ꝙ musa. Et ē etiā notandū ꝙ ista noia magr̄. musa. scāmū. sacerdos
felix. spēs in lr̄a posita supponūt material'r. nō quidē ꝓ se sed ꝓ sibi sil'i persona-
liter accepto. et ḡ hoc nomē magr̄ in lr̄a non est gñis masculini. sed potius gñis
neutri⁹ oīe eñī nomē material'r captū est gñis neutri⁹ et indeclinabile vt cōiter
dicūt grāmatici sed supponit ꝓ ista dcōne magr̄ in ista orōe. magr̄ legit. vbi hec
dcō magr̄ est singularis nūeri simplicis figure gñis masculini et in istis declina
tōibus subintelligit̄ hoc verbū dr. vel. ponit̄. vel declinat̄. sic ꝙ donat⁹ vult tm̄
dicere. In ntō dr vel decliat̄ hic magr̄. In gtō dr vel declinat̄ hui⁹ magr̄i. et sic
ꝯmittit̄ hic quedā figura que dr̄ eclipsis. que fit qñ in orōne subintelligit̄. ⁊ non
exp̄sse ponit̄ aliqd̄ verbū qd̄ tñ reqrit̄ ad ꝑfectū sensuz faciendū. vt hic gl'a patri
et filio. vbi subintelligit̄ hoc verbū. sit. q; hec orō valet tm̄. gloria sit patri.

Notandū scd̄o. ꝙ donatus volēs do-

cere exēplarē declinatōez noīm. in eorū declinatiōe p̄ponit ꝓnoia articularia hic
hec hoc cū eoꝝ ꝯdeclineis. non ideo ꝙ ista articularia vel eorū prepō dcōibus in
decliando esset de eēntia declinatōis. ꝫ fecit hoc ꝓpter informatōez iuuenū vt me
lius et facili⁹ noscerēt casus. Demū fecit etiā hoc ideo vt h̄retur drñā et distinc-
tio dcōnū in diuersis casibus reperitur eñī vna dcō diuersoꝝ casuū. ⁊ certificatio
casus nō habet̄ nisi ex prepōne articuli vt hec dcō magr̄i pōt esse nti casus in pl'i
et etiā gti casus in singulari. tñ ex prepōne articuli talis diuersitas ꝯgnoscit̄. Cū
eñī dico hī magr̄i est nti casus in pl'i. Si aūt dico hui⁹ magr̄i est gti casus in sin
gulari. Rō aūt huius quare ꝓnomibus nō p̄ponunt̄ articularia in declinādo si-
cut noībus est ista. q; noia sunt incerta quo ad eoꝝ genus ⁊ intermiata, prepō an
tez articularis facit certitudinē in gñe noīm. ꝓnoia vero sunt certa quo ad eorū
genus non optet ergo vt ꝓnoībus p̄ponat̄ articul⁹. Rō aūt isti⁹ quare in decli-
natōe noīm p̄ponunt̄ hec ꝓnoia. hic hec hoc et eoꝝ cōdeclinea. et non alia ꝓnoia
ē ista. q; ista ꝓnoia sunt magis discretiua et certe p̄cantia. demōstrāt eñī tam rez
p̄ntē ꝙ absentē. tam ad sensuz ꝙ ad intellectū. Alia aūt ꝓnoia. vt ego tui sui ⁊c. de
mōstrant tm̄ rem p̄ntē et ad sensum. Rō aūt istius quare vtō non p̄ponit̄ articu
lus. q; articul⁹ p̄ponit̄ causa certitudinis faciēde. vtīūs aūt ꝑ se est certus. Etiā
ideo q; ꝓnoia carent vtō. non pōt ḡ ꝓnomē vti casus p̄poni vtō sed vtō p̄ponit̄
aduerbiū vocandi o. Rō q; hoc aduerbiū o p̄cat excitatiue. ⁊ hoc idē fit per vtīūs

eo ꝙ vtīūs est termin⁹ excitatiōis. vt ergo p̄caret excitatio maior et ei⁹ teriatio
intelligeretur. ꝯuenięter vtō p̄ponitur aduerbiū vocandi o. Rō aūt huius qua-
re ablt̄ō p̄ponunt̄ articularia cū prepōne a vl' ab est ista. vt habeat̄ drñā inter dtīm
et ablt̄m sepius eñī dtīūs et abltīūs cōueniunt in terminatōe. modo ille preposi
tiones. a vel ab important differentiam.

Notandū tertio ꝙ donatus in littera

ōndit lr̄as finales in q̄s noia p̄me declinatōis hn̄t termiare. et dr ꝙ sunt due s;
s et a. teriationes aūt finales in quas noia p̄me declinatōis termiant̄ dr ꝙ sunt
tres. s. a as et es. a vt musa. as vt eneas. es vt enchises. Pro quo notādū ꝙ lr̄a
termialis et termiatio drñt. Lr̄a eñī termialis est vltima lr̄a dcōnis sed termia-
tio ē vltia sillaba dcōnis. qñq; aūt euenit ꝙ idē sint lr̄a termialis ⁊ termiatio vt
ptz in hac dcōne maria. hoc tñ nō est eadē rōne. intelligit̄ aūt lr̄a donati ꝙ teria
tiōes noīm p̄me declinatōis sunt tres. verū est de noīb⁹ latinis ⁊ in singl'ari nūe
ro declinabilib⁹. ¶ Dico notāter noīm latinoꝝ ꝓpter excludere termiatōes no-
minū hebraycoꝝ p̄me declinatōis. vt adā abraā que termiant̄ in am. ¶ Dico eti-
am noīm in singl'ari nūero declinabiliū. ꝓpter ista noia diuitie nuptie q̄ sunt p̄me
declinatōis et non termiant̄ in aliquā istarū terminationū. Sed hoc non est con-
tra lr̄az. q; lr̄a autoris intelligit̄ vt dcm̄ est de noīb⁹ in singl'ari nūero declinabi
libus. Sic sil'r est dōm de istis noībus athene thebe. Ostendit etiā donat⁹ ꝙ noia
p̄me declinatōis in singl'ari nūero in gtō et dtō termiant̄ in ae dipthongon hoc
est longū e. Pro quo notādum dipthong⁹ est ꝯglutinatio duarū vocaliū in eadē
syllaba vim suā retinētiū. Et dr dipthong⁹ a dyꝫ qd̄ est duo et ptong⁹ sonus q̄si
duaruz vocaliū sonus. Et sunt q̄tuor quarū due scribunt̄ et ꝓferunt̄. s. au et eu.
Exemplū p̄mi audio. Exem̄ scd̄i euge. sed alie due scribunt̄ sed nō ꝓferunt̄. vt ae.
et oe. Exm̄ p̄mi vt musae. Exm̄ scd̄i vt coelū. Ostendit etiā donat⁹ ꝙ noia p̄me
declinatōis in dtō et abltō pl'i terminant̄ in is qd̄ verū est vt in pl'ibus. Sūt eñī
etiā aliq̄ noia p̄me declinatōis que in dtō et abltō pl'i termiant̄ in bus. et hoc cō
tingit in illis noībus p̄me declinatōis que termiant̄ in a et formant̄ a noīe mas-
culini gñis termiato in us et neutrū nō sequit̄ ꝑ um. vt aia aiabus. ⁊ cū hoc req̄
ritur ꝙ in illis sit discretio sexus vt ptz in his metris. A veniens ex us sine neu-
tro transit in abus. Hinc aiatoꝝ sint discernētia sexū. Filia musa dea cū liberta-
bus equabus. His asinā iūgas aiabus atq; duab⁹. Et famulā seruā p̄dictis an
nūerabis. Et si sint pl'a tñ vsus nō tenet illa. ¶ Ostendit cōiter donat⁹ in textu
ꝙ lr̄e in q̄s termiant̄ noia scd̄e declinatōis sunt tres. Aliqua eñī teriant̄ in r vt
mgr̄. Aliq̄ in us vt dñs. Aliq̄ in um vt templū. Terminatōes aūt noīm scd̄e de
clinatiōis sunt sex. er vt mgr̄. ir vt vir. ur vt satur. us vt magn⁹. eus vt tydeus.
um vt tēplū. Tres aūt ponit regl'as donat⁹ de formatōe vti in noībus scd̄e decli
natōis. Pria qñ ntīūs in noībus scd̄e declinatōis termiat̄ in i us. si sint ꝓpria no
mina tūc abiecta us fit vtīūs in i. Vt tñ distincti⁹ cognoscat̄ que noia ꝓpria hn̄t
ei. in vtō ⁊ q̄ ti. cōiter grāmatici duas ponūt regl'as quaꝝ p̄ma est. Noīa ꝓpria
termiata in ius q̄ ab origine hn̄e t in ntō hn̄t ti vt laurenti⁹ laurēti. dr eñī lauren
tius q̄si laureā tenēs. sic vincētius dr q̄si victoriā tenēs. Scd̄a regula. Noīa ꝓ-
pria in ius teriata que ab origine hn̄t. c. vtīm casuz teriant in ci. vt bonifaci⁹ bōi
faci dr eñī bonifaci⁹ q̄si faciēs bona. has regl'as aliq̄ dicūt sub aliis verbis. No
mīa ꝓpria que teriant̄ in cius q̄ hn̄t vocalē añ cius hn̄t ci in vtō. vt bonifacius
bonifaci. Sed illa ꝓpria in ius teriata que hn̄t ꝯsonantē ante cius. hn̄t ti in vtō
vt laurētius laurēti. Scd̄a regl'a de formatōe vti in noīb; us scd̄e declinatiōis est
hec. Qñ ntīūs nois scd̄e declinatōis terīat̄ in er vel in um tūc vtīūs est sil'is ntō
in termiatōe. exm̄ de er vt magr̄. exm̄ de um vt scāmū. Tertia regula qñ ntīūs ter-
minat̄ in us tunc vtīūs format̄ mutando us in e vt dñs dñe et ergo dicit in textu

quādo in us. respondet. mutatur in e.

Notādū quarto ⁊ vltio ꝙ donat⁹ ostē

des de tertia declinatōe noim̄ dicit. decem sunt lr̄e terminales et finales in quas teriant̄ noīa tertie declinatōis. aliq̄ termiant̄ in a vt dogma. aliq̄ in e vt mortale aliq̄ in o vt hō. aliq̄ in c vt lac. aliq̄ in l vt mel. aliq̄ in n vt nomē. aliqua in er vt pater. aliqua in s vt ciuitas. aliqua in t vt caput. et aliqua in x vt felix. Terminationes aūt in q̄s noīa tertie declinatiōis teriant̄ sunt septuagintaocto vel pauloplus. que scʒ sunt dissil̄es quo ad eēntiā. et etiā quo ad ꝗtitatē sil̄r qd̄ notanter dicitur. qꝛ loquēdo de teriatōibus noim̄ tertie declinatōis que sunt dissil̄es solum quo ad essentiā non essent septuagintaocto. sed vix septuaginta. Pro quo notādū ꝙ iste teriationes dicūtur dissil̄es quo ad eēntiā que non ꝯponunt̄ ex eisdē litteris vt is et es. Sed iste dicunt̄ dissil̄es quo ad ꝗtitatē que sic se hn̄t ꝙ sunt ꝯposite ex eisdē lr̄is tn̄ vna corripit̄ et alia ꝓlongat̄ vt is qn̄qʒ ē breue et correptū vt canis. qn̄qʒ vō is ꝓductū. vt lis litis. Cōponit̄ aūt septuagintaocto a septuaginta et octo: et est septuagintaocto dictio pl̄is nūeri. vt hij et hee et hec septuagintaocto. Septuaginta aūt ꝯponit̄ a septē et gintos qd̄ valet tm̄ sicut decē. et dicit̄ septuaginta quasi septies decē. Pauloplus est aduerbium ꝗtitatis et valet tm̄ sicut modico pl⁹. Et dr̄ a noīe paulus paula paulum. qd̄ valet tm̄ sicut modicus modica modicum. Ostēdit donatus in textu ꝙ lr̄e terminales in quas terminātur nomina quarte declinatōis sunt due s et u. similiter terminatōes. exm̄ primi vt fructus manus. exm̄ scd̄i vt cornu. Declinant̄ aūt noīa quarte declinatōis in u terminata solum in plurali. sed in singulari sunt indeclinabilia vn̄ alexander. V non mutabis donec plurale videbis. In fine ostendit ꝙ quinta declinatio habet tm̄ vnam lr̄am terminalē et sil̄r teriationem in quā noīa quinte declinatōis hn̄t terminari scʒ s vt species. Ponūt aūt grāmatici cōiter duas regulas de formatōe gt̄i in noībus quinte declinatōis. Prima regula est ista. Noīa quinte declinatōis que hn̄t vocalem an̄ ei illa in gtō hn̄t ꝓducere ei. vt species spēi. Scd̄a regula hec est. Noīa quinte declinatōis que hn̄t consonātem ante ei illa in gtō debēt corripere ei vt fides fidei. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis. exēplaris declinatio

nominum a donato est sufficienter assignata. Patet veritas cōclusionis ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

Ar Primo. Exemplaris declinatō nominū a donato posita est male ordinata igit̄ ꝓbatur. qꝛ prius debuit declinare hoc nomen musa ꝙ hoc nomen magr̄ ꝓbat̄. Primū est ante scd̄m sed musa est prime declinatōis et magr̄ scd̄e ergo. Maior est nota. mior sil̄r. ¶ Dico verū argm̄tū cōcluderet si donat⁹ in exemplari declinatōe nominū attenderet ordinem declinationū sed attendit ordinem generum. modo masculinum est ante femininum.

Ar Scd̄o. Processus donati est insufficiēs igit̄ ꝓbatur, qꝛ non docet declinare nomina ꝓpria vt notum est. ¶ Dico ꝙ declinatio nominū ꝓpriorū cōphenditur sub declinatiōe nominū appellatiuorū. Vel dd̄m ꝙ donatus docet declinare nomina que declinabilia sunt in vtroqʒ numero. nomina aūt ꝓpria solum declinantur in singulari numero.

Ar Tertio. Lr̄a donati est iintelligibilis igit̄ male posita ꝓbat̄. qꝛ in ea ponunt̄ plura noīa sine regente dcōe igit̄ est inintelligibilis. tʒ ꝯn̄a. qꝛ orō intelligibilis ꝯstituit̄ ex dcōne regente et rctā an̄s ptʒ. qꝛ in ea ponuntur ista nomīa magr̄ nomē appellatm̄ et nō hn̄t dcōem vn̄ regant̄. ¶ Dico licet non hn̄t dcōem regentē expsse tn̄ implicite hn̄t. qꝛ ibi subintelligit̄ verbum substātiuū iuxta illam regulam. Multotiēs verbum substantm̄ petis extra. et valet tm̄ magister.

Ar Quarto magr̄ non est nomē ꝓbat̄. ei⁹ ꝑ(gister est nomen appellatiuum. tes sunt aduerbiū igit̄. magr̄ est aduerbiū. tʒ ꝯn̄a. qꝛ totū non est aliud nisi sue ptes. .j. ꝑhicoꝝ. Sed an̄s ptʒ. qꝛ magis aduerbiū ē sil̄r ter. ¶ Dico verū argm̄tū ꝯcludit ꝙ magis et ter sunt ptes illius noīs magister. qd̄ est verum ꝑtes ethimologisatōis. sed nō compōis modo autoritas p̄dicta intelligitur ꝙ ptes componentes simul sumpte non sunt aliud nisi suum totum.

Ar Quinto hoc nomē magr̄ non est simplicis figure. ꝓbatur autoritate. Johānis ianuēsis in catholicon qui ostdit ꝙ hoc nomē magr̄ ꝯponit̄ a maior et sterion grece ꝙ est status latine. qꝛ magr̄ est in statu et dignitate maior ꝙ discipulus. ¶ Dico vm̄ argm̄tū ꝯcludit ꝙ Johes ianuensis dicēs ꝙ mgr̄ est ꝯposite figure cepit figurā cōpositam cōiter ꝓ ethimologisatōe et nō compositōe ꝓprie dicta qua dictio dicitur esse composite figure.

Ar Sexto. Lr̄a donati est inintelligibilis ꝗ male posita ꝓbat̄ sic. qꝛ hec orō ntō hic magr̄ est inintelligibilis ꝓbat̄. qꝛ hec est impfecta igit̄ est iintelligibilis. tʒ ꝯn̄a. qꝛ orō impfecta causat impfectū sensum. An̄s ptʒ qꝛ in ea nō ponit̄ appositū. mō orō pfecta est ex supposito et apposito. ¶ Dico ꝙ licʒ in p̄dicta orōne non ponit̄ appositū expsse. tn̄ implicite subintelligit̄ hoc verbuʒ dr̄ vel ponit̄ vel declinat̄ et sic p̄dicta orō valet tm̄ in ntō declinat̄ hic magister.

Ar Septimo. noīa p̄me declinatōis in gtō non hn̄t e ꝓductū ꝓbat̄. qꝛ hn̄t y autoritate vgilij q̄ dixit. Aulay in medio libabant pocula bachi. ¶ Dico ꝙ hoc est ꝑ figurā que dr̄ dieresis que hʒ fieri qn̄ sillaba longa diuiditur in duas breues. vt hic aulay pro aule. vsus. Pro firi fieri dicas dieresis extat.

Ar Octauo. noīa scd̄e declinatōis non teriant gtm̄ in i igit̄ ꝓbat̄. qꝛ teriant gtm̄ in ius. ꝓbat̄. de istis vn⁹ solus tot⁹. ¶ Dico ꝙ lr̄a intelligit̄ de nominib⁹ scd̄e declinatōis q̄ non hn̄t gtm̄ et dtm̄ sil̄em ꝓnoībus scd̄e declinatōis. modo vn⁹ solus tot⁹ hn̄t gtm̄ ⁊ dtm̄ sil̄em ꝓnominib⁹ scd̄e declinatōis.

Ar Nono. Pauciores sunt lr̄e terīales noim̄ tertie declinatōis ꝙ decē ꝓbatur qꝛ solū sunt tres ꝓbat̄. quia oīe nomē tertie declinatōis aut terminatur in vocalē aut in semiuocalē aut in ꝯsonantē. ¶ Dico ꝙ tm̄ tres sunt terminatōes noim̄ tertie declinatōis ꝯm genus subalternū distincte; sed littera intelligitur ꝙ sunt decem scd̄m speciem spālissimam.

Ar Decio. Autor est diminutus ꝓbat̄. qꝛ dicit ꝙ termiatōes noim̄ tertie declinatōis sunt septuagintaocto vel pauloplus. et nō enūerat ipas. videt̄ ergo ꝙ est diminut⁹. ¶ Dico ꝙ verū argm̄tū ꝯcluderet si hoc faceret donatus sine causa sed facit hoc ideo ne tediū afferat legentibus.

Ar Vndecio. Plures sunt termiatōes noim̄ tertie declinatōis ꝙ septuagintaocto ꝓbat̄. qꝛ id etiam est vna vt dauid dauidis. sil̄r ub vt cherub aliq̄ aph vt seraph. ¶ Dico lr̄a donati intelligitur de noībus latinis ista aūt nomina sunt hebraica aut greca et non latina.

Ar Duodecio. Nomina quinte declinatōis non teriant gtm̄ in ei ꝓbat̄. qꝛ si sic sequeret̄ ꝙ hoc nomē bartholomeus esset quinte declinationis qd̄ est flm̄ ptʒ sequela qꝛ termiat gtm̄ in ei. ¶ Dico ꝙ nō sufficit ꝙ nomē quinte declinatiōis terminat̄ in ei in gtō sed etā requirit̄ ꝙ terminet dtm̄ in ei modo hoc nomē bartholomeus terminat dtm̄ in o et ergo argm̄tū non cōcludit.

Pronomen quid est pars oratio

nis que pro nomine posita tantudem pene significat personamqʒ interdum recipit.

Utrū diffinitio ꝓnois a donato posita sit bñ assignata. Pro intellectōe q̄stiōis note. ❡ Notandum ꝑmo ꝙ rō ordinis qnare donatꝰ statim post nomē determinauit de ꝓnoie est ista. qꝛ nomē ⁊ pronomē hñt eundē modū ſcandi gñalē. scz ſcare ꝑ modū entis et subam licz habeant modū ſcandi formalē diuersum. qꝛ nomē ſcat ꝑ modū deteriate apꝓhensionis. ꝓnomē vero ꝑ modū indeteiate apꝓhensiōis. et ergo ꝓpter affinitatē modi ſcandi nois cū ꝓnoie donatꝰ statim post nomē deteriat de ꝓnoie. Pro dione ergo ꝓnois intelligēda. Sciendū diffinitū p̄ntis dionis est ꝓnomen non pro se sed ꝑ suis signatis captū signata aūt eiꝰ sunt oia ꝓnoia. Pro gñe aūt in dione ponit ꝑsorōnis et capit eodē modo sicut in diffinitōe nominis. Postea dicitur que ꝑsorōnis scz ꝓnomē ponit pro noie. Notandū ꝙ ꝓnomen ponit loco nominis tribus modis. Primo offitio tm̄. qñ scz ꝓnomē hz offitiū nois. offitiū em̄ nois est reddere suppositū verbo ꝑsonali. modo hoc ꝓnomē hz etiā. vt ego lego. Secūdo ꝓnomē ponit loco nois ſcatōe tm̄. qñ scz ꝓnoia ſcāt idē sicut noia loco quorū ponunt non tñ hñt offitiū nois. vt iohes currit et illū diligo vbi hoc ꝓnomē illū ponit loco illiꝰ nois. iohes tñ non hz offitiū nois. qꝛ non reddit suppositum verbo ꝑsonali. Tertio ꝓnomē ponit loco nois offitio et ſcatōe simul. qñ scz pronomē reddit suppositū verbo ꝑsonali sicut nomē et eciā ſcat idem qꝺ nomē. vt iohes currit et ille mouet. Sequit correlie ꝑmo ꝙ nō est incōueniēs vnā ꝑtē ponere pro alia que in mō ſcandi materiali ꝯueniūt. et in modo ſcādi formali dr̄nt q̄liter ꝯtingit in ꝓposito. sed vnā ꝑtē ponere ꝓ alia q̄ in nullo ꝯueniūt nec in modo ſcandi materiali nec formali. hoc est vitiū qꝺ aliq̄ sub aliīs verbis dicūt. ponere vnā ꝑtē pro alia q̄ nec in ſcatōe et offitio ꝯueniūt. hoc est vitiū sed ponere vnā ꝑtē ꝓ alia q̄ i ſcatōe ⁊ offitio ꝯueniūt hoc nō ē vitiū q̄liter ꝯtingit in ꝓposito.

Notandū scdo. in dione dr̄ ꝙ ꝓnomē ponit loco nois. et in isto tangit causa inuentiōis ꝓnoim. vñ gñaliter grāmatici ōndūt sex de causis ꝓnoia esse inuenta. Primo causa necessitatis. oīe em̄ nomen erat tertie ꝑsone excepto vtō. et sic noia non poterāt reddere suppositū vbis prime et scde ꝑsone. vt g̃ ille defectꝰ adimpleret tunc inuēta sunt ꝓnoia. Scda cā est cā comoditatis et decētie. causa scz dubiī remouēdi idez em̄ nomē sepiꝰ in orōne positū causat dubiū et tediū. sed cū ꝓnomē ponit loco illius nois. tollit tale dubium vt cū dico ayax venit ad troyam ⁊ ayax pugnauit. est dubium si ꝑmo fiet de eodem ayace vel non. sed cum dico ayax venit ad troyā et idem ayax pugnauit est certitudo ꝙ idem ayax qui venit ad troyā etiā idem ayax pugnauit. Tertio ꝓnomina sunt inuēta causa demōstratōis et relatōis faciēde. licz em̄ etiā ꝑ noia fit demonstratio et relatio. non tñ ita certa et ꝓpria sicut ꝑ pronomia. Quarto ꝓnomina sunt adinuēta causa discretōis faciēde que sine ꝓnoibus fieri non pōt. vñ Discretō est attributio alicꝰ actꝰ vel passiōis alicui rei cū exclusiōe illiꝰ actus vel passiōis ab aliīs rebus. vt cū dico ego lego. hic est discretio qꝛ actus legendi attribuit mihi et excludit ab aliīs rebus. vz em̄ tm̄ ego lego et nullus alter legit. Quinto ꝓnomina sunt inuenta cā ſcatiue faciēde. vñ ſcatiua est attributo alicuius actus vel passionis alicui ꝑsone vel rei cū exclusiōe illius actus vel passiōis ab aliīs ꝑsonis et rebus non simil̄r. sed ꝑ modū excellētie. vt cū dr̄ viuo ego dicit dñs. hic actus viuēdi attribuit dño deo ꝑ excellētiam et excludit ab aliīs rebus. vz em̄ hec orō tm̄. ego deus viuo et nullus ita excellēter viuit sicut ego. deus em̄ viuit ꝑ eēntiam nos ꝑ participatōem sue bonitatis. vt dr̄. j. celi. Ab hoc quidem ente cūctis deriuatuz est esse et viuere his quidem clarius his vero obscurius. Sexto ꝓnomina sunt inuenta causa conceptōis et euocatōis faciēde. conceptio em̄ et euocatio non potest fieri sine ꝓnominibus.

Notandū tertio ꝙ donatus in dione ꝓnominis dicit ꝙ ꝓnomē ponitur loco nominis. Sciēduz ꝙ ꝓnomē ponitur indr̄nter loco nomīs appellatiui et etiā ꝓprīj. exemplū primi hō currit et ille mouet. exemplū scdi iohes currit et ille legit. ꝯuenietius tñ ponit loco nois proprīj ꝙ appellatiui quinymo si aliqñ ꝓnomen ponitur loco nois appellatiui tñ in illo appellatiuo loco cuius ponit subintelligit nomē ꝓpriū. Cū em̄ dico hō currit et ille mouet. hoc ꝓnomē ille ponit loco ꝓprīj nois. Rō qꝛ hoc ꝓnomen ille in ꝓdicta orōne ſcat hoiem qui currit. mō actꝰ currendi ꝯuenit rei singl'ari. Dicit em̄ j. metaphi. Actus sunt suppositorū et singl'ariū. Rō aūt istius quare cōueniētius ponitur loco nois ꝓprīj ꝙ appellatiui est ista. qꝛ nomia ꝓpria ſcant certe ⁊ determiate. et sic etiā ꝓnomia posita in demōstratiōe et relatiōe etiā certe et deteriate ſcant. et ergo cōueniēter ꝓnomē ponit loco nois ꝓprīj. ❡ Pro latiori declaratōe diffinitōis. Donatꝰ dicit ꝙ ꝓnomē tantūdem pene ſcat sicut nomen. in quo donatꝰ innuit ꝯueniētiam ꝓnois cū noie. ambo em̄ ſcant substātiā. licet dr̄nter. nomē em̄ ſcat subam ꝑ modum deteriate apꝓhensiōis. ꝓnomē vō ꝑ modū indeteriate apꝓhensiōis vt dicet inferius. Et tantūdē ꝯponit a tm̄ et idem licz scdm alios a tm̄ et demū. Eius aūt declinatio ptz in his metris. Tantūdē neutrū dat tantidē gtm̄. Deficit in reliquis totidē plurale fit oīs. Sed pene est aduerbium similitudis et valet tm̄ sicut quasi. Aliq̄ tñ dicūt ꝙ est aduerbiū remissiuū. inde deriuatur penitus. ❡ Ultimo donatꝰ dicit in diffinitiōe. ꝑsonāqꝫ interdū recipit. vñ ꝓnomen recipere personā possumꝰ intelligere dupl'r. Uno modo inquātū ꝑsona capitur ꝓ accidēte quod est ꝑsona. et sic Recipere ꝑsonā est recipere ꝓdicationem huius accidentis ꝑsona. et sic ꝓnomē non dicit in ꝓposito recipe ꝑsonā. qꝛ ꝓnomen semꝑ habet ꝑsonam. oē em̄ ꝓnomen. aut est ꝑme. aut scde. aut tertie persone. Secundo capitur ꝑsona pro certo et determiato significato. et sic capitur hic persona. Pronomen ergo recipit personam id est certam et determinataz rem significat in demonstratōe et relatione. ❡ Dicit em̄ priscianus primo minoris. Pronomen ad omne suppositum mundi ꝑtinet. id est quātum est de vi vocis pronominalis nullaz certā rem significat. vt dicetur inferiꝰ. sed certitudinez significati recipit ex demonstratōe et relatōe. Dicit em̄ priscianus primo minoris. Pronominis demonstratio vel relatio est eius vltimata significatio. quicquid em̄ pronomen demonstrat vel refert hoc etiā significat.

Notādū quarto ⁊ vltio ꝙ modꝰ significandi ꝓnomis ſm autorē modorū ſcandi. est ſcare per modum entis et indeterminate apꝓhensiōis. Pro quo modo ſcandi intelligendo. Sciendūz ꝙ ꝓnomē habet duplicē modū ſcandi generalē et spēalem. Gñalis est ſcare per modū entis. et in isto mō ſcandi conuenit cū nomine. nomen em̄ etiam ſcat per modū entis. et iste modus ſcandi nois est materialis. dicitur enim. j. de generatiōe ꝙ ratio materie est rō ꝯuenietie. Modus ſcandi aūt formalis ꝓnois est ſcare per modū indeterminate apꝓhensiōis. et iste est modꝰ ſcandi formalis pronominis per istū em̄ ꝓnomē distinguit a nomine. nomē em̄ vt dictū est significat ꝑ modū determiate apꝓhensiōis. Rō em̄ forme est distinguere. dicit em̄. vij metaph. Forma est q̄ sepat et distinguit. Uñ aūt capit modꝰ significādi per modū entis. et qd sit significare ꝑ modū entis dictū est sufficienter in nomine. vñ non optet hec hic repetere. dicit em̄ viij. topicorū. Conturbat qꝺ frequentat. Pro intellectiōe aūt istius vñ sumit modꝰ significandi formalis ꝓnois scz significare per modum indeterminate apꝓhensiōis. Notādū est scdm autorē modorū ſcādi ꝙ modꝰ ſcādi ꝑ modū īdeteriate apꝓhēsiōis hz ortū a ꝓpetate vl'a mō cēndi materie ꝑme itaqꝫ

materia prima ſm̄ ſe indrñs ad omnem formam ſibi poſſibilem. cuius rationem
Ariſto. j. phico℞ aſſignat. Oſtendit em̄ ꝙ materia ꝑma eſt pura poña nullā for-
mā actu includens nec aliquā excludēs. vñ et materia prima non eſt nihil. ſed eſt
ꝓpe nihil creata vt dixit auguſtin⁹. Si ergo materia ꝑma eſt in poña ad oēz for-
mā ꝯcludit ꝙ ipſa ſm̄ ſe eſt indrñs ad oēm formā. hoc tñ ſpālius ⁊ latius declara
tur. j. phico℞. Ab iſta ergo ꝓprietate materie ꝑme que eſt ꝓprietas indetermina
tōis. detremiabilis tñ ſumit mod⁹ ſ̄candi ꝓnois formalis. ſcʒ ſ̄care ꝑ moduʒ in
determiate appꝫēſiōis. nō ſic ꝙ ꝓnomē materiā ꝑmā ſ̄caret. ſed q₂ ex mō eſſen
di repta in materia prima intellectus noſter mouet ad ſ̄candā aliquā eſſentiā ſic
intermiatā de ſe ad imponendā ſibi vocē ſub modo eſſendi indeterminate. eſt ergo
ꝓportio et cōueniētia inter modū eſſendi materie ꝑme et moduʒ ſ̄candi ꝓnois
ſicut em̄ materia ꝑma eſt indrñs ad oēm formā ſibi poſſibilē vt dictū eſt. ſic pro
nomē nullā certā rem ſ̄cat. ſed eſt indrñs ad om̄e ſ̄catū quicqd em̄ ꝓnomen pōt
demōſtrare aut referre hoc etiā ſ̄cat vt dictū eſt. q₂ ꝓnois demōſtratio aut rela
tio eſt eius vltimata ſ̄catio. ꝓnomē em̄ q̄ntuʒ eſt de vi vocis nihl certe ſ̄cat ſed
eſt indrñs ad om̄e ſ̄catū. vñ recte dixit p̄ſcian⁹ ꝙ ꝓnomē ad om̄e ſuppoſitū mun
di ꝑtinet primo minoris. ꝓlata em̄ voce ꝓnoiali nullū certuʒ ſ̄catū inde habetur
vt cū dico ille abſolute ſubam quidē ſignificat. ſed nullā determiate. ſed certitudi
nē ſue ſ̄catōnis ꝓnomen accipit ex demonſtratōe et relatōe. ſicut materia prima
modū eſſendi deteriatū recipit a forma q̄ dat eſſe materie. ⁊ etiā ipām ad eſſe ſpe
cificū ducit et deteriatū. ſed cū dico ille hō. hō deteriate ſ̄cat hoiem. eo ꝙ demon
ſtrat certū hoiem Nunc ergo modū ſ̄candi ꝓnois recte aliȷ̄ grāmatici expſſerūt
dicētes. ꝓnomē ſ̄cat ſubam ſine qualitate. in eo ꝙ dico ſubam. tango modū ſig-
nificādi ꝓnois gñalē. ſcʒ ſ̄care per modū entis. Sed in eo ꝙ dico ſine qualitate
tango modū ſignificandi formalem ꝓnominis. ſcʒ ſignificare per modum inde-
terminate apprehenſionis. Iſtis notabilibus ſic ſtantibus eſt.

Cōcluſio rñſalis. diffinitio ꝓnomis a

donato eſt ſufficiēter aſſignata. Veritas hui⁹ ꝯcluſiōis ptʒ. Diffinitō illa eſt bo-
na que indicat naturā diffiniti. ſed diffinitō ꝓnois eſt hmōi ergo eſt bene aſſigna
ta. tenet ꝯña in darȷ̄ virtualiter. maior eſt Boetȷ̄ in libro dīonum. diffinitio em̄
debet indicare et non oſtendere naturā diffiniti. dicit em̄ cōmentator. vȷ̄. meta-
phiſice. Diffinitio eſt ſermo q̄dditatis ⁊ eēntie. minor ptʒ ex declaratione.

Ar Primo ordo donati in locatōe ꝓnois non valet ergo. ꝓbat añs. verbū
debet poni poſt nomē ergo nō ꝓnomē ꝓbat añs. ex noie ⁊ verbo ꝯſtitui
tur orō ꝑfecta ſicut totū cōpoſitū ex materia et forma. igit verbum debet
ſequi nomē tenet ꝯña. q₂ actus ⁊ poña debēt eſſe ꝯiuncta. vt dicitur. ȷ̄. de aīa ⁊. ix.
metaph. Et etiā ptʒ autoritate p̄ſciani qui ſtatim poſt nomē poſuit v̄bū. ¶ Di-
co verū argūtū ꝯcluderet ſi donatus hnbuiſſet talē reſpectū et ꝯſideratōem. ſed
donat⁹ habuit aliū reſpectū videlicʒ iſtū. ꝙ ipm̄ ꝓnomē cōuenit cū noie in ſ̄cato
quia vtrumqʒ ſ̄cat ſubam. licet non eodē mō. et ꝓpter hanc affinitatē ſignifica
tionis donatus poſuit ꝓnomē immediate poſt nomen.

Ar Scd̄o. ꝓnomē non ponit loco nois ergo ꝓbat. vnā ꝑtem ponere ꝓ alia
eſt vitiū. ſed nomē et ꝓnomē ſunt ꝑtes diſtīcte ergo. ꝓnomē non ponitur
loco nois. maior eſt donati in libello de barbariſmo et ſoleociſmo. minor
eſt nota. q₂ nomen et ꝓnomē hn̄t diſtinctos mōs ſ̄candi eſſentiales et formales
per quos diſtinguunt ꝑteſ orōis inter ſe. ¶ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ ponere
vnā ꝑtem pro alia que nec in mō ſ̄candi materiali nec offitio ꝯueniūt hoc eſt vi-
tiū. vt ꝓnomen pro noie. ſed ponere vnā ꝑtem pro alia que in mō ſ̄candi materi-
ali ꝯueniunt. hoc non eſt vitiū. ſic aūt eſt de nomine et ꝓnomine.

¶ Arguitur. Tertio. pronomē nō ponitur loco nois ergo ꝓbat. q₂ nec loco nois
ꝓpȷ̄ nec appellatiui. Non loco nominis ꝓprȷ̄ q₂ cū dico. homo currit et ille mo
uet hoc ꝓnomē ille ponit loco illius nois appellatiui ſcʒ hō. Nec etiaʒ ponitur
loco nois appellatiui. ꝓbat autoritate p̄ſciani. xȷ̄. minoris in capitulo de ꝓnoie
qui oñdit ꝙ ꝓnomē ponit loco nois ꝓprȷ̄ tm̄. ¶ Dico verū argūtū ꝯcludit ꝙ ꝓ
nomē ſemꝑ ponit loco nois ꝓprȷ̄. cuius cauſa eſt dicta in tertio notabili. Et licʒ
aliqñ ponit loco nois appellatiui tñ in illo noie appellatiuo ſolet intelligi nomē

Ar Quarto. ꝓnoia non ponunt loco nois ꝓprȷ̄ ergo ſolutio nō valʒ (ꝓpriū
ꝓbat añs de ꝓnoib⁹ poſſeſſiuis que nō ponunt loco noim̄ ꝓpriorū. ꝓba-
tur. incertū non ponit loco certi. ſed ꝓnoia poſſeſſiua ſ̄cant incerte pro-
pria aūt certe ergo ꝓnoia poſſeſſiua non ponuntur loco noim̄ ꝓpriorū. maior eſt
nota. minor ptʒ. q₂ ꝓnoia poſſeſſiua ſ̄cant duplicē ꝑſonā poſſeſſorē et rem poſſeſ
ſam. et ſ̄cant plura et multa. vbi aūt eſt plr̄itas ibi eſt incertitudo. ¶ Dico verū
argūtū ꝯcludit ꝙ ꝓnoia poſſeſſiua ſ̄cant incerte et indeteriate extra demōſtratōeʒ
et relatōem. ſed in demōſtratione et relatione ſignificant certe.

Ar Quinto ex diffinitōe ſequit falſum ergo ꝓbat. ex dīone ſequit ꝙ apl'us eſ
ſet ꝓnomē. ſil'r ph'us probat. q₂ hoc nomē apl'us ponit loco nois proprȷ̄
ſcʒ paulus et ſ̄cat determiatā rem. ſil'r hoc nomē ph's ponitur loco illius
nominis ariſto. ¶ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ hoc nomē ph's ponitur loco h⁹
nois ariſto. et apl'us loco illius nois paulus. ſed non rōne demōſtratōis et rela-
tionis. ſed hoc eſt cauſa excellentie vel anthonomaſie. ꝓnomē aūt ponit loco no-
minis proprȷ̄ ratione demonſtrationis et relationis.

Ar Sexto. Ex dīone ꝓnois ſequit ꝙ hoc relatiuū qui relatiue tentū eſſet ꝓ
nomē qd̄ eſt falſuʒ. qui em̄ eſt nomē et non ꝓnomē vt ꝓbabit inferius. ꝓ
bat ſeq̄la ex dīone. hoc em̄ relatiū qui ponit loco nois ⁊ ſ̄cat idē ſicut no
mē et recipit ꝑſonā. i. qñqʒ certā et determiatā rem ſ̄cat. qñ qʒ aūt incertam. vt
in demōſtratōe ⁊ relatōe ſ̄cat certā extra demōſtratōeʒ vo et relatōeʒ ſ̄cat incer
tā rem. ¶ Dico ꝙ non ſufficit ad dictōem que debet eſſe ꝓnomen ꝙ ponit loco
nois. ſed requirit ꝙ non reſoluat in certiorē modum ſ̄candi. mō ly qui relatiue
captū reſoluitur in certiorē modū ſ̄candi. q₂ reſoluit in et. et in ille. vt dicit hu
go. q₂ hec. hō currit qui mouet. reſoluit ſic. hō currit et ille mouet ꝓnomē em̄ in
demonſtratione et relatione certiſſime ſignificat.

Ar Septimo. ꝓnomē non recipit ꝑſonā ergo dīo non valet ꝓbat. nihil reci-
pit illud qd̄ habet. ſed ꝓnomē ſemꝑ hʒ ꝑſonā ergo. Maior eſt nota quia
aliquid recipit illud qd̄ non hʒ. Minor q₂ quocūqʒ ꝓnoie dato ipm̄ eſt al i
cuius ꝑſone. aut ꝑme aut ſcd̄e aut tertie. ¶ Dico verū argūtū ꝯcluderet ſi ꝑſo-
na caperetur hic pro accñte qd̄ eſt ꝑſona. ſed capit hic ꝑſona pro certo et determi
nato ſ̄cato. qd̄ ſolū hʒ ꝓnomē in demōſtratōe et relatōe vt dictum eſt in notabili

Ar Octauo. ꝓnomē nō ſ̄cat ꝑ modū indeteriate appꝫenſiōis ergo mo (tertio.
dus ſ̄candi ꝓnois nō vʒ ꝓbat añs. q₂ ſi ſic ſequeret ꝙ hoc nomē hō eſſet
ꝓnomē qd̄ eſt falſuʒ ꝓbat ſequela. q₂ hoc nomē hō ſ̄cat ꝑ modū indeter-
miate appꝫenſiōis. dt em̄ Biligā hō hōeʒ ſ̄cat et tñ nullū certū hoieʒ. ſi ergo nō
ſ̄cat certū hoiem concludit ꝙ hō ſ̄cat per modum indeterminate appꝫenſionis
¶ Dico verū argūtū ꝯcludit ꝙ hō ſ̄cat indeterminate reſpectu ſuppoſitorū q₂
nullū ſ̄cat adequate. rōne tñ ſ̄catōis vltiate ſ̄cat deteriate quia determiate ſ̄cat
naturā hūanam. ꝓnomē aūt ſ̄cat indeterminate rōne ſignificatōis eſſentialis.

¶ Pronomini quot accidunt. Sex. que. Qualitas genus
nūerus figura perſona caſus. Qualitas ꝓnoīm in quo eſt
Duplex eſt. Quo. aut em̄ finita ſunt pronomīa aut infinita

Que sunt finita. Que recipiunt psonas. vt ego tu sui Que
sunt infinita. Que non recipiūt psonas. vt quis que quod
Genera pronominū quot sunt. Eadem fere que et nomi-
nū Masculinū vt quis. Feīm vt que. Neutrū vt qd. Cōe
vtq̄lis talis. Triū generum qd omne dicit. vt ego tu sui.
Nūeri pnoīm quot sunt. Duo. qui. Singlaris vt hic plu
ralis vt hij. Figure pnoīm quot sunt. Due. que. Simplex
vt quis. Composita vt quisq̄s. Persone pronominū quot
sunt. Tres. que Prima vt ego Scda vt tu Tertia vt ille.
Casus item pronominū quot sunt. Sex quemadmodū et
nominū. Per hos eñ casus omnium generum nomia pro
nomia pticipia inflectuntur hoc modo.

Vtr tm̄ sex sint accñtia pnois ⁊ vtrū

qualitas pnominis sit duplex. Pro intellectōe questionis mote. ¶ Notandum
primo q hec questio duo querit. Primo querit vtr tm̄ sex sint accñtia pronomi-
nis. scz qualitas. genus. nūerus. figura. psona. et casus. Scdo querit vtr tm̄ du-
plex sit qualitas pnois scz finita et infinita. Pro intellectōe ptis prime. Notan
dum q demōstratio et relatōe tm̄ sunt accñā pnois. accidit eñ pnoī capi relati-
ue vel demōstratiue. In oratione capit relatiue vel demōstratiue. extra oratione
aūt nō capit demōstratiue aut relatiue. Sciendū ergo q demōstratio est rei sub-
iecte oculis vel tanquā subiecte oculis certa representatio. In qua dcōne tangit du
plex demōstratio scz ad sensuz et ad intellectū. Cū dicit rei subiecte oculis tāgit
demonstratō ad sensum. Cū vo dr vel tanq subiecte oculis. tāgit demōstratio ad
intellectū. Vñ demōstratio ad sensum est qñ res demōstrata subiacet visui. Et ē
duplex. scz psonalis et impsonalis. Personalis est qñ idē in nūero qd demrat eti-
am intelligit. vt dicēdo iste hō currit. Impsonalis est qñ nō idē in nūero qd de-
mōstrat intelligit. sed aliud. vt cū dico. hec herba crescit in orto meo. hic vnū de
mōstrat scz herba pñs oculis. ⁊ alia herba intelligit. Siliř cum sacerdos benedi
cit sal. dicit heliseus misit te aquis. hic vnū sal demōstrat et aliud intelligit. De-
mōstratio aūt ad intellectū est qñ res demōstrata nō subiacet visui. vt hic de⁹ de
mōstrando deum. deus eñ visui non subiacet. dicit eñ scriptura. Deū nemo vi-
dit vnq. Relatio aūt describit sic. Relatio est ante late rei recordatio. vt hō cur
rit et ille mouet. Et intelligit sic. Relatio est recordatio. i. reiteratio. ante late rei
id est añtis. relatm̄ eñ facit scdam noticiā de añte. Illud eñ qd añs pcat pmarie
relatiuū pcat scdari. relatiuū eñ vt dicūt grāmatici capit pcatōem ab ente. Du-
plex est aūt relatō quedam psonalis et quedā simplex. Relatō psonalis ē qñ añs
et relatm̄ supponūt p eadē re in nūero. vt iohes currit et ille mouet. Relatō sim
plex est qñ añs et relatm̄ nō psupponūt p eadē re in nūero sed bñ in spē. vt muli-
er saluauit que dānauit. In q oronē añs mulier supponit p virgine gloriosa que
salutē dedit, et relatm̄ que supponit p eua que induxit dānatōem. Sequit corre

larie q licz donatus non posuit demōstratōem et relatōez expsse. tñ implicite. q̄
comphendit eam sub qualitate patet. qr pnomia i demonstratōe ⁊ relatione sunt
qualitatis finite. extra demōstrationem et relatiōem sunt qualitates infinite.

Notandū scdo pro scda pte q̄stionis

intelligēda q q̄litas pnois diffinit sic. Est pprietas pnois attributa ei ea rōne
qua pcat pcatū suū certe vel incerte in demōstratōe et relatōe certe. extra demon
stratōem et relationem aūt incerte. In ista ergo dcōne tangit duplex qualitas scz
finita et infinita. Qualitas finita est pprietas pnois attributa ei ea rōne q pcat
pcatū suū vel pcata sua certe et determiate. vt ego curro. Vñ est regla gñalis de p
noibus qñ sunt finite q̄litatis. Oē pnomē siue pmitm̄ siue deriuatiuū positum
actualiter in demōstratōe et relatione semp est finite qualitatis. exm̄ de pmitiuo
ego curro. de deriuatiō. me⁹ asinus currit. Et hoc tetigit donatus in textu cum
dixit. que sunt finita. que recipiūt. i. que pcāt certā et determinatā rem et hoc fit
in demōstratione et relatōe. qualitas infinita est pprietas pnomis attributa p
nomini ea rōne qua pcat pcatū suū vel pcata sua incerte et indeterminate. vt ille
Pronoia eñ extra demonstratōem et relatōem posita actualr nullā certam rem
pcāt sed psciā⁹ dixit ea ptinere ad oē suppositū mōi. Vñ de pnoibus infinite
q̄litatis est hec regula gñalis. Oē pnomen siue pmitm̄ siue deriuatm̄ extra ac-
tualē demonstratōem et relatōem positū est q̄litatis infinite. exm̄ de pmitiuo. vt
ille. exm̄ de deriuatiuo vt meus. Et hoc tetigit donat⁹ in textu cū dixit. que sunt
infinita que nō recipiunt psonas. i. que non pcant certam et determinatā rem. ⁊
hoc est extra demonstrationem et relationem actualiter.

Notandū tertio q donatus volēs ex

emplificare de q̄litate infinita exēplificat p noīa dt eñ q q̄s q̄lis talis sunt q̄lita
tis infinite. pstat aūt q. q̄s. qui. talis. q̄lis. sunt noīa et nō pnomia vt postea di-
cet. Quare aūt hoc donat⁹ fecit q ipē exēplificat de q̄litate infinita per noīa. di-
cūt aliqui q hoc fecisset pter reuerētiā et cplacētiā sui magri. Dindimi. qui po
suit q quis qui talis qualis essent pnoīa. Sed ista rō est modica. Dicitur eñ. j.
ethicoꝝ. Duobus existētib⁹ amicis sanctū est phonorare veritatē. Alij aūt dicunt
q solā posuisset ea p exemplis quorū non semp requirit veritas. Dicitur eñ. j. p
orū. Exēpla ponim⁹ non q ita sint. sed vt addiscentes addiscāt. Alij dicūt q do-
natus non voluit q quis et qui essent pnoīa sed solū declarat intentiōem suam
per ista noīa. voluit eñ ostendere q pnomina extra demōstratōem et relatōez po
sita pcant incerte ⁊ indetermiate. mō pstat q iste dcōnes quis et qui que. qd ta
lis. q̄lis incerte etiā pcant et pfuse. ergo pter puenientiā quā hñt cum pnomi-
nib⁹ exēplificat p ea. Veritatē tñ dicēdo planū est q intentio donati fuit q quis
qui. talis. q̄lis. essēt pnomina. et tpe donati sic tenebant. hoc etiā manifeste dicit
Isidor⁹ in li. ethimologiaꝝ caplo de pnomine. et nūerat etiā q̄s. qui. talis. q̄lis
inter pnomina. multa eñ tpibus pscian̄ tenebant que nūc prio ordine dicunt.
ars eñ et ingeniū cōtinue crescit. et j. elenchorū dr. Sciētie crescūt p additamen
ta. ptz igitur quare donat⁹ posuit quis. qui. talis. qualis. pro exemplis.

Notandū quarto et ultio q priscian⁹

primo minoris dixit. pnoīa extra demōstratiōem et relatiōem esse cassa et vana
qd dictū nō quidē simplr est intelligēdū. Duplr ergo aliqd cassuz ⁊ vanū pm au
torem modoꝝ pcandi dr. Primo simplr qd scz nulli⁹ est vtilitatis nec attingit su
um finē. et sic cutellus qui scindere non pōt vt plumbe⁹ van⁹ et inutilis dicitur.

Sic sil'r oculus qui videre nõ põt dr inutilis. Vñ dr. iiij. metheororũ. Om̃e ens hz ꝓpriam opatiõem in quã dum põt dr tale. si nõ põt non dr tale et sic ꝓnomen non dr cassum et vanum. ꝓnomẽ eñ est ꝑsorõnis in grãmatica sine qua mentis ꝯceptus ꝯplete exprimi non põt. Et vt dictũ est in p̃cedenti questiõe ꝓnoĩa sex de causi sunt inuenta. Scdo aliqd dr cassum et vanũ in respectu. sed non simpl'r. qd eñ non est vtile respectu vnius. est vtile et necessarium respectu alterius. et sic ꝓ noĩa dicũtur cassa ⁊ vana ꝓ tanto. qr ꝓnomẽ ꝙtum est de se nihil certi ſcat et determiati eo ꝙ ad om̃e suppositũ mundi ꝑtinet vt dixit priscian⁹. Voluit ergo p̃scianus ꝙ ꝓnomĩa extra demõstratõem sunt cassa et vana. i. nullã certam rem designant sed ꝙlibet possunt ſcare. quicqd eñ ꝓnomen demonstrat vel refert hoc ſcat. vt eñ idem p̃scianus dixit ꝓnoĩs demonstratio vel eius relatio est eius vltimata ſcatio. Jstis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio respõsalis. Tm̃ sex sunt acci

dentia ꝓnomĩs specifice et formal'r distincta ad se inuicẽ irreducibilia apud grãmaticos cõiter vsitata om̃i ꝓnomini ꝯuenĩtia inq̃tum est ꝑsorõnis ſm diuisionez mediatam et cõiter ꝯsuetã fieri. Sil'r qualitas ꝓnominis est duplex quedã est finita. et quedã infinita. Veritas huius ꝯclusiõis ꝓ ambabus ꝑtibus. patet ex notabilibus et manifestabitur latius in argumentis.

Ar Primo plura sunt accñia ꝓnoĩs ꝙ̃ sex ꝓbat'. qr discretio et ſcantia etiam sunt accidẽtia ꝓnoĩs ꝓbat'. qr ꝑ ꝓnoĩa fit discretio. fit sil'r ꝑ ꝓnomĩa ſcãtia. ℭ Dico ꝙ ꝯclusio intelligit' ꝙ tm̃ sex sunt accñtia ꝓnoĩs apud grammaticos cõiter vsitata. modo discretio et significãtia non sunt accñtia ꝓnominis cõiter vsitata. quid aũt discretio. quid ſcantia dictũ est superius.

Ar Scdo plura sunt accñtia ꝓnoĩs ꝙ̃ sex ꝓbat'. qr demõstratio et relatio etiam sunt accñtia ꝓnoĩs ergo ꝓbat' añs. qr aliqñ capiunt' demonstratiue aliqñ relatiue. ℭ Dico verũ argñtũ cõcludit ꝙ demonstratio et relatio sunt accidentia ꝓnomĩs. sed reducunt' ad qualitatem.

Ar Tertio. Plura sunt accidẽtia ꝓnoĩs ꝙ̃ sex ꝓbat'. qr esse possessiuũ. esse ex vtraqz ꝑte singulare. esse ex vtraqz ꝑte pl'e. etiã sunt accñtia ꝓnoĩm vt postea dicet'. ℭ Dico ꝙ cõclusio intelligit' ꝙ tm̃ sex sunt accñtia ꝓnoĩs om̃i ꝓnoĩ ꝯuenientia modo esse possessiuũ. esse ex vtraqz ꝑte singulare. esse ex vtraqz ꝑte pl'e non ꝯueniunt cuilibet ꝓnomini. sed aliquib⁹ tm̃ vt patebit.

Ar Quarto plura sunt accñtia ꝓnoĩs ꝙ̃ sex ꝓbatur. qr declinatio. spẽs. forma casualis. motio. ℭ Dico ꝙ declinatio compꝛ̃hend't sub casu. spẽs sub figura. forma casualis sub casu. sed motio sub genere.

Ar Quinto ꝑsona nõ est accñs ꝓnoĩs g̊ ꝓbat'. qr ꝑsona non enumerat' inter accñtia noĩs. g̊ nec ꝓnoĩs tz ꝯñia. qr non est rõ diuersitatis. añs aũt ẽ notum. ℭ Dico ꝙ rõ diuersitatis est ista. qr ꝑsona conuenit ꝓnomini ſm oẽs suas dr̃ias. qr inueniũt' ꝓnoĩa p̃me ꝑsone. vt ego. scde vt tu. tertie vt ille sed ꝑsona nõ ꝯueniũt noĩ ſm oẽs suas dr̃ias. qr nullũ est nomẽ p̃me ꝑsone.

Ar Sexto nulla qualitas est infinita ꝓbat'. nullum infinitũ est. g̊ nulla est qualitas infinita. tenet ꝯñia a sup̃iori negato ad inferi⁹. añs est Aristo. iij. ph̃icorũ. ℭ Dico ꝙm argñtũ ꝯcludit ꝙ nullũ infinitũ est capiẽdo infinitum phisice. sed infinitũ grãmaticale bene est iuxta determiatõez sup̃ius dictã.

Ar Septimo nullũ ꝓnomẽ est q̃litatis finite. igit' ꝓbat'. sꝑ ꝓnomẽ est q̃litatis infinite tenet ꝯñia. qr qualitas infinita ſcat incerte añs probatur. illud ꝙ est de eẽntia rei nunꝙ̃ aufert' a re. sed ſcare ꝑ modũ indeteriate appꝛ̃hensiõis et incerte est eẽntiale ꝓnoĩ. g̊ ꝓnomẽ nunꝙ̃ est q̃litatis finite. Maior est Aristo. vij. metaph̃. minor ptz ex q̃stione p̃cedẽte. ℭ Dico verũ argñtũ ꝯcludit ꝙ ꝓnomẽ sꝑ ſcat ꝑ modũ indeterminate appꝛ̃hensiõis eẽntial'r in demonstratõe. tm̃ in relatõe ſcat determinate et accñtal'r rõne cui⁹ dr qualitatis finite.

Ar Vltimo. Exẽpla donati sunt inualida et impꝑtinẽtia ꝓbat'. qr exẽplificat ꝑ noĩa de ꝓnoĩbus. igit' exẽpla sunt inualida tz ꝯñia. qr exẽpla debent cõformari sciẽ cui⁹ sunt exẽpla. ℭ Dico verũ argñtũ ꝯcluderet si donat⁹ voluisset ex isto ꝯcludere et fecisset ideo. ꝙ quis et qui sil'r talis tantus qualis essent ꝓnomina. sed fecit hoc alia rõne. vt dictũ est in tertio notabili.

Vtꝝ lr̃a donati de genere. nũero. ꝑso-

na et casu ꝓnoĩm sit bñ assignata. Pro intellectõe q̃stionis mote. ℭ Notandum primo ꝙ donat⁹ in lr̃a volẽs determiare de gñe ꝓnoĩm dt. ꝙ eadẽ fere sunt gña ꝓnoĩm sicut et noĩm. Pro quo intelligendo. gen⁹ in ꝓnoĩe diffinit' dupl'r. Vno° a p̃ori penes ſcatiõem. sic est ꝓꝓrietas ꝓnoĩs attributa ꝓnomi ea rõne qua ip̃m ſcat ſcatũ suũ sub ꝓꝓrietate actiua vel passiua vel neutral'r se hñte ad vtrumqz. Cui⁹ dĩonis declaratio ptz ex his q̃ dicta sunt in noĩe de gñe. Sz a posteriori diffinit' gen⁹ sic. est ꝓꝓrietas ꝓnoĩs attributa ꝓnoĩ ea rõne q̃ ip̃m est ordinabile ad nomẽ. tanꝙ̃ determinatio ad suũ deteriabile. ea rõe q̃ ip̃m est alicui⁹ gñis. vt cũ dico. ego iohẽs vidi celũ aꝑtũ. gen⁹ hui⁹ ꝓnoĩs ego ꝯgnoscit' ex gñe huius noĩs iohẽs. ego eñ ſm se est gñis omnis. sed cũ dico ego iohẽs. ego est gñis masculini. Sequit'. correl'ie primo ꝙ gñs ꝓnoĩs cognoscit' q̃nqz ex gñe noĩs. vt cũ dico ego iohẽs vidi. sil'r gen⁹ noĩs q̃nqz ꝯgnoscit' ex gñe ꝓnoĩs. vt dicẽdo. iste hõ. hõ ſm se est gñis cõis. sed cũ dico. iste hõ est gñis masculini tm̃ rõe hui⁹ ꝓnoĩs iste ⁊ nõ est incõueniẽs hoc in his ꝑtibus q̃ hñt ꝯueniẽtiã magnam inter se. Ex his dcõnib⁹ facil'r põt elici diffinitõ gñis masculini. feĩni et neutri⁹. Vñ gñs masculinũ ẽ ꝓꝓrietas ꝓnoĩs attributa ꝓnoĩ ea rõne q̃ ip̃m est ordinabile ad nomẽ masculini gñis. tanꝙ̃ determiatõ ad suũ determiabile. vt ille iohẽs sedet. Sic etiã dicat' de gñe feĩno et neutro. Sequit' correl'ie scdo ꝙ gen⁹ in ꝓnomine cognoscit' dupl'r. Vno° a p̃ori. scdo a posteriori. A p̃ori pẽs ſcatõez. a posteriori ⁊ sic dupl'r. Vno° rõne terminatiõis. et sic illa ꝓnomina q̃ terminantur in r vel in us sunt generis masculini. noster vr̃ me⁹ tu⁹. Jlla que in a mea tua gñis feminini. Jlla que in um gñis neutri⁹ vt meũ tuũ. Jlla q̃ in as gñis cõis. vt nr̃as vr̃as. Quid aũt sit cognosci genus a priori et a posteriori dictũ est in nomine. Sequit' correlarie tertio ꝙ genus in ꝓnomine cõuenit cũ genere nominis. et etiã differt ab eo. Conuenit primo quia sicut genus in nomine cognoscit' a ꝓꝓrietatibus discretiuis sex⁹. sic in ꝓnomine. differũt aũt dupl'r. Primo quia genus in nomine cognoscit' ex prepositõe articuli. sed in ꝓnomine nõ vt dictũ est. Secundo differũt quia gen⁹ in nomine cognoscit' a ꝓꝓrietatibus discretiuis sexus immediate. sed in ꝓnomie mediate. quia mediãte demõstratõe et relatõe. Sequit' correlarie quarto ꝙ donat⁹ dicit in lr̃a fere. quasi diceret tot quasi sunt gña in ꝓnomine sicut in nomine. Et hoc dicit ꝓꝑter genus dubiũ et epichenũ que non inueniuntur in ꝓnomine. Ratio primi quare genus dubiũ non est in ꝓnomine. quia genus dubiũ sumitur ab incertitudine. ꝓnomina aũt sunt determinata et certa. quia solum quindecim. sicut ergo inter multa est cõfusio et incertitudo. sic inter pauca est certitudo. Ratio scdi quare in ꝓnominibus nõ reperit' gñs epichenũ. qr gen⁹ epichenũ ẽ qd significat vtrũqz sexũ sub vno articulo. modo ꝓnominibus non p̃ponunt' articularia vt declaratũ est in nomine. et ergo in ꝓnoĩbus non reperit' gen⁹ epichenũ.

Notãdũ scdo ꝙ eodẽ mõ sicut diffini

tus est nũerus et figura in noĩe. sic sil'r hic põt dici in ꝓnoĩe. solũ mutãdo gen⁹ vbi eñ dciñ est in noĩe. Nũerus est ꝓꝓrietas noĩs. hic dicat' nũerus est ꝓꝓrietas ꝓnoĩs. Et lz ꝓnoĩb⁹ nõ ꝯueniẽter p̃ponit' vn⁹ vna vel vnũ. pl'ea vel pl'a ſm se qr

hec est inepta vnꝰ ille. sufficit tn̄ ꝙ eorū beteriabilibꝰ. qꝛ hec est ꝯgrua et bona locutio vnꝰ homo. queadmodū etiā dcm̄ est desinkathegreumatibus et adiectiuis. Sequit̄ correlarie. ꝙ licʒ ꝓnomia p̄mitiua sunt termi singlares. non tn̄ optet ꝙ ḡ carere dn̄t pl̄i nūero. Rō qꝛ terminꝰ singlaris pōt ſcare pl̄a collectiʒ. licʒ nō diuisim. et sic ꝓnoia p̄mitiua in pl̄i nūero ſcāt pl̄a cōiunctim. vt iste hoies currūt. Sic sil̄r dcm̄ est de figura. habet ḡ figura ꝓnois eodem modo diffiniri sicut figura nois nisi variando genꝰ. Sciendū tn̄ ꝙ figura ꝯposita in noie capit̄ plus ꝓ p̄te ꝙ̄ in ꝓnoie. ad nomē eīn̄ ꝯposite figure requirunt̄ ꝙ ambe ꝑtes dn̄t esse ſcatiue. sed in ꝓnoie sufficit ꝙ vna ꝑs sit ſcatiua. vt hiccine. hectine. hoccine sūt cōposite figure. tn̄ vna ꝑs scʒ cine nihil ſcat. tn̄ vt postea dicet̄ illa sillabica adiectio nihil ſcat tn̄ dat alijs ſcare et augmentat ſcationem in alijs dcōnibꝰ. Tn̄ etiam aliqn̄ ꝓnomē cōposite figure ꝯponit̄ ex duabꝰ ꝑtibus ſcatiuis. vt idē ꝯponitur ab is et demū. et ambe ꝑtes ille sunt ſcatiue. Sequit̄ correl̄ie. ꝙ ꝓnomē ꝯponit̄ quatuor mōis. Primo cōponit̄ cū ꝓnoie. vt ego ipse. Scd̄o cū nomine. vt hmōi. Tertio cū aduerbio. vt eccum illū. vt eīn̄ postea dicet̄. eccū ꝯponit̄ a ꝓnoie illū et aduerbio ecce. ⁊ dꝛ eccū q̄si vide illū. sil̄r idē ꝯponit̄ a ꝓnoie is ⁊ aduerbio demū. deponēdo. s. et um et manet idem. Quarto ꝓnomē ꝯponitur cum sillabica adiectione. vt egomet. tuimet. suimet. vt dicetur inferiꝰ.

Notādū tertio. ꝙ ꝑsona in ꝓnoie diffinit̄ cōiter sic.

Persona est ꝓprietas ꝓnois attributa ꝓnomini ea rōne q̄ ſcat ſcatū suū vel ſcata sua sub modo loquēdi de se vt de se. ad aliū vt ad aliū. de alio vt de alio. In q̄ dione tangit̄ triplex ꝑsona. Cū eīn̄ dꝛ sub mō loquēdi de se vt de se. tangit̄ ꝑsona p̄ma. Cū vō dꝛ sub modo loquēdi ad aliū. tangit̄ scd̄a ꝑsona. Cū vero dicit̄ sub modo loquēdi de alio. tangit̄ tertia ꝑsona. Vn̄ ꝑsona p̄ma diffinitur sic. est ꝓprietas ꝓnois attributa ꝓnomini ea rōne q̄ ſcat ſcatū suū vel ſcata sua sub rōne mōi loquēdi de se vt de se. vt ego cū suis obliqs. Scd̄a ꝑsona est ꝓprietas ꝓnois attribuea ꝓnoi ea rōne q̄ ipm̄ ſcat ſcatū suū vel ſcata sua sub modo loquēdi ad aliū vt ad aliū. vt tu cū suis obliqs. Tertia ꝑsona est ꝓprietas ꝓnois attributa ꝓnoi ea rōne qua ipm̄ ꝓnomē ſcat ſcatū suuʒ vel ſcata sua sub modo loquēdi de alio vt de alio. Et oīa ꝓnoīa sunt tertie ꝑsone excepto ego cuʒ suis obliquis qd̄ est p̄me persone. et tu cū obliquis qd̄ est scd̄e ꝑsone. versus. Est ego prime tu vō scd̄e. Cetera non sperne. ꝑsone dicere terne. Et rō quare vnū est tm̄ ꝓnomē p̄me persone. et vnū scd̄e. ml̄ta tertie ꝑsone. qꝛ prima et scd̄a persone sunt certe et determinate in ſcando. et ergo sufficit vnū ꝓnomen cum suis obliquis pro prima ꝑsona. sil̄r vnū sufficit pro scd̄a ꝑsona cum suis obliquis. sed tertia persona ſcat incerte et cōfuse multū. quia aliqn̄ rem p̄ntem. aliqn̄ absentem. nunc ad intellectū. nunc ad sensum et ergo ꝓpter illam diuersitatē exprimendā necessario requirunt̄ plura pronomina tertie persone.

Notandū quarto et vltio ꝙ casus in ꝓnoie eodē mō habet diffiniri sicut casus in noie nisi variando gn̄s.

sicut eīn̄ nomina ſcant recte vel oblique sic et ꝓnomina. Pro intellectōe ergo istiꝰ quibus dcōnibus conuenit habere vtm̄ et quibꝰ nō. Scim̄ ꝙ tres cōditiōes requirunt̄ ad hoc ꝙ aliqua dcō habeat vtm̄. Prima ꝙ dcō que debet habere vtm̄ debet significare p̄ntialiter. et ꝓpter hanc causaʒ ꝓnoīa tertie ꝑsone carēt vtō. qꝛ ſcāt absenter vt ille. Scd̄a ꝯditio ꝙ dictio que debet habere vtm̄ debet ſcare certe. et ḡ dictiones indiffinite vt quis q̄cunqʒ carent vtō. qꝛ ſcant incerte. Tertia ꝯditio ꝙ dictio que debet habere vtm̄ debet ſcare rem ad quam sermo dirigit̄. et ḡ hoc pronomen ego caret vtō. qꝛ significat sub modo loquendi de se vt de se. vt dictū est in p̄cedēnti questiōe. Et he ꝯditōes tres tangunt̄ in his metris. Dāt quintū casum p̄ns directio certū. Expers si qua triū sit dictio non habet illū. Sequitur correl̄ie p̄mo ex dictis ꝙ dictōes quesitiue et interrogatiue vt q̄s carēt vtō. patet qꝛ vtūs ſcat certe iste aūt dicōes ſcāt incerte. Sequit̄ correl̄ie scd̄o ꝙ dcōes distributiue carent vtō. ptʒ qꝛ iste dctōes ſcant incerte. exquo distribuunt. vbi eīn̄ est distributio ibi est multiplicatio termi cōis per signū vl̄e facta. vbi aūt ē multiplicatio et multitudo ibi est incertitudo. Sequit̄ correl̄ie tertio ꝙ dctōes relatiue vt ille ipse iste carent vtō. ptʒ qꝛ vtūs ſcat directe. dctōes aūt relatiue faciūt scd̄am noticiā de re. qd̄ eīn̄ an̄s ſcat p̄marie hoc reltm̄ ſcat scd̄arie. Sequit̄ correl̄ie quarto ꝙ dictiones negatiue vt nullus et sil̄es carent vtō. ptʒ qꝛ tales sunt distributiue. mō dictōes distributiue carent vtō. Etiam ideo. qꝛ vtūs ſcat affirmatiue. Sequit̄ correl̄ie q̄nto ꝙ dictōes indefinite carent vtō vt q̄cunqʒ qualiscunqʒ. ptʒ qꝛ vtūs ſcat certe iste aūt dictōes ſcant incerte. Sequit̄ correl̄ie vltimo ꝙ tm̄ quatuor sunt ꝓnoīa que hn̄t vtm̄. vn̄ alexander. Quatuor exceptis ꝓnoīa nulla vocabis. Tu meus et noster nostras hec sola vocamus. Istis notabilibus sic positis est.

Cōclusio respōsalis. Littera donati de gn̄e numero figura ꝑsona et casu ꝓnoīm est sufficiēter assignata.

Patet conclusio ex his que dicta sunt.

Ar. Primo. non sunt eadem gn̄a noīm et ꝓnoīm igit̄ lr̄a falsa. ꝓbatur an̄s. qꝛ si essent eadem gn̄a noīm et ꝓnoīm sequeretur ꝙ accn̄s migraret de subiecto in subiectū qd̄ est fl̄m et contra Aristo. vij. metaph. ꝓbat̄ sequela. qꝛ si essent eadem gn̄a noīm et ꝓnoīm tunc gn̄a noīm essent gn̄a ꝓnoīm et sic accn̄s migraret ⁊ esset in diuersis subiectis. ¶ Dico vm̄ argūtū ꝯcludit ꝙ eadē sunt gn̄a in noie et ꝓnoie quo ad spēm. sed quo ad nūeruʒ non. et sic accn̄s migrat de subiecto in subiectum ſm spēm sed non ſm numerum.

Ar. Scd̄o. Non sunt eadem gn̄a ꝓnoīm sicut noīm ergo ꝓbatur. qꝛ in noie reperitur gn̄s dubiū et epichenū que non reperiūtur in ꝓnoie. cuius causa dicta est in notabili p̄mo. ¶ Dico verū argumentū cōcluderet si donatꝰ in textu diceret omimodam sil̄itudinem. sed dicit aliqualem tm̄.

Ar. Tertio. Aliqd̄ est ꝓnomen epicheni gn̄is ergo ꝓbat̄. hec est cōgrua passer volat et ille mouet̄. in qua orōne hoc ꝓnomen ille est epicheni generis ꝓbatur. reltm̄ et an̄s dn̄t cōuenire in gn̄e. sed an̄s scʒ passer est epicheni generis. ergo etiā reltm̄ ille est epicheni gn̄is. tenet ꝯn̄tia. maior est Floriste q̄ dicit. Vult gn̄s et numerū p̄cedens siue relatū. Minor est nota. Sic eodem modo ꝓbaret ꝙ in ꝓnoie esset gn̄s dubiū dicendo. iste dies. in qua orōne dies est gn̄is dubij sic sil̄r hoc ꝓnomen iste. exquo demr̄atiuū et suū demr̄abile dn̄t ꝯuenire in gn̄e. sicut adiectiuū et subm̄. ¶ Dicunt aliqui ꝙ non optet an̄s et reltm̄. sil̄r demonstratiuū et suū demr̄abile ꝯuenire in gn̄ibus minꝰ p̄ncipalibꝰ. sed sufficit ꝙ ꝯueniāt in gn̄ibus p̄ncipalibꝰ. mō gn̄s dubiū et epichenū sunt gn̄a minus p̄ncipalia. Sʒ hec solutio nō vʒ. qꝛ al̄s ista esset cōgrua. alba passer. sil̄r ista. passer volat et illa est alba. qd̄ est fl̄m. meliꝰ ergo dicit̄ ꝙ non oportet ꝙ an̄s et reltm̄ semper ꝯueniāt in gn̄e. sil̄r demr̄atiuū et suū demr̄abile. sed sufficit ꝙ gn̄s vniꝰ includit̄ in gn̄e alteriꝰ et sic est hic. qꝛ gn̄s huiꝰ relatiui ille includit̄ in gn̄e epicheno. exquo epichenū est mixtū ex masculino et feīo. sic sil̄r hic. iste dies. gn̄s huius ꝓnois iste includitur in gn̄e huius substantiui dies.

Ar. Quarto. Gn̄s non est accn̄s ꝓnois ergo ꝓbat̄. qꝛ gn̄s sumit̄ a ꝓprietate actiua vel passiua. sed gn̄s ꝓnois nō sumit̄ a ꝓprietate actiua vel passiua igit̄. Maior est autoris modoruʒ ſcandi. Minor qꝛ ꝓnomen ſcat subam sine qualitate. igit̄ sine ꝓprietate actiue vel passiua. tʒ ꝯn̄a a supiori negato ad inferiꝰ. oīs eīn̄ ꝓprietas actiua vl̄ passiua est qualitas. exquo est naturalis ꝯn̄a vl̄

impoña.aña aut q pnomen scat sine qualitate dictu est ante. ¶ Dico vm argumentu pcluderet si p qualitate cu dicit pnome scat sine qualitate. intelligerent pprietates accñtales pnois. sed p qlitate intelligit mod⁹ indeteriate apphensionis. et sic no arguit a supiori ad inferi⁹. p bñ vm eet si qlitas caper p qlitate accidentali.

Ar Quinto. Plures sunt numeri in pnoie q duo igit pbat. qz in pnoie reperit numer⁹ vterqz pbat. qz hoc pnome sui est vtriusqz numeri. vt patebit inferi⁹. ¶ Dico q donat⁹ no vult dicere q vterqz numerus esset spealis numer⁹. sed vult dicere q hoc pnome sui est vtriusqz numeri. i. qñqz singularis nũeri. qñqz plis vt patebit inferi⁹. et sic argñtu no pcludit.

Ar Sexto. Pronoia non hñt plem numeru ergo pbat. qz pnois ponunt loco pprioru noim. sed noia ppria carent pli nũero. et ergo etia pnoia q ponunt loco ipsoru. Maior est nota silr minor. ¶ Dico vm argñtu pcluderet si pnoia essent inuẽta ideo vt tm ponerent loco pprioru noim. sed etia ponuntur loco noim appellatiuoru. et etia no est simile qz pronomia possunt scare plura piunctim nomina aut ppria no.

Ar Septimo. aliqd est pnomen qd nulli⁹ est nũeri pbat. de istis noster et vr non singularis pbat. aucte donati qui dicit q sunt ex vtraqz pte pluralis vt postea dicet. ergo sunt plis nũeri. ¶ Dico q donat⁹ non vult q noster et vester essent ex vtraqz pte plia quo ad exñam rei et scatioem numeri. sed quo ad resolutoem. Vel qz in vtroqz nũero deriuant a pmitiuo plis nũeri vt postea dicet.

Ar Octauo. aliqd est pnomen qd nulli⁹ est figure pbat. de istis pnominib⁹ eccu ellu pbat. q non copostie. ptes nois pposite figure dñt esse scatiue. sed istaru dictionu eccu ellu ptes non sunt scatiue ergo. Maior est vna pditio requisita ad dictoem composite figure. Minor est nota. ¶ Dico veru argumentu pcludit q ptes istaru pnoim eccu ellum sm se non sunt scatiue sufficit tn q sm eorum integra.

Ar Nono. aliquod est pnome qd nulli⁹ est psone pbat. de isto pnoie ego ipe Non prime qz finis est tertie psone ergo totu est tertie psone. tz pña oia sunt denoianda a fine vt dicit. ij. de aia. ¶ Dico veru argñtum concludit q oia sunt de noianda a fine in reb⁹ naturalib⁹. sed no artificialibus. et etia vt in plurimu veru est q oia denoiant a fine. qz etia aliqñ res denoiant a principaliori pte. mo in ista pcone ego ipe ly ego est ps pncipalior. qz reddit suppositu verbo pouenit cum eo. cum dico ego ipe curro.

Ar Decimo. aliquod est pnome quod nullius est psone pbatur. de isto pnomine egomet. Non prime pbat. qz solu est vnu pnomen prime psone vt dictu est ante. ¶ Dico q tm vnu est pnomen prime psone simplex. sed composita possunt esse plura. modo egomet est composite figure.

Ar Vndecimo. Vtũs non est casus in pnoie ergo no sunt sex casus pnoim. pbatur aña. qz plura sunt pnoia que non hñt vtm casum q que habent igit vtũs non est casus pnois. tenet pña. a maiori debet fieri denoiatio vt dicit. viij. phicoru pbatur aña. qz solum quatuor hñt vtm et vndecim carent. ¶ Dico veru argumentu pcludit q a maiori debet fieri denoiatio in positiuis. sed non in priuatiuis. modo carere vto est quid priuatiuum.

Ar Duodecimo. pnoia debet habere omes casus ergo no deficiut in vto probat aña. nullu adiectiuu debet deficere in aliquo casu. sed pnoia sunt adiectiua ergo. Maior. qz hec est vna pprietas adiectiuorum non deficere in casu. Minor est nota. qz mouent de gñe in genus. mo motio est accñs quod conuenit adiectiuis. ¶ Dico veru argumentu concludit de adiectiuis vocis z scati simul. mo pnoia sunt adiectiua vocis tm.

¶ Ego pnome finitum generis oĩs numeri singularis figure simplicis persone prime casus nti qd declinabit sic

Vtru exeplaris declinatio pnominuz

a donato sit sufficienter assignata. Pro intellectoe questiois mote. Notandum pmo q declinationes in pnoie sunt tm quatuor. et in noie quinqz. Cui⁹ rõ diuersitatis est. qz pnoia sunt pauca. qz solum quindecim. sed noia sunt multa et quasi infinita. non ergo oportet q tot sunt declinatoes in pnoie sicut in noie. qz finiti ad infinitum nulla est pportio vt dicitur. viij. phicorum et. j. celi. Et ratio quare sunt tm quatuor declinatoes in pnoie. qz declinatio in pronomie attendit penes variatoem gti et dti. sed hoc in pnominib⁹ solu fit quatuor mois vt dicet inferius. et per pñs tm quatuor sunt declinatoes in pnoie. Pro quo notandu. Prima declinatio in pnoie diffinit sic. Est que mittit gtm singulare in i vel in is vt ego mei vel mis. Et sunt tria scz ego tu sui cu eoru obliquis. Declinant aut pronomia prime declinatois irreglr pter duas causas. Prima qz p obliquos istorum pnoim fit discretio psonaru. necesse ergo fuit q talia pnoia habuerut aliaz vocem speciale a voce nti. alr eim per ipa no fieret discretio sed potius confusio. Scda qz de qnto aliquid est certius in scando de tanto debet esse incertius in declinando. vt qd accrescit in vno decrescit in alio. sed pnomia prime declinatois sunt certissima in scando. ergo dñt esse incerta et irregularia in declinando. Alij etiaz dicut q hoc pnomen ego declinat irregulr pter coincidentia euitanda huius nois ego egonis qd est nome pastoris. de quo loquit Virgili⁹ tertia egloga. constat aut q gramatic⁹ debet euitare coincidentia vocum. hec tn ratio est modica. Et donat⁹ ponens exemplare declinatioem pnoim primo declinat hoc pronome ego et dicit in textu. Ego pnomen finitu gñis omnis numeri singularis figure simplicis qd declinat sic. Ego mei vel mis mihi me a me. Habet aut hoc pronomen ego recte gtm scz mei et mis. pter exprimere duplicem possessione scz puraz que exprimitur per mei. et impura que exprimitur per mis. versus. Si tua res agitur dicasqz mei tuiqz. Mis tis rñdes si res tua non sit. Vnde possessio pura est qñ res possessa pure et pfecte ptinet ad possessore. Impura est qñ res possessa no pure nec pfecte ptinent ad possessore. Scim etia q mei repit ta in pmitiuo q deriuatiuo. sed est drña quadruplex inter mei primitiu et deriuatiuu. Prima est mei pmitiu solu scat vna psona scz possessore. sed mei deriuatiu scat duplice psonaz scz possessore et rem possessam. Scda drña. qz mei primitiu per se reddit suppositu verbo. sed deriuatiu non per se sed cu substatiuo suo. vt mei fratris interest currere. Tertia drña. qz in mei deriuatiuo intelligit mei primitiuu sed non econuerso Ratio hui⁹ qz effect⁹ dat intelligere sua causam. sed mei primitiu est ca mei deriuatiui. Quarta drña. qz mei primitiuu potest puenire cu substantiuo in quolibz gñe. ex quo est gñis oĩs. sed mei deriuatiuu solu puenit cu substantiuo gti casus vel nti plis. de singulari vt mei fratris. de nto pli mei fratres. Postea donatus docet declinare hoc pnomen tu et dicit in textu. Persone scde gñis omnis Tu tui vel tis tibi te o tu a te. Rõ aut istius quare hoc pnome tu habet vtm est ista. qz hoc pnomen tu inuentum est sub pprietate scde psone. que pprietas est vti. ergo hoc pnomen tu habet vtm casum. Postea donatus in lra docet declinare hoc pnomen sui et dicit. Persone tertie gñis oĩs sine nto et vto vtriusqz nũeri. Sui sibi se a se. Pro quo notandu q hoc pnomen sui est reciprocu. vñ Pronome reciprocu est qd aptu natu est referre subiectu totale ppois kathegorice. et ponitur in eadem ppoe kathegorica cum suo ante denotans actu importatu per verbum trasire in re scata per aña vt ego diligo se. que vz tm. i. ego diligo me. Pronoia aut reciproca pprie loquendo solu est vnu scz sui cu suis pdeclineis. tn gramatici etia dicunt q obliqui illoru pnoim ego et tu etia costruunt reciproce. Rõ aut

hui⁹ quare sui caret vtō. et vtō est hec. Prima qz hoc pnomē sui est reciprocum mō reciprocatio hz fieri in obliqs. cui⁹ rō est ista. qz reciprocatio est quedā trāsitio. sed obliqui pstruunt trāsitiue. ntūs aūt et vtūs absoluti sunt. i. transitiue pstruunt vt dt priscianus primo minoris. Scda cā pter euitare coincidentiam vocū. qz si hoc pnomē sui haberet vtm̄ tunc vel hēret sis vel si. mō sis est verbuz et si est piunctio. Tertia causa pnomē em̄ grecum quod ei corrńdet caret vtō. ergo etiam hoc pnomen sui. tenet pña. qz latinū originē habet a greco vt ostendit priscianus primo maioris in prohemio.

Notandū scdo q scda declinatio diffinit sic.

Est que mittit gtm̄ singularē in ius et hoc diuisim vel cōiunctim. et dtm̄ in i. Diuisim vt ille illi⁹. ipe ipius. piunctim vt hic hui⁹. is eius. Et pnoīa scde declinationis sunt quinqz scz ille ipe iste hic is. Et pmo donatus declinare docz ista tria pnoīa ille ipe iste ⁊ dt. Persone tertie gñis masculini ille illi⁹. ipe ipius. iste isti⁹. vt ptz in textu. Pro quo intelligendo notandū aliqua pnoīa scde declinationis vt tria ista. ille ipe iste. hñt ius in gtō diuisim. sed ista duo hic huius. is eius. hñt ius piunctim. vñ Habere ius in gtō diuisim est i et us in gtō facere diuisas et distinctas sillabas vt ille illi⁹. Sed hēre ius piunctim est i et us in gtō non facere diuersas et distinctas sillabas. vt is eius. hic hui⁹. Rō aūt isti⁹ quare ista duo hic et is hñt ius piunctim est duplex. Prima pter euitare malū sonū quem grāmaticus debet euitare. q aūt fieret malus sonus si haberent ius diuisim. qz esset magnus pcursus vocaliū. mō magnus hyatus et pcursus vocaliū causat malū sonū vt oñdit pscianus pmo maioris. Scdo hoc fit. qz est regła psciani primo maioris q illa lrā i posita inter duas vocales pdit vim vocalitatis et debet cōsillabicari cū vocali sequenti vt maior. et sic etiā est hic. ptz ergo q ista duo hic ⁊ is hñt ius piunctim. sed ista tria ille ipe iste hñt diuisim. Postea donatus docet declinare hoc pnomen hic et dt in textu. Itē articulare ppositm̄ vel demōstratiuū gñis masculini Hic hui⁹ vt ptz in textu. Pro quo notandū ex lrā habem⁹ q hoc pnomen hic habet tria officia. Primo est articulare et hoc duplici de cā. Prima qz hoc pnomē hic cum suis obliqs supplet vicē vni⁹ ptis que dicit articulus vt dt florista. Scda hoc pnomē hic dr articulare qz artat dictōes ad certū gñs numerū et casum. vt hoc nomen hō per se est gñis cōis. sed cū dico hic hō est gñis masculini tm̄. Scdo hoc pnomen hic est demrātiuū tam ad sensum q ad intellectū. ad sensum vt hic currit. ad intellectū vt hic de⁹. Tertio est et dr ppositiuum qz pponit dctōib⁹ in declinatōe. Etiā hoc pnomen hic in dtō regulr deberet habere hui. qz pnoīa scde declinatōis in dtō terminant in i. sed p figuram que dicit pagoge assumit c in dtō pter coincidentiā vocū euitandaz hui⁹ interiectionis hui. quā coincidentiā grāmatic⁹ maxime debet euitare pter pfusionē et dubiuz tollendā. Habet aūt fieri pagoge qñ in fine dctōis lrā vel sillaba apponitur. Et dr a para qd est iuxta et gogos ductio quasi ductio vel appō lrē vel sillabe in fine dictōis. versus. Aufert apocopa finē quē dat pagoge. Postea donat⁹ docet declinare hoc pnomē is et dt in textu. Itē subiūctiuū vel reltm̄ gñis masculini. Is eius ei. Vnde ex lrā hoc pnomē is habet duplex officiū. Primo est subiunctiuuz qz habet poni in orōne que alteri orōi subiūgit et que aliā añ se requirit vt fortes currit et is mouet. Scdo dr reltm̄ qz refert et facit scdam notitiā de añte. vt iohes currit et is mouet. Sequit correłie ex dictis pmo q duo sunt pnomia demrātiua et reltīa simul scz ille et ipe. Et licet Alexander dicat. Ille refert monstrat non facit hoc aliud: Verū est in cōi vsu. Aliq tñ dicūt q metrū Alexandri debet ita poni. Ille refert monstrat facit hoc aliud quoqz ipe. qz dicunt q non ē rōnabile q Alexander omīa metra alia posuisset exametra et soluz vnum pentametrum. fecisset em̄ cōtra psuetudinē borū qui scribunt carmina.

Notandū tertio. tertia declinatio diffinit sic.

Est que mittit gtm̄ singularē in i et dtm̄ in o in masculino et neutro gñe vel gtm̄ et dtm̄ in e in femīo gñe. exm̄ primi vt me⁹ mei. meū mei exm̄ scdi vt mea mee. et sunt talia qnqz scz me⁹ tu⁹ su⁹ nr̄ et vr̄. et docet pmo declinare tria scz me⁹ tu⁹ su⁹. et dt in textu. Itē possessiua finita ad aliqd dicta ex vtraqz pte singłaria me⁹ mei meo. tu⁹ tui tuo. su⁹ sui suo. Pro quo intelligendo istorum trium pronominū me⁹ tu⁹ suus ex textu qtuor sunt pprietates. Pria q sunt possessiua qz sc̄āt duplicē psonā scz possessoris et rei possesse. psonā possessoris singłr et minus pncipałr et indirecte. et psonā rei possesse cōiter pncipałr et directe. vt cum dico meus asin⁹. hoc pnomē meus sc̄at asinū cōiter et pncipałr. sed me sc̄at min⁹ principaliter et singłr. Scda pprietas est q sunt finita. et hoc intelligit dupłr. Primo sunt finita et hoc in demrātiōe et relatiōe posita. qz extra demrātōem et relationem sunt infinita. Scdo dicuntur finita qz finite et singłr possessorē sc̄āt. Tertia pprietas q sunt ad aliqd dicta. et hoc dupłr. Primo dicunt ad aliqd dicta. i. respectiue sc̄ant et relatiue. nō sic q essent in pdicamento relatōis. sed sic qz importāt respectū rei possesse ad possessorē et econuerso. Scdo dicunt ad aliquid. i. ad sua substātiua quib⁹ addunt ad orōem pfectā pstituendā vt meus asinus currit. Quarta pprietas q sunt ex vtraqz pte singularia. nō sic q semp essent singłaris nūeri. sed dicunt ex vtraqz pte singularia quo ad resolutiōem. qz tā in nūero singulari q plī resoluunt in gtōs pmitiuoruz singularis nūeri. Exm̄ de singulari vt hoc est meū. i. mei aliqd. Exm̄ de plī hec sunt mea. i. mei aliqd. Postea donatus docet declinare alia duo pnoīa scde declinationis scz noster et vester et dt in textu. Itē possessiua finita ad aliqd dicta ex vtraqz pte płia gñis masculini noster nr̄i nostro. vester vestri vestro. ⁊c̄. Pro quo intelligendo q ista duo pnomia noster ⁊ vester dicunt płia ex vtraqz pte. non sic q semp essent płis numeri. sed dicūtur ex vtraqz pte płia quo ad resolutiōem. qz tam in singulari q in plī nomen resoluitur in gtōs pmitiuos płis nūeri. Exm̄ vt hoc est nostrū. que resoluit sic. hoc est nostri aliquid. Exm̄ de plī. hec sunt nostri. i. hoc est nostri aliquid. in quibus orationibus ly nostri est płis nūeri.

Notandū quarto ⁊ vltimo q quarta

declinatio in pnoīe diffinit sic. Est que mittit gtm̄ singularē in atis et dtm̄ in ati vt nr̄as nr̄atis. vr̄as vr̄atis. Et talia sunt duo tm̄ et vocant gentilia apud grāmaticos. qz per ipa gentē vnde quis natus est sc̄amus. vt cum querit. cuias est iste. i. de qua gente. rńdetur nr̄as. i. de nr̄a gente. Silr cum querit. cuias est iste. rńdetur vr̄as. i. de vestra gente. Rō aūt hui⁹ quare donatus nō docet declinare pnomina quarte declinatōis. qz talia sunt pauca. mō pter pauca nō oportet ponere nouum gñs demrātōnis vt dr. j. posterioz. Etiam eorum declinatio est ex declinatiōe noīm tertie declinatōis terminatorū in as. qz ad silitudinē illorū declinantur. ⁊ sic qz eoz declīatō ē facilis donat⁹ eā nō pōit. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ ē

Cōclusio rñsalis. exēplaris declinatio

pnoīm a donato est sufficiēter assignata. Veritas hui⁹ pclusionis ptz ex his que dicta sunt in notabilibus. Ar pmo. ego nō est pnomē ğ exm̄aris declinatio pronoīm male ponit pbat añs. dictio materiałr tenta est nomen. sed ego in textu tenet materiałr ergo. Maior est nota silr minor. vnde grammatici dicūt. Dcō qcunqz fuerit tibi materialis. Est substās neutrū indeclinabile nomē. ¶ Dico vm̄ añtū pcludit q ego i lrā ē nomē exq tenet materiałr. p do

Dicit

natus vult ꝙ ego qñ tenet ꝑsonalr tunc est ꝓnomē gñis om̃is vt hic ego lego.

Ar Scđo. ego non est gñis om̃is ꝓbatur. dictioni om̃is gñis preponuntur tria articularia in declinando. sed huic dictioni ego nullũ ꝑponit articulare ergo. ¶ Dico verũ argñtũ ↄcludit ꝙ dictioni om̃is gñis noiali ꝑponunt tria articularia in declinando non aũt ꝓnominali.

Ar Tertio. ego non est ꝑme ꝑsone ergo lr̃a falsa ꝓbatur. qꝛ reddit suppositũ verbo tertie ꝑsone. dicit em̃ in lr̃a. ego est ꝓnomē. ¶ Dico verũ argumentum cõcludit ꝙ ego est ꝑme ꝑsone qñ tenetur ꝑsonaliter vt ego lego. modo in lr̃a tenet materialiter et sic bene est tertie ꝑsone.

Ar Quarto. sui non est vtriusqꝫ numeri igit. ꝓbat. Illud qđ est vtriusqꝫ numeri est singularis et etiã plr̃is nũeri. sed nulla dictio pt̃ esse singularis et plr̃is nũeri igit. Maior est nota. minor ꝓbat. qꝛ opposita nõ pñt cõuenire vni. sed singlr̃is numer⁹ et plr̃is sunt opposita ergo. Maior est Aristo. in postp̃dicamẽtis. mior est nota. qꝛ numer⁹ singlr̃is et plr̃is sunt spẽs distincte q̃ opponunt formalr. ¶ Dico v̾m arñtũ ↄcluderet si donat⁹ vellet dicere ꝙ hoc ꝓnomē sui in vna orõe esset singularis et plr̃is nũeri. sed hoc non vult dicere. sed vult ꝙ hoc ꝓnomē sui aliqñ in vna orõe est singularis numeri et in alia plr̃is.

Ar Quinto. sui non caret ntõ et vtõ ꝓbat. qꝛ sequit bñ hoc ꝓnomē sui caret ntõ ergo etiã caret obliquis. tꝫ ↄñа. qꝛ deficiente cã deficit effect⁹. modo ntũs est cã obliquorũ vt dictũ est de casu in noie. ¶ Dico verũ argñtũ cõcluderet si ntũs esset cã totalis ipsorũ obliquorũ et cõpleta. sed volũtas grãmaticorũ. ꝑcatio et ꝑmaria impõ est causa sufficiens ipsorũ obliquorũ. vñ rõe ꝑcatõis repugnat huic ꝓnomi sui ꝙ habeat ntm̃ ⁊ vtm̃. ex quo est reciprocũ vt decla

Ar Sexto. Hoc ꝓnomē meus nõ debet habere (ratũ est in ꝑmo notabili. vtm̃ ꝓbat. quidq̃d est in effectu veri⁹ est in cã. sed hoc ꝓnomē mei qđ est cã hui⁹ ꝓnoĩs meus caret vtõ. ergo etiã meus. Maior est ꝑncipiũ methaph. minor est nota. ¶ Dico v̾m argñtũ ↄcludit ꝙ hoc ꝓnomē me⁹ nõ habet vtm̃ rõe ꝑcatiõis quã habet a mei scꝫ inquãtũ ꝑcat possessorē. sed habet vtm̃ rõne rei possesse. Sequit correlĩe ꝙ me⁹ et noster hñt vtm̃ qꝛ ꝑcant rem ad quã sermo dꝛ

Ar Septimo. meus non habet mi in vtõ ꝓbatur. qꝛ debet (rigit vt fili mi. habere me ꝓbat. qꝛ tertia declinatio ꝓnoĩs est silr̃is scđe declinatiõi noĩs. sed noĩa scđe declinatõis in us termĩata hñt e in vtõ. ergo etiã meus debet habere me in vtõ et non mi. ¶ Dico v̾m argñtũ concludit ꝙ hoc ꝓnomē meus regulariter deberet habere me. sed habet mi irregulariter.

Ar Octauo. meus non debet habere mi in vtõ ꝓbat. qꝛ habet meus. vt in exemplo popule meus q̃d feci tibi. Si em̃ ibi meus esset ntĩ casus orõ esset incõgrua. ¶ Dico v̾m arñtũ ↄcludit ꝙ in ista orõne pplr̃e me⁹. me⁹ ponit ꝑ mi ꝑ figurã que dꝛ antitesis. vsus. Sepi⁹ meus ꝑ mi scripturis ponere vidi. Vl' etiã dico ꝙ me⁹ in p̃dicta orõe nõ est adiectiuũ h⁹ subui pplr̃e vt pꝫ ex resolutione. hec em̃ pplr̃e me⁹ q̃d feci tibi resoluit sic. o pplr̃e qui es me⁹ ppl̃s q̃d feci tibi.

Vtrũ quis ⁊ qui sint ꝓnoĩa Et vtrũ

littera donati. Da horũ cõposita sit bñ assignata. Pro intellectõe q̃stionis mote. Notandũ est ꝑmo ꝙ hec q̃stio duo querit. Prio querit vtrũ q̃s et qui sint ꝓnomina vel noĩa. Scđo querit vtrũ ista lr̃a donati. da horũ ↄposita. sit sufficienter assignata. Pro pte ꝑma intelligenda vtrũ q̃s ⁊ qui sint noĩa vel ꝓnoĩa. Scim ꝙ apđ grãmaticos diuerse et ↄtrarie sunt opiões de istis dctõib⁹ quis et qui. Aliq̃ em̃ dicũt ꝙ quis et qui essent vnũ nomen sic ꝙ quis hẽret duplicẽ ntm̃ silr̃ gtm̃ ꝓpter diuersa offitia sua. vñ quis cũ tenet interrogatiue dicũt quis in ntõ. sed cũ tenet reltĩe habet qui. silr̃ cũ quis tenet interrogatiue hꝫ cui⁹ in gtõ. sed cũ tenetur reltĩe hꝫ cui. sed hoc est fal̃m. quis em̃ et qui sunt diuerse dctões. ¶ Aliq̃ aũt dicunt ꝙ q̃s et qui sunt distincta ꝓnoĩa. et ꝓbant hoc auctẽ donati q̃ posuit ea inter ꝓnoĩa. qđ nõ fecit alia rõe nisi qꝛ sunt ꝓnoĩa. Hoc iterũ nõ est v̾m vt dicet inferi⁹. ¶ Aliq̃ aũt dicũt ꝙ q̃s semꝑ sit nomē. sed qui reltĩe captum est ꝓnomen vt iohes currit qui mouet. et ꝓbant hoc ꝑ totã dioem ꝓnoĩs. qui em̃ reltĩe captuꝫ ponit ꝓ noĩe et idem ꝑcat sicut nomen et recipit ꝑsonã. Inferi⁹ tñ ꝓbabit ꝙ non potest cõcludi ex dione ista ꝓnoĩs ꝙ qui esset ꝓnomē. ¶ Aliq̃ aũt et hoc est verũ dicunt ꝙ quis et qui sunt diuersa et distincta noĩa. et hoc ꝓbabit inferius.

Notandũ scđo ꝙ quis capit quatuor

modis. Primo capit interrogatiue vt q̃s currit rñdet iohes. Scđo q̃s tenetur admiratiue vt importat admiratõem vł stupefactõem. et sic capit ꝓ q̃tus vel q̃lis. vt q̃s furor o ciues. i. q̃tus furor vel q̃ta ira. Tertio capit q̃s vt valet tm̃ sicut aliq̃s. vt q̃s ponat arma lumbis. i. aliq̃s. Quarto capit infinite vt ꝓspice q̃s veniat. Silr̃ qui capit trib⁹ mõis. Primo indefinite vt qui inuent⁹ fuerit iust⁹ celo pociet. Scđo tenet reltĩe vt sortes qui currit mouetur. Tertio tenet rñsiue vt q̃rendo q̃s arat rñdet qui iugera suleat. Et est scim ꝙ isti obliqui cui⁹ cui quē indr̃nter descendũt et veniũt a q̃s vel a qui. sed nõ eadē rõe. qñ em̃ cui⁹ cui quem tenent interrogatĩe tũc veniũt a q̃s. vt q̃rendo cuius est liber rñdet iohis. cui dedisti librũ rñdet iohi. quē ꝑcussisti rñdet iohem. in istis orõnib⁹ cui⁹ cui quē veniũt a quis. Sed qñ isti obliq̃ tenent reltĩe tũc veniũt et deriuant a qui. vt iohs est bon⁹ cui⁹ est liber. dedi petro cui faueo. Scim etiã ꝙ aliq̃ additiões vel sillabice adiectões addunt huic qđ est q̃s et non huic qđ est qui. et ecõuerso aliq̃ addunt huic qđ est qui et non addunt huic qđ est q̃s. Cũ quis addunt q̃nqꝫ vt q̃nã quisqꝫ. quispiã. quisputas. et quisq̃. v̾sus. Cũ quis nanqꝫ piã sine qui iunge putasq̃. Sed sillabice adiectões que addunt huic qđ est qui et non cũ quis sunt q̃tuor. vt q̃dã. quouis. q̃cunqꝫ. q̃libet. v̾sus. Dam vis cũqꝫ libet q̃ sine q̃s retinebit

Notandũ tertio ꝙ illi qui dicũt ꝙ q̃s

et qui sunt ꝓnoĩa ex variis volũt hoc probare. Primo ex isto qꝛ donat⁹ posuit ea inter ꝓnoĩa et docuit eorũ declinatõem inter ꝓnoĩa qđ non fecisset nisi essent ꝓnoĩa. hñt em̃ iste dctões modũ declinandi sicut ꝓnoĩa. eo ꝙ declinant sicut ꝓnomia scđe declinatõis. Voluerũt scđo hoc deducere ex dione ꝓnoĩs quã ponit donat⁹ ⁊ arguũt sic. Cuicũqꝫ ↄuenit dio ei ↄuenit ⁊ diffinitũ. sed istis dcõnib⁹ quis et qui ↄuenit dio ꝓnoĩs. et maxime huic dcõni q̃ reltĩe capte. ergo qui reltĩe captũ est ꝓnomen. Maior est nota. qꝛ vt dꝛ Thomas in de ente et eẽntia. Dio et diffinitũ noĩant eandē eẽntiam lꝫ nõ eodē mõ. ergo cui ↄuenit vnũ eidē ↄuenit ⁊ alterum. Mĩor pꝫ. qꝛ hec dcõ que relatiue capta ponit loco noĩs vt iohes currit qui mouet. et ꝑcat idē qđ ꝑcat hoc nomē iohes. eo ꝙ reltm̃ capit suppõem et ꝑcationē ab añte. Et hoc reltm̃ qui recipit ꝑsonã. qꝛ q̃nqꝫ ꝑcat certam et determinatam rem. extra em̃ relatõem ꝑcat incertã rem. sed in relatõe ꝑcat certã et determĩatã rem. cũ em̃ dico iohes currit qui mouet. hoc reltm̃ qui ꝑcat certã rem. qꝛ iohem sed cũ dico. qui inuent⁹ fuerit iust⁹ celo pociet. tũc ꝑcat incertã rem. videt ergo ꝙ tota dio ꝓnoĩs a donato posita cõueniat huic dcõni qui reltĩe capte. Tertio volũt hoc ꝓbare ex mõ ꝑcandi essentiali ꝓnoĩs quē ponit autor modorũ ꝑcandi et arguũt sic. Cuicũqꝫ ↄuenit mod⁹ ꝑcãdi eẽntialis ꝓnoĩs hoc est ꝓnomē. ꝑ his dcõnib⁹ q̃s et qui ↄuenit modus ꝑcandi eẽntialis ꝓnoĩs. ergo q̃s et qui sunt ꝓnoĩa. maior pꝫ. qꝛ mod⁹ ꝑcandi est forma ꝑtisorõnis. mõ forma locat rem in gñe ⁊ spẽ. et posita forma ponit res. Minor pꝫ. qꝛ mod⁹ ꝑcandi eẽntialis ꝓnoĩs ē ꝑcare ꝑ modũ entis et indeteriate apphensiõis. et hoc ↄuenit istis dcõib⁹ q̃s et qui pꝫ. qꝛ q̃s et qui ꝑcant subam vt notũ est. et ꝑcant indeteriate. q̃s em̃ est interrogatiuũ. mõ dcõ interrogatiua ꝑcat indeteriate. Silr̃ qui capit infinite. mõ dcõ in

finita ſcat incerte et indeteriate. Voluit q̄rto hoc deducere ſic. Nomi in declinādo ꝑponunt articularia. ſed his dcōib⁹ qs et qui in declinando nō ꝑponunt articularia. ergo videt ꝙ nō ſunt noia ſed poti⁹ ꝓnoia. Maior eſt nota ⁊ patuit hoc circa caplm de noie circa declinatōem nomis. Minor ſilr eſt nota. His et ſilibus rōnibus voluit quidā deducere ꝙ qui relatie captū ſilr et qs eſſent ꝓnoia. ſed nō eſt ſm qd dicūt. quis em̄ ſemꝑ eſt nomē ſilr qui ſiue capiat relatie ſiue infinite ſiue rñſiue vt patebit circa ꝯclōem. Rōes ergo eorū et cauillatiōes hic adducte ſoluentur in argumentis.

Notandū quarto et vltimo. Scda ps

queſtiōis queſiuit. vtrū lra donati de compōe ꝓnoim cū dicit in textu. Da horuꝫ cōpoſita vt egomet tuimet ſuimet ⁊c. ſit bn̄ poſita. Notandū ꝙ compō in ꝓnoie fit q̄tuor mōis. Primo ex duob⁹ rectis vt egoipſe. Scdo ex duob⁹ obliquis vt meme et talia ſunt indeclinabilia. Tertio ex duob⁹ corruptis vt idem qd compoit ab his et demū. Quarto ex integro et corrupto. vt qn̄ fit compō ex ꝓnomie ⁊ ſillabica adiectōe vt egomet. ſillabica em̄ adiectio hꝫ ſe q̄ſi corruptū. vn̄ Sillabica adiectio diffinit ſic. eſt appō alicui⁹ ſilllabe q̄ ꝑ ſe nō eſt ſcatiua tn̄ alijs cauſat et augumentat ſcatōem. Et ſunt inuente ſex de cauſis. Primo cā diſcretōis ⁊ certe ſcatōis faciende vt egomet feci .i. ego et nullus alter fecit. hic eſt certa ſcatio Scdo cā ornat⁹ vt quiſpiā. Tertio ꝓpter diſtributōem vt q̄libet. Quarto ꝓpter ꝑticulariſatōem vt quidā. Quinto ꝓpter infinitatōem vt q̄cunqꝫ vult ſalu⁹ eſſe. Sexto cā diuerſitatis ſcande vt q̄ſquis. Sequit correl'ie p̄mo ꝙ ſillabica adiectio in grāmatica habꝫ ſe ſicut cifra in arithmetica. ſicut em̄ cifra in arithmetica nihil ſcat ſed dat alijs ſcare. ſic ſillabica adiectio in grāmatica nihil ſcat ſed addita alijs dcōib⁹ auget ſcatū. Sequit correl'ie ſcdo ꝙ ſillabica adiectio nō cōuenieter addit ꝓnominib⁹ deriuatiuis. nō eſt ergo dicendū meuſmet tuuſmet. patꝫ qꝛ ſillabica adiectio addit dcōib⁹ rōe diſcretōis faciende. ſed ꝓnoia deriuatia nō pn̄t facere diſcretōem. Sunt aūt ſillabice adiectōes q̄ addunt ꝓnoib⁹ triplices ſcꝫ cine met et pte. p̄ma ſillabica q̄ addit ꝓnoib⁹ eſt met. et addit trib⁹ ꝓnoibus ego vt egomet. tui vt tuimet. ſui vt ſuimet. Et nō additur hec ſillabica adiectio met huic ꝓnomini tu in ntō. qꝛ non eſt dicendū tumet. ſed in gtō tuimet. Ratio ꝓpter euitare coincidentiā vocis cū iſto verbo tumeo. es. ere. qd in tertia ꝑſona habet tumet. grāmatic⁹ em̄ debet euitare coincidentiam vocū et malū ſonū. Et talia declinant ſicut eorū ſimplicia niſi ꝙ in gtō nō dr tiſmet miſinet ex vſu grāmaticorū. Scda ſillabica adiectio eſt pte. cū qua cōponunt q̄nqꝫ ꝓnoia fei gn̄is ſcilicet mea tua ſua noſtra et veſtra. et ſunt indeclinabilia. licet aliq̄ dicunt ꝙ debeāt declinari ſicut eorū ſimplicia. hoc tn̄ nō eſt ꝯmune. Et ſcant morē vel ꝯſuetudinē vt meapte. i. de meo more. veſtrapte. i. de vrō more. vſus. Dic ideoma meum tu ſcare meaptim. Vſum vel mores dic ſcare meapte. Tertia ſillabica adiectio eſt cine. cū qua cōponunt hec tria ꝓnoia hic ille iſte. vt hiccine illiccine iſticcine. et debent declinari in iſtis caſibus vbi hoc ꝓnomen hic habet c. vt in maſculino gn̄e hiccine hoccine abhoccine. In pl'i caret. qꝛ nullus caſus in pl'i habet c. Sic dicat de feīno et neutro. Dicunt tn̄ aliqui ꝙ in dtō nō ſit dicenduꝫ huiccine. quia hoc ꝓnomen hic in dtō non habet c naturalr. ſed per figuram vt dictum eſt ante. Iſtis notabilibus ſic ſtantibus eſt.

Cōcluſio reſpōſalis Quis et qui ſunt

noia diſtincta. Silr iſta lra donati. Da horū ꝯpoſita eſt ſufficiēter aſſignata. Prima ps hui⁹ ꝯclōnis ꝙ quis ⁊ qui ſunt noia ꝓbat p̄mo auctate ꝑſciani primi mīnoris. qui dt ꝙ quis qui qualis talis ſunt noia. Quis hēant ſilem declinatōeꝫ ꝓnominib⁹. Et ꝯcludit ibidē ꝑſcian⁹ ꝙ qꝛ ꝓnomen ponit loco ꝓprij nois et ſcat certā rem. mō quis qui qualis talis nō ſcant ꝑſonā et rem ex quo tenent interrogatie vel infinite. mō interrogatiū et infinitū ſcant incerte. Scdo ꝓbat ꝯcl'o auctē Petri hyſpani in tractatulo de reltis dicētis ꝙ quedā ſunt reltia ꝓnoimalia vt ille. quedā noialia vt qui. vt ſortes currit qui mouet. quare ꝯcl'o vera. ſed qꝛ argm̄ in artib⁹ ab auctē eſt mīmū. ſed rōe maximū. optet ergo ponere rōes q̄b⁹ ꝯcl'o habꝫ ꝑſuaderi et ꝓbari. ¶ Prima rō. om̄e ꝓnomē aut eſt p̄mitm̄ aut deriuatiuū. ſed qs et qui nullū illorū ſunt. ergo nō ſunt ꝓnoia. Maior eſt nota. Minor. qꝛ ꝓnoia p̄mitiua ſunt octo. vt ego tu ſui ille ipē iſte hic is. Sed deriuatiua ſunt ſeptē. vt me⁹ tuus ſuus nr̄ vr̄ nr̄as et vr̄as. mō quis et qui ſub nullo enumerant. ¶ Scda rō. nullū ꝓnomē format de ſe abſtractū. ſed hec dcō qui format de ſe abſtractū ergo qui nō eſt ꝓnomē reltie captū. Maior eſt nota. qꝛ abſtractuꝫ ſcat formā determinatā a qua denoiat et imponit nomī ꝯcreto vt albedo reſpectu albi. ꝓnomen aūt ſcat ꝑ modū indetermiate apꝓhenſionis. Minor. qꝛ a qui venit q̄dditas. Nec eſt inſtantia de iſto ꝓnoie idem qd format hoc abſtractū idēptitas. qꝛ idēptitas nō venit ab ideꝫ vt eſt ꝓnomē ſed vt eſt nomē vt poſtea dicet Silr nō eſt inſtantia de iſto ꝓnoie hec. qd ſm aliquos format hoc abſtractū hecceitas. qꝛ hoc nō eſt in vſu. ſed eſt ſm fictōem volūtatis et nois nulla rōne oſtendēte. ¶ Tertia rō. ꝓnoia ſine demrātōe et relatiōe ſunt caſſa et vana. ſed quis ⁊ q̄ ſine demrātione et relatōe non ſunt caſſa et vana. ergo nō ſunt ꝓnoia. Maior eſt ꝑſciani p̄mo miōris. Minor qꝛ he dcōes quis et qui extra demrātōem et relationē tenent interrogatie vel infinite. vt qs tenet interrogatie dicendo quis currit ſed qui tenet indiffinite vt dicendo qui inuent⁹ fuerit iuſt⁹ celo pociet. ¶ Quarta rō. om̄e ꝓnomē eſt q̄litatis finite vel infinite. ſed quis et qui nec ſunt q̄litatis finite nec infinite igit. Maior eſt nota. minor eſt donati qui dt ꝙ quis et qui ſunt minus q̄ finita. ¶ Quinta rō. ſi quis et qui eſſent ꝓnoia maxime ꝓpter hoc qꝛ hn̄t ſilem declinatōem ꝓnoim. ſed hoc non ꝯcludit dictōem poni ſub certa parte orōnis ꝓbat. qꝛ al's ſequeret ꝙ vn⁹ ſolus totus etiā deberēt eſſe ꝓnomia. ex quo etiā hn̄t ſilem declinatōem cū ꝓnominib⁹. Itē declinatio ſola non pt dcōem ponere ſub certa ꝑteorōis. ſed potius modus ſcandi eēntialis. mō modus ſcandi eēnalis ꝓnois nō ꝯuenit quis et qui vt patebit. ¶ Sexta rō. om̄e ꝓnomē ponit loco ꝓprij nomis. ſed qs et qui nō pn̄t poni loco ꝓprij nois ergo. Maior eſt nota Minor. qꝛ ꝓpria noia ſcant certe et determiate. ſed qs et qui ſcent incerte. patet qꝛ quis capit interrogatie et qui infinite. mō interrogatiue dctōes et infinite ſignificāt incerte. pꝫ ergo ꝙ qs et qui non ſunt ꝓnoia. ¶ Qꝛ aūt ſcda ps q̄ſtionis ſit vera ſcꝫ ꝙ iſta lra donati. Da horū cōpoſita. ſit bn̄ poſita. pꝫ ex declaratōe textus. Quō aūt ſoluende ſunt rōes illorū qui dicūt qs et qui eſſe ꝓnoia. que rōes adducte ſunt in tertio notabili patebit ex argumentis ſequentibus.

Ar Primo. qs et qui ſunt ꝓnoia ꝓbat. ꝓpria paſſio nō derelīqt ſuū ſubiectū ſed ꝓprium ꝓnois cōuenit huic qd eſt qs et qui. ergo ſunt ꝓnoia. Maior eſt nota. qꝛ ꝓpria paſſio inſeꝑabil'r ſequit ſuū ſubiectū. Minor eſt nota qꝛ ſicut ꝓnoia ſcdē declinatōis terminant in gcō in ius et dtō in i. ſic ſilr quis et q̄ ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ quis et qui hn̄t cōſilem modū declinandi ſicut ꝓnoia. ſed non hn̄t ſcdam declinatōem ꝓnois. qꝛ hoc ſolū ꝯuenit ꝓnominibus.

Ar Scdo. qs et qui ſunt ꝓnoia ergo. cuicunqꝫ ꝯuenit dio illi ꝯuenit ⁊ diffinitū. ſed qs et qui cōuenit dio ꝓnois. ergo. Maior eſt nota. qꝛ dio ⁊ diffinitū verificant de eodē. Minor. qꝛ tota dio ꝓnois cōuenit qui reltie capto. ponit em̄ loco nois et ſcat idē ſicut nomē et recipit ꝑſonā vt hic. hō currit qui mouet. ¶ Dico ſm argm̄ ꝯcludit ꝙ cui ꝯuenit dio eēnalis illi cōuenit ⁊ diffinitū. non optꝫ aūt ꝙ dio accn̄talis. mō dio ꝓnois eſt dio accn̄talis. res em̄ ponuntur ſub certo gn̄e rōe forē ſubalis ⁊ nō accn̄talis. Vl' dico ꝙ tota dio ꝓnois non

ꝯuenit huic qđ est qui.qꝛ hec ꝑticula.recipit ꝑsonã. nõ cõuenit ei.recipe enĩ ꝑsonã nõ est absolute ſ̄care certã et determiatã rem.sed est ſ̄care certã et deteriatam rem et ꝙ talis dcõ nõ est resolubilis in certiorẽ modũ demr̄andi vł referẽdi.Cũ enĩ dico. iste sedet.hoc ꝓnomẽ iste recipit ꝑsonã. qꝛ nõ est resolubile in certiorez modũ ſ̄candi.exquo ad sensum demr̄at.mõ nihil est certiꝰ sensu.ꝯstant aũt ꝙ hoc ꝓnomen qui est resolubile in certiorẽ modũ ſ̄candi. qꝛ resoluit̄ in et,et in ille. vt docet Hugo. Hoc reltiũ qui q̄ qđ positũ inter duo v̄ba et referens subiectũ resoluit̄ in et.et in ille.vt sortes currit qui mouet̄.resoluit̄ in istam.sortes currit ⁊ ille mouet̄.et sic argumentũ nõ ꝯcludit.

AR Tertio. q̄s et qui sunt ꝓnoĩa ergo ꝓbat̄. illud qđ ſ̄cat ꝑ modũ indeterminate apphensiõis nõ est nomẽ.sed q̄s et qui ſ̄cant ꝑ moduz indeteriate apphensiõis ergo. Maior.qꝛ hoc est ꝓpriũ noĩs. Minor.qꝛ q̄s tenetur interrogatiue et qui infinite.modo dcõ infinita ⁊ interrogatĩa ſ̄cant ꝑ modũ indeterminate apphensiõis. ℭ Dico verũ argm̄ ꝯcludit ꝙ q̄s et qui ſ̄cant indeteriate sed nõ sicut ꝓnomẽ.qꝛ ꝓnomẽ ſ̄cat ꝑ modũ indetermiate apphensiõis essentialiter. sed quis interrogatiue sumptũ et q̄ infinite ſ̄cant indetermiate quo ad nos ſ̄cant enĩ essentialr̄ determinate rõne modi essendi quem designant. ſ̄cant enĩ sub mõ essendi limitato quo ad esse ꝯmune vel singłare.

AR Quarto.q̄s et qui non sunt noĩa ꝓbat̄.illud cuiꝰ declinatio ponit̄ inter ꝓnoĩa est ꝓnomẽ.sed declinatio huiꝰ qđ est q̄s et qui ponit̄ inter ꝓnoĩa. ergo. Maior est nota.qꝛ ał̄s positio non esset ꝯgrua et ordinata.minor ptz in textu. ℭ Dico verũ argm̄ ꝯcludit ꝙ illud qđ ponit̄ inter ꝓnoĩa et habz modũ ſ̄candi ꝓnoĩs hoc est ꝓnomẽ. mõ dictũ est ꝙ quis et qui non hñt modũ ſ̄candi ꝓnoĩs.nec dĩo ꝓnoĩs eis ꝯuenit.

AR Quinto. oĩe nomen aut est qualitatis appellatiue vel ꝓprie. sed quis et qui nec sunt qualitatis ꝓprie nec appellatiue ergo. Maior est nota ex his que dicta sunt in dĩone noĩs. Minor ꝙ nõ sunt qualitatis ꝓprie notũ est Qꝛ aũt nõ sunt qualitatis appellatiue.qꝛ nõ sunt termini ꝯmunes. igit̄ nõ sunt qualitatis appellatiue.tenet ꝯñã.qꝛ qualitas appellatiua ꝯuenit termĩs cõibus añs aũt ꝓbat̄.qꝛ non p̄dicant̄ de pluribꝰ. ℭ Dico verũ argm̄ ꝯcluderet si terminus cõis et nomẽ appellatiũ essent idem ꝯuertibilr̄.sed hñt se sicut superius et inferius.nam terminꝰ cõis est inferius ad nomen appellatiũ. oĩs enĩ terminus cõis est nomen appellatiũ sed nõ econuerso omne nomen appellatiũ est terminꝰ cõmunis.qꝛ oĩs nullus et alia sinkathegreumata sunt noĩa appellatiua et non sunt termini ꝯmunes.exquo nõ p̄dicant̄.nec sunt vniuersalia in logica.

AR Sexto. Nomini in declinando p̄ponunt̄ articularia.sed quis et qui nõ p̄ponunt̄ articularia ergo.maior est nota ex dictis.minor silr̄. ℭ Dico verũ argm̄ ꝯcludit ꝙ oĩ nomini in declinando p̄ponunt̄ articularia.vel ei vel suo determiabili vel rñsiuo eiꝰ.mõ licet istis dcõibꝰ non p̄ponunt̄ articularia ſ̄m se.tñ sufficit ꝙ ſ̄m eorũ determiabilia vel rñsiua. licet ergo huic dcõni q̄s nõ p̄ponit̄ articulare in declinando.tñ huic dcõi hõ p̄ponit̄ qđ est rñsiuũ ad quis.vt cũ querit̄ quis currit. rñdet̄ homo. Silr̄ licet huic dcõni reltĩe qui non p̄ponit̄ articulare.tñ eius añte vt homo currit qui mouetur.

AR Septimo.quis et qui sunt ꝓnoĩa ꝓbatur. Cuilibet autẽtico in sua arte ẽ credendum.sed donatus est grãmaticꝰ autenticus qui dicit q̄s et qui esse ꝓnoĩa.ergo sunt ꝓnoĩa. Maior est nota silr̄ minor. ℭ Dico verũ argm̄tũ ꝯcludit ꝙ cuilibet autentico in sua arte est credendũ si nõ est rõ fortior in oppositũ.mõ donatꝰ ponẽs quis et qui inter ꝓnoĩa nõ voluit ꝑ hoc ostendere ꝙ essent ꝓnoĩa. sed voluit oñdere ꝙ haberent ꝯsilem modũ declinãdi cum ꝓnominibus.

AR Vltimo. Idem non est ꝓnomẽ.ergo lr̄a donati falsa ꝓbat̄ añs. Nullum ꝓnomen format de se abstractũ.sed idem format de se abstractũ: ergo idẽ non est ꝓnomen. Maior est nota ex dictis. Minor.qꝛ format hoc abstractũ ideptitas. ℭ Dico verũ argm̄ ꝯcludit ꝙ idem nõ format de se abstractũ in quantũ est ꝓnomen sed inquantũ est nomen. Item nullũ ꝓnomen regit dtiũ. sed idem regit dtiũ igit̄. Maior est nota,qꝛ multi grãmaticorũ dicũt ꝙ ꝓnomen nũ regit̄ vt dicit Florista.tñ si ꝓnomia regunt tunc regunt gtiũ vt Alexander dicit. Minor ptz in isto exemplo.homo est non idem asino. ℭ Dico silr̄ ꝙ idẽ inquãtũ est ꝓnomen non regit dtiũ.sed inquantũ est nomen.vñ Idem capit̄ duplr̄. Vnoᵒ vt importat respectũ ad seipm̄ vt idem respectu eiusdem idem. ⁊ sic est nomen et regit dtiũ. Scdõ capit̄ relatiue et sic est ꝓnomen.

Erbum quid est. Pars orationis cum tempore et persona sine casu aut augere aliquid. aut pati. aut neutrum significans.

Vtrũ diffinitio verbi a donato sit bñ

assignata. Pro intellectiõe q̄stionis mote. Notandũ est p̄mo ꝙ diffinitũ p̄sentis dĩonis est verbũ. non ꝓ se sed ꝓ suis signatis captũ. Sua aũt signata sunt oĩa verba.vt amo lego doceo. Pro gñe aũt in dĩone verbi ponit̄ ꝑs orõnis. et capitur eodẽ mõ sicut antea incõplexe ꝓ dcõne que apta nata est integrare orõem latinaz ℭ Dicit donatꝰ ꝙ verbũ ſ̄cat cũ tpe. Notandũ dr̄ña est inter ſ̄care tps et ſ̄care cũ tpe. Significare enĩ tps est ſ̄care rem tpis:et sic ista noĩa annus dies mensis hora ſ̄cant tps.qꝛ ſ̄cant ꝑtem tpis. vnũ enĩ est tps qđ fluxit a principio mundi ſ̄m ꝯtinuatõem. et durabit vsqz in finẽ mundi.qđ tps vt Aristo.viij. phicorum voluit est mensura p̄mi motꝰ p̄mo celi. In illo ergo toto tpe nos ponimꝰ ⁊ assignamꝰ diuersas ꝑtes.Dicimꝰ enĩ annũ esse spatiũ de illo toto tpe. trecentorũ sexagintaqnqz dierũ.Diẽ dicimꝰ spatiũ.xxiiij.horarũ. Significare aũt cum tpe. est ſ̄care cũ certa vel certis drñtijs tpm. Differentie tpm sunt tres. pñs ptm̄ et futurũ. Significare aũt cũ tpe capit̄ duplr̄. Vnoᵒ cõiter ⁊ gñalr̄.et sic ſ̄care cũ tpe est vltra ſ̄catũ p̄ncipale importare tps.et sic hodiernꝰ hesternꝰ ſ̄cant cũ tpe. hodiernus enĩ ſ̄cat tps et diem cum pñtia.sic hesternus ſ̄cat diem cum p̄teritione et isto mõ non ſ̄cant verba cũ tpe. Alio mõ ſ̄care cũ ſ̄care. est ſ̄care cũ certa vel certis drñtijs tpm.et sic verba ſ̄cãt cũ tpe. Aliqua enĩ ſ̄cant cũ tpe pñti vt lego aliqua cũ tpe ptõ vt legi.aliqua cũ tpe futuro vt legã. Sequit̄ correlꝰe licet ꝑticipium ſ̄cat cũ tpe non tñ eodẽ mõ sicut verbũ.ptz qꝛ verbũ ſ̄cat cũ tpe illimitabiliter.ꝑticipiũ aũt ſ̄cat cũ tpe limitabiliter. Quid aũt sit ſ̄care cũ tpe limitabiliter et quid illimitabiliter patebit circa tps ꝑticipij.

Notandũ scdõ. Donatus dt in textu

ꝙ verbũ ſ̄cat cũ ꝑsona. Pro quo intelligendo. Significare cum ꝑsona est ſ̄care cũ ꝓprietate ꝑsonali. Significare aũt cũ ꝓprietate ꝑsonali est ſ̄care actiõem vel passionẽ ꝓut attribuit̄ rei q̄ facit mentõem de se vt de se.ad aliũ vt ad aliũ.de alio vt de alio. Aliqua enĩ verba sunt p̄me ꝑsone vt lego. aliqua scdẽ ꝑsone vt legis. aliqua tertie vt legit. Postea donatꝰ dicit in textu. ꝙ verbũ ſ̄cat sine casu. q̄ ꝑticula vz tñ sicut non exñs alicuiꝰ casus.solũ enĩ tres ꝑtes sunt que ſ̄cant cũ casu.hoc est cũ ꝓprietate rectitudinis vel obliqtatis. Non debet aũt.cum.in dĩone verbi capi associatiue.verbũ enĩ sic ſ̄caret cũ casu.qꝛ verbũ ꝯstructũ cũ supposito in orõe ſ̄cat cũ dcõe casuali. exquo facit orõem ꝯgruã et ꝑfectã cuz supposito Sed debet capi in dĩone exsiter.vt tñ valet ſ̄cat non exñs alicuius casus.

Notandū tertio. dicit vltra in diffini-

tione. agere aliqd. i. qd vz tm̄ sicut actōem inquantuz illa actio ꝓducit et fluit ab agente. Et in ista ꝑticula includunt verba actiua vt lego scribo. lego em̄ ſcat actū legendi inquantū ꝓcedit ab agente. Dicit pati aliqd. i. passionē inquātum talis passio recipit in passum. vt em̄ dr. iij. phicor. Actio ꝓcedens ab agente fluit et recipit in passum. Et in ista ꝑticula includunt verba passiua vt amor legor. Dicit vltimo in diffinitione. neutrū ſcans. Notandum q ista ꝑticula neutrū in diffinitione verbi dupl'r pōt expōi et teneri. Vno mō pure negatiue ⁊ sicvz tm̄. verbū ſcat neutrū. i. nec actōem nec passionē sed purā eēntiam rei. vt verbū subtm̄ sum nec ſcat actionē nec passionē sed neutrū. i. purā rei eēnam. Scd̄o ista ꝑticula neutrū capit et exponit positiue. et sic vz tm̄. verbū ſcat neutrū. i. nec actōem tm̄ nec passionē tm̄ sed vtrūqz indr̄nter. vt sunt verba cōia vt osculor criminor. que ſcant actiōem et passionē simul. Sequit correl'ie p̄mo q exponēdo diffinitionem verbi. hec ꝑticula aliqd debet addi ad oēs ꝑticulas ꝑcedētes. et in hoc innuit duplex ſcatū verbi. materiale et formale. Materiale est suba vel res in qua est act⁹ verbi. Formale aūt est act⁹ verbi. vt lego formal'r ſcat actū legendi. material'r vero ſcat subam in qua est talis act⁹ verbi. Sequit correl'ie scd̄o q licet verbū hʒ duplex ſcatū tm̄ nō sequitur ergo q sit equiuocū. qr equocatō ē in dcōe illa eqz p̄mo ſcat pl'a. mō verbuz ſcat ſcatū materiale et formale non eqz p̄mo. qr formal'r ſcat actū verbalem et p̄mo. material'r aūt et ex ꝯñti ſcat subam in qua est talis actus verbi.

Notandū quarto et vltimo q ſm au-

torem modorū ſcandi. Modus ſcandi verbi est ſcare ꝑ modū fluxus et fieri distantis a suba. Pro quo notandū q verbū habet duplicē modū ſcandi. materialē et formalē. Materialis est ſcare ꝑ modū fluxus et fieri. Et dr materialis pro tanto. qr in isto mō ſcandi ip̄m verbū ꝯuenit cū ꝑticipio qd etiā ſcat ꝑ modum fluxus et fieri. rō em̄ materie est rō cōueniētie vt dr. j. de gn̄atōe. Modus aūt significandi formalis verbi est ſcare ꝑ modū distātis a suba. Et dr formalis qr per ip̄m verbuz formal'r distinguit a ꝑticipio. ꝑticipiū em̄ ſcat ꝑ modū indistantis a suba. rō aūt forme est facere differre. dr em̄. vij. metaph. Forma est que separat ⁊ distinguit. Verbū aūt ſcat ꝑ modū fluxus et fieri. vñ Significare ꝑ modū flux⁹ et fieri est ſcare aliquid vt est in cōtinua successiōe et fluxu. vt lego ſcat actum legendi vt cōtinue fluit et fit. sed nō ſcat ꝑ modū habit⁹ et ꝑmanentie. vt lectio significat lectōem nō vt est in fieri sed vt est in ꝑfecto et cōpleto esse. Verbū etiam ſcat ꝑ modū distantis a suba ſm essentiā et naturā suā. licet ſcatū verbi ſm esse sit cōiunctū sube. vt lego ſcat actū legendi qui ſm esse et existere est ꝯiunct⁹ sube qr est accñs. mō accñs ſm esse in suba est. accñtis em̄ nō est ꝑ se esse vt dr. iiij. metaphice. tm̄ act⁹ legendi ſm eēntiā et naturā distat a suba. qr accñs formal'r non est suba. Dicitur. em̄. j. phisicorum. Suba et quātitas si sunt duo sunt. Nō implicat aūt q multa sunt ꝯiūcta ſm esse que tm̄ distinguunt ſm eēnam ⁊ essential'r. albedo em̄ dulcedo et lac sunt vnū ſm esse in lacte. tm̄ formal'r dulcedo nō est albedo nec lac. albedo em̄ est obiectū visus. dulcedo aūt gustus. mō sicut visus et gust⁹ sunt sensus distincti. sic albedo et dulcedo q̄ ꝑcipiunt his sensib⁹ etiā distinguunt essential'r et formal'r. ❡ Aliq tm̄ dicūt q modus ſcandi eēnalis verbi est ſcare ꝑ modū fluxus et fieri et ꝑ modūz dicibilis de altero. Et dicūt q ꝑ hoc q verbum ſcat ꝑ modū dicibilis de altero distinguit ab ip̄o ꝑticipio qd nō ſcat ꝑ modum dicibilis de altero. Absolute tm̄ loquendo ſcare per modū dicibilis de altero non cōuenit verbo vt est grāmatice ꝯsideratōis. sed poti⁹ vt est logice ꝯsideratiōis. logicus em̄ cōsiderat dicibilitatē vni⁹ de altero et nō grāmatic⁹. Itē ꝑticipium etiam est dicibile de altero. qnymo ꝑticipiū dicit ⁊ ꝑdicat loco verbi. in hac em̄ ꝓpōne hō currit. currit nō est ꝑdicatū ſm se. sed est ꝑdicatū in ordine ad suū ꝑticipiū in qd resoluit. vñ hec. hō currit resoluit hō est currens. Sequit correl'ie q aristo. nō dt. j. perihermeniarū q verbū ſcat ꝑ modū dicibilis de altero. sed dicit q verbū subtm̄ est nota et copula eorū. i. ꝑdicatorū q̄ de altero dicunt. bñ ergo dicunt cōes grāmatici q verbū ſcat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri distantis a suba. Istis notabilibus sic positis est.

Cōclusio respōsalis. diffinitio verbi a

donato posita. est sufficienter assignata. vicz ista. Verbū est ꝑs orōis cū tꝑe et ꝑsona ⁊c. Patet veritas ꝯclusionis ex his que dicta sunt in notabilib⁹.

Ar Primo. verbū non est ꝑs orōis. ergo ꝓbatur. verbū est tota orō ergo nō est ꝑs orōis. tʒ ꝯña. qr totū et ꝑs distinguunt. añs ꝓbat. Illud qd causat ꝑfectum sensum est oratio. sed verbū causat ꝑfectū sensum ergo. Maior. qr hoc est ꝓpriū orōis causare ꝑfectū sensum. Minor ptʒ. qr cū querit. quid facit iohes rñdet legit. hic hoc verbū legit causat ꝑfectū sensum. Et etiā dt ꝑscianus p̄mo minoris q in om̄i v̄bo p̄me vel scd̄e ꝑsone certus intelligit ntūs. in verbis aūt tertie ꝑsone intelligit ntūs incertus. ❡ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit q verbū facit ꝑfectū sensum nō rōne sui sed quantū est de bonitate intelligentis. qr si intelligens vel audiēs vult ibi intelligere ntm̄ tūc est orō. Sic sil'r dicat q in oī v̄bo p̄me vel scd̄e ꝑsone intelligit ntūs nō q̄tū ē rōe v̄bi. sed q̄tū ē de bōitate intellect⁹.

Ar Scd̄o. nomē ſcat cū tꝑe ergo ꝓbat. ann⁹ dies mensis sunt noīa vt notuz est et ſcant cū tꝑe vt videt. ❡ Dico q ista noīa annus dies mensis bene ſcant tꝑs vel rem tꝑis. sed nō ſcant cū tꝑe. vt dcm̄ est in notabili primo

Ar Tertio. verbū nō ſcat cū tꝑe ergo ꝓbat. illud qd absoluit a tꝑe non ſcat cū tꝑe. sed verbū absoluit a tꝑe ergo. Maior est nota. qñ em̄ aliqs priuat aliq re non ampli⁹ hʒ eā. Minor est grāmaticorū oīm dicentium q in ista orōe. tonitru⁹ est sonus fact⁹ in nubib⁹. hoc verbū est absoluit a tꝑe. Aristo. em̄. j. metheororū concedit istā. tonitru est son⁹ fact⁹ in nubib⁹. et tm̄ si esset p̄ntis tēporis ꝓpō esset flā. ex quo nūc nō est tonitru nec son⁹ fact⁹ in nubib⁹. ❡ Dico verū argm̄ ꝯcludit q verbū absoluit a tꝑe. non sic q nulli⁹ esset tꝑis. sed sic q nullius est certi tꝑis sed om̄ia includit simul vt ptʒ in ꝑdicta ꝓpōne que valet tm̄. qñcunqz est vel erit vel fuit tonitru tūc est vel fuit vel erit sonus in nubib⁹.

Ar Quarto. verbū nō ſcat cum tꝑe ꝓbatur. in ista ꝓpōe. deus est ꝓbat. qr si ſcaret cū tꝑe tunc ſcaret deū esse in p̄nti tꝑe. sed hoc est flm̄ ꝓbat. eterna non sunt in tꝑe. sed deus est eternus. ergo. Maior est Aristo. iiij. phisicorū tꝑs em̄ est mensura rerum corruptibiliū. Minor est nota. ❡ Dico q licet eterna non sunt in tꝑe ꝯmensuratiue. tm̄ coexistenter qr sunt qñ tꝑs est.

Ar Quinto. verbū non ſcat cū ꝑsona ꝓbat. de verbis impꝑsonalib⁹ ꝓbat. qr verbū dr impꝑsonale ab in qd est nō et ꝑsona q̄si sine ꝑsona. ❡ Dico veruz argm̄ ꝯcludit q verbū impꝑsonale q̄tū est de se nullius est ꝑsone certe. sed includit oēs ꝑsonas gñaliter sil'r. sed certitudinez ꝑsone recipit a supposito qd ei addit. Cū em̄ dico. a me legit. est p̄me ꝑsone. cū dico. a te legit. est scd̄e ꝑsone. cuz dico. a iohe legit. est tertie ꝑsone.

Ar Sexto. aliqd est verbū qd nō ſcat cū ꝑsona. ꝓbatur de infinitiuo. dicit em̄ donat⁹ q infinitiu⁹ est sine numero et ꝑsona. ❡ Dico q argm̄ verū cōcluderet si donat⁹ voluisset dicere absolute q infinitiu⁹ nullius esset ꝑsone. sed voluit q infinitiu⁹ nullius est ꝑsone certe quantū est de se. licet certitudinē ꝑsone recipit a supposito quod ei additur.

Ar Septimo. verbū ſcat cū casu ergo ꝓbatur. qr gerūdia sunt v̄ba vt donatus vult et ſcant cū casu ꝓbat. illud cui ꝑponit ꝑpō ꝑ appōem ſcat cum casu. sed gerūdio ꝑponit ꝑpō ꝑ appōem. g. Maior. qr ꝑpō ꝑ appōem solū

p̄ponit̄ ꝯtib⁹ casualib⁹. Minor ptz bdo vado ad legendū. Itē dt florista ꝙ gerun
dia hīt oēs casus excepto vtō. vñ dt. Cūctos gerūdiuū hꝫ casus nisi q̄ntū. ❡ Di
co ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ gerūdio p̄ponit̄ p̄pō ꝑ appōem nō rōne sui. sed rōe acti-
ui subintellecti. vñ p̄dicta orō. vado ad legendū. vꝫ tm̄. vado ad locū in q̄ legam.
Sic sil'r est dōm ꝙ florista dicēs ꝙ gerūdia hñt oēs casus p̄ter vtm̄. ꝟm ē nō quo
ad exñaꝫ. ꝑ silitudinē teriatōis. hñt em̄ teriatōs ꝯcōnū casualiū q̄ʒ teriant̄ i ꝺo dū

Octauo. aliqͦd est verbū qͦd nō ꝑcat cū tpe ꝓbat. de isto verbo creo. creatō
em̄ fit in instanti ꝓbat. creare soli deo ꝯuenit. de⁹ aūt agit in instanti. acci
ones em̄ diuine nō mensurant̄ tpe vt dz. iiij. phicorū. ❡ Dico licꝫ creatio
ꝑm se nō fit in tpe. sed quo ad modū app̄hēdendi nr̄m nos imaginamur ꝙ fiat

Nono. aliq̄ sunt verba q̄ non ꝑcant cū tpe ꝓbat. qꝛ (successiue ꞇ sub tpe
dz. ij. de aīa. Illuminatio fit in instanti. ❡ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ illu
minatio quantū est de se fiat in instanti. qꝛ non habet contrariū in medio.
sed tm̄ quantū ad recipientia illā illuminatōem. vt regiōes ꞇ climata. tunc fit suc
cessiue. citi⁹ em̄ fit illis dies in oriente ꝙ illis in occidente vt oñdūt astronomi.

Decimo. aliqua sunt verba q̄ nō ꝑcant cum tpe ꝓbat. genero. corrūpo. an
nihilo ꝓbat. aucte aristo. v. phicorū. q̄ ꝓbat ꝙ gñatio et corruptio fiunt
in instāti. ❡ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ capiēdo gñatōeꝫ ꝓ vltimo instā
ti inductōis vel eductōis forme tūc fit in instanti. sil'r capiēdo corruptōem ꝓ vl
timo instanti recessus aīe tūc corruptio fit in instanti. Sed capiendo gñatōem ꝓ
toto tpe quo materia disponit̄ ꝓ forma suscipiēda tunc gñatio fit successiue. quia
in hoīe fit q̄tuor mēsib⁹. in q̄rto em̄ mense de⁹ infundit aīam. Sic etiā capiendo
corruptōem ꝓ toto tpe q̄ est ad mortē tūc corruptio fit successiue. et sic ptz quō

Vndecimo. ex dione sequit̄ (gñatio corruptio annihilo ꝑcant cum tpe.
fl'm ꝓbat. qꝛ sequit̄ ꝙ tria tm̄ essent gña verbi. ꝓbat. qꝛ dz aut agere. aut
pati. aut neutrū. mō cū dz agere tangit̄ gñs actiuū. pati passiuū. neutrum
gñs neutrꝫ. ❡ Dico verū argñtū ꝯcludit ꝙ gña in ꝟbo p̄ncipalia sunt tm̄ tria
et ista tangunt̄ in dione. ꝑ hoc tm̄ non negat̄ q̄n adhuc sint plura vt postea dicet̄.

Duodecimo et vltimo. verbū nō ꝑcat ꝑ modū distātis a subā. ꝓbat. qꝛ ꝟ
bū ꝑcat actū et accñs. sed oīs act⁹ et oīe accñs est ꝯiūctū sube. g̊. Maior
est nota. qꝛ oīs act⁹ aduenit sube post ꝯpletū esse sube. modo oīe qͦd adue
nit rei post ei⁹ esse ꝯpletū est accñs vt dt ꝯmentator. ij. de aīa. Minor est Aristo.
iiij. metaphice cū dt. Accñtis non est ꝑ se esse sed in alio esse. qꝛ in suba. vñ et dicit̄
accñs q̄si cadens ad aliud. qꝛ ad subam. ❡ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ act⁹ et acci
dens nō distāt a suba quo ad esse exñtie. qꝛ est in suba subiectiue. tm̄ distat ab ea ꝑm
eē q̄ditatis ꞇ eēne ꞇ formal'r. qꝛ accñs nō est suba vt ꝺcm̄ ē sufficiēter in vltio no.

Verbo quot accidunt, septē. que. qualitas ꝯiugatio gen⁹
nūerus figura tps et p̄sona. Qualitas verborū in quo est
in mōis ꞇ in formis. Modi qui sunt, indicatiu⁹ vt lego. im
peratiu⁹ vt lege. optatiu⁹ vt vtinā legerē. coniunctiuus vt
cū legam. infinitiuus vt legere. impersonalis vt legitur.

Vtruꝫ tm̄ septem sint accñia verbi. Et

Vtrū qualitas ꝯuenienter diuidat̄ in modū et in formā. qui modi in verbo sunt
tm̄ quinqꝫ. Pro intellectōe q̄stionis mote. Notandū est p̄mo ꝙ questio ista tria
querit. Primo q̄rit vtrū accñia in verbo sint tm̄ septē. Scdō q̄rit vtrū qualitas

verbi bñ diuidat̄ in modū et in formā. Tertio q̄rit vtrū mōi in verbo sunt tantū
q̄nqꝫ. Pro intellectōe ꝑtis p̄me. vtrū tm̄ septē sint accñia verbi. Scim ꝑm p̄scia-
nū. viij. maioris. Accñia verbi sunt octo. ꝑcatio vel gñs tps modus spēs figura
ꝯiugatio p̄sona et numer⁹. Non tm̄ est ꝯtra positōem donati. qꝛ donat⁹ determiat
de accñtib⁹ verbi ad seinuicē irreducibilib⁹. Si aūt volum⁹ loq̄ de accñtibus re
ducibilib⁹ tunc plura sunt ꝙ septē. ꝑcatio em̄ comp̄hendit̄ sub gñe. mod⁹ et spēs
sub q̄litate. vel etiā spēs comp̄hēdit̄ sub forma. verba em̄ ꝑfecte forme sunt p̄mi-
tiue spēi. sed imꝑfecte forme deriuatiue spēi. Declinatio cōiter sumpta bñ accidit
verbo. sed ip̄a comp̄hēdit̄ sub ꝯiugatōe. Cōꝑatio aūt nō pōt ꝯuenire verbo. Rō
hui⁹ est triplex. Prima sumit̄ ex ꝑte ꝑcatōis. verbū em̄ ꝑcat ꝑcatū suum sub fluxu
et successiōe vt ptꝫ ex ei⁹ mō ꝑcandi materiali. fluxus aūt et oīs successio mēsura
tur tpe vt dz. iiij. phicorū. tps aūt qꝛ est q̄ntitas. q̄ q̄ntitas nō suscipit magis et
min⁹ nec pt intēdi nec remitti vt dt aristo. in p̄dicamētis. Scda rō sumit̄ ex ꝑte
regiminis. si em̄ verbū deberet ꝯꝑari tunc nō regeret eundē casum quē regit suū
verbū qͦd est vł'e p̄ncipiū in grāmatica. ptꝫ seq̄la. qꝛ ꝯꝑatiuus debet regere abltm̄.
et sup'ltūs gtm̄. mō. non oīb⁹ verbis ꝯuenit regere abltm̄ vel gtm̄ app⁹. qua-
re verbū nō ꝯꝑat̄. Tertia rō sumit̄ ex ꝑte formatōis ꞇ vocis. dcō em̄ q̄ debꝫ ꝯꝑa-
ri debet hr̄e vocē abilem ad ꝯꝑandū. mō verbū nō habet vocē abilem et ꝯcinnaꝫ
ad ꝯꝑandū. ptꝫ igit̄ quare ꝯꝑatio nō accidit verbo. Sequit̄ ꝙ verbū pōt ꝯꝑari
ꝑ circūlocutōem. sed hec nō est comꝑatio ꝓp̄rie dicta ptꝫ. qꝛ actio et passio susci
pit magis et min⁹ vt dz in p̄dicamētis. bñ ergo dz amo magis amo maxīe amo.

Notandū scdō pro scdā ꝑte questiōis

intelligenda quō qualitas diuidit̄ in modū et in formam. Scim qualitas verbi
diffinit̄ sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ꝑcat ꝑcatū suum vel
ꝑcata sua sub affectu animi. vel sub ea rōne qua est originatū vel non originatum
ab alio sub diuersitate ꝑcationis. Et in ista dione tangit̄ modus et etiā forma.
Cū em̄ dz sub affectu anī tāgit̄ mod⁹. Cū vero dz sub ea rōe qua est originatū vł'
nō originatū. tangit̄ forma. de quibus dicet̄ inferius. Dicit aūt donatus ꝙ qua-
litas est in modis et in formis. in eo mō essēdi in quo sup̄ius est in suo inferiori
vel gñs in suis spetiebus. qualitas em̄ est sup̄ius ad modum et formā. superius
aūt est in suo inferiori actu. eō ꝙ omne sup̄ius est de essentia sui inferioris. essentia
aūt actu est in eo de cuius est essentia. vt ptꝫ. vij. metaphisice.

Notandū tertio ꝙ. Modus in verbo

diffinit̄ sic. Modus est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ꝑcat ꝑcatuꝫ
suū vel ꝑcata sua sub aliquo affectu anī determiate vel indeteriate. In qua dione
tangunt̄ q̄nqꝫ mōi in verbo. Cū em̄ dz sub affectu anī determiate. ibi tangunt̄ qua
tuor mōi. indicatiu⁹. imꝑatiu⁹. optatiu⁹ et ꝯiunctiu⁹. Cū vero dz indeterminate
tangit̄ infinitiu⁹ modus. vñ Verbū indicatiui mōi est verbū ꝑcans ꝑcatū suum
vel ꝑcata sua sub affectu anī ꝑ modū indicij vt lego. Verbum imꝑatiui modi est
verbū ꝑcās ꝑcatū suū vel ꝑcata sua sub affectu anī ꝑ modū imperij vt ama. Ver
bum optatiui mōi est verbū ꝑcans ꝑcatū suū vel ꝑcata sua sub affectu animi per
modū optatōis vt vtinā esseꝫ bon⁹ clericus. Verbū ꝯiunctiui modi est verbum
ꝑcans ꝑcatū suū vel ꝑcata sua sub affectu anī ꝑ modū dubitatiōis vt si veneris
ad me dabo tibi equū. Verbū infinitiui mōi est verbū ꝑcans ꝑcatū suū vel ꝑcata
sua sub affectu anī indetermiate. rep̄ñtans vt legere. Sequit̄ correl'ie p̄mo ꝙ ver-
bū indicatiui mōi dz ab indicando. ꝑ verbū em̄ indicatiui mōi indicam⁹ et osten
dim⁹ nos aliq̄d agere vt lego. vel pati vt legor. Sequit̄ correl'ie scdō ꝙ verbum
imꝑatiui mōi dz ab imꝑando. qꝛ ꝑ verbū imꝑatiui mōi nos designam⁹ et expri-

mimus actū impandi vt lege. Sequit̄ corr̄ie tertio ꝙ verbū optatiui mōi dicit̄ ab optatōe. qꝛ ꝑ ipm̄ optatōem designamus et exp̄mimꝰ. Sequit̄ corr̄ie q̄rto ꝙ verbū ꝯiunctiui mōi dicit̄ a ꝯiungendo qꝛ ipm̄ req̄rit sibi ꝯiungi aliud verbū in orōne si debet ꝯstituere et facere orōnem ꝯgruā et ꝑfectā. vt cū dico. si studuisses necesse est subiūgi aliud verbū si debet fieri orō perfecta. ꝓmotꝰ fuisses. Sequit̄ corr̄ie q̄nto ꝙ verbū infinitiui mōi d̄r ab infinitatōe et incertitudine. V̄bum eñ infinitiui mōi quantū est de se nullius ē certi nūeri ꝛ ꝑsone. sed certitudinē sui numeri et ꝑsone capit ab additōe suppositi vt dicet̄ inferiꝰ. Sequit̄ corr̄ie sexto ꝙ verbū indicatiui mōi s̄cat ꝑ modū indicij accn̄taliter. hoc aūt verbū indico cuꝫ suis ꝯdeclineis s̄cat ꝑ modū indicij essentialr̄. i. ex impōe sua. nō oportꝫ ergo ꝙ hoc verbū indico sit indicatiui mōi im oīb9 mōis. sed solū in vno. Sic sir̄ dicat̄ de istis verbis impero opto. q̄ s̄cant ex impōne vltimata ꝑ modū optatiōis vl̄ imperij. Sed verba impatiui mōi s̄cant ꝑ modū imperij accn̄taliter. non opꝫ ergo ꝙ hoc verbū impero sit impatiui mōi in quolibet mō. ¶ Modus etiā v̄bi cōiter diffinit̄ sic. Modus ē ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōe q̄ s̄cat sub varia inclinatōe animi varios affectꝰ aīe demr̄ans. Pro quo intelligēdo. Scim ꝙ affectꝰ capit̄ duplr̄. Primo eñ capit̄ affectus ꝓ motu vehementis et magne passiōis in aīa mouens aīam ad gaudiū. spem. dolorē vel timorē. Et isto mō interiectio s̄cat affectū aīe. aīa eñ cuꝫ audit aliquid delectabile aut rarū mouet̄ ad delectatōem. cū percipit aliquod terribile vel triste mouet̄ ad timorē. Scdō capit̄ affectꝰ ꝓ ꝓprietate vel dispōe que sequit̄ inclinatōem aīe. que supaddit indicatiū vel imperiū. et hoc mō modus verbi s̄cat sub affectu aīe. Sequitur corr̄ie ꝙ interiectio s̄cat affectum aīe. vt cū sequit̄ gaudiū. dolor. timor aut spes. Sed verbū s̄cat affectū. vt cū sequit̄ imperiū indicatio vel optatio.

Indicativus

Notandū quarto et vltimo ꝙ indicatiuus ponit̄ primo loco inter modos verbi q̄nqꝫ de causis.

Prima qꝛ res verbi imposita est in indicatiuo. sicut eñ res nois est imposita in ntō sic res verbi ē imposita in indicatio. et sicut ntūs est primꝰ casuū sic indicatiuꝰ est p̄mus modorū. Scda cā qꝛ indicatiuus est certior in numeris et ꝑsonis q̄ alij modi. cuilibet eñ ꝑsone in indicatio spēalis vox corr̄ndet. Et q̄uis etiā ꝯiunctiuus sit ꝑfectus in tꝑibus et sub distinctis vocibꝰ distinctas habet terminatōes. tñ ipe coincidit cū vocibꝰ optatiui. Tertia cā. qꝛ oēs alij mōi deriuant̄ ab indicatiuo. mō cā est prior effectu. et oīe p̄mitm̄ p̄cedit deriuatm̄. Quarta ratio. qꝛ ꝑ ipm̄ indicatm̄ res v̄bi directe s̄cat̄ et exp̄mit̄. ꝑ alios aūt indirecte quadā ꝓprietate supaddita mō absolutum est añ respectm̄ et ꝯnotatm̄. Quinta rō. qꝛ oēs grāmatici locauerūt ipsum indicatm̄ primo loco. et ꝑ ꝯñs et nos. opꝫ eñ patribꝰ credere vt d̄t Aristo. j. celi. Sequit̄ corr̄ie ꝙ licet impatiuꝰ ꝑfectior sit q̄ indicatiuꝰ. qꝛ meliꝰ est impare q̄ indicare. tñ ab isto nō capit̄ hic ordo in mōis verbi. sed indicatiuꝰ precedit impatm̄ et alios modos ex causis dictis. Et tenet̄ indicatiuꝰ q̄tuor mōis Primo indicatiue vt petrꝰ legit. Scdō q̄sitiue vel interrogatiūe vt q̄s legit. Tertio dubitatiue vt nescio q̄s legit. Quarto ꝯcomitatiue vt si asinus volat asinus hꝫ pēnas. ¶ Impatiuꝰ aūt ponit̄ añ alios modos ideo. qꝛ ipe ꝑfectū sensum facit ꝑ se sine determiatōe alia. sicut eñ illa noīa pax. rō. nō indigent adiecciuali determiatōe. non eñ opꝫ dicere bona pax. qꝛ pax semꝑ est bona. sic etiā impatiuus nō indiget aliq̄ determiatōe. Ponitur aūt impatiuꝰ ꝯpetēter añ optatm̄. qꝛ meliꝰ est impare q̄ optare. ¶ Optatiuꝰ aūt p̄cedit ꝯiunctm̄. qꝛ optatiuꝰ respectu coniūctiui s̄cat certe et ꝯiunctiuꝰ incerte. mō certū p̄us est incerto. Signa aūt optatiui patent in his metris. Optatiuꝰ habet vt vtinā q̄tinꝰ et ne. ¶ Vltimo aūtē inter modos finitos ponit̄ ꝯiunctiuus. qꝛ ipe est imperfectior alijs in s̄cando ꝛ etiā faciendo orōem ꝑfectā. Habet aūt ꝯiunctiuꝰ tria noīa. Primo eñ vocat̄ cōi noīe ꝯiunctiuꝰ. et hoc duplici de cā. Primo qꝛ requirit sibi subiungi alia v̄ba si debet facere orōem ꝑfectā. vt si veneris ad me dabo tibi equū. Scdō d̄r cōiunctiuus. qꝛ petit et vult ꝙ ei ꝯiūgat̄ signū ꝑ quod cognoscit̄. Et signa cōiunctiui modi patēt in his metris. Cū dū q̄ñ nisi sunt ꝯiungētia signa. Scdō vocat̄ subiunctiuꝰ. qꝛ requirit sibi subiūgi aliud verbū vt faciat orōem ꝑfectā. vt cum venerit ꝑaclitꝰ docebit vos oīa. Tertio d̄r habitatiuꝰ. qꝛ ꝑ ipm̄ orōes dubias exprimimus vt vtrū hō sit aīal. ¶ Vltimo vero loco ponit̄ infinitiuꝰ. qꝛ ipe est imꝑfectior omnibꝰ alijs mōis in tꝑibus et ꝑsonis et s̄catiōe. et ergo grāmatici recte eū locauerūt in fine. Autor modorū s̄candi ita diffinit modū. Modus ē modus s̄candi verbi actiuꝰ quo mediante ꝓprietatē vel modū indicij. imperij. voti i. optatiōis. vel dubij. circa rem verbi et dependentiā ad suppositū consignificat Et dicit ꝙ modus accipit̄ a ꝓprietate que est ꝓprietas q̄lificationis et dispōnis et inclinatōis rei verbi ad suppositū qualitate indicij. imperij. vel dubij. vel optatōis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Tm̄ septem sunt

accn̄a verbi. Et qualitas bene diuidit̄ in moduꝫ et in formā. qui modi in verbo sunt quinqꝫ scꝫ indicatiuꝰ impatiuus optatiuus cōiunctiuus et infinitiuꝰ. Pꝫ veritas ꝯclusionis ꝓ omnibꝰ ꝑtibus ex notabilibꝰ et ex his que dicta sunt.

Ar Primo. plura sunt accn̄a verbi q̄ septē ergo ꝓbat̄. qꝛ compō vel cōpone re p̄dicatū cū subiecto etiā est accn̄s verbi. ꝓbat̄ auc̄te Aristo. j. ꝑiermeniarū. qui d̄t ꝙ hoc verbū subtm̄ sum importat actū cōplexiuum p̄dicati cū subiecto. ¶ Dico verū argūtū ꝯcludit ꝙ compō est accn̄s verbi inquantū verbum est logice ꝯsideratōis. sed nō grāmatice ꝯsideratōis.

Ar Scdō. qualitas verbi nō est in mōis et in formis ergo ꝓbat̄. Ideꝫ nō est in diuersis. sed modus et forma sunt spēs diuerse. ergo qualitas nō est in mōis et in formis. Maior est aristo. iiij. ꝑhicorū. Minor est nota. qꝛ modus et forma d̄nūt specifice. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ idem sub rōe accn̄tis non est in diuersis. sed idem sub rōne gn̄is bene est in diuersis. imo quodlibet vl̄e est vnū in mł̄tis et vnū de multis vt dicitur. j. posteriorū.

Ar Tertio. qualitas nō est in mōis et in formis ꝓbatur. vnuꝫ accn̄s non est in alio. sed qualitas est accn̄s. et modus et forma etiā sunt accn̄a. et ꝑ ꝯsequēs qualitas nō est in modis et in formis. ¶ Dico ꝙ accn̄tis realis inhesionis nō est accn̄s. sed bn̄ p̄dicatōis et denoīatōis qualiter est in ꝓposito. Vel etiā dicendū ꝙ accn̄tis nō est accn̄s rōne sui. sed bene in virtute substantie.

Ar Quarto. qualitas non est accn̄s verbi. ꝓbatur auc̄te Remigij qui dicit. ꝙ qualitas nō requirit̄ in verbo. si ergo non requirit̄ in verbo non erit accn̄s verbi. ¶ Dico verū argm̄ cōcluderet si Remigiꝰ absolute vellet ꝙ q̄litas non requirit̄ in verbo. sed vult ꝙ qualitas nō req̄rit̄ in verbo. i. nō debet queri cuiꝰ qualitatis est verbū. sed distincte debet queri. cuiꝰ mōi et cuiꝰ forme. si eñ quereret. cuiꝰ qualitatis. esset dubiū an deberet r̄ndere modus aut forma.

Ar Quinto. q̄litas nō est in mōis et in formis ꝓbat̄. oīe qd̄ est in aliquo ē in eo aliquo mō essendi in. Sed q̄litas nō est in mōis ꝛ in formis aliquo mō essendi in igit̄. Maior est nota et est Aristo. iiij. ꝑhicorū. Minor quia nō videt̄ quo mō essendi in. ¶ Dico ꝙ q̄litas est in mōis et in formis sicut gn̄s est in suis inferioribꝰ et spēbus. gn̄s aūt est in spēbus actu. qꝛ est de eēn̄a ipsaruꝫ specierū. eēn̄a aūt actu est in eo de cuiꝰ est eēn̄a vt d̄r. vij. metaphice.

Ar Sexto. plures sunt modi in verbo q̄ quinqꝫ ꝓbatur qꝛ est sextus modus vt impꝑsonalis. dicit̄ eñ in textu. impꝑsonalis vt legitur. ¶ Dico ꝙ donatus nō vult ꝙ impꝑsonalis modꝰ esset sextus modus. sed vult dicere ꝙ sicut in verbo ꝑsonali reperiunt̄ q̄nqꝫ mōi distincti. sic etiā in verbo impꝑsonali.

Ar. Septimo. ordo donati in mōis nō valet ꝓbat. q2 impatiu9 debet p̄cedere indicatiū ꝓbat. magis dignū debet p̄cedere min9 dignū. sed impatiu9 est dignior indicatiuo. ergo. Maior est aristo. in p̄dicamētis. Minor quia meli9 est impare ꝙ indicare. indicare em̄ est seruorū. impare aūt dn̄orū. ¶ Dico ꝙ̄m argūm ꝯcluderet si donat9 hoc hic attenderet. sed attēdit ꝙ indicatiuus est cā aliorū modorū. et pfectior ip̄is. et ergo indicatiū p̄posuit alijs mōis omnibus.

Ar. Vltimo. aliqd est verbū qd nullius est mōi ꝓbat. de isto verbo miserere in ista orōne. miserere mei deus. nō impatiui ꝓbat. q2 nullus p̄t imperare deo. ergo non est impatiui. ¶ Dico ꝙ̄m argūm ꝯcluderet si impatiu9 hic teneret impatiue. sed tenet oratiue. Tenet em̄ impatiu9 octo mōis. vsus. Impat hortatur ꝓmittit ꝯcludit orat. Temptat et applaudit. indignaturq3 secundus.

Forme verborum quot sunt. Quatuor. Que. Perfecta. vt lego. Meditatiua vt lecturio. Frequentatiua vt lectito. Inchoatiua vt feruesco calesco.

Vtrū tm̄ quatuor sint forme verborū

pfecta. inchoatiua. meditatiua. et frequentatiua. Pro intellectiōe q̄stionis mote Notandū p̄mo ꝙ forma verbi diffinit cōiter sic. Est ꝓprietas verbi attributa ipi verbi ea rōe qua ip̄m est originatū vel nō originatū ab alio verbo sub diuersitate ẜcatōis. In ista ergo dione duplex tangit forma verbi. pfecta et impfecta Perfecta tangit cū dicit. nō originatū. Impfecta tangit cū dicit originatū. vn̄. Forma pfecta diffinit sic. est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ip̄m nō est originatū ab alio verbo sub diuersitate ẜcationis. vt lego. ¶ Dico notanter ab alio vbo. q2 verba pfecte forme p̄nt deriuari a noīe. vt verba imitatiue forme deriuant a noīe. vt matriso a mater. et tn̄ sunt pfecte forme. vt em̄ postea dicetur imitatiua forma reducit ad pfectā. Est aūt regl'a gn̄alis de verbis pfecte forme hec. Verba pfecte forme regl'aria nō defectiua in p̄ma psona indicatiui modi terminant in o vel in or. vt lego legor. Dico regl'aria. ꝓpter hoc verbū sum qd etiā est pfecte forme. sed nō optz ꝙ terminet in o vel in or. q2 est regl'are. Dico nō defectiua. ꝓpter aue salue vale. que sunt pfecte forme. sed nō optz ꝙ terminent in o. vel in or. q2 sunt defectiua. Sequit corl'ie ꝙ verba pfecte forme et impfecte forme ẜcant diuersa. non simpl'r. q2 verba impfecte forme pticipant et hn̄t aliqualē ẜcatōem sui p̄mitiui. oīs em̄ effect9 pticipat naturā sue cause. sed dn̄t hēe diuersam ẜcatōem quo ad modū ẜcandi. q2 hoc qd verbū pfecte forme ẜcat absolute. hoc verbū impfecte forme ẜcat quadā ꝓprietate supaddita. vt patebit inferi9.

Notandū scd̄o. Impfecta forma diffi

nit cōiter sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ip̄m est originatū ab alio verbo sub diuersitate ẜcatōis. Et tales ẜm donatū sunt tres. et hoc p̄ncipales. vt meditatiua. inchoatiua. et frequētatiua. licet Priscian9. viij. maioris adhuc ponit diminutiuā. imitatiuā. et desideratiuā. de quib9 dicet inferius. vnde Illud verbū dr̄ inchoatiue forme qd vltra ẜcatū sui verbi pfecte forme inchoatiōnē importat. vt feruesco venit a ferueo. et vltra ẜcatū sui p̄mitiui inchoatōē importat. Feruesco ẜcat incipe feruere. Et oīa talia terminant in co. et formant a scd̄a psona p̄ntis tp̄is indicatiui mōi addendo co. vt ferueo ferues. adde co et erit feruesco. Et sunt tertie ꝯiugatōis ⁊ neutri9 gn̄is. et carent ptō pfecto. cui9 rō est. q2 verba inchoatiue forme importāt inchoatōē. mō inchoatio repugnat ptō. oē em̄ qd inchoam9 hoc est sub p̄nti. Ab ista tn̄ regula excipit hoc verbum

hisco. qd regl'r deberet dici hiasco. ¶ Regula grāmaticalis de formatōne verborū inchoatiue forme. Si a verbo inchoatiue forme deponit vltima terminatō co. et manet scd̄a psona p̄ntis tp̄is alicui9 verbi. tunc illud verbū est inchoatiue forme. vt feruesco. depone co manet scd̄a psona hui9 verbi ferueo ferues. Sequitur corl'ie p̄mo ꝙ disco et glisco nō sunt inchoatiue forme. ptz q2 deponendo illam terminatōem co nō manet scd̄a psona alicui9 verbi. Verbū aūt illud dicitur meditatiue forme qd vltra ẜcatū sui verbi pfecte forme meditationem importat vt esurio qd deriuat ab illo verbo edo edis edere inquantū ẜcat comedere. et in vltimo supino habet esū addendo rio fit esurio. Et talia terminant in rio ⁊ sunt quarte ꝯiugatōis et carent ptīs pfectis. Dicit tn̄ Johes ianuensis. hoc verbum esurio inquantū est meditatiuū et ẜcat meditatōem esuriei sic caret ptō. Sed inquantū ẜcat absolute famem pati habet ptm̄ esuriui. vt ibi. Esuriui et dedistis mihi comedere. Itē Jesus postꝙ ieiunasset. xl. dieb9 et noctib9 postea esurijt. Similiter hoc verbū parturio inquantū est meditatiuū caret p̄terito. sed inquantū ẜcat absolute gn̄are sic habet p̄teritū. et sic ponitur ibi. Parturient montes nascetur ridiculus mus.

Notandū tertio. Tertia forma impfecta

dr̄ frequētatiua. vn̄ Illud verbū dr̄ frequētatiue forme qd vltra ẜcatū sui verbi pfecte forme frequētatōem importat. vt lectito. i. frequēter lego. Et talia terminant in to. et sunt p̄me ꝯiugatōis. Sed q̄ terminant in so vt viso sunt tertie ꝯiugatiōis. silr illa que terminant in xo etiā sunt tertie ꝯiugationis vt flexo. Tres aūt sunt regl'e de formatōe verborū frequētatiue forme ẜm priscianū. viij. maioris. ¶ Prima. verba frequētatiue forme aliqñ formant simpl'r ab vltīo supino mutando u in o. vt viso format ab vltimo supino hui9 verbi video qd habet vis9 i vltīo supīo mutādo u in o erit viso visis visere. qd ẜcat cū freq̄ntia vl desiderio videre. ¶ Scd̄a regula. qñ verba frequētatiue forme formant a vbis pfecte forme que hn̄t a ꝓductā in penultima sillaba supini. tūc a mutat in i et u in o vt rogatu. muta a in i et u in o erit rogito as. are. ¶ Tertia regula. qñ vba frequētatiue forme formant a verbo qd habet gi in ptō pfecto. tūc tale verbum frequentatiue forme format a tali ptō pfecto addendo to. vt lego legi adde to erit legito. Sequit corl'ie ꝙ vnū et idē verbū p̄t de se formare tria frequentatiua vt lego format p̄mo lecto as. are. scd̄o lectito. qd venit a lecto. tertio format legito. lectito tn̄ imediate nō venit a lego ẜ mediate q2 mediāte illo qd ē lecto vt pz.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ Priscianus

viij. maioris capl'o de specie ponit adhuc tres formas. imitatiuā. diminutiuā et desideratiuā. vn̄ Illud verbū dicit imitatiue forme qd vltra ẜcatū sui p̄mitiui imitatōem importat. vt matriso. i. matrē sequor. patriso. i. patrē sequor. fantaso. i. fanta sina sequor. Et reducit forma imitatia ad pfectā. q2 talia verba non deriuant ab alijs verbis. Sed illud verbū dr̄ desideratiue forme qd vltra ẜcatum sui verbi pfecte forme desideriū importat, vt capesso. i. desidero cape. facesso. i. desidero facere. Et reducit illa forma desideratiua ad meditatiuā. q2 desiderium ē cū quadā meditatione. Sed illud verbū dr̄ diminutiue forme qd vltra ẜcatū sui p̄mitiui diminutōem importat. vt sorbillo. i. parū sorbeo. Et talia terminantur vt dr̄ priscian9 ibidē in lo. Et reducit diminutiua forma ad inchoatiuā. quia vbi est diminutio ibi est inchoatio aliqua. Istis notabilib9 sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Tātū q̄tuor sunt

forme verborũ specifice et formalr distincte sic ꝙ nõ plures ad illas non reducibiles ſm diuisionẽ mediatã. ¶ Dico notanter ad seinuicẽ irreducibiles. qꝛ plures sunt que reducunt ad istas. vt iste tres quas priscian⁹ ponit q̃ cõphẽduntur sub istis ꝑoꝛib⁹ vt declaratũ est in notabili q̃rto. Et dt autoꝛ modoꝛũ ſcandi ꝙ forma in v̓bo sumit ab eadẽ ꝓprietate a qua sumit spẽs in noie. vt aũt dctũ est in noie spẽs ꝑmitiua ab esse ꝑmario. sed spẽs deriuatiua ab esse scdario sumit sic forma ꝑfecta in verbo sumit ab esse primario. sed deriuatiua ab esse scdario. Vñ et forma ſm autoꝛẽ modoꝛũ ſcandi diffinitur sic. Forma est modus ſcandi actiu⁹ verbi attribut⁹ verbo ea rõe qua ipm verbũ modũ existendi primariũ vl' scdariũ conſcat. Exm̃ ꝑmi vt lego. Exm̃ scdi vt lectito.

Ar Primo. non sunt quatuoꝛ forme verboꝛũ ꝓbat. sicut se habet spẽs in nomine sic forma in verbo. sed spẽs in noie est tm̃ duplex. s. ꝑmitiua et deriuatiua. sic etiã forme in verbo dñt esse tm̃ due. Maioꝛ est ꝑsciani. viij. maioris. Minoꝛ est nota. ¶ Dico verũ argñtũ ꝯcludit ꝙ forme in verbo in gñe sũt tm̃ due. s. ꝑfecta et imꝑfecta. tñ in spẽ pñt esse plures. et sic est hic.

Ar Scdo. verbũ ꝑfecte forme et imꝑfecte forme non ſcant diuersa. igit dio forme non vʒ. ꝓbatur añs. omnis effect⁹ gerit similitudinẽ sue cause. sed verbũ imꝑfecte forme est effect⁹ verbi ꝑfecte forme. ergo non ſcant diuersa. illa enĩ que diuersa ſcant non ꝑticipant. Maioꝛ est autoris modoꝛũ ſcandi. Minoꝛ est nota ex dictis in tertio notabili. ¶ Dico verũ argm̃ ꝯcluderet si verbum imꝑfecte forme simplr ſcaret diuersa respectu verbi ꝑfecte forme. sed ſcat diuersa solũ modaliter. qꝛ illud qd verbũ ꝑfecte forme ſcat absolute. hoc verbum imꝑfecte forme ſcat cum aliqua additione.

Ar Tertio. aliqd est verbũ qd nulli⁹ est forme ꝓbat. qꝛ hoc verbum sum est verbũ et nulli⁹ est forme. ꝙ hoc verbũ sum nulli⁹ est forme ꝓbat. quia si alicui⁹ maxime ꝑfecte. sed hoc non ꝓbat. verbũ ꝑfecte forme in ꝑma ꝑsona terminat in o vel in oꝛ. sed hoc verbũ sum nec terminat in o nec in oꝛ in prima ꝑsona. ergo non est ꝑfecte forme. Maioꝛ est nota et patuit ex notabili primo. Minoꝛ est nota. ¶ Dico verũ argm̃ cõcludit ꝙ omne verbũ ꝑfecte forme terminat in o vel in oꝛ. v̓m ẽ hoc de v̓bis regulr declinatis. mõ sum declinat irregulr.

Ar Quarto. plures sunt forme verboꝛum q̃ quatuoꝛ. ꝓbatur autoꝛitate ꝑsciani. viij. maioꝛis. qui adhuc addit tres. s. imitatiuam. desideratiuam. et diminutiuam. ¶ Dico verũ argm̃ cõcludit ꝙ tm̃ tres sunt forme verboruʒ principales ad seinuicẽ irreducibiles. mõ iste tres quas ponit priscian⁹ reducuntur ad istas quatuoꝛ ꝑdictas vt dictũ est in notabili quarto.

Ar Quinto. dio verbi inchoatiue forme non valet ꝓbat. qꝛ si sic sequeret ꝙ inchoo. incipio. essent inchoatiue forme qd est fim̃ ꝓbatur. qꝛ impoꝛtant inchoatõem et inceptõem. ¶ Dico verũ argm̃ cõcluderet si ista v̓ba impoꝛtarẽt inchoatõem vel inceptõem ſcatione minus ꝑncipali. sed ista verba impoꝛtant inchoatõem ſcatione essentiali et ꝑncipali et ſcatiõe ad placitũ.

Ar Sexto. oꝛdo formarũ nõ est bñ assignat⁹ ergo ꝓbat añs. qꝛ iste tres forme dñt prius poni q̃ ꝑfecta ꝓbatur. qꝛ sicut est in natura sic debet esse in arte. sed in natura ita est ꝙ pri⁹ meditamur de re q̃ ipam ꝑfecte facimus igit et in arte. forma meditatiua debet ꝑlocari ꝑfecte. Maioꝛ. ars imitat naturã ij. phicoꝝ. Minoꝛ est nota. prius enĩ cogitamus de re q̃ eam facim⁹. ¶ Dico verũ argm̃ cõcludit ꝙ oꝛdine nature forme iste tres imꝑfecte deberẽt ꝑcedere ꝑfectã. sed donat⁹ istã ꝯsideratõem nõ habuit. sed donatus hic attendebat oꝛdinẽ ꝑfectõis et doctrine. ꝑponendo ꝑfectã formam istis imꝑfectis.

Ar Septimo. verba meditatiue forme nõ carent ptis igit ꝓbatur. qꝛ esurio est meditatiue forme et tñ habet ptm̃ ꝓbatur. habet esuriui vt in euangelio. Esuriui et dedistis mihi manducare. ¶ Dico verum argm̃ ꝯcludit ꝙ esurio habet ptm̃ sed non inquantũ meditatiue forme. sed vt absolute ſcat famẽ vel esuriem pati. vñ dicit. ij. de aĩa. Esuriens est appetitus calidi et sicci.

Ar Vltimo. plures sunt forme in verbo q̃ ꝑdicte ꝓbatur. aliq̃ est forma apparitatia. vt dt Jo̓hes ianuens. vt albito est apparitatiue forme. vʒ enĩ sicut incipio apparere albũ. ¶ Dico ꝙ foĩa apparitatia ꝯphẽdit ſm aliq̃s sub foĩa inchoatia. lʒ alij volũt ꝙ debeat ꝯphẽdi sub foĩa ꝑfecta. ꝑmũ ẽ meli⁹

Coniugatiões verborũ quot sunt. tres. que. prima in a secunda in e. tertia in i. Prima que est. que in indicatiuo mõ tpe pñti numero singulari scda ꝑsona verbo actiuo et neutrali a ꝓductã habet ante nouissimã litteram. Passiuo cõmuni et deponẽti ante nouissimam sillabam. vt amo amas. amoꝛ amaris. Et futurũ tps eiusdem modi in bo et in boꝛ sillabã mittit. vt amo amabo. amoꝛ amaboꝛ. Secunda que est. que in indicatiuo mõ tpe pñti numero singulari scda ꝑsona verbo actiuo et neutrali e ꝓductã habet ante nouissimam litterã. Passiuo cõmuni et deponẽti añ nouissimã sillabã. vt doceo doces. doceoꝛ doceris. Et futurũ tps eiusdem modi in bo et in boꝛ sillabã mittit. vt doceo docebo. doceoꝛ doceboꝛ. Tertia que est. que in indicatiuo mõ tpe pñti nũero singulari scda ꝑsona verbo actiuo et neutrali i correptam vel i ꝓductã habet ante nouissimã litterã. Passiuo cõmuni et deponenti pro i littera e correptã vel i ꝓductã habet ante nouissimã sillabã. vt lego legis. legoꝛ legeris. audio audis. audioꝛ audiris. Et futurum tps eiusdem mõi in am ⁊ in ar sillabam mittit. vt lego legã. legoꝛ legar. audio audiã. audioꝛ audiar. Vbi pñt hec discerni. Hec in imꝑatiuo et in infinitiuo mõ statim discerni pñt. vtrum i litteram correptã habeant an ꝓductã. Nam i littera correpta si fuerit in e cõuertit. ꝓducta si fuerit non mutat. Est

qñ tertia ꝯiugatio futurũ tps non in am tm̃ sed etiã in bo et in bor sillabã mittit. Interdũ cũ i lr̃am correptã non habuerit sed ꝓductã. vt eo is ibo. queo q̄s q̄bo. eã vel queã.

Vtrũ tm̃ tres sint ꝯiugatões in verbo.

scȝ prima. scḋa. ⁊ tertia. Pro intellectõe questõis mote. ❡ Notãdũ est primo ꝙ ꝯiugatõ vt est accñs verbi cõiter diffinit sic. Coniugatio est verborũ de persona in ꝑsonã. de modo in modũ. de tp̄e in tp̄s. de nũero in numerũ. ꝯñs vel incõsequẽs variatõ. In qua dione tangit duplex ꝯiugatio in gñe. Cũ em̃ dr̃ ꝯñs tangitur ꝯiugatio regularis. Cũ vero dr̃ incõsequens tangitur ꝯiugatio irregularis. Cõiugatio reglaris est vbi vna ꝑsona regulr̃ formatᷓ ab alia. et vnus numerꝰ ab alio sub ꝯuenientia ꝓncipij et dr̃ña finis. Et dr̃ alio noĩe ꝯñs siue normala. norma em̃ grece est regula latine. Sed ꝯiugatio irregularis est vbi vna ꝑsona nõ regulariter formatur ab alia. et vnus numerus ab alio sub conuenientia ꝓncipij et differentia finis. Et hec alio noĩe dr̃ inconsequens siue anormala. anormalũ em̃ dicitur ab a qḋ est sine et norma regl'a quasi sine regl'ari ꝯiugatione. Et talia v̄ba anormala vt cõiter grãmatici ponũt sunt q̄tuor. v̄sus. Sũ volo edo fero tot sunt anormala credo. Priscianꝰ aũt. viij. maioris in fine de ꝯiugatiõe diffinit ꝯiugatõem dicens. Cõiugatio est ꝯsequens v̄borũ declinatõ. Et diffinit solũ ꝯiugatõem regularẽ que in grãmatica est principalior et plus intenta.

Notandũ scḋo. ꝙ cõiugatio in verbo

cognoscitᷓ tribꝰ modis. Primo pẽs infinitiũ. et sic illa verba que hñt a ꝓductũ ante re in infinitiuo sunt p̄me ꝯiugatõis vt amare. que e ꝓductũ sunt scḋe vt docere. q̄ e correptũ tertie vt legere. q̄ v̄o i ꝓductũ sunt quarte vt audire. Et hunc modũ attendit Remigiꝰ. sed hic modꝰ attendendi ꝯiugatõem nõ est sufficiẽs et vl'is fallit em̃ in isto verbo do qḋ est p̄me ꝯiugatõis. tñ in infinitiuo añ re non hȝ a ꝓductũ sed correptũ. v̄sus. Qui dare vult alijs nõ debet dicere vultis. Secundo ꝯiugatio in v̄bis attenditᷓ pẽs impatiũ. et sic illa verba que hñt a ꝓductũ in impatiuo sunt p̄me ꝯiugatõis vt ama. que e ꝓductũ scḋe vt doce. q̄ e correptum sunt tertie vt lege. que vero i ꝓductũ sunt quarte vt audi. Et hic modꝰ est Alexandri et etiã nõ est sufficiẽs et vl'is. fallit em̃ in istis v̄bis dico duco facio que sũt tertie ꝯiugatõis et tñ in impatiuo nõ hñt e correptũ. qꝛ duco habet duc irregl'r ꝓ duce. ꝓpter euitare coincidentiã cũ abltõ huiꝰ noĩs dux ducis. Sil'r facio habet fac et nõ face. ꝓpter euitare coincidentiã cũ abltõ huiꝰ noĩs fax facis. Et dico habet dic et nõ dice. ꝓpter euitare coincidẽciã cũ gtõ et dtõ huiꝰ noĩs dica dice. grãmaticus em̃ maxime habet euitare coincidentiã et malũ sonũ. Tertio cognoscitᷓ ꝯiugatio in verbo penes indicatiũ. et istum modum docet donatus hic in textu. et est modus vniuersalis et sufficiẽs.

Notandũ tertio ꝙ ꝫm donatũ verbũ

id dicitᷓ p̄me ꝯiugatõis qḋ in scḋa ꝑsona p̄ñtis tp̄is indicatiui modi in singulari nũero hȝ a ꝓductũ añ vltimã lr̃am in voce actiua et neutrali. vel ante nouissimã hoc est vltimã sillabã in voce passiua cõi et deponẽtali. et cũ hoc futurũ tp̄s eiusdẽ modi in bo vel in bor sillabã mittit. Exm̃ de verbo actiuo vt amo amo. de v̄bo neutrali vt sto stas. de v̄bo passiuo vt amor amaris. de deponẽtali vt vagor vagaris. de cõi criminor criminaris. Sed verbũ illud dr̃ scḋe ꝯiugationis qḋ in scḋa ꝑsona p̄ñtis tp̄is indicatiui modi in singulari nũero hȝ e ꝓductũ ante vltimã lr̃am in voce actiua ⁊ neutrali. vel ante nouissimã sillabã in voce passiua l' cõi et deponẽtali. et futurũ tp̄s eiusdẽ modi in bo et in bor sillabã mittit. Exm̃ de verbo actiuo vt doceo doces. de passiuo doceor doceris. de neutrali sedeo sedes. de deponentali ꝯfiteor ꝯfiteris. de cõi non datur. qꝛ nullũ est verbũ cõe scḋe ꝯiugatõnis. Intelligitᷓ ergo lr̃a donati ꝯdictionaliter. si esset aliqḋ verbũ scḋe ꝯiugatõis cõmune tũc haberet e ꝓductũ in scḋa ꝑsona ante nouissimã sillabã. Verbum aũt illud dr̃ tertie ꝯiugatõis qḋ in scḋa ꝑsona p̄ñtis tp̄is indicatiui modi in singulari numero habet i ꝓductũ vel i correptuȝ ante nouissimã lr̃am in voce actiua et neutrali. vel e correptã vel i ꝓductã ante nouissimã sillabã in voce passiua cõi ⁊ deponẽtali. et futurũ tp̄s eiusdẽ modi in am vel in ar sillabã mittit. Exm̃ de tertia ꝯiugatõe ꝫm se de verbo actiuo vt lego legis. de passiuo legor legeris. de neutrali curro curris. de deponentali loquor loqueris. de cõi amplector amplecteris. Exm̃ de quarta ꝯiugatõe que cõprehenditᷓ sub tertia ꝫm donatũ. de verbo actiuo vt audio audis. de neutrali venio venis. de verbo passiuo audior audiris. de deponentali vt partior partiris. de cõmuni largior largiris.

Notandũ quarto ⁊ vltimo ꝙ donatꝰ

in textu dat doctrinã et modũ q̄uo possumꝰ cognoscere que verba tertie ꝯiugationis hñt i ꝓductã vel i correptã in scḋa ꝑsona ante vltimã lr̃am. vt dr̃ in textu. Vbi p̄ñt hec discerni. s. que verba hñt i ꝓductã vel i correptã in secunda persona p̄ñtis tp̄is indicatiui modi. Et dicit ꝙ hec cognosci possunt in impatiuo et in infinitiuo eorundeȝ verborũ vtrũ habeant i correptaȝ vel ꝓductam. Si em̃ hñt in secunda ꝑsona i correptam tunc in formatõe impatiui et infinitiui mutatur i in e. vt lego legis habet i correptã ante vltimã lr̃am scȝ s. qꝛ in impatiuo habet e ⁊ in infinitiuo vt lege legere. Producta aũt i si fuerit nõ mutatᷓ vt audio audis in impatiuo et in infinitiuo manet i vt audi audiri. Subiũgit donatꝰ ꝙ aliq̄ñ ē id est ꝯtingit ꝙ in tertia ꝯiugatiõe futurũ tp̄s nõ tm̃ in am vel in ar terminatur sed etiã in bo et in bor. Sed hoc ꝯtingit raro. et hoc fit in illis q̄ hñt i ꝓductam in scḋa ꝑsona p̄ñtis tp̄is indicatiui mõi. vt eo is ibo. queo q̄s quibo. eã vl' q̄am.

❡ Notandũ etiã ꝙ tertia ꝯiugatio capitᷓ duplr̃. Vno mõ ꝓprie. et sic distinguitᷓ ꝯtra quartã. et sic illud verbũ dr̃ tertie ꝯiugatiõis qḋ in scḋa ꝑsona p̄ñtis tp̄is indicatiui mõi añ vltimã lr̃am in voce actiua et neutrali i correptã habet. vel e correptã añ nouissimã sillabã in voce passiua deponẽtali et cõi. vt exẽplificatũ est supius. Illud aũt verbũ dr̃ quarte ꝯiugatõis qḋ in scḋa ꝑsona p̄ñtis tp̄is indicatiui mõi habet i ꝓductã añ nouissimã lr̃am in voce actiua et neutrali. vel i ꝓductã añ nouissimã sillabã in voce passiua cõi et deponẽtali. vt etiã exẽplificatuȝ est in fine tertij notabilis. Alio mõ capitᷓ tertia ꝯiugatio cõiter vt comprehendit sub se quartã. et sic diffinitᷓ vt diffinita est in tertio notabili. Sequitur correl'ie ꝙ aliter donatꝰ capit ꝯiugatõem verbi tertiã ꝙ p̄scianꝰ. Priscianꝰ em̃ cepit proprie vt tertia distinguitᷓ ꝯtra quartã. qꝛ ponit quatuor ꝯiugatiões vt ptȝ. viij maioris. Donatꝰ aũt cepit cõiter vt tertia cõp̄hendit sub se quartã. Diffinitᷓ aũt cõiugatio ꝫm autorẽ modorũ ꝫcandi sic. Cõiugatio est modus ꝫcandi verbi ꝫcansrem verbi vt inflectitᷓ ꝑ diuersas ꝓprietates tp̄m. modorũ. nũerorũ. et ꝑsonarũ. ꝯꝫcans. Sicut em̃ declinatio in noĩe est modus ꝫcandi rem nomis ꝯꝫcans vt inflectitᷓ ꝑ diuersas ꝓprietates casuales. sic ꝯiugatio est modus ꝫcandi verbi rem verbi ꝯꝫcans vt verbũ inflectitᷓ ꝑ diuersas ꝓprietates tp̄m. nũerorũ. modorũ. ⁊ ꝑsonarũ. Sequitᷓ correl'ie ꝙ ꝯiugatio in verbo distinguitᷓ a declinatõe in noĩe. patet. qꝛ ꝯiugatio verbi attenditᷓ pẽs plura accñia. qꝛ nũerũ ꝑsonã tp̄s ⁊ modũ. sed declinatio in noĩe solũ attenditᷓ pẽs vnũ accidẽs. scȝ casum. vt patȝ ex dr̄oibꝰ

coniugatõis et declinatõis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio respõsalis. Tantũ tres sunt

ↄiugatiões in verbo specifice et formalr̄ distincte ad seinuicem irreducibiles. et hoc capiendo tertiã ↄiugatõem cõiter vt cõp̄hendit sub se quartã. ¶ Dico notãter capiẽdo tertiã ↄiugatõem cõiter vt cõp̄hẽdit sub se quartã. q2 capiẽdo tertiã ↄiugatiõem ꝓprie tũc necessario oportet ponere quartã ↄiugatõem vt dictũ est in notabili quarto et vltimo.

Ar Primo. plures sunt ↄiugationes in verbo q̄ tres igit̄ ꝓbatur. sicut se hʒ declinatio in noĩe sic ↄiugatio in verbo. sed declinatio in noĩe est quintuplex. ergo etiã ↄiugatio in verbo debʒ esse q̄ntuplex. Maior ptʒ. ex ↄueniẽti silr̄itudine. sicut eñ noĩa declinant̄ de casu in casum. sic verba declinant̄ de p̄sona in p̄sonã. de numero in numerum. Minor ptʒ ex his q̄ dicta sunt in noĩe. ¶ Dico vm argn̄tũ ↄcludit q̄ sicut se hʒ declinatio in noĩe sic ↄiugatio in vbo. quo ad aliq̄ nõ aũt quo ad oĩa. Ad hoc hʒ se silr̄. q2 sicut noĩa declinant̄ per diuersos casus sic verba ↄiugant̄ p̄ diuersa tp̄a p̄sonas et modos. Sed quo ad numerũ declinationum et ↄiugationum non est simile.

Ar Scd̃o. pl̄es sunt ↄiugatões in verbo q̄ tres ꝓbat̄. oĩs latinitas ortum hʒ a grecis. sed greci hñt decẽ ↄiugatões igit̄ et latini. Maior est p̄sciani p̄mo maioris. in ꝓhemio. Minor est eiusdẽ p̄sciani. viij. maioris. vbi oñdit q̄ greci hñt ↄiugatões decẽ. ¶ Dico vm argn̄tũ ↄcluderet si greci et latini eodem mõ distinguerẽt declinatões. latini eñ distinguũt declinatões penes vocales. greci vero penes consonantes.

Ar Tertio. quinq̧ sunt ↄiugatões in verbo ꝓbat̄. multiplicata causa multiplicatur effect⁹. sed vocales que sunt causa distinctõnum in ↄiugatõibus sunt quinq̧. g̃ etiã ↄiugationes in verbo sunt quinq̧. Maior est nota. q2 causa et effect⁹ dicunt̄ relatiue modo posito vnũ relatiuorũ ponit̄ et aliud vt dr̄ in p̄dicamentis. Minor est nota. ¶ Dico verum argumẽtũ ↄcludert. si distinctõ ↄiugationũ caperet̄ penes omnes vocales sed capit̄ tm̄ pẽs quatuor. non opꝫtet ergo tot esse ↄiugatões in verbo q̄t sunt vocales.

Ar Quarto. quatuor sunt ↄiugatões in verbo ꝓbatur auc̄te Alexandri. Remigij. silr̄ Prisciani. viij. maioris. ¶ Dico verũ argn̄tũ ↄcludit q̄ q̄tuor sunt ↄiugationes in verbo capiendo ↄiugationem tertiam proprie. donatus autem cepit cõmuniter vt cõp̄hendit sub se quartam.

Ar Quinto. aliquod est verbũ q̄ nulli⁹ est ↄiugatõis ꝓbatur. de isto verbo sum. ptʒ examinãti textũ et declarationem donati s̄m quã sub nulla p̄ot ↄtineri ↄiugatiõe. ¶ Dico q̄ lr̄a et declaratio donati intelligit̄ de verbis p̄fectis et nõ defectiuis et regulariter ↄiugatis. mõ sum est verbum irregl̄are.

Ar Sexto. sum est scd̃e ↄiugatõis ꝓbatur sic. illud verbũ est scd̃e ↄiugatõis q̄ habet e ꝓductã in scd̃a p̄sona p̄ñtis tp̄is indicatiui mõi singl̄aris numeri. sed sum est hmõi vt ptʒ in ista scd̃a p̄sona es vbi e est longũ. ¶ Dico verũ argn̄tũ ↄcludit. sed hoc nõ sufficit ad verbũ scd̃e ↄiugatõis q̄ debet hr̄e e ꝓductã in scd̃a p̄sona. sed vltra requirit̄ q̄ futurũ tp̄s eiusdem modi terminetur in bo vel in bor. modo hoc non est in isto verbo sum.

Ar Septimo. aliquod est verbũ q̄ nulli⁹ est ↄiugatõis ꝓbatur. de istis orior morior. Q⁹ nõ tertie ꝓbatur. q2 hñt p̄terita verborũ quarte ↄiugatiõis ergo sunt quarte ↄiugationis. tenet ↄñtia. q2 ꝫpatio arguit formam vt dicit ↄmentator in de suba orbis. illud ergo q̄ habet silr̄itudinẽ formatõis sicut verba quarte ↄiugatõis illud videt̄ esse quarte ↄiugatõis. ¶ Dico verũ argn̄tũ cõcludit q̄ ista verba sunt tertie ↄiugatiõis capiendo tertiã ↄiugatiõem cõiter. sed capiendo eam ꝓprie tunc ista verba sunt quarte ↄiugationis.

Ar Vltimo. nullũ est verbũ scd̃e ↄiugatõis cõis gñis. ergo littera donati nõ valet cũ loquit̄ in scd̃a ↄiugatõe de verbis cõibus ꝓbatur añs. enumerãdo oĩa verba cõia nullũ inuenit̄ scd̃e ↄiugatõis. ¶ Dico q̄ littera donati debet intelligi ↄdictõaliter si aliquod tale esset tunc haberet in scd̃a persona vt donatus dicit. Vel etiã possumus dicere q̄ multa verba sunt nunc deponẽtis generis que antea fuerũt generis cõmunis.

Genera verborũ quot sunt. quinq̧. Que. actiua. passiua. neutra. deponentia et cõia. Actiua que sunt. que in o desinunt et accepta r littera faciunt ex se passiua vt lego legor. Passiua q̄ sunt. que in r desinũt et ea dempta r lr̄a redeunt in actiua vt legor lego. Neutra que sunt. q̄ in o desinũt vt actiua. sed accepta r lr̄a latina non sunt vt sto. curro. nam stor curror non dicit̄. Sunt p̄terea neutropassiua vt gaudeo gauisussum. soleo solitussum. fio fis factussum. mereo mestussum. Deponẽtia q̄ sunt. q̄ in r desinũt vt passiua. sed eã dempta r littera latina nõ sunt vt luctor loquor sequor nascor et orior. Cõia q̄ sunt. que in r sicut desinunt vt deponentia. sed in duas formas cadũt paciẽtis et agẽtis vt osculor criminor. dicim⁹ eñ osculor te. osculor a te. criminor te. criminor a te. Numeri verborũ quot sunt. duo. qui. singularis vt lego. plr̄is vt legimus. Figure verborũ quot sunt. due que. simplex vt lego. ↄposita vt negligo. Tp̄a verborũ quot sũnt. tria. que. p̄ñs vt lego. p̄teritũ vt legi. futurũ vt legã. Quot sunt tp̄a in declinatõe verborũ. quinq̧. que presens vt legã. p̄teritũ imp̄fectũ vt legebã. p̄teritũ perfectũ vt legi. p̄teritũ plusq̧ perfectũ vt legeram. futurum vt legam. Persone verborũ quot sunt. tres. que. prima vt lego. secunda vt legis. tertia vt legit.

Utrũ tm̄ quinq̧ sunt genera verborũ

sc3 actiuū passiuū neutrū deponens et cōe. Pro intellectiōe questiōis mote. Notandū ꝑmo. ꝙ Gn̄s verbi diffinit sic. Est ꝓprietas verbi ex ꝓficatione actōis vel passionis vel vtriusq3 simul vel neutri⁹ et ex terminatōe in o vel in or contracta. In qua dione tangunt q̄tuor gn̄a verbi. Cū eīn dr ex ꝓficatiōe actiōis. tangit gn̄s actiui vel etiā deponens. multa eīn verba deponentis gn̄is ꝓficāt actiue tm̄ vt loquor. Cū vero dr vel passionis. tangit gn̄s passiuū. silr gn̄s deponētis. qr multa verba deponentis gn̄is ꝓficant passiue tm̄ vt nascor. Cū vo dr vel vtriusq3 simul. tangit gn̄s cōe. verba eīn cōis gn̄is vt postea dicet indr̄nter ꝓficant actiōem vel passionē. Cū vero dr neutrius. tangit gn̄s neutrū. Sequit corr̄ie ꝙ gn̄s in verbo cognoscit tripl̄r. primo ex ꝓficatione. scd̄o ex terminatiōe. tertio ex ꝓficatione et terminatōe simul. sed vtrū plus ex ꝓficatōe vel terminatōe dicet inferi⁹. Dicit Petrus helye ꝙ plus ex terminatōne. vn̄ dicit Porro scias ꝙ vox plus dt ꝙ significatū discerni gn̄a. et ꝓbat hoc ex trib⁹. Primo qr ista verba facio noceo ꝓficāt actiue tm̄ nō sunt actiui gn̄is sed neutri⁹. vn̄ dr Vox facio neutrū sed ꝓficare dat actū. Scd̄o ꝓbat. qr metuo timeo sunt gn̄is actiui et tm̄ ꝓficant passiue. Tertio probat qr vapulo exulo ꝓficant passiue. sed tm̄ sunt neutrius gn̄is. vapulo eīn val3 tm̄ sicut ꝑcutior. vn̄ dicit in euāgelio. Seruus sciens voluntate dn̄i sui et nō faciēs vapulabit. i. ꝑcutiet plagis multis. Sequit corr̄ie quarto ꝙ hoc verbū sum quo ad vocē nullius est gn̄is. tm̄ quo ad ꝓficatōem est gn̄is neutri⁹. ptz primū. qr sum nec terminat in o nec in or. mō o est terminatō gn̄is actiui et neutri⁹. sed or est terminatio gn̄is passiui cōis et deponentis. p3 scd̄m. qr hoc verbū sum nec ꝓficat actōem nec passionē. sed ꝓficat puram essentiā rei. et sic hoc verbū sum significat neutrum et per ꝯsequens est gn̄is neutrius significatione.

noro ffario

Notandū scd̄o. Primū gn̄s in verbo

est gn̄s actiuū. vn̄ Verbū actiui gn̄is est ꝙ in prima ꝑsona pn̄tis tp̄is indicatiui modi terminat in o. et in eadem prima ꝑsona pōt recipe r super o et facere ex se passiuū vt amo amor. Est aūt drn̄a inter verbū actiuū et actiui gn̄is. Verbū eīn actiuū est qd̄ actōem ꝓficat nō curando cuius gn̄is sit. Et sic hoc verbum loquor quod est verbū deponētis gn̄is ꝓficat actōnem et est verbū actiuum. Sed verbū illud dicit actiui gn̄is qd̄ ꝓficat actōem et cu3 hoc in prima ꝑsona indicatiui modi terminat in o. et recipit in eadem prima ꝑsona r sup o vt amo. Et ad tale verbū actiui gn̄is requirunt tres ꝯditiōes. Prima ꝙ terminet in o in prima ꝑsona in indicatiō in pn̄ti. Scd̄a ꝙ recipiat in prima ꝑsona r sup o. Tertia ꝙ ꝓficet actum transeuntē in rem rōnalem. et ista ꝓprietas tertia intelligit in verbis actiui generis ꝓprie dictis. qr non semꝑ requirit ad verbū actiui generis ꝙ debet ꝓficare actū transeuntē in rem rōnalem: vt lego lectōem. vn̄ Illud verbū dr actiui gn̄is ꝓprie dictū quod ꝓficat actū transeuntē in rem rōnalem. Sed illud dicit actiui generis cōiter dictū quod ꝓficat actū transeuntē non curando si in rem rōnalem vl̄ nō. Sequit corr̄ie ꝙ verbū actiui gn̄is est inferius ad verbū actiuū. qr sequitur bene oīe verbū actiui gn̄is est actiuū. sed nō ecōuerso oīe verbū actiuū est actiui gn̄is. ptz qr loquor est verbū actiuū et nō est actiui gn̄is. ¶ Scim etiam ꝙ v̄bum dicit actiui gn̄is tripl̄r. Primo voce tm̄ sicut video. video eīn ꝓficat passiue. qr videre ꝓficat species visibiles in potentiā et organū suscipe. mō recipe est pati Et etiā dicit. ij. de aīa. Sensus est virtus passiua. Scd̄o verbū dr actiui gn̄is significatōe tm̄. vt audior qd̄ ꝓficat actiue. qr ꝓficat spēs audibiles de se multiplicare. modo multiplicare est agere. Tertio verbū dicit actiui gn̄is voce et ꝓficatione sil̄r. vt amo lego. Sed verbū illud dicit passiui gn̄is qd̄ in prima ꝑsona pn̄tis tp̄is indicatiui modi terminat in r. et in eadem prima ꝑsona pōt dimittere r et redire in suum actiuū vt amor amo. Et est drn̄a inter verbu3 passiuum et passiui gn̄is. Verbū illud dr passiuū quod passionē ꝓficat non curando cui⁹ gn̄is sit. Et sic nascor est verbū passiuū licet sit deponentis gn̄is. Sed verbum passiui gn̄is ē quod ꝓficat passionē et in prima ꝑsona indicatiui mōi terminat in r. ⁊ in eadem prima ꝑsona pōt dimittere r et redire in suum actiuū vt amor legor. Sequitur corr̄ie ꝙ verbū passiui gn̄is est inferius ad verbū passiuū. p3 omne eīn verbū passiui gn̄is ē passiuu3. sed non ecōuerso oīe verbū passiuū est passiui gn̄is. nascor eīn ē verbū passiuū qr ꝓficat passionē. tm̄ nō est passiui gn̄is sed deponētis. Tres aūt conditiōes requirunt ad verbū passiui gn̄is. Prima ꝙ in prima ꝑsona terminet in r. Scd̄a ꝙ in eadem ꝑsona pōt dimittere r et redire in suū actiuū. Tertia ꝙ significet passionē ab extrinseco illatā vt ꝑcutior crucifigor. Sequit correl̄ie ꝙ palleo rubeo egroto ꝓficant passionē. sed ab intrinsico aduenientē et ergo non sunt passiui gn̄is. Sequit corr̄ie ꝙ verbū passiui gn̄is dr tripl̄r. Primo voce tm̄ vt audior videor. talia eīn ꝓficant actiue vt dcm̄ est. Scd̄o ꝓficatōe tm̄ vt vapulo. i. percutior. veneo. i. vēdor. ⁊ ꝯponit a venū et eo. Tertio voce ⁊ ꝓficatōe sil̄r vt amor legor

Notandū tertiō. verbū neutrius gn̄is

est quod in prima ꝑsona pn̄tis tp̄is indicatiui modi terminat in o. et in eadem prima ꝑsona non pōt recipe r sup o et facere ex se passiuū vt sto curro. non eīn dr in prima persona stor curror.. Sequit corr̄ie primo ꝙ licet verba neutrius gn̄is in tertia ꝑsona recipiūt r. vt vinū bibit. via currit. non tm̄ ꝓpter hoc sunt passiui gn̄is. Sequit corr̄ie scd̄o ꝙ verba neutri⁹ gn̄is in prima ꝑsona recipiūt r per ꝓsopopeyam. vt ego bibor. q̄si vinū loqueret. Est aūt drn̄a inter verbū neutrale et neutri⁹ gn̄is. Verbū neutrale est qd̄ nec ꝓficat actōem nec passionem non curando quā terīationem hēat. ⁊ sic hoc verbū sum dr v̄bū neutrale. Sed v̄bū illud dr neutri⁹ gn̄is qd̄ nec actōem nec passionē ꝓficat et cū hoc in prima ꝑsona terīat in o et ꝓm vsum nō pōt recipe r sup o vt sto. Sequit corr̄ie v̄bū dr neutri⁹ gn̄is tripl̄r ꝑmo voce tm̄ vt vapulo. scd̄o ꝓficatōe tm̄ vt sum. tertio voce et ꝓficatōe sil̄r vt curro. Verbū aūt illud dr deponentis gn̄is qd̄ in prima ꝑsona pn̄tis tp̄is indicatiui mōi singularis nūeri terīat in r. et in eadē ꝑma ꝑsona nō pōt dimittere r. qr si dimitteret r nō ess3 latinū vt loqr. nō eīn dicim⁹ latine loquo. Et verbū dr deponētis gn̄is trib⁹ de causis. Prima qr aūt deponit ꝓficatōem actiuam et ꝓficat passiue tm̄ vt nascor. Aut deponit ꝓficatōem passiuam et ꝓficat actiue tm̄ vt loquor. Scd̄o dr deponēs. qr deponit futurū ꝑticipij in dus. a verbis eīn deponētis gn̄is nō formant ꝑticipia in dus terīata. et ergo loquēdus nascend⁹ baccalariand⁹ mgr̄and⁹ noīa sunt et nō ꝑticipia. vn̄ dt Petr⁹ helye. Rursus de neutris vel deponētalib⁹ in dus. Noīa ꝓcedūt q̄ ꝑticipatia nō sunt. Tertio dicunt deponētis gn̄is per antifrasim. i. ꝯriam locutōem. q̄ mīme deponūt illā lr̄am r. qr al̄s nō essent latina vt loquo nō est latinū. Tres aūt conditōes reqrunt ad verbum deponētis gn̄is ꝑma ꝙ terminet in r. scd̄a ꝙ nō pōt dimittere r in ꝑma ꝑsona indicatiui in singulari nūero. tertia ꝙ aut ꝓficet actōem tm̄ vt loquor. aut passionē tm̄ vt nascor.

Notandū q̄rto ⁊ vltimo. Verbū cōis

gn̄is est qd̄ in prima ꝑsona pn̄tis tp̄is indicatiui modi terminat in r et nō pt dimittere r. et in eadē ꝑma ꝑsona ꝓficat actōem et passionē sil̄r. vt criminor experior osculor. Tres ergo ꝯditōes reqrunt ad verbū cōis gn̄is. ꝑma ꝙ terminet in r. scd̄a ꝙ nō pt dimittere r. tertia ꝙ ꝓficet actōem et passionē siml̄r. tm̄ qn̄ regit actm̄ ꝓficat actiue tm̄ vt criminor te. i. vilipendo ⁊ ꝯfundo te. Sed qn̄ regit ablt̄m ꝓficat passiue tm̄ vt criminor a te. Sequit corr̄ie ꝑmo ꝙ oīe verbū cōe ꝓm se et pro se sumptū est equocū ptz. qr ꝓficat plura vno noīe ⁊ diuersis rōib⁹. qr actōem ⁊ passionē. Sequit corr̄ie scd̄o ꝙ hic nō est ꝓpō. ego crimior ptz. qr est orō equoca. Sequit corr̄ie tertio ꝙ hic est ꝓpō ego crimior te. silr hic. ego crimior a te ptz. qr

hoc verbū crimior in istis orōib⁹ tenet vniuoce. in prima eī̄ ſcat actiē tm̄ qꝛ regit actim̄. in scd̄a passiue tm̄ qꝛ regit ablti̇̄ tm̄. Sequit correl'ie quarto ꝙ donat⁹ dicēs in textu ꝙ verbū cōis gnī̄s cadit in duas formas. ꝑ formā intelligit ſcatō nem ideo qꝛ ſcat entia naturalia q̄ distinguunt phice ꝑ formas. vt hō est asinus ꝑ aīam rōalem. dꝛ eī̄. vij. metaphice. Forma est q̄ sepat et distinguit. Sic in grāmatica dictōes distinguunt ꝑ ſcatōes. Autor modorū ſcandi ondit ꝙ gnī̄s verbi capit a mō essendi et ꝓrietate rei verbi. q̄ est ꝓrietas dependentie rei verbi post se ad obliquū in rōe termini non ꝯtracti sed ꝯhibilis. Verbū eī̄ ſcat actū q̄ est accn̄s. accn̄s aūt qꝛ hꝫ esse fluxibile nō termiatū ex natura sua. req̄rit termiari ꝛ huc terminū ſcat obliqu⁹ app⁹ rectus vt amo iohem. act⁹ amandi termiatur in iohe. Diffinit gn̄s verbi ſm Autorē modorū ſcandi sic. Gn̄s est mod⁹ ſcandi activ⁹ verbi qua mediante ꝓrietatē dependentie rei verbi ad obliquū post se sub rōe termini conſcat. Diffinit aūt verbū actiui. passiui. neutri⁹. deponētis ꝛ cōis gnī̄s eodē mō sicut dcm̄ est in notabilib⁹. ideo non est necesse hoc repetere. dr eī̄ Verbū actiui gnī̄s est qd̄ sub termiatōe vocis in o possibile est suscipe r ꝛ freqn̄ti⁹ actōem conſcat vt amo. sic etiā dr de alijs. Istis notabilib⁹ sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis. tm̄ quinqꝫ sunt gnā

verbi. scꝫ. actiuū. passiuū. neutrū. deponēs et cōe. specifice et formalr distincta. ad seinuicē irreducibilia. Dico notāter ad seinuicē irreducibilia. qꝛ plura assignant gnā verbi ꝙ ista quinqꝫ. sed reducunt ad ista. Aliqd̄ eī̄ est gn̄s neutropassiuum aliud passiuūneutrū. sed ista reducunt ad gn̄s neutrum. vn̄ Verba neutropassiua sunt q̄ sub voce neutrali hn̄t ptā verborū passiuorū. Et sunt quinqꝫ magis vsita ta. vn̄ Alexander. Audeo cū soleo fio quoqꝫ gaudeo fido. Quinqꝫ puer nūero neutropassiua tibi do. Prandeo cū mereo ꝑdictis annūerabis. Vel neutropassiuum est vt alij dicūt qd̄ in pn̄ti ꝛ in tꝑib⁹ a pn̄ti deriuatis hꝫ vocē neutralē. sed in ptō ꝛ in tꝑibus a ptō deriuatis hꝫ vocē passiualē. Et neutropassiuū est nomē compositū ex recto et obliquo. et ex pte recti scꝫ passiuū tm̄ declinat. et sic cū dꝛ neutrapassiua. accipit in pl'i nūero. sed in singulari nūero dꝛ neutropassiuū. Sed verba passiuaneutra sunt q̄ sub voce passiua hn̄t ptā verborū actiuorū. vt cōperior hꝫ cōperi. diuertor diuerti. Et sunt tria. vsus Passiuaneutra tria sunt hac lege notāda. Nā dat diuertor diuerti cōperiorqꝫ comperi. Dat ptm̄ mereor meruiqꝫ. vel Verbum passiuūneutrum est qd̄ in pn̄ti et in tꝑibus a pn̄ti formatis habet vocez passiualē. sed in ptō et in tꝑibus a ptō ꝑfecto formatis hꝫ vocē actiualē. Et passiuaneutra cōponit ex duob⁹ rectis. in singulari eī̄ dicit neutrūpassiuū. et declinat ex pte vtriusqꝫ recti. et capit hic in pl'i cū dꝛ passiuaneutra. Sed verba neutrapassiua sunt q̄ sub voce neutrali. ſcant passiue vt vapulo veneo. Et sunt quatuor. vsus. Exulo vapulo veneo fio q̄tuor ista. Sensum passiui sub voce gerunt aliena. Et exulo dꝛ q̄si extra solū. i. terrā ꝓriā pellor. qui eī̄ exulat de terra ꝓpria ꝓscribit et expellit. Et neutapassiua cōponit ex duob⁹ rectis. et in singulari dꝛ neutrūpassiuū. et declinat ex pte vtriusqꝫ recti. et sic capit hic in pl'i cum dꝛ neutrapassiua. Ista tm̄ gnā reducunt ad genus neutrum.

Ar Primo. aliqd̄ est verbū qd̄ nulli⁹ est gnī̄s ergo ꝓbat. sum est verbū et nulli⁹ est gnī̄s ꝓbat. Non neutri⁹. ꝓbat. verbū neutri⁹ gnī̄s terminat in o. sed sum nō terminat in o. ergo nō est neutrius gnī̄s. Maior est donati in textu. minor est nota. ¶ Dico vm̄ argm̄ ꝯcludit ꝙ sum nulli⁹ est gnī̄s quo ad vocē. tm̄ est gnī̄s neutri⁹ quo ad ſcationem. vn̄ dixit Petrus helye. Sum quoqꝫ dic neutrū qd̄ essendi denotat actū. Quamuis finis in o non inueniat in illo.

Ar Scd̄o. do est verbū et nulli⁹ gnī̄s ergo ꝓbat. Non actiui. ꝓbat. qꝛ verbū actiuū recipit r sup o in ꝑma ꝑsona. sed hoc verbū do non pt illud facere ergo. Maior est donati in textu. Minor ptꝫ. qꝛ nō bn̄ dꝛ dor vt omēs dicūt grāmatici. vn̄ alexander. Ex do passiua nisi dor solū lego dicta. ¶ Dico Verū argumentū cōcludit ꝙ do nō hꝫ dor in ꝑma ꝑsona ſm vsum. licet bene ſm artem.

Ar Tertio. plura sunt gnā in verbo ꝙ q̄nqꝫ ꝓbat. qꝛ gn̄s epichenū etiam est gn̄s in verbo ꝓbatur. sicut eī̄ in noīe reperit nomē qd̄ ſcat vtrūqꝫ sexū simul vt passer. sic etiā inuenit verbū qd̄ ſcat actōem et passionem simul vt verbū cōe. videt ergo ꝙ in verbo reperiat gn̄s epichenū. ¶ Dico ꝙ non est simile. qꝛ in noīe reperit nomē qd̄ ſcat vtrūqꝫ sexū sit vniuoce et vno ꝯceptu vnico. sed in verbis nō reperit verbū qd̄ ſcat actōem et passionē sit vniuoce. qꝛ criminor est verbū equiuocū per se et absolute sumptum vt dcm̄ est superius.

Ar Quarto. aliqd̄ est verbū qd̄ nulli⁹ est gnī̄s ꝓbat. de isto verbo facio. Nō actiui ꝓbat sic. verbū actiui gnī̄s format de se passiuū in or. sed facio non format de se passiuū in or. ergo facio nō est gnī̄s actiui. Maior est ex textu et vna ꝯditōe requisita ad gn̄s actiuum. Minor. qꝛ non dicimus facior. ¶ Dico verum argn̄tū ꝯcludit ꝙ facio est gnī̄s actiui quo ad ſcationez. licet quo ad vocem sit gnī̄s neutri⁹ vt dcm̄ est ante. et hꝫ passiuū fio quo ad ſcatōem.

Ar Quinto. aliq̄ sunt verba q̄ nulli⁹ sunt gnī̄s ꝓbatur. de verbis vtīs. Non passiui ꝓbat. verbū passiuū dimittit r et redit in actiuum. sed verba vtia nō pn̄t dimittere r inꝙtū vtia. dicūt eī̄ grāmatici ꝙ verba vtia solū sūt sub voce passiua et non actia. Maior est vna ꝯditio req̄sita ad verbū passiui generis minor ē nota. ¶ Dico vm̄ argn̄tū ꝯcluderet si verba vtia deberēt dici passiui gnī̄s sꝫ magis deponētis gnī̄s. qꝛ nō deponūt illā lr̄āꝫ r. tm̄ isti q̄ ponūt vba vocatia tā in voce actia ꝙ passiua. haberēt ꝯcedere ꝙ ipsa essent passiui gnī̄s.

Ar Sexto. plura sunt gnā in verbo ꝙ quinqꝫ ꝓbatur. qꝛ aliqua verba sunt neutro passiua ꝛ aliqua passiuaneutra. ergo plura sunt gnā ꝙ quinqꝫ. an̄s ptꝫ de istis verbis audeo soleo. ¶ Dico ꝙ tm̄ quinqꝫ sunt gnā in verbo ad seinuicē irreducibilia. pn̄t tm̄ esse plura que reducunt ad ista. vt sunt vba neutropassiua et passiuaneutra que reducunt ad gn̄s neutrum.

Ar Septimo. verba cōis gnī̄s nō cadunt in duas formas ꝓbat. sicut est in natura sic est in arte. sed in natura nō est possibile vnā rem hr̄e duas formas. ergo nec in arte vna dcō pt hr̄e duas ſcationes. Maior est aristo. ij. phicorū. Minor est nota qꝛ vni⁹ rei est vna forma sicut vnū esse. ¶ Dico verum argn̄tū ꝯcludit ꝙ vna dcō simplr vna et vniuoca nō hꝫ pl'es ſcatōes. sed dcō equiuoca pt hr̄e pl'es ſcatiōes. nec etiā dcō equiuoca est vna dcō simplr. sed est vna ſm vocē sed pl'es ſm ſcatōem.

Ar Vltio. omē verbū ſcat actōem. ergo nullū ſcat passionē. an̄s ptꝫ. qꝛ omē verbū ſcat actū. ergo oē verbū ſcat actōez tꝫ ꝯn̄a ab eodē ad idē. an̄s est autoris modorū ſcādi. ¶ Dico vm̄ argn̄tū ꝯcluderet si idē esset actus et actio. et si idē esset ſcare actū et actiōez sed hoc nō est idē. actus eī̄ est supius ad actōem. omē eī̄ qd̄ ſcat actiōem ſcat actū sed nō ecōuerso. passio ergo etiā potest dici actus. ptꝫ ergo ꝙ argn̄tū non ꝯcludit.

Vtrū lr̄a donati de numero. figura ꝑ

sona et tꝑe sit bene assignata. Pro intellectōe questōis note. ¶ Notandū ꝑmo ꝙ numer⁹ verbi cōiter diffinit sic. Est ꝓrietas verbi attributa verbo ea rōne q̄ ipm ſcat ſcatū suū vt attribuit vni vel plurib⁹. vni vt ego lego. plurib⁹ vt nos legim⁹. In qua dīone tangit duplex numer⁹ verbi. singl'aris tangit cū dꝛ vni. pluralis tangit cū dicit plurib⁹. vn̄ Numer⁹ singl'aris est ꝓrietas verbi attributa verbo ea rōe qua ſcat ſcatū suū verbale vt attribuit vni vt ego lego. Numerus pl'is est ꝓrietas verbi attributa verbo ea rōne qua ſcat ſcatū suū verbale vt attribuit plurib⁹ vt nos legim⁹. Sequit correl'ie ꝑmo ꝙ nūer⁹ in verbo cognoscit dupl'r. Vno⁰ rōne ſcatōis ꝛ hoc est a ꝑori vt dcm̄ est in dīoib⁹. Scd̄o numer⁹ in vbo cognoscit rōe ꝯstructōis. ꝛ hoc ē a posteriori. Illud eī̄ vbū qd̄ con

ſtruit cū ſuppoſito ſingl'aris nūeri eſt ſingl'aris nūeri vt ego lego. Jllud vō qꝺ
ꝯſtruit cū ſuppoſito pl'is nūeri eſt pl'is nūeri vt nos legim⁹. Sequit̄ correl'ie ſe-
cūdo ꝙ drīa ē inter nūerū nois ⁊ vbi. q̄ꝛ in noie repit̄ nomē qꝺ ſub vna voce qn̄-
qꝫ eſt ſingl'aris nūeri. qn̄qꝫ pl'is nūeri. licet ſub diuerſo mō. vt mgr̄i. Jn verbo au
tē nulla repit̄ vox q̄ eſſet ſingl'aris ⁊ pl'is nūeri. ⁊ hoc intelligēdo de vbo ꝑſonali
finiti mōi. penitet eīm p̄t eſſe ſingl'aris nūeri et etiā pl'is nūeri. ſed eſt impſonale.
ſic etiā infinitiu⁹ pōt eſſe ſingularis et pl'is nūeri. ſed nō eſt verbū finiti modi.

Notandū ſcđo ꝙ figura vbi eodē mō

hꝫ diffiniri ſicut in noie. niſi mutādo gn̄s. Verbū ḡ ꝯponit̄ q̄tuor mōis. Primo
ex duob⁹ integris vt aduenio. Scđo ex duob⁹ corruptis vt negligo qꝺ cōponit̄
a nec et lego. depoſita et abiecta c. et addita illa lr̄a g. Et rō q̄re in ei⁹ ꝯpoē non
mutat c in g. q̄ꝛ tunc g. deberet eſſe ꝑs ꝑcedētis ſillabe. Tertio vbū ꝯponit̄ ex in-
tegro et corrupto vt ꝑficio. Quarto cōponit̄ ex corrupto et integro vt aſſcribo.
aſſurgo. aſſcribo eīm ꝯponit̄ ab ad et ſcribo mutādo d in ſ. Sequit̄ correl'ie p̄mo
ꝙ guberno ſcḋm Johem ianuēſem eſt ꝯpoſite figure. ꝯponit̄ eīm a vbo cohibeo et
hyberna. Eſt eīm gubernare dirigere nauem in ꝑiculis maris. Cohibeo eīm ſ̄cat
mitigare vel impedire. Hyberna aūt ſ̄cat tēpeſtatē maris. Sequit̄ correl'ie ſcđo
ꝙ negligo nō ꝯponit̄ a nō ⁊ lego vt cōiter dicūt. q̄ꝛ vt Johes ianuenſ docet ſolū
tria vba ꝯponunt̄ a nō vt nolo neſcio ⁊ neq̄o. ſ̄ poti⁹ ꝯponit̄ a nec ⁊ lego vt dcm̄ ē.

Notandū tertio. Tp̄s in verbo cōiter

diffinit̄ ſic. Eſt ꝓprietas verbi attributa vbo ea rōe q̄ ipm̄ ſ̄cat ſ̄catū ſuum ſub
aliq̄ drīa tp̄is realis. q̄ ſunt pn̄s ptm̄ et futurū. Verbum aūt illud dr̄ pn̄tis tp̄is.
qꝺ ſ̄cat ſ̄catū ſuū vbale ſub drīa tp̄is pn̄tis vt lego. Jllud verbū dr̄ pt̄i tp̄is qꝺ
ſ̄cat ſ̄catū ſuū vbale ſub drīa tp̄is pt̄i vt legi. Jllud vbū dr̄ futuri tp̄is qꝺ ſ̄cat
ſ̄catū ſuū vbale ſub drīa tp̄is futuri vt legā. Sequit̄ correl'ie p̄mo ꝙ rcte tp̄s dr̄
eſſe accn̄s vbi ptꝫ. q̄ꝛ vbū ſ̄cat actōem vl' paſſionē. ſed oīs actio ⁊ paſſio menſurā
tur tp̄e vt dr̄. iiij. ph̄icorū. Sequit̄ correl'ie ſcđo ꝙ tp̄s in vbo tm̄ eſt triplex. ptꝫ v
bū ſ̄cat actōem vel paſſionē. ſed oīs actio aut hꝫ fieri in tp̄e pn̄ti. aut facta eſt in
ptō. aut erit in futuro. Sequit̄ correl'ie tertio ꝙ pn̄s tp̄s nō diuidit̄ ꝓpter eius
ꝑuitatē. licet eīm tp̄s pn̄s ſcḋm ſe eſt diuiſibile. q̄ꝛ eſt ꝯtinuū. tn̄ ꝯſiderat indiuiſibi-
liter. et ſic nō diuidit̄ ꝓpter ei⁹ ꝑuitatē. Sequit̄ correl'ie q̄rto ꝙ futurū tp̄s non
diuidit̄ ꝓpter ei⁹ incertitudinē. dicitur eīm. j. periermeniarū. De futuris ꝯtingen
tib⁹ nō eſt determīata veritas. Sequit̄ correl'ie q̄nto et vltio ꝙ ptm̄ ꝯuenienter di-
uidit̄ ꝓpter ei⁹ certitudinē. qꝺ eīm ptm̄ eſt certū ē ꝙ fuit. Pro q̄ intelligēdo ptm̄
tp̄s diuidit̄ vt donat⁹ dr̄ in textu. in ptm̄ impfectū. in ptm̄ ꝑfectū. ⁊ in p̄teritum
pluſq̄ꝑfectū. Jllud verbuꝫ dr̄ p̄teriti impfecti tp̄is qꝺ ſ̄cat ſ̄catū ſuū verbale
ꝓut eſt incōplete ꝑfectū modicū diſtans a pn̄ti vt legebā. Sed illud dr̄ pt̄i pluſq̄
ꝑfecti tp̄is qꝺ ſ̄cat ſ̄catū ſuū vt eſt plus q̄ ꝑfecte cōpletū remotiſſime diſtās a
pn̄ti vt legerā. Jllud aūt vbū dr̄ p̄teriti ꝑfecti tp̄is qꝺ ſ̄cat ſ̄catū ſuū vt eſt ꝑfecte
cōpletū remote diſtans a pn̄ti vt legi. Et iſta tp̄a donat⁹ tetigit in textu cū dixit
Quinqꝫ ſunt tp̄a in declinatōe verborū. Autor modorū ſ̄candi ſic diffinit tp̄us.
Tp̄s eſt mod⁹ ſ̄candi accn̄talis vbi quo mediāte verbū circa rē modū tp̄is con
ſ̄cat. Tp̄s pn̄s eſt mod⁹ ſ̄candi rē verbi ꝓut cadit ſub drīa tp̄is pn̄tis. Tēpus
ptm̄ eſt mod⁹ ſ̄candi rē vbi ꝓut cadit ſub drīa tp̄is p̄teriti. Tp̄s futurū eſt mo-
dus ſ̄candi rē verbi ꝓut cadit ſub drīa tp̄is futuri. Sequit̄ correl'ie ꝙ ſic in na-
tura tp̄s ꝯſequit̄ motū celi ſic menſura mēſuratū et paſſio ſubiectū. ſic in gram-
matica tp̄s ꝯſequit̄ modū eē flux⁹ et ſucceſſiōis. q̄uo aūt aliq̄ ſ̄cant eſſe in tp̄e cō
mēſuratie vt corruptibilia. ⁊ q̄uo aliq̄ coexiſter vt eterna. dcm̄ ē in capl'o de vbo.

Notandū quarto et vltimo ꝙ ꝑſona

verbi diffinit̄ cōiter ſic. Eſt ꝓprietas verbi attributa vbo ea rōe q̄ ſ̄cat ſ̄catum
ſuū ꝓut p̄t attribui rei vt facit mentōem de ſe vt de ſe. ad aliū vt ad alium. de alio
vt de alio. Jn q̄ diōne tāgit̄ triplex ꝑſona. p̄ma tangit̄ cū dr̄ de ſe vt de ſe. ſcđa tāgi
tur cū dr̄ ad aliū vt ad aliū. tertia tangit̄ cū dr̄ de alio vt de alio. Diffinit̄ aūt pri-
ma ꝑſona ſic. eſt ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ſ̄cat ſ̄catū ſuū ꝓut
attribuit̄ rei q̄ facit mentōem de ſe vt de ſe vt ego lego. Scđa ꝑſona eſt ꝓprietas
verbi attributa verbo ea rōne qua ſ̄cat ſ̄catū ſuū ꝓut attribuit̄ rei q̄ facit men
tionē ad aliū vt ad aliū vt tu legis. Tertia ꝑſona eſt ꝓprietas verbi attributa v
bo ea rōne qua ſ̄cat ſ̄catū ſuū ꝓut attribuit̄ rei q̄ facit mentōeꝫ de alio vt de alio
vt ille legit. Scim ſcḋm autorē modorū ſ̄candi ꝙ ꝑſona capit̄ a mō eſſendi rerum
rōnabiliū. vicꝫ a mō loquēdi. q̄ mod⁹ loquēdi eſt triplex. et ergo etiā ꝑſona in ꝑ-
tibus orōis repit̄ triplex. Perſona ergo ꝯuenit verbo nō rōne rei et ſ̄cati ꝓprie.
ſed ex eo ꝙ ſ̄catū vbi vel res vbi eſt applicabilis et attribui p̄t rei ſ̄cate ꝑ ſuppo-
ſitū. vn̄ Perſona vbi diffinit̄ ſic. eſt mod⁹ ſ̄candi vbi quo mediāte vbum conſ̄cat
ꝓprietatē loquēdi nō inherētē rei vbi. ſed vt res vbi applicabilis ē rei ſuppoſiti
ſubſtāti ꝑ ſe ꝓprietati loquēdi. Sequit̄ correl'ie ꝙ ꝑſona ꝯuenit verbo nō rōe ſui
ſed in compatone eius ad ſuppoſitū. Sequit̄ correl'ie ſcđo ꝙ illud verbū dicit̄
eſſe prime ꝑſone cui⁹ ſ̄catū eſt applicabile ſuppoſito ꝓut ſ̄cat ſub modo loquen
di de ſe vt de ſe. Sic ſil'r dicat̄ de ꝑſona ſcđa et tertia. Jſtis notabilib⁹ ſic ſtātib⁹ ē

Concluſio reſpōſalis. Littera donati

de numero. figura. perſona. et tp̄e verbi eſt ſufficiēter aſſignata. Patet ex his que
dicta ſunt in notabilibus.

Ar Primo. numerus nō eſt accn̄s verbi ꝓbat̄. q̄ꝛ multa verba ſunt ſine nūe-
ris. dicit enim donatus ꝙ verba impſonalia ſunt ſine numero et perſona.
¶ Dico verū argūtū ꝯcluderet ſi donat⁹ abſolute voluiſſet ꝙ vba eſſent
ſine nūeris et ꝑſonis. ſed vult ꝙ aliq̄ ſunt verba q̄ ſibi nullū certū nūerū et ꝑſo-
nā determināt. ſed pn̄t eſſe oīm nūerorū et ꝑſonarū indrn̄ter. ⁊ q̄ certitudinē ꝑſo-
ne ⁊ nūeri accipiūt ab auditōe ſuppoſiti. vt ſunt vba impſonalia ⁊ infinitiui mōi

Ar Scđo. nūerus pl'is nō reperit̄ in verbo ꝓbat̄. illud eſt pl'is nūeri cuius
ſ̄catū attribuit̄ pluribus. ſed ſ̄catū verbi non p̄t attribui pluribus ergo
Maior ptꝫ ex diōne nūeri pl'is. Minor. q̄ꝛ ſ̄catū verbi eſt accn̄s. mō idem
accn̄s nō p̄t ꝯuenire plurib⁹. Dr̄ eīm. iiij. ph̄icorū. Jdē nō eſt in diuerſis. ¶ Dico
verū argūtū ꝯcludit idem ſ̄catū verbi ſcḋm numerū non ꝯuenit plurib⁹. tn̄ bn̄ ſcḋm
ſpēm. et ſic etiā idē ſcḋm ſpetiem p̄t eſſe in diuerſis.

Ar Tertio. plures ſunt figure in verbo q̄ due ꝓbat̄. q̄ꝛ aliqua eſt figura decō
poſita vt patet ꝑ p̄ſcianū. viij. maioris capl'o de figura. vt concupiſco ꝑ-
terrefacio. ¶ Dico ꝙ figura decompoſita cōp̄hendit̄ ſub figura cōpoſita

Ar Quarto. negligo nō eſt figure ꝯpoſite ꝓbat̄. dcō ꝯpoſite figure debet di-
uidi in plures ꝑtes ſ̄catiuas. ſed negligo nō diuidit̄ in plures ꝑtes ſ̄ca-
tiuas. ergo. Maior eſt nota. Minor patet de ſe. ¶ Dico licet hoc verbum
negligo ſcḋm ſe non diuidit̄ in plures ꝑtes ſ̄catiuas. tn̄ ſufficit ꝙ diuidit̄ in ꝑtes
ſ̄catiuas ſcḋm eius integra. vt in nec et lego.

Ar Quinto. donat⁹ in textu ꝯtradicit ſibiipſi. ergo ꝓceſſus ſu⁹ non vꝫ ꝓbat̄
añs. q̄ꝛ p̄mo in textu dr̄ ꝙ tp̄a in verbo ſunt tria. et poſtea dr̄ ꝙ tp̄a in de
clinatōe verborū ſunt q̄nqꝫ. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcluderet ſi hoc eſſet ad
idem. q̄ꝛ ꝯtradictio debet fieri ad idem. mō in p̄mis donat⁹ ponit tria tp̄a in ver
bo ad ſeinuicē irreducibilia. et poſtea ſubiūgit alia q̄ reducūt̄ ad iſta q̄ꝛ ad ptm̄.

Ar Sexto. tps nõ est de ꝯsideratõe grãmatici ergo ꝓbat. q: est de ꝯsideratõe naturalis phi vt patet. iiij. phio: vbi aristo. diffinit tps. ¶ Dicatur ꝙ ꝯsiderare de tpe quo ad esse ptinet ad naturalē phm. sed quo ad ẜcare vel ꝯẜcare ptinet ad grãmaticū.

Ar Septio. nõ sunt tria tpa in vbo ꝓbat. q: ptm̄ et futurū nõ sunt tpa ꝓbat. illud qd̄ nõ est nõ est tps. sed ptm̄ et futurum non sunt. ḡ. Maior ē nota. q: nõ ens nõ est aliqd. Minor ꝙ ptm̄ nõ ē q: d:. i. celi. Ad ptm̄ nõ est pona q: abijt. et futurū etiã nõ est sed veniet. ¶ Dico licet ptm̄ et futurū nõ sunt quo ad esse. tñ sufficit ꝙ sunt quo ad ẜcari. q: possunt ẜcari. ꝯcedunt em̄ logici ꝙ etiã impossibile est ẜcabile. Nec optet ꝙ ptes tales sint sil. q: tps ē res successiua. mõ rei successiue repugnat habere oẽs ptes suas sil. et sic qñ arguitur. Illud non est cuius ptes non sunt: sed partes temporis nõ sunt. maior est vera de rebus ꝑmanentibus et non successiuis.

Ar Vltio. ꝑsona nõ est accñs vbi ꝓbat. ꝑsona ẜcat sub mõ loquēdi. sed verbo nõ ꝯuenit mod⁹ loqndi igit. Maior ē nota et est autoris modorū ẜcãdi. Minor. q: mod⁹ ẜcãdi ꝯuenit reb⁹ aiatis rõnabilib⁹. verbuȝ aũt ẜtat accñs cui nõ ꝯuenit modus loquēdi. ¶ Dico ẜm argutū ꝯcludit ꝙ vbum ẜm se nõ hȝ ꝑsonã nec ei ꝯuenit ẜm se. sed ꝑsona ꝯuenit verbo in compatõe ad suppositum. cui ꝯuenit modus et ꝓprietas loquendi. vt dcm̄ est in vltimo notabili.

Aduerbium quid est. Pars oratiionis que adiecta verbo significationem eius explanat atq; implet.

Vtrū diffinitio aduerbij a donato sit

sufficienter assignata. Pro intellectõe q̄stionis mote. ¶ Notãdū pmo ꝙ donat⁹ postꝙ determinauit de ptib⁹ declinabilib⁹ et pncipalib⁹ eas diffiniẽdo. et earū accñia ostendendo. iam ꝯñter determiat de ptib⁹ indeclinabilib⁹ et min⁹ pncipalibus. Et rõ hui⁹ quare breui⁹ expedit se de ptib⁹ indeclinabilib⁹ et etiã pautiora accñia ptiū indeclinabiliū ponit ꝙ declinabiliū. q: ptes indeclinabiles nõ ẜcant rem sed solū circūstãtias rerū. et ergo ab eorū ẜcatis non pñt oriri et accipi mõi ẜcandi sicut a ẜcatis ptiū declinabiliū. ptes em̄ declinabiles ẜcant rem. indeclinabiles vero modū rei tm̄. et ergo q: ptes indeclinabiles noiant moduȝ essendi modicuȝ etiã hñt modos ẜcandi paucos. modi em̄ ẜcandi p̄supponunt modos essendi. plurificatis aũt causis etiaȝ plurificant effectus. et paucificatis causis etiã paucificant effectus. ex quo sunt relatiua. ¶ Pro dione aũt aduerbij intelligenda. Scim diffinitū pñtis dionis est aduerbiū in suppõe ꝑsonali captū. non ꝓ se sed ꝓ suis signatis. i. pro dictionib⁹ aduerbialib⁹. Pro gñe autem in ista dione ponit ꝑsorõnis et capit eodē mõ sicut antea capiebat. scȝ ꝓ dcõne apta nata ingredi orõnem latinã. Est aũt aduerbiū pars orõis indeclinabilis. nõ em̄ inflectit et declinat de casu in casum sicut ptes p̄cedentes. Dicitur scdo in dione. que adiecta. hoc ē adiectiualr apposita ipi vbo. In q̄ pticula donat⁹ vult ꝙ aduerbiū est adiectm̄ ipi⁹ vbi. ꝛ vult ꝙ aduerbiū respectu vbi hȝ ꝓprietatē adiectiui. ꝓprium em̄ adiectiui ē deteriare et specificare illud cuius est adiectm̄ vt alb⁹ hõ. Sic silr aduerbiū deteriat et specificat ꝯfusaȝ ẜcatõeȝ verbi vt curro bñ. curro em̄ per se positū ẜcat oẽȝ actū currendi siue bonū siue malum. sed cū dico curro bñ. solum ẜcat actū currendi bonū. Q: aũt aduerbiū sit adiectm̄ vbi tetigit hoc p̄scianus pmo minoris cū dixit. Aduerbiū est vi verbi adiectm̄. quod intelligit sic. Aduerbiū ē adiectm̄ id est deriuatiuū. verbi scȝ ipsius vi. id est ex suo modo ẜcandi.

Notandū scdo ꝙ licet aduerbiū deter

minat verbū non tñ oportet ꝙ sit eiusdē ptis orõis cū verbo cui⁹ est adiectiuum quemadmodū adiectm̄ nois est eiusdē ptis orõis cū subuo qd̄ determiat. q: adiectiuū nois habet eundē modū ẜcandi gñalem cū illo cui⁹ est adiectiuū. qnymo ꝛ specialē et formaleȝ ꝑ quē aliqd dicit esse nomen. vt hoc adiectm̄ albus cum illo subuo hõ ambo ẜcant ꝑ modū entis et determiate apphensiõis. Sed aduerbium cū verbo qd̄ determiat nec habet eundē modū ẜcandi gñalem nec spetialē. et per ꝯñs nõ optȝ ꝙ adiectiuū verbi sit eiusdē ptis orõis cū verbo qd̄ determiat. Scim etiã ꝙ licet aliqñ aduerbiū etiã determiat alias ptes orõis. non tñ sicut ꝓpria determinatio. sed aduerbiū determiat verbū sicut ꝓpria determiatio. et sic aduerbiū aliqñ determiat pticipiū vt legens bñ. sed hoc fit rõne verbi cui⁹ ẜcatõem habet pticipiū. Determiat aũt aduerbiū. verbū trib⁹ mõis. Primo supaddenter. qñ scȝ aduerbiū additū verbo facit ipm latius accipi ꝙ acciperet sine tali additiõe. vt dicendo sortes currit imaginabilr. cū em̄ sortes currit ẜcat tm̄ actus currendi ẜm exñtiam et rem. sed cū dico. sortes currit imaginabilr. non solū ẜcatur actus currendi ẜm veritatē et exñtiam. sed etiã ẜm imaginatiõem. Scdo aduerbiū determiat verbū distrahenter. vt sunt aduerbia negandi q̄ addita verbis negant et distrahunt ẜcata illorū verborū vt sortes nõ legit. Et istis duob⁹ modis aduerbiū satis improprie determiat verbū. Determinare em̄ ex virtute vocabuli est specificare. mõ determinare supaddēter nõ est specificare. sed poti⁹ latius et ꝯfusi⁹ facere stare. Silr aduerbia negandi nõ ꝓprie determinãt. q: negare est destruere ꝛ nõ specificare. Negatio em̄ est signū malignantis nature vt dixit Boeti⁹. q: qcqd post se inuenit totū destruit et ei⁹ oppositū inducit. Tertio aduerbiū determinat verbū diminuenter. qñ scȝ aduerbiū additū verbo facit ipm accipi ꝓ pautiorib⁹ ꝙ acciperet sine tali additione vt curro bñ. qñ em̄ absolute dico curro. accipit ꝓ q̄libet actu currendi. sed qñ dico curro bñ. solū accipit ꝓ actu currendi bono.

Notandū tertio. donatus dixit in tex-

tu. explanat atq; implet. Grammatici in expõe harū pticularū diuersificati sunt. Quidã em̄ volunt ꝙ iste pticule due idem sunt et ẜcant in re. dñt tñ rõne. et isti ꝯñter dicūt ꝙ ista ꝯiunctio et in dione posita debet capi expositiue et non copulatiue. Melius tñ d: ꝙ iste due pticule. explanare et implere. ad diuersa dñt referri et diuersa importare. Explanare em̄ absolute valȝ sicut adiectiualr determinare. Sed implere vȝ tm̄ ꝯfusam ẜcatõem verbi specificare et remouere. Sequit corrlie pmo ꝙ explanare cõuenit cuilibet aduerbio. oĩe em̄ aduerbiū est vi verbi adiectiuū. et oĩe aduerbiū determiat verbū. mõ explanare vȝ tm̄ sicut adiectiualiter determinare. Sequit corrlie scdo ꝙ implere nõ ꝯuenit cuilibet aduerbio ꝓprie em̄ implere conuenit aduerbijs que determinant verbū diminuēter tm̄. Sequit corrlie tertio ꝙ aduerbiū non sic implet ẜcatõem verbi ꝙ ẜcatõ verbi esȝ impfecta et incõpleta. verbū em̄ est ꝑs orõnis pfecta in sua spetie et natura. eo ꝙ hȝ modū ẜcandi formalē a mõ ẜcandi formali aliaruȝ ptiū distinctiū. mõ pfectio rei est a forma. Sed aduerbiū d: cõplere ẜcatū verbi et implere ad istum sensum sic ꝙ ipm aduerbiū ꝯfusam ẜcatõem verbi quo ad animū audientis et apphendētis determiat. vt cū dico curro absolute ẜcat omnē actū currendi. sed cuȝ dico curro bñ. solū accipit ꝓ actu currendi bono. Sequit corrlie q̄rto ꝙ recte donatus posuit istas pticulas diuersas. explanat atq; implet. pȝ q: aduerbia determinãt verba varijs mõis. oĩa em̄ aduerbia determinãt verbuȝ. eo ꝙ hoc est ꝓpriū aduerbij. mõ ꝓpriū ꝯuenit cuilibet ꝯtento sub spetie. sed aliqua aduerbia vltra illã determinatõem gñalem oĩi aduerbio cõuenientē determinãt diminuen-

ter. ꝓmā determinatōem gn̄alem expssit ꝑ hāc ꝑticulā explanat. scđam ꝑ implet·

Notandū quarto et ultimo ꝙ ꝓm au

torem modoꝝ ꝓcandi modus ꝓcandi aduerbij est iste. Aduerbiuz est pars orōnis ꝓcans per modū determinātis alterū qđ per modum fluxus ꝛ fieri ꝓcat. In quo mō ꝓcandi aduerbij totali innuit duplex modus ꝓcandi aduerbij ꝑtialis. Signi ficare eñ ꝑ modū determinantis alterum est modus ꝓcandi gn̄alis vel materia lis aduerbij. Alie eñ ꝑtes indeclinabiles etiā determināt. ꝑtes eñ indeclinabi les ꝓcant dispōem rerū. mō dispō rei determinat illud cui⁹ est dispō. Sed cū dr̄ ꝙ aduerbiū determiāt illud qđ ꝑ modū fluxus et fieri ꝓcat. ibi tangit mod⁹ ꝓcandi formalis aduerbij ꝑ quē distinguit ab alijs ꝑtibus orōnis et ꝑ quē aduerbiū sub esse ꝑtis orōis cōstituit. In illo ergo mō ꝓcandi formali tangit ꝓprium aduerbij vicz ꝙ ipm̄ aduerbiū determinat verbū. qđ verbū ꝓcat per modū fluxus et fieri. Sequit corr̄lie ꝙ aduerbiū etiā determinat ꝑticipiū. pt3 q2 aduerbiū determinat illud quod ꝓcat per modū fluxus et fieri. cōstat aūt ꝙ etiā ꝑticipiū ꝓcat per mo dū fluxus et fieri. Sequit corr̄lie scđo. licet aduerbiū etiā determinat ꝑticipiū. tñ magis ꝯuenienter aduerbiū dicit adiectiū verbi ꝙ̄ ꝑticipij. Rō q2 aduerbiuz de terminat verbū ꝓm oēs spēs sui. sed nō ꝑticipiū. pt3 q2 aduerbiū aliqñ determi nat verba gracia compōnis et gracia mōi qui est qualitas compōnis et modi. sed talis determinatio non ꝯuenit ꝑticipio. p3 q2 ꝑticipiū modum et compositō nem non habet. Istis notabilib⁹ sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis. Diffinitio aduerbij

a donato posita est bene assignata. Patet declaratio ex his que dicta sunt.

Ar Primo. dīo est incōgrua ergo nō v3. ꝓbat añs. in ea añs et relatiū discōue niunt in gn̄e. ergo est incōgrua. t3 ꝯn̄a. q2 qñ añs et relatiū discōueniūt in gn̄e orō est incōgrua. ꝓbat añs. q2 relatiū que ē gn̄is femini. ꝛ añs aduer biū gn̄is neutrius. ¶ Dico verū argm̄ cōcluderet si hoc relatiū que referet hoc añs scz aduerbiū. sed refert hoc añs scz ꝑs orōnis. et sic dīo v3 tm̄. aduerbium est ꝑs orōnis que scz ꝑs orōis aduerbiū. et sic illa pars orōnis aduerbiū non est simplr̄ ꝯgrua sed per figuram que dr̄ appositio.

Ar Scđo. aduerbiū non est ꝑs distincta a verbo. ꝓbatur. sicut se habet adie ctiuū nōis ad suū subtm̄ sic se habet aduerbiū ad verbū. sed adiectiuū no minis cū subuo suo est eiusdē ꝑtis orōnis. ergo etiā adiectiū verbi vt ad uerbiū est eiusdē ꝑtis orōnis cuz verbo. et sic aduerbiū et verbum nō erūt ꝑtes di stincte. Maior. q2 sicut adiectiū nōis determinat suū subtm̄ sic aduerbiū determi nat verbū. Minor est nota. ¶ Dico ꝙ non est silr̄. et rō diuersitatis est ista. q2 ad iectiuū nōis cū suo subuo vl̄ determiabili habet eundē modū ꝓcandi gn̄alē ꝛ spēa lē sic aūt nō ē de adiectiuo v̄bi. vt aduerbio respectu v̄bi. vt declaratū ē in scđo no.

Ar Tertio. aduerbiū non est ꝑs orōis. indeclinabilis. ꝓbat sic. nulla ꝑs inde clinabilis reddit suppositū verbo. sed aduerbiū reddit suppositum verbo ergo. Maior. q2 reddere suppositū solū ꝯuenit ꝑti casuali. et illa est decli nabilis. Minor pt3 dđo mane est. sero est. ¶ Dico ꝙ aduerbiū inq̄tū aduerbium non reddit suppositū v̄bo. sed vox sitis aduerbio reddit suppositū vt mane ē. se ro est. Seq̄t corr̄lie cū dr̄ mane est. sero est. aduerbiū trāsit in vim nōis vt postea

Ar Quarto. aduerbiū nō explanat ꝓcatōe3 v̄bi. ꝓbat. destruere nō est explanare. sed aliqđ aduerbiū destruit ꝓcatiōem verbi ergo. Maior est no ta. q2 explanare est determiare et non destruere. Minor pt3 de aduerbijs ne gandi que destruūt ꝓcatōem verbi. Negatio eñ vt dr̄ Boeti⁹ est malignātis na ture quicq̄d post se inuenit totū destruit ꝛ oppositū eius inducit. ¶ Dico verum

argumētum ꝯcludit ꝙ aduerbia negandi non determināt ꝓcatōem verbi dimi nuenter sed bñ distrahenter. et hoc sufficit vt dcm̄ est in scđo notabili.

Ar Quinto. aduerbiū non implet ꝓcatiōem verbi. g. ꝓbat. illud qđ est ꝓm se ꝑfectū nō pt̄ impleri. sed ꝓcatio aduerbij ꝓm se est ꝑfecta igit. Maior q2 ꝑ fectū nō suscipit hyꝑbole vel additōem vt dicit. v. metaphice. Minor. q2 aduerbiū h3 modū ꝓcandi formalē distinctū a q̄libet ꝑte alia. mō res est ꝑfecta ꝑ suā formā. ab eodē eñ res h3 esse et esse ꝑfectū. vt dr̄ Boeti⁹ in libello de vno et vnitate. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcluderet si aduerbiū simplr̄ ipm̄ v̄bū ꝑficeret. sic ꝙ verbum esset incompletū in ei⁹ mō ꝓcandi. sed aduerbiū implet ꝓcatōem v̄bi quo ad audientē et modū supponendi cum eñ absolute dr̄ curro. incertum est quo ad audientē qualis sit actus currendi bon⁹ vel malus. sed cū dico curro bñ. certifi catur anim⁹ audiētis ꝙ actus currendi est bon⁹.

Ar Sexto. aduerbiū non determinat verbum igitur probatur. q2 aduerbium determinat nomen. probatur in ista oratione valde bonus. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ aduerbiū deteriat v̄bū sicut deteriatio ꝓpria et vt in plurimū. tñ etiā pōt alias ꝑtes determiare sed improprie et vt raro.

Ar Septimo. aduerbiū non determinat verbum. probatur. aduerbiū determi nat totam ꝓpōem vel totam compōem. sed ꝓpō vel tota compō nō est ad uerbium. ergo. Maior est nota et est petri hyspani primo tractatu capitu lo de modalib⁹. vbi dr̄ ꝙ aduerbium qñq3 determinat totā ꝓpōem vel complexū qđ supponit ꝑ ꝓpōne vt hic nccārio homo est aīal. vbi nccārio est aduerbiū et de termiat totā ꝓpōem. q2 valet tantū hec ꝓpō hō est aīal est nccāria. ¶ Dico verū argm̄tū cōcludit ꝙ aduerbiū aliqñ determiat totā ꝓpōem. habet tñ aptitudinē ad huc ad determiandū v̄bū. ꝗnymo aduerbiū cum determiat ꝓpōem hoc fit respe ctu v̄bi semꝑ et copule que est causa formalis illius ꝓpōnis.

Ar Vltimo. non est ꝓpriū aduerbij determiare verbū igit. ꝓbatur. q2 interie ctio etiā determiat verbū et interiectio nō est aduerbiū. ꝓbat in ista orōe heu mori q̇d mortalibus inducis. Item in ista / heu mori graue mors eñ grauissima rerū. in quib⁹ exemplis interiectio heu determiat hoc verbū mori. er go non est ꝓpriū aduerbij determiare verbū. ꝓpriū eñ est quod ꝯuenit soli omni et semꝑ. ¶ Dico verū argm̄ cōcludit ꝙ etiā interiectio determinat verbū. sed nō eodem mō sicut aduerbiū. aduerbiū eñ determiat verbum cognita voce. interie ctio aūt incognita voce. Sequit corr̄lie ꝙ determiare absolute verbū nō est pro priū aduerbij. q2 etiā ꝯuenit interiectioni. sed determinare verbū cognita voce hoc est ꝓpriū aduerbij quarto modo respectu verbi.

Aduerbio quot accidūt. tria. que significatio comꝑatio et figura. Significatio aduerbiorum in quo est. q2 sunt ad uerbia aut loci. aut tp̄is: aut numeri: aut negandi: aut affir mandi: aut demōstrandi: aut optandi: aut hortandi: aut or dinis: aut interrogandi: aut sil'itudinis: aut qualitatis: aut quantitatis: aut dubitandi: aut ꝑsonalia: aut vocādi: aut re spondendi: aūt separādi: aut iurandi: aut eligendi: aut con gregandi: aut prohibendi: aut euentus: aut comparandi.

Da aduerbia loci. vt hic vel ibi illuc inde intro vel foras.
Da tp̄is vt hodie heri nunc nuper cras aliq̄n olim iam tūc
dū cum mane mō sero semꝑ. Da numeri vt semel bis ter
quater. Da negandi vt haud non neq̄. Da affirmandi vt
etiā quin ni certe. Da demonstrandi vt en ecce. Da optādi
vt vtinā o si. Da hortandi vt eya aye. Da ordinis vt dein
de deinceps. Da interrogandi vt cur quare q̄obrem ꝑser
tim. Da similitudinis vt quasi ceu sicut sicuti velut veluti
tanq̄ vt vti. Da qualitatis vt docte pulchre fortiter virili
ter bene male. Da quantitatis vt multū parū modicū mini
mū minime valde. Da dubitandi vt forsan forsitan fortassis
vel fortasse. Da ꝑsonalia vt mecū tecū secū nobiscum vobi
scū. Da vocandi vt o. Da rn̄dendi vt heus. Da sepandi vt
seorsum retrorsum. Da iurandi vt edepol castor hercle me
diusfidius. Da eligendi vt poti⁹ ymo. Da cōgregandi vt
simul vna pariter. Da ꝓhibendi vt ne. Da euētus vt forte
fortuitu. Da compandi vt magis minus vel tam maximū
minimū minime valde. Compatio aduerbiorū in quo est. in
tribus gradib⁹ compatōis. scʒ positiuo compatiuo et su
ꝑlatiuo. Da aduerbiū positiui gradus vt docte. Da cōpa
tiui vt doctius. Da suꝑlatiui vt doctissimū vel doctissime.
Figure aduerbiorum quot sunt. due. que. simplex vt docte
prudenter. Cōposita vt indocte impudēter. Aduerbia lo
calia sunt hec. in loco vel de loco vel ad locū vel ꝑ locum.
Sed in loco et de loco eandem significatiōem habent. vt
intus sum. intus exeo. foris sum. foris venio. Ad locū autē

et per locū aliam significatōem habent. vt intro eo. foras
exeo. De intus aūt et de foris sic nō dicitur. Quo em̄ affo
ras vel inforas. Per locum aūt vt hac illac istac.

Vtrū lr̄a donati de accn̄tib⁹ aduerbij

sit bene assignata. et vtrū tm̄ quatuor sint aduerbia interrogatiua locorū. Pro
intellectōe questiōis mote. Notandū primo q̄ hec q̄stio duo querit. Primo q̄rit
vtrū lr̄a donati de accn̄tib⁹ aduerbij sit bn̄ assignata. Scd̄o querit vtrū tm̄ qua
tuor sunt aduerbia interrogatiua locorū. Pro ꝑte p̄ma questōis intelligēda Sci
endū donat⁹ dr in textu q̄ accn̄a aduerbij sunt tria scʒ ſcatio compatio et figura
ꝑ quo Notandū Significatio aduerbij diffinit̄ sic. Est ꝓrietas aduerbij attri
buta aduerbio ea rōne qua est deriuatiuū verbi vel ꝑticipij aliqua determinatōe
accn̄tali et speciali suꝑaddita. scʒ rōne loci tp̄is nūeri aut q̄litatis. Capitur ergo
ſcatio dupl'r. Vno⁹ absolute et simpl'r ꝑ mō determinantis alterū qd̄ ꝑ modum
fluxus et fieri ſcat. non h̄ndo respectū ad aliquā h̄itudinē accn̄talē in speciali. scʒ
rōne loci nūeri. Et isto mō ſcatio est cēnalis aduerbio. eo q̄ hoc exp̄mit̄ in mō
ſcandi cēnali ipsi⁹ aduerbij. Scd̄o capit̄ ſcatio special'r et determiate scʒ vt vltra
actū determinandi gn̄alem importat modū determinādi in spc̄ali. scʒ aut rōe loci
aut nūeri aut tp̄is. ⁊ sic ſcatio est accn̄s ipsi⁹ aduerbij ⁊ sic capit̄ h̄ Sequit̄ cor
r'ie p̄io q̄ non ē incōueniēs idē esse de cēna alicui⁹ ⁊ etiā accn̄s ſm diuersuʒ mo
dū et respectū. ꝑʒ corr'im ex notabili. Seq̄t corr'ie scd̄o q̄ determiare ip̄m verbū
absolute est cēnale aduerbio. eo q̄ hoc exp̄mit ei⁹ modū ſcandi cēnalē. sed determia
re verbū sic vel sic hoc est ei accn̄tale. vt determiare verbū rōne loci aut nūeri aut
tp̄is hoc est ei accn̄tale Dicit aūt in textu donat⁹ q̄ ſcatōes aduerbiorū sunt. xxiiij
ſm est ꝓncipales et ad seinuicē irreducibiles. q̄r plures sunt ſcatōes aduerbio
rū que reducunt̄ ad istas vt pʒ ꝑ p̄scianū. xv. maioris. Aliqua em̄ sunt aduerbia
ꝯfirmatiua vt q̄ppe. et ista reducunt̄ ad aduerbia affirmādi Aliq̄ sunt remissiua
vt paulatim ⁊ reducunt̄ ad aduerbia q̄litatis. Aliq̄ sunt aduerbia intēsiua vt val
de ⁊ reducunt̄ ad aduerbia cōꝑandi. Aliq̄ discretia vt sociatim. ⁊ ista reducuntur
ad aduerbia ꝯregādi. Aliq̄ seꝑatiua vt singillatim. ⁊ reducunt̄ ad aduerbia seꝑan
di Aliq̄ ordinatiua vt dehinc. ⁊ reducunt̄ ad aduerbia ordinis. Aliq̄ suꝑlatiua vt
maxīe. ⁊ reducunt̄ ad aduerbia cōꝑandi. Aliq̄ suspēsiua vt priusq̄ postq̄. ⁊ reducū
tur ad aduerbia ordinis. Aliq̄ exclusiua vt tm̄ solū. Aliq̄ exceptiua vt p̄ter p̄terq̄ ⁊
reducunt̄ ad aduerbia seꝑandi. Aliq̄ reduplicatiua vt inm̄ inquantū. et reducū
tur ad aduerbia qualitatis. Declaratio aūt harū speterū satis declarat̄ in lectu
ra et ꝯmento. nō est nccē hoc hic repetere. dr em̄. viij. topi. ꝯturbat qd̄ freq̄ntat̄.

Notandū scd̄o q̄ scd̄m accn̄s ipsi⁹ ad

uerbij est ꝯꝑatio. et diffinit̄ Compatio aduerbij sic. Est ꝓrietas aduerbij attri
buta aduerbio ea rōne qua aduerbiū intensibil'r vl' remissibil'r cū excessu vel sine
excessu est ſcatm̄. Sequit̄ corr'ie q̄ tres sunt grad⁹ ꝯꝑatōnis in aduerbio sicut
in noīe. positiu⁹ vt docte. ꝯꝑatiu⁹ vt docti⁹. suꝑltīs vt doctissimū vel doctissime.
Sequit̄ corr'ie scd̄o q̄ ꝯꝑatio in aduerbio est duplex sicut in noīe. scʒ regularis ⁊
irregularis. regl'aris vt docte docti⁹ doctissimū vl' doctissime. irregularis vt par
ue min⁹ minimū vl' mīme. Sequit̄ corr'ie tertio q̄ ꝯꝑatio in aduerbio ē triplex. q̄
dam vocis tm̄ vt nouiter noui⁹ nouissimū vl' nouissime. q̄dā ſcatōe tm̄ vt bn̄ me
lius optimū vel optime. quedam vocis et ſcatōis sil' vt docte docti⁹ doctissimū

vel doctissime. Sequitur correlarie quarto q solum aduerbia qualitatis et q̄titatis compant. et hoc illa que descendūt a noib' adiectis. excepto hoc aduerbio sepe qd compat et tn̄ non descendit a noie adiectio compabili. ¶ Scim etiā drn̄a est inter compatiuū noialē et aduerbialē ista. q2 ꝯpatiu' noialis hz modū ꝑcandi nois et regit post se abltm̄ vt aial fortius asino currit. Sed compatiuus aduerbialis nō regit abltm̄ sed deteriat verbū vt iste forti' laborat q̄ iste. Sequitur correlarie q̄nto q ois grad' ꝯpatōis in aduerbio aut ꝑcat cū excessu aut sine excessu. si sine excessu sic est positiu'. si cum excessu hoc est dupl'r. aut cum excessu mediocri sic est compatiu'. aut cum excessu in summo sic est supltūs.

Notandū tertio q tertiū accn̄s aduerbij est figura.

et diffinitur eodem modo sicut in noie solum mutando gn̄s. vt vbi in noie dictum est ꝓprietas nois. hic dr̄ figura est ꝓprietas aduerbij. Et dicit priscianus. xv. maioris q figura in aduerbio est triplex. simplex vt docte. composita vt indocte. decomposita vt misericorditer qd venit a misericors. et misericors venit a miser et cor. vel a miserans vt alij volūt. Sed donatus compbendit figurā decompositā sub composita. et cepit figurā compositā cōiter. Sequit correlarie q aduerbia cōponunt quatuor modis. pmo ex duobus integris vt indocte. scdo ex duobus corruptis vt efficaciter. tertio ex integro et corrupto vt inepte. quarto ex corrupto et integro vt semiplene. ¶ Regule aūt de formatōe aduerbiorum iuxta priscianum. xv. maioris. sunt tres. Prima. si nomen fuerit scde declinatiōis tūc aduerbiū formatur a datiuo singulari mutādo o in e ꝓductā vt doct' docto muta o in e erit docte. Excipitur ab ista ragl'a bene male que licet terminent in e tn̄ non in e ꝓductū sed brue. sil'r excipit cito interato que non termiant in e sed in o. Scda regula. si nomē fuerit tertie declinatōis et terminat in ans vel in ens et habet tis in gtō tunc mutādo tis in ter fit aduerbiū vt sapiēs sapienter. prudens prudenter. Tertia regl'a. si nomen fuerit tertie declinatōis et termiat in alias terminatōes q̄ in ans vl' in ens et habz tis in genitiuo tunc aduerbium formatur a dtō singulari corripiendo ti et addēto ter vt fortis fortiter.

Notandū quarto et vltimo q donat'

in fine in capl'o de aduerbio oñdit q q̄tuor sunt aduerbia interrogatiua locorum scz quo. qua. vbi. et vn̄. et ista q̄tuor aduerbia interrogatina locorū circūloqmur ꝑ hec cōplexa. in loco. de loco. ad locū. et ꝑ locū. Per in loco intelligit vbi. ꝑ de loco vn̄. ꝑ ad locū quo. ꝑ per locū vo intelligit qua. Et dt q in loco. hoc est vbi. et de loco. i. vnde. hn̄t eandē ꝑcatōem. i. eadē rn̄siua. vt cū querit. vbi es. rn̄det intus sum. sil'r cū querit. vn̄ venis. intus exeo. vbi hoc aduerbiū intus rn̄det ad vbi et etiā ad vn̄. sil'r hoc aduerbiū foris rn̄det ad vbi et etiā ad vn̄. q̄rendo eī vbi es rn̄det foris sum. sil'r q̄rendo vn̄ venis. rn̄det foris venio. Subiūgit q ad locum i. quo. et ꝑ locū. i. qua. hn̄t aliā ꝑcationem. i. alia rn̄siua. q2 ad quo rn̄det intro et foras. vt q̄rendo quo vadis. rn̄det eo intro. exeo foras. Sed ad locū. i. qua rn̄detur hac illac istac. vn̄ q̄rendo qua vadis. rn̄det hac illac istac. Pro latiori huius intellectōe. Scim q modus rn̄dendi ad ista q̄tuor aduerbia interrogatiua locorū pz in hoc mebro. Quo petit ad. qua per. in vbi. sed vnde petit de. Et vult hoc metrū q̄tuor. Primū ad interrogatōem factā ꝑ quo debet rn̄deri actūs cū ꝑpōe ad. vt quo vadis rn̄det ad domū. Scdm. ad interrogatōem factā ꝑ qua. debet rn̄deri actūs cū ꝑpōne per. vt qua vadis rn̄det ꝑ domū. Tertiū. ad interrogatōem factā ꝑ vbi debet rn̄deri abltūs cū ꝑpōne in. vt vbi es rn̄det in domo. Quartum ad interrogatōem factā ꝑ de. rn̄det abltūs cū ꝑpōne de. vt vn̄ venis rn̄det de domo. Q̄uo aūt Alexander docet rn̄dere ad interrogatōem factā ꝑ ista quatuor ad

uerbia satis dcm̄ est in scda pte alexandri. Istis notabilib' sic stantib' est.

Cōclusio rn̄salis. lr̄a donati de accn̄tibus aduerbij.

et de aduerbijs q̄tuor interrogatiuis locoꝝ est sufficiēter assignata. Veritas ꝯcl'onis satis pz ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar Primo. plura sunt accn̄a aduerbij q̄ tria. ꝓbat. q2 motio etiā est accidēs aduerbij. ꝓbat. q2 aduerbiū ꝯpat ergo etiā mouet. tz ꝯn̄a. q2 om̄e qd cōpat hoc etiā mouet. vt doct' cōpat et etiā mouet. et pz inductie de sil'ib'. ¶ Dico verū argm̄ cūcludit q om̄e illud qd ꝯpatur ꝯpatōe noiali hoc etiā mouet. sed nō optz q illud qd compat ꝯpatōe aduerbiali q hoc deberet moueri.

Ar Scdo. plura sunt accn̄a aduerbij q̄ tria. probat. q2 ordo etiā est accn̄s aduerbij igit. ꝓbat. q2 aliq̄ sunt aduerbia ꝑpositiui ordinis q̄ scz tm̄ ꝑponūtur vt sunt aduerbia suspēsiua vt ꝑusq̄ postq̄. sil'r optādi interrogandi. Et aliq̄ sūt aduerbia q̄ dicunt postpositiui ordis vt oia alia cōiter. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcluderet si ordo ꝯueniret aduerbio ꝑm omnez eius spēm vel drn̄az. mō hoc hic nō fit. q2 ordo cōis ei nō ꝯuenit. nō optet ergo q ordo sit accn̄s aduerbij.

Ar Tertio. plura sunt accn̄a aduerbij q̄ tria. ꝓbat. q2 spēs etiā est accn̄s aduerbij. ꝓbat. q2 aduerbia cōiter deriuant a noie. ¶ Dico v̄m argm̄ cōcludit q tm̄ tria sunt accn̄a aduerbij ad seinuicē irreducibilia. mō spēs reducit ad ꝯpatōem.

Ar Quarto. ꝑcatio nō est accn̄s aduerbij. ꝓbat. illud qd est de eēna rei nō est ei' accn̄s. sed ꝑcatio est accn̄s aduerbij igit. ꝓbat maior. q2 qd vere est nulli accidit vt dr. j. phicorū. et ꝯmētator ibidē dixit. Illud qd in vno est suba in alio nō ē accn̄s. Minor q2 hoc est de eēna aduerbij q debz esse ꝑs ꝑcatiua. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit q ꝑcatio absolute sumpta est eēnalis aduerbio. ꝑ ꝑcatō hec vel ista in spē est bene accn̄s vt dcm̄ est in primo notabili.

Ar Quinto. ꝑcatio non est accn̄s aduerbij. ꝓbatur. Idem nō est in diuersis sed ꝑcatio reperit in qualibet pte orōis ergo ꝑcatio nō est spetiale accn̄s aduerbij. Maior q2 idē non est in diuersis vt dr. iiij. phicorū. Minor ē nota; q2 in qualibet pte orōis vt dt autor modorū ꝑcādi repiunt tria. scz vox ꝑcatō et mod' ꝑcandi. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcluderet si capetur hic ꝑcatō ꝓ mō quo dcō repn̄tat ꝑcatū suū. quo mō accipit ꝑcatōem autor modorū ꝑcandi in ꝑncipio dicēs q in qualibet pte sunt tria. vox ꝑcatio et modus ꝑcandi. sed capit hic ꝑcatio ꝓ modo determinandi alterū in spetiali qd ꝑcat ꝑ modū fluxus et fieri.

Ar Sexto. compatio nō est accn̄s aduerbij igit. ꝓbatur. illud qd cōpatur intendit et remittit. sed aduerbiū nō intendit nec remittit igit. Maior q2 hec est vna ꝯditio requisita ad compatiōem vt declaratū est in noie circa compatōem. Minor ꝓbatur. illud qd intendit hoc ꝑdicatur cū magis. et illud qd remittit hoc ꝑdicatur cū minus. sed aduerbia nō ꝑdicant. ergo. Maior ē nota ex ꝑdicamētis. q2 intendi est ꝑdicari cū magis. remitti est ꝑdicari cū minus. vt cōiter dicūt logici. Minor ꝓbatur. q2 aduerbiū est sincathegorema. mō sincathegoremata nō ꝑdicant. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit q aduerbia nō ꝑdicant ꝑ se tn̄ sufficit q cū addito et per circūlocutōem vt hic. exn̄s hodie est existens qn̄.

Ar Septimo. plura sunt aduerbia interrogatiua locorū q̄ quatuor. ꝓbatur q2 quorsum quousq3 etiā sunt aduerbia interrogatiua locorum. ad quorsum eī rn̄det actūs cum ꝑpōne versus. vt q̄rendo quorsum vadis rn̄det versus ciuitatē. Ad quousq3 rn̄det actūs cū ꝑpōne vsq3. vt quousq3 vadis rn̄det vsq3 ad montē dn̄i. ¶ Dico v̄m argn̄tū cōcludit q tm̄ quatuor sunt aduerbia interrogatiua locorū simplicia. sed ista hic enumerata sunt composita.

Ar Octauo. vbi 2 vnde nō hn̄t eandē ꝑcatōem. ꝓbat. Illa que drn̄t spetie non hn̄t eandē ꝑcatōem. sed vbi et vn̄ drn̄t spetie ergo. Maior ē nota. q2 sicut res reales distinguunt ꝑ formas sic termini ꝑ ꝑcatōem. Minor est nota.

vbi eñ querit de mobili vt est in loco. sed vñ querit de mobili vt venit de loco. vt dcm̃ est in vltio notabili. ¶ Dico ṫm argm̃ cõcluderet si capet̃ hic ẜcatio ꝓ mõ quo dictio ẜcat. sed capit̃ hic ẜcatio ꝓ rn̄siuo vt dictum est in vltimo notabili.

Participiũ quid est. Pars orationis partem capiens nois et verbi. Recipit eñ a nomine genera et casus. a verbo aũt tempora et significationes. ab vtroqȝ numerum et figuram.

Vtrũ diffinitio pticipij a donato posita sit sufficienter assignata.

Pro intellectõe q̃stiõis mote. Notandũ p̃mo ꝙ donatus in textu ita diffinit pticipiũ. Participiũ est ps orõnis capiẽs ptem nomis partemqȝ verbi. recipit eñ a noie gn̄a et casus. a verbo tpa et ẜcatões. ab vtroqȝ aũt numerũ et figurã. Pro qua dione intelligenda. Scim ꝙ diffinitum p̃ntis dionis est pticipiũ in suppõe psonali captũ ꝓ suis signatis. lȝ petr⁹ hispan⁹ vult ꝙ om̃e diffinitũ supponit simplr̃. logici tñ cões dicunt ꝙ om̃e diffinitũ supponat psonaliter ꝓ suis signatis et inferiorib⁹. Pro gn̄e aũt in ista dione ponit̃ ps orationis. Et capit̃ hic ps orõis incõplexe ꝓ dictõe apta nata integrare orõem latinã. Et dr̃ postea in textu. ꝙ pticipiũ recipit ptem nois. Pro quo intelligendo pticipiũ recipe ptem nois possum⁹ intelligere duplr̃. Primo ꝙ pticipiũ reciperet partẽ materialẽ. et in isto mõ pticipiũ non recipit ptem nois et verbi. al's eñ armiger dapifer essent pticipia. armiger eñ recipit et cõponit̃ a voce noiali arma armorũ ⁊ a voce ṽbali scȝ gero. sic etiã dapifer cõponit a noie daps dapis ⁊ a ṽbo fero. Scd̃o pticipiũ recipe ptem nois intelligit̃ ptem formalẽ. et sic duplr̃. Vno⁹ formalẽ et modũ ẜcandi essentialẽ. et sic pticipiũ iterũ non recipit ptem nois. q̃a modus ẜcandi nois formalis est alter q̃ modus ẜcandi pticipij. silr̃ modus significandi verbi formalis est alter q̃ modus ẜcandi pticipij. Scd̃o intelligit̃ ꝙ pticipiũ recipit ptem formalẽ nois. et verbi accñtalem. et sic adhuc duplr̃. Vno⁹ ꝓprie. et sic iterum non recipit. qꝛ si sic tũc sequeret̃ ꝙ nomẽ et verbũ priuarent̃ illis accñtib⁹ qd̃ est fl̃m. Alio mõ intelligit̃ hoc silitudinarie. sic ꝙ pticipiũ habet aliq̃ accñas silia nomini ẜm spẽm. et hȝ aliq̃ accñas silia verbo ẜm spẽm. et sic hoc est ṽm. ¶ Dico notãter ẜm spẽm. qꝛ ẜm nũerũ accñas que sunt in noie et ṽbo non repiunt̃ in pticipio. dr̃ eñ. iiij. phicorũ. Idẽ ẜm nũerũ nõ est in diuersis. Et. vij. metaphice dr̃ ꝙ accñs nõ migrat de subiecto in subiectũ ẜm nũerũ lȝ bñ ẜm spẽm

Notandum scd̃o. ꝙ donatus dicit in

textu ꝙ pticipiũ recipit a noie gn̄a et casus. et non a ꝓnoie. cũ tñ ꝓnomẽ etiã habeat illa accñas. Rõ hui⁹ est ista. qꝛ a principaliori debet fieri denoiatio vt dr̃. vij. phicoꝝ. sed nomen est ps p̃ncipalior q̃ ꝓnomen. igit̃ pticipiũ cõuenienti⁹ accipit ptem nois q̃ ꝓnois. Minor declarat̃ ꝙ nomẽ sit ps principalior. qꝛ ꝓnomen est inuentũ ꝓpter nomen et sic est vicari⁹ et seru⁹ eius. mõ seru⁹ est minus dignus q̃ dñs. Et dicit ꝙ pticipiũ recipit a verbo tpa et ẜcatões. Pro quo intelligendo lȝ ẜcatio non sit accñs verbi expresse positũ ante. tñ cõphendit̃ sub gn̄e. et sic ꝑ significatiõem. verbi hic intelligit̃ gn̄s verbi. vt eñ postea dicet̃ ꝙ cuius gn̄is est ipm verbũ illius ẜcatõis est ipm pticipiũ vt in plurimũ. Et hoc dicit Alexãder in scd̃a parte sui. In verbi genere que sit signatio quere. Dicit autor in fine ꝙ ab vtroqȝ recipit numerũ et figurã. i. sicut in noie et verbo reperit̃ numerus et figura. sic etiã in pticipio vt postea dicet̃ specialr̃ circa accñas pticipij.

Notandũ tertio ꝙ Priscianus. xi. maioris ita diffinit pticipiũ.

Participiũ est ps orõis que ꝓ verbo accipit̃ ex quo deriuat̃ naturalr̃. gn̄s et casum hñs ad silitudinẽ nois et accñas verbi absqȝ discretione psonarum ⁊ modorũ. Que quidẽ dio q̃uis in verbis alia sit a dione pticipij quã ponit donat⁹. tñ eadẽ est ẜm rem. Et subiungit ꝙ pticipiũ est inuentũ duplici de causa. Prima vt duo act⁹ iungi possent vni subẽ sine medio. vt iohẽs legens ꝓficit. vbi actus legendi et ꝓficiendi ẜcant̃ inesse iohãni. Scd̃o pticipiũ est inuẽtũ vt verba passiua cõstrui possent cuȝ abltõ intrãsitiue vt me legẽte ꝓficior. i. informor. Notãdum etiã ꝙ pticipiũ hȝ duplex ẜcatũ. quoddã materiale et hoc est suba. aliud formale et hoc est actus quẽ designat. Rõne primi reddit suppositum verbo. suppositũ eñ debet ẜcare rem vñ egredit̃ act⁹ verbi. et hoc nõ põt cõuenire pticipio rõne ẜcati formalis sed materialis tm̃. Rõne scd̃i cõuenit cũ verbo. sicut eñ verbũ ẜcat actũ sic pticipiũ licet non eodẽ mõ vt patebit in mõ ẜcandi pticipij in notabili q̃rto. Sequit̃ correl'ie ꝙ licet pticipiũ ẜcat vnum materialr̃ et aliud formalr̃. non tñ sequit̃ ꝙ ergo pticipiũ sit equiuocũ. equocũ eñ est qd̃ ẜcat multa eque p̃mo ⁊ ẜcatione formali. pticipiũ aũt ẜcat multa nõ eque p̃mo ⁊ formalr̃. ẜcatõe eñ formali et p̃ncipalr̃ ẜcat actũ. ex cõnti aũt et materialr̃ ẜcat substantiã in q̃ est talis act⁹. vt hoc pticipiũ legens ẜcatõe formali ẜcat actũ legẽdi sed ẜcatõe materiali tm̃ subam legẽtez vl' q̃ facit actũ legẽdi ⁊ in q̃ est act⁹ legẽdi.

Notandũ quarto ⁊ vltimo ꝙ modus

ẜcandi pticipij ẜm autorẽ modorũ ẜcandi est iste. Participiũ est ps orõis ẜcãs ꝑ modũ fluxus ⁊ fieri indistãtis a suba. In quo mõ ẜcandi totali pticipij duplex reperitur mod⁹ ẜcandi pticipij ptialis. Vnus gn̄alis et materialis in quo cum ṽbo conuenit. scȝ ẜcare ꝑ modum fluxus ⁊ fieri. sicut eñ ṽbum ẜcat actũ sub fluxu et fieri sic et pticipiũ. qd aũt sit ẜcare per modum fluxus et fieri dcm̃ est sufficienter in capitulo de dione verbi. et est etiã ibi dcm̃ vñ et a qua ꝓprietate rei capitur talis mod⁹ ẜcandi. Alter aũt est modus ẜcandi pticipij formalis. q̃o sub esse ptis formaliter cõstituitur. et ꝑ quẽ ab alijs ptibus formalr̃ distinguit̃. scȝ ẜcare ꝑ modum indistantis a suba. vt eñ dcm̃ est ṽbum ẜcat ꝑ modũ indistãtis a suba qꝛ ṽbum ẜcat actum qui est accñs. qd̃ accñs ẜm esse essentie nõ est suba. sed distat a suba. accñs eñ non est suba sed essentialr̃ distat a suba. qꝛ dr̃. i. phicorũ. Accñs et suba si sunt duo sunt et non vnũ. Participium aũt ẜcat actũ et accñs ꝑ modũ indistantis a suba. ẜm eñ esse exñtie omne accñs est cõiunctũ sube. dr̃ eñ accñs q̃si eadẽs ad aliud. qꝛ ad subaz. Et. iiij. metaphice. dr̃. Accñtis nõ est esse sed in alio esse. Sed vñ sumit̃ mod⁹ indistantis a suba vel vnit⁹ sube. dr̃ autor modorũ ẜcandi ꝙ orit̃ ab eadẽ ꝓprietate a qua oritur modus adiacẽtis in noie adiectiuo que est ꝓprietas inherens alteri ẜm esse. Sequit̃ correl'ie ꝙ licet pticipiũ ẜcat accñs ⁊ subam cõcretiue. et etiã nomen adiectiuũ. nõ tñ eodẽ modo. qꝛ nomẽ adiectiuũ ẜcat subam et accñs per modũ habit⁹ et quietis et ꝑmanentie. sed pticipiũ ẜcat subaz et accñs per modum fluxus et successionis. actum quidem principaliter. ⁊ subam dat intelligere ex cõnti q̃o relatiũ vt pater dat intelligere correlatiũ vt filiũ. non tñ ẜcat eum. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respõsalis. diffinitio pticipij

a donato posita est sufficiẽter assignata. Ptȝ veritas hui⁹ cõclonis ex notabilib⁹.

Ar Primo. pticipiũ nõ est ꝑ sorõis a noie distincta ergo. ꝓbatur. illud quod
trãsit in vim nois nõ distinguit a noie. sed pticipiũ transit in vim nomis
ergo. Maior est nota. qꝛ illud qd transit in vim nois hoc fit nomẽ. Minor
est grãmaticorũ oim qui oñdunt q̃tuor modos qbꝰ pticipiũ trãsit in vim nois
¶ Dico verũ argñ ꝯcluderet si pticipiũ transiret in vim nomis formaliter. sed
hoc fit solũ materialiter. sic ꝙ reperit vna vox ꝑm spẽm que reperit tam in noie
ꝙ̃ in pticipio vt amans. licet nõ sub eadem forma et modo ꝑcandi.

Ar Scdo. pticipiũ non capit accñs a noie et verbo. ꝓbat. qꝛ si sic sequeret ꝙ
accñs migraret de subiecto in subiectũ. mõ hoc est impossibile vt ꝓbatur
vij. metaphice. ¶ Dico verũ est ꝙ accñs nõ migrat de subiecto in subctũ
ꝑm numerũ sed bñ ꝑm spẽm. et sic est in ꝓposito vt declaratũ est in notabili pmo

Ar Tertio. pticipiũ non recipit ptem nois ⁊ verbi accñtalẽ. ꝓbat. qꝛ tunc se
queret ꝙ nomẽ et verbũ puarent accñtibꝰ suis. ꝓbat. qꝛ illud qd recipi-
tur ab aliquo non est in eo a quo recipit. vt cum ab aliquo recipit tunica
ampliꝰ nõ hꝫ eã. ¶ Dico verũ argñ ꝯcluderet si pticipiũ realiter et ꝓprie reci-
peret ptem nois ⁊ vbi. sed recipit solũ silitudinarie vt dcm̃ est in primo notabili.

Ar Quarto. pticipiũ non capit ꝑcatõem a verbo. ꝓbatur. nihil dat qd nõ ha
bet. sed verbũ non habet ꝑcatiõem ergo. Maior est Aristo. j. elencorum.
Minor. qꝛ ꝑcatio non enumerat inter accñs verbi vt ptꝫ ex dictis in vbo
circa accñs verbi. ¶ Dico vm̃ est ꝙ ꝑcatio nõ est accñs verbi expsse positũ. tñ bñ
implicitũ. eo ꝙ comphendit sub gñe vt dcm̃ est in scdo notabili.

Ar Quinto. pticipiũ nõ recipit a noie gña et casus. ꝓbat. qꝛ recipit a ꝓnoie
ꝓbat. qꝛ ꝓnomẽ hꝫ etiã gña et casus vt ptꝫ ex dictis añ. ¶ Dico verum
argñ ꝯcludit ꝙ ꝓnomẽ etiã hꝫ gñs et casum. qꝛ tñ nomẽ est ps pncipali
or ꝙ̃ ꝓnomẽ vt dcm̃ est in notabili. ideo ꝯuenientiꝰ pticipiũ dr recipe ptes nois

Ar Sexto. dio pticipij nõ vꝫ. ꝓbat. nulla dio debet esse inter (ꝙ̃ ptẽ ꝓnois
ꝑtatio. sed dio pticipij est interꝑtatio. ergo nõ vꝫ. Maior est nota. qꝛ dio
dꝫ oñdere rem verbi vt dr. vij. metaphice. interꝑtatio aũt solũ oñdit qd
nõis. Minor ptꝫ. hec dio pticipij interꝑtat qd intelligit ꝑ hoc vocabulũ pticipiũ
dr enĩ pticipiũ q̃si ptẽ capiẽs. ¶ Dico vm̃ argñ ꝯcludit ꝙ nulla dio q̃dditatia ⁊
eẽnalis dꝫ esse interꝑtatio. sed dio descriptia et accñtalis pt esse interꝑtatio q̃lis

Ar Septimo. pticipiũ non capit ptem nois et verbi (est ista dio pticipij.
ꝓbatur. qꝛ sequeret ꝙ armiger dapifer essent pticipia. ꝓbatur. qꝛ capiũt
ptem nois et verbi. armiger enĩ componit a noie arma armorũ et gero.
¶ Dico verũ argñ ꝯcludit ꝙ armiger et dapifer capiũt ptem nois et verbi ma
terialẽ. mõ ista dio intelligit de pte formali et accñcali vt dcm̃ est in notabili scdo

Ar Vltimo. pticipiũ nõ ꝑcat ꝑ modũ indistãtis a sũba. ꝓbat sic. pticipium
ꝑcat ꝑ modũ distantis a sũba ergo. ꝓbatur. oĩe accñs et actus distat ab
alio cuiꝰ est accñs. sed pticipiũ ꝑcat actũ et accñs. igit pticipiũ ꝑcat per
modũ distantis a sũba. Maior est est nota. qꝛ accñs ⁊ sũba dñt ꝑdicamẽtalr. mõ
ꝑdicamẽta sunt nature et q̃dditates distantes et diuerse. Dicitur enĩ. j. posterioꝝ.
Essentie ꝑdicamentorum sunt inpmixte. Minor est nota et patuit ex his que di
cta sunt. ¶ Dico verũ argñ ꝯcludit ꝙ accñs et actus distat ab eo cuius est acci
dens ꝑm essentiã et naturam. tñ non ꝑm esse. modo hic fit mentio ꝙ pticipium
ꝑcat actũ qui ꝑm esse non est distans a substãtia. sed ei ꝯiunctus.

Participio quot accidũt. sex. que. gñs casus tpus signifi-
catio nũerus et figura. Gña pticipiorũ quot sunt. q̃tuor.
que. masculinũ vt hic lectus. femininũ vt hec lecta. neutrũ
vt hoc lectũ. omne vt hic et hec et hoc legens. Casus par-
ticipiorum quot sunt. sex. qui. Ntũs vt hic et hec et hoc le-
gens. Gtũs. vt huiꝰ legentis. Dtũs vt huic legẽti. Actũs
vt hunc et hanc legentẽ ⁊ hoc legẽs. Vtũs vt o legẽs. Ab
ltũs vt ab hoc et ab hac et ab hoc legente vl' legenti. Tpa
pticipiorũ quot sunt. tria. que. presens vt legẽs. ꝑteritũ vt
lectus. futurum vt lecturus vel legendus.

Vtrũ littera donati de genere casu et

tpe pticipij sit sufficienter assignata. Pro intellectõe q̃stionis mote. Notãdum
est primo ꝙ donatus postq̃ determinauit de dione pticipij eius dionem oñdens
iam ꝯsiter de eius accñtibus determinat vt eo melius pticipij natura posset in-
telligi. Dicitur enĩ. j. de aĩa. ꝙ accñs magnam ptem conferũt ad cognoscendum
ꝙ quid est. Et dt ꝙ accñs pticipij sunt sex scꝫ gñs casus tps ꝑcatio numerus et
figura. qd intelligendũ est ad seinuicem irreducibilia. qꝛ plura sunt accñs pticipij
ꝙ̃ ista sex. sed reducunt ad ista. motio enĩ etiã est accñs pticipij. qꝛ pticipia mo-
uent. tñ motio reducit ad gñs. ꝑsona etiã accidit pticipio sed reducit ad nũerũ
qꝛ nũerus et ꝑsona sunt accñs ꝯiugata et silr ligata vt est supius tactũ. declinatõ
etiam est accñs pticipij sed reducit ad casum. silr forma casualis. spẽs aũt redu-
citur ad figuraꝫ. oĩa enĩ pticipia sunt deriuatiue spẽi. qꝛ deriuant et descendunt
a verbis vt postea dicet. Rõ aũt huiꝰ quare donatus nõ posuit ꝑsonã ⁊ spẽm ex-
presse. qꝛ donatꝰ posuit illa accñs que couenĩũt pticipio ꝑm omnẽ eius dñam et
spẽm. sic aũt non est de ꝑsona et spetie. nullũ enĩ est pticipiũ pme ꝑsone. nec aliqd
est pticipiũ primitiue spẽi. ex quo oĩa deriuant et descendunt a verbo Sequitur
correlie ꝙ compatio nõ pot esse accñs pticipij ptꝫ. qꝛ pticipiũ ꝑcat ꝑ modũ fluxꝰ
et fieri ⁊ successiõis. successioni aũt nõ conuenit intensio nec remissio. successio enĩ
est de gñe q̃titatis. q̃titas aũt non suscipit magis ⁊ minus. Etiam alia rõ. quia
compatiuus debet regere ablrm̃ vt dcm̃ est in caplo de noie. mõ pticipiũ debꝫ re-
gere illũ casum quem regit suũ verbũ. cõstat aũt ꝙ nõ oĩa verba regunt ablati
uũ. Sequitur correlie scdo ꝙ qñ vox pticipialis compatur vt amans amantior
amantissimꝰ. non est pticipiũ sed transit in vim nois. veritas huiꝰ correlarij pa
tebit in sequentibꝰ latiꝰ cũ dicet ꝙ pticipiũ trãsit quatuor modis in vim nois.

Notandũ scdo ꝙ gñs pticipij diffinit

sic. Est ꝓprietas pticipij attributa pticipio ea rõne qua sibi ex ꝓprietate sue sig-
nificatõis vel ex vsu grãmaticorũ ꝯgrue est ꝑponibile vnũ articulare ꝓnomẽ vl
plura. vnũ vt hic lectus. plura vt hic et hec et hoc legens. Notandũ est etiã ꝑm
Priscianũ. xi. maioris. ꝙ oĩe pticipiũ est gñis oĩs sub vna termiatõe aut sub
pluribꝰ. sub vna vt amans legens. sub pluribꝰ vt lectus lecta lectũ. Cuius rõ ẽ
ista. qꝛ verba a quibꝰ pticipia nascunt et deriuant omni generi associantur. con-
grue enĩ dicimꝰ. vir legit. mulier legit. mancipiũ legit. et per ꝯñs etiã pticipia a
talibꝰ verbis deriuata oĩs gñis dicunt. Sequit correlie pmo ꝙ grãmatici di
cẽtes ꝙ futuens gñans sunt gñis masculini tñ. silr pregnans pariẽs sunt gñis

feminini tm̃. loquunt̃ valde ꝓprie de gñe ꝑticipiorũ. attẽdendo stricte ſ̄catõem ꝑticiploꝝ. generans eñ ꝓprie ꝯuenit masculis tm̃. vñ et dr̃. ij. phicorũ. Hõ gñat hoiem et sol. vbi ꝑ hoiem intelligit̃ pater generans. Silr̃ pregnans ꝓprie ꝯuenit femellis et pariens. Improprie tñ et false pñt talia ꝑticipia attribui cuilibet generi. et per ꝯñs gñis oĩs dicunt̃. possum eñ ꝯgrue loqui. iohes est pregnans. iohes est pariens. ptz q2 he orões et ꝓpões sunt false. ergo ꝯgrue. tz ꝯña. q2 verũ et ſalũ p̃supponũt ꝯgruũ. i. ꝑiermeniarũ. Grãmatici aũt dicentes talia ꝑticipia esse vnius certi gñis loquunt̃ ex vsu et non arte. arti eñ non repugnat talia ꝑticipia construi sub gñe omni. ¶ Postea donatus determiat de casu ꝑticipiorũ dicẽs ꝙ casus ꝑticipiorũ sunt sex sicut et noim. vñ et casus in ꝑticipio eodẽ mõ diffiniri poterit sicut et in noie. vt sic. Casus est ꝓprietas ꝑticipij attributa ꝑticipio ea rõne qua ſ̄cat ſ̄catũ suũ recte vel oblique. Sequit̃ correl̃ie ꝙ ꝓpriũ est ꝑticipiorũ (vt dt̃ iohes ianuens̃) non deficere in casib⁹. patz q2 ꝑticipia sunt adiectiua modo adiectiua nõ dñt deficere in casu. pz q2 adiectiũ debet determinare substantiuũ in quolibet casu. et ꝑ ꝯñs adiectiua nõ debent deficere in aliquo casu.

Notandũ tertio ꝙ. Tempus ꝑticipij

diffinit̃ sic. Est ꝓprietas ꝑticipij attributa ei ea rõne qua ſ̄cat ſ̄catũ suũ sub aliqua dr̃ña tp̃is. Que dr̃ñe tp̃m sunt tres. scz pñs vt legens. ptiũ vt lectũ. futurum vt legendus. Sequit̃ correl̃ie primo ꝙ ꝑticipiũ cũ ꝑdit tp̃s ampli⁹ non est ꝑticipiũ sed trãsit in vim nois vt hic. natus me⁹ pulcher est. in qua orõe natus nõ ſ̄cat cũ tp̃e sed est nomen. Sed cũ dico. xp̃s natus est in bethleem iude. hic natus est ꝑticipiũ et ſ̄cat cũ tp̃e ptõ. Sequit̃ correl̃ie scdo ꝙ tp̃s in ꝑticipio cognoscit̃ dupl̃r. Vno mõ a priori. et hoc est ex ſ̄catõne. et sic illud ꝑticipiũ qd̃ fit sub dr̃ña pñtis tp̃is. est pñtis tp̃is vt legens. et illud ꝑticipiũ qd̃ fit sub dr̃ña pti tp̃is est p̃teriti tp̃is vt lect⁹: illud vero qd̃ ſ̄cat sub dr̃ña futuri tp̃is est futuri tp̃is vt legendus. Sequit̃ correl̃ie tertio ꝙ tp̃s recte et ꝯgrue dr̃ accidere ꝑticipio. Rõ q2 ꝑticipiũ ſ̄cat actum. mõ oĩs actus et actio mensurant̃ tp̃e vt dr̃. iiij. phicorũ. Scdo tp̃s cognoscit̃ in ꝑticipio a posteriori. hoc est ex terminatiõe. et sic illa que terminant̃ in ans vel in ens sunt pñtis tp̃is vt amans legens. Illa que terminant̃ in tus. sus. vel xus. sunt p̃teriti tp̃is. Sed illa que terminant̃ in dus sunt futuri tẽporis. ¶ Sunt tria tp̃a ꝑticipij ad se inuicẽ irreducibilia. q2 ptiũ põt subdiuidi in ꝑticipio sicut in verbo. in ptiũ ꝑfectũ cõplete. in ptiũ imꝑfectũ et ptiũ plusq̃ꝑfectũ. sed hoc nõ est cõiter vsitatũ. Sufficientia aũt istorum triũ tp̃m capitur sic. Omne tp̃s aut est pñs. aut distans a pñti. Si est pñs tũc est primũ membrum Si aũt distat a pñti hoc est dupl̃r. Aut distat a p̄senti per prius sic est preteritum. Aut per posterius sic est futurum.

Notãdũ q̃rto et vltimo ꝙ licet verbũ

etiã ſ̄cat cũ tp̃e et etiã ꝑticipiũ. non tñ eodem mõ. q2 verbũ ſ̄cat cũ tp̃e illimitabiliter. sed ꝑticipiũ ſ̄cat cum tp̃e limitabil̃r. vñ Significare cũ tp̃e limitabil̃r. est ſ̄care cum certa vel certis dr̃ñijs tp̃m. ita ꝙ ꝑ dictõem importantẽ tp̃s põt trahi ad aliã dr̃ñam tp̃is accñtaliter vt hõ fuit legens. in qua hoc ꝑticipiũ legens est pñtis tp̃is essential̃r. trahit̃ tñ ad ptiũ tp̃s rõne hui⁹ verbi fuit accñtal̃r. Vñ Notandum ꝑticipiũ limitari a tp̃e intelligit̃ dupl̃r. Vno mõ simpl̃r et absolute. sic ꝙ ꝑticipium pñtis tp̃is fieret p̃teriti aut futuri tp̃is. et hoc non est possibile. Rõ prima. q2 sicut est in natura sic ꝯformiter est in arte. Dicitur eñ. ij. phicoꝝ Ars imitat̃ naturã. Sed in natura pñs vt sic nõ est ptiũ nec futurũ. q2 sunt partes tp̃is realiter distincte. Sic etiã in arte verbũ pñtis tp̃is non põt fieri p̃teriti vel futuri tp̃is. Scda rõ q2 sic periret sciã ampliationum. qua destructa multarum ꝓpõnũ cõiter cõcessarũ periret scia ⁊ veritas. Sed ꝙ sequeret̃ hoc scz ꝙ cõcesso isto ꝙ ꝑticipiũ limitaret̃ simpl̃r a tp̃e ꝙ scia ampliationũ periret. q2 sequeret̃ ꝙ verba p̃teriti vel futuri tp̃is vel eorũ ꝑticipia posita a ꝑte p̄dicati non haberẽt ampliare subiectũ. vt in ista. hõ est mortuus. vel hõ est gñandus. Illud eñ qd̃ debet ampliare debet includere diuersas dr̃ñas tp̃m. si ergo in p̄dictis orationib⁹ ꝑticipia limitarent̃ a ptõ ad pñs. vel a futuro ad pñs. nulla esset ampliatio. q2 ꝑticipia pñtis tp̃is non hñt ampliare. ex quo non includũt diuersa tp̃a vel diuersas dr̃ñas tp̃m. Non est ergo simpl̃r verũ et absolute intelligendũ ꝙ ꝑticipiũ posset limitari a tp̃e. Scdo ergo intelligit̃ ꝙ ꝑticipiũ limitat̃ a tp̃e ad bonuz intellectũ vt sic. Participiũ vel vox ꝑticipialis ꝑ dictõem importantẽ tp̃s trahit̃ur accñtaliter ad aliud tp̃s et ad supponendũ ad aliud tp̃s qd̃ aliqñ fuit p̄sens vt hic. adam fuit legens. hoc ꝑticipiũ legens limitat̃ et trahit̃ accñtaliter ꝑ hoc verbũ fuit p̃teriti tp̃is ad tp̃s ptiũ. non sic ꝙ hoc ꝑticipiũ legens in dicta orõne esset p̃teriti tp̃is. sed sic ꝙ designat ꝙ actus legẽdi fuit pñs ade. licet nunc est p̃teritus. et sic legẽs supponit ꝓ tp̃e nũc ptõ qd̃ aliqñ fuit pñs ade. Sil̃e hui⁹. q2 cũ dico. iste hõ currit. hõ essential̃r ſ̄cat oĩes hoies. q2 termin⁹ vbicunq3 ponitur eq̃ue multa ſ̄cat. tñ in dicta orõne restringit̃ ad ſ̄candũ ⁊ supponendũ ꝓ vno homine tm̃. et ergo p̄dicta ꝓpõ est singularis. ⁊ iste hõ est termin⁹ singl̃aris. sic eodem mõ est in ꝓposito. Significare aũt cũ tp̃e illimitabil̃r est ſ̄care cũ certa vel certis dr̃ñijs tp̃m sic ꝙ ꝑ nullã dictõem importantẽ tp̃s p̃t trahi ad aliã dr̃ñam tp̃is p̄ori dr̃ña tp̃is remanẽte. vt curro est pñtis tp̃is. et non p̃t trahi ad aliud tẽpus. hec eñ est inepta fuit curro. ero curro. Istis notabilib⁹ sic stantibus est.

Conclusio respõsalis. Littera donati

de gñe casu et tp̃e ꝑticipij est bñ assignata. pz ex his que dicta sunt in notabilib⁹.

Ar Primo. plura sunt gña in ꝑticipio ꝙ q̃tuor. ꝓbat̃. q2 in ꝑticipio etiã reꝑit̃ gñs epichenũ vt h̃ volãs passer mouet̃. in qua orõne volans est gñis epicheni. ꝓbat̃. passer ẽ gñis epicheni ꝫ etiã volãs. tz ꝯña. q2 adiectiuũ et subtiũ dñt ꝯuenire in gñe. Sil̃r gñs dubiũ reꝑit̃ in ꝑticipio. ꝓbat̃ in ista orõe. finis ꝯsumẽs. in q̃ orõne finis est gñis dubij ergo etiã ꝯsumẽs. tz ꝯña. q2 adiectiũ ⁊ subtiũ dñt ꝯuenire in gñe. ¶ Dico ꝙ nõ optz ꝙ semꝑ adiectiũ ⁊ subtiũ ꝯueniãt in gñe. sed sufficit ꝙ gñs vni⁹ includat̃ in gñe alteri⁹. et sic est hic. gñs eñ epichenũ includit gñs masculinũ vel feim vt etiã dictũ est in capl̃o de noie.

Ar Scdo. aliquod est ꝑticipiũ qd̃ nulli⁹ est gñis. ꝓbat̃ de illis ꝑticipijs generans pariens. Non oĩs ꝓbatur. q2 gñans est masculini generis tm̃. sil̃r pariens est gñis feminini tm̃ vt dt̃ Eberhardus. Nõ etiã sunt gñis masculini nec feminini. ꝓbatur. ꝑticipiũ desinens in ans vel in ens est gñis oĩs. sed generans pariẽs desinunt in ans vl̃ in ens ergo sunt gñis oĩs. Maior est oim grãmaticorũ. Minor est nota. ¶ Dico verum argũ ꝯcludit ꝙ gñans quo ad ſ̄catõem est gñis masculini tm̃. et pariens est gñis feminini tm̃ quo ad ſ̄catõem. sed nõ quo ad vocẽ. mõ gñs plus attendit̃ rõne vocis ꝙ ſ̄catõis. licz ergo illa ꝑticipia v̄e ⁊ ꝓprie tm̃ ꝯueniãt vni sexui. vt gñans sexui masculino tm̃. et pariens feĩo tm̃. improprie et false pñt etiã attribui rebus alterius sexus vt dcm̃ est in tertio notabili.

Ar Tertio. legens non est gñis cõis ergo ꝓbatur. legens est gñis oĩs ergo non cõis. tenet ꝯña ex oppositis. añs ꝓbat̃. Illa dcõ est gñis oĩs cui preponunt̃ tria articularia in declinãdo. sed huic dictõi legens p̄ponunt̃ tria articularia ergo est gñis oĩs ⁊ non cõis. Maior est nota ex cõi dicto grãmaticorũ. Minor est nota. q2 dicim⁹ hic et hec et hoc legens. ¶ Dico verũ argũ cõcludit ꝙ hoc ꝑticipiũ legẽs est gñis cõis capiẽdo gñs cõe cõiter vt cõprehẽdit sub se oĩe. tñ hoc ꝑticipiũ legens est gñis oĩs capiendo gñs oĩe ꝓprie vt distinguit̃ur ꝯtra gñs cõe. de quib⁹ satis dcm̃ est in capl̃o de noie de gñe nois.

Ar Quarto. casus non est accñs pticipij ergo. pbat. casus est accñs illi⁹ ptis q̄ ꝑcat subam. sed pticipiũ nō ꝑcat subaz. qꝛ dꝛ dispō sube vt dt autor modorũ ꝑcādi. Maioꝛ. qꝛ pticipiũ ꝑcat actũ qui est accñs. ¶ Dico ꝟm argumētũ ↄcludit ꝙ pticipiũ ꝑcat actũ formalr nō q̄dē absolute ꝑ actũ vnitũ sube ⁊ sic pticipiũ etiā dat intelligere subaz vt dcm̄ est in notabilib⁹ ꝓcedētis q̄stiōis.

Ar Quinto. pticipia deficiũt in casib⁹ ergo scōm notabile est male positum. ꝓbatur. dictōes negatiue et distributiue carent casu. sed aliq̄ pticipia negant et distribuũt ergo. Maioꝛ est nota ex his que dicta sunt supius. Minoꝛ ptz de istis pticipijs carens ignorās nesciens. ¶ Dico ꝟm argm̄ ↄcludit ꝙ pticipia nō deficiũt in casu de his que nō descendũt a verbis negatōem includentib⁹ et ꝑcantib⁹. mō ꝓdicta descendũt a verbis que negatōem includũt.

Ar Sexto. tps non est accñs pticipij ergo. pbat. omē accñs debet abesse suo subiecto. sed tēpus non abest pticipio ergo. Maior est Purphirij in diee accñtis. Minoꝛ. qꝛ q̄ñ pticipio abest tps transit in vim nois ⁊ ampli⁹ nō est pticipiũ. ¶ Dico ꝟm argm̄ ↄcludit ꝙ tps non abest pticipio ꝑm se ⁊ rem. tñ sufficit ꝙ ꝑm modũ intelligendi. possum eñ intelligere pticipiũ absolute quo ad eius modũ ꝑcandi essentialē non intellecto eius tpe. quemadmodũ possum intelligere ethiopem non intellecta ei⁹ nigredine. prius eñ potest intelligi sine posteriori. Et. ij. phicorum dicit. Abstrahentiũ non est mendatium.

Ar Septimo. plura sunt tpa pticipiorũ ꝙ̄ tria. pbatur. tps ↄuenit pticipio rōe verbi. sed in verbo sunt q̄nq3 tpa. ptm̄ eñ diuidit in ptm̄ imperfectũ preteritũ pfectũ. et ptm̄ plusq̄pfectũ. ergo. Maioꝛ est nota. qꝛ pticipium recipit a verbo tpa et ꝑcatōes vt dcm̄ est. Minoꝛ est nota ex ꝓcedentib⁹. ¶ Dico verũ argm̄ cōcludit ꝙ in pticipio reperiunt plura tpa sed ista reducunt ad alia. vt ptm̄ imperfectũ et plusq̄perfectũ reducunt ad ꝑteritũ. et sic sub vna terminatione pticipiũ includit omnia ista.

Ar Octauo. pticipiũ non ꝑcat cũ tpe. pbatur. illud qd̄ limitat a tpe nō ꝑcat cũ tpe. sed pticipium limitat a tpe ergo. Maioꝛ est nota. qꝛ limitari a tpe est pdere tpus et non ꝑcare cũ tpe. Minoꝛ ptz ex quarto notabili et tertio in quib⁹ dcm̄ est ꝙ pticipium ꝑcat cum tpe limitabilr. ¶ Dico verũ argm̄ ↄcluderet si pticipiũ simplr limitaret a tpe sic ꝙ perderet tpus. sed limitat a tpe. i. trahit ad aliud tpus accñtaliter ad illum intellectũ qui est expressus in notabili quarto vt hic iohannes fuit legens. iohannes erit legens.

Significatōes pticipiorũ in quo sunt. qꝛ ab actiuo verbo duo pticipia veniunt. pñs et futurũ vt legens lecturus. A passiuo quot. duo. ptm̄ et futurũ vt lect⁹ legendus. A neutro quot. duo. sicut ab actiō. pñs et futurũ vt stās statur⁹ A deponēti quot. tria. q̄. pñs ptm̄ et futurũ vt loquens locutus et locuturus. A cōi quot. q̄tuoꝛ. pñs ptm̄ et duo futura vt criminans criminat⁹ criminatur⁹ vel criminādus Numeri pticipiorũ quot. sunt. duo. qui. singularis vt hic legens. plis vt hij legentes. Figure pticipiorum quot sunt.

due. que simplex vt legens. decomposita vt negligens.

Vtrũ lr̄a donati de significatōe. numero et figura. et exēplari declinatōe pticipiorũ sit bñ assignata. Pro intellectione q̄stionis mote Notandũ pmo. ꝙ Significatō pticipij diffinit sic cōiter. Est ꝓprietas pticipij attributa pticipio ea rōne qua est actionis tm̄ vel passionis tm̄ vel neutri⁹ vel vtriusq3 sil' ꝑcatiuũ. In qua dione tangunt q̄nq3 ꝑca tōes pticipiorũ Actiualis tangit cũ dꝛ actōis tm̄. et ibi etiā tangit deponentalis. ⁊ hoc in illis pticipijs que deriuant a verbis deponentalib⁹ que actionem tm̄ ꝑcant. Passiualis tangit cũ dꝛ passionis tm̄. silr ibi tangit deponētalis. ⁊ hoc in illis pticipijs que deriuant a verbis deponentalibus q̄ passionē tm̄ ꝑcant vt postea dicet. Neutralis tangit cũ dꝛ neutrius. Cōis tangit cũ dꝛ vtriusq3 simul. Alij aũt breui⁹ ita diffiniunt. Significatio pticipij est ꝓprietas pticipij attributa pticipio ea rōne qua est originatũ vl' deriuatũ a verbo alicui⁹ gñis. Significatō actiualis ē ꝓprietas pticipij attributa pticipio ea rōne qua ipm̄ est deriuatũ a verbo actiui gñis vt amans. Significatō neutralis ē ꝓprietas pticipij attributa pticipio ea rōne q̄ ipm̄ est deriuatũ a verbo neutri⁹ gñis vt currēs. Significatō passiualis ē proprietas pticipij attributa ei ea rōne vt ipm̄ ē deriuatũ a ꝟbo passiui gñis vt amat⁹. Szcatio deponētalis est ꝓprietas pticipij attributa ⁊ ↄueniēs ei ea rōne qua ipm̄ est deriuatũ a verbo deponētis gñis vt loquēs nascēs. Szcatio cōis ē ꝓprietas pticipij attributa ei ea rōe q̄ ipm̄ est deriuatũ a ꝟbo cōis gñis. vt criminās Sequit correlrie pmo ꝙ ꝑcatio pticipij cognoscit ex gñe verbi. sic ꝙ pticipiũ est illi⁹ ꝑcatōis cuius gñis est verbũ qd̄ ab eo descendit. veritas hui⁹ correlarij dicetur inferi⁹ latius. Sequit correlrie scdō ꝙ sicut quinq3 sunt gña in verbo, sic q̄nq3 ꝑcatōes in pticipio. Ratio. qꝛ ꝑcatio pticipij cognoscit ex gñe verbi. vnde dicit Alexander in scda pte. In verbi gñe que sit signatio quere.

Notandũ scdō. ꝙ a verbis actiui generis duo veniũt pticipia. pñs in ans vel in ens. et futurũ in rus. vt ab amo venit amans et amaturus Pro quo intelligendo. Scim ꝙ ꝑm intentōem ꝑsciani pticipia pñtis tpis in ans vel in ens teriata formant a pma psona ꝑteriti imperfecti tpis indicatiui mōi mutādo bam vl' bar terminatōez in ns. vt amabā amās loquebar loquēs. Rō aũt isti⁹ quare poti⁹ formant a pma psona ꝙ̄ a scda vl' tertia. qꝛ pma psona est dignioꝛ alijs. mō a digniori debet fieri denomiatio vt declarat aristo. viij. phicoꝝ. Sed ꝙ pma psona sit ceteris dignioꝛ. qꝛ pma pson a ↄcipit scdam et tertiā et nō ecōuerso. mō omē agens est ꝑstanti⁹ passo. iij. de aīa. Secundũ aũt alios grāmaticos pticipia pñtis tpis aliter formant. In verbis eñ pme et scde ↄiugatōis formant a scda psona pñtis tpis indicatiui mōi interponēdo n inter s ⁊ penultimā lr̄am. vt amas. interponēdo n inter s ⁊ a erit amās sic doces interponendo n erit docēs. Sed in verbis tertie et q̄rte ↄiugatōis formant a pma psona pñtis tpis indicatiui mōi mutādo o in ens vt lego legēs. audio audiens. Ab ista regl'a excipiunt ista duo eo et queo. que nō sic formāt. qꝛ eo hz iens et queo quiēs. Sed pticipiũ futuri tpis in rus termiatũ format ab vltimo supino breuiando u et addendo rus. vt amatu breuia u ⁊ adde rus erit amatur⁹. A verbo neutrali vt dt in textu veniunt etiā duo pticipia. pñs in ans vel in ens. et futurũ in rus. vt a sto venit stans et staturus. A verbo aũt passiuo veniũt duo. ptm̄ in tus sus vel xus terminatũ. et futurũ in dus. vt ab amoꝛ venit amatus ⁊ amandus. Ptm̄ in tus termiatũ vt amat⁹ format ab vltio supino amatu addendo s erit amat⁹. Sed pticipia futuri tpis in dus termiata formant a gtō

singulari ꝑticipiꝫ p̄ntis t̄pis in ans vel in ens terminati mutādo tis in dus. vt amans amātis, muta tis in dus erit amandus. A verbis aūt deponētis gn̄is veniūt tria ꝑticipia. p̄ns in ans vel in ens. ptm̄ in tus. ⁊ futurū in rus. vt a loquor venit loquēs locutꝰ et locuturꝰ. Sequit̄ corꝛl'ie ꝙ loquēdus baccalariādus magistrādus noīa sunt et nō ꝑticipia. vn̄ dcm̄ est ante. Rursus de neutris vel deponētalibꝰ in dus. Noīa ꝓcedūt que ꝑticipātia non sunt. Sed a verbis cōis gn̄is veniūt quatuor ꝑticipia. p̄ns in ans vel in ens. ptm̄ in tus. et duo futura vnum in rus et aliud in dus. vt a criminor venit criminans criminatꝰ criminaturꝰ ⁊ criminādus. Sequit̄ corꝛl'ie ꝙ iste regule date de formatōe ꝑticipiorū intelligūtur dūmō ꝑticipia nō deriuant̄ a verbis defectiuis et carētibꝰ supinis. et ꝙ si ꝑticipiū careret supino nō format futurū in rus. vt ptꝫ de isto verbo studeo qd̄ caret supinis ergo etiā caret futuro ꝑticipiꝫ in rus. Rō huiꝰ correlariꝫ qꝛ deficiēte causa deficit et effectꝰ. mō supinū est cā ꝑticipiꝫ futuri t̄pis. si ergo deficit supinū necessario deficit et ꝑticipiū futuri t̄pis. Sequit̄ corꝛl'ie scd̄o ꝙ oīa verba ꝑcantia splendorē carent ꝑticipijs futuri t̄pis. Rō qꝛ carēt supinis ergo etiā ꝑticipio futuri t̄pis. Qꝰ aūt omnia verba ꝑcantia splendorem carēt supinis excepto vno patet in istis metris. Omnia splēdorem dicas caruere supinis. Excipias vnū quod dat tibi fulgeo fulsum.

Notandū tertio ꝙ ex l̄ra donati habetur

ꝙ ꝑticipiū est illiꝰ ꝑcatōis cuius gn̄is est verbū a quo descēdit. Et hoc nō est vl'r verū sed intelligit̄ dūmō ꝑticipiū est ita latū in ꝑcando sicut verbum a quo descendit. qꝛ si ꝑticipiū nō est ita latū in ꝑcando sicut verbū a quo descendit non opꝫ ꝙ ꝑticipiū sit illiꝰ ꝑcatōis cuiꝰ gn̄is est suū verbū. ptꝫ criminor est generis cōis. dixit enī donatꝰ ante ꝙ verba cōia ꝓm se sumpta cadunt in duas formas. i. duplicē ꝑcatōem. qꝛ ꝑcāt actiue ⁊ passiue sil'r. tn̄ hoc ꝑticipiū criminans deriuatū ab eo nō est ꝑcatōis cōis sed solū actiualis. sic criminaturꝰ licꝫ venit a vbo criminor qd̄ est gn̄is cōis. tn̄ solū est ꝑcatōis actiualis. sic criminatꝰ non est ꝑcatōis cōis sed passiualis tm̄. sed hoc ꝑticipiū criminandus est ꝑcatōnis cōis. vsus. Sola per ans ens rus actio ꝑcatur. Dus solū patit̄. ꝑ dus vtrūqꝫ ꝑcatur. Sequit̄ corꝛl'ie ꝙ licet hoc verbum criminor regit actm̄ et abltm̄ indr̄iter. ex quo ꝑcat actiue et passiue tn̄ criminās solū regit actm̄ qꝛ ꝑcat actiue tm̄. sil'r criminatus regit abltm̄ tm̄ qꝛ ꝑcat passiue tm̄. sed criminandus indr̄nter regit actm̄ vel abltm̄ qꝛ retinet ꝑcatōem verbi et ꝑcat tam actōem ꝙ passionem.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ nūerus

in ꝑticipio eodem mō diffinit̄ sicut in noīe soluꝫ variando gn̄s. vt vbi in noīe dr̄ nūerus est ꝓprietas noīs. sic hic dr̄ nūerus est ꝓprietas ꝑticipiꝫ. Est tn̄ drn̄a inter numerū noīs et ꝑticipiꝫ. qꝛ noīa deficiunt in numero. aliqua in singulari vt diuicie nuptie. aliqua in pl'i vt noīa ꝓpria. Sed ꝑticipia nō deficiūt in nūero. patꝫ qꝛ ꝑticipia sunt adiectiua. mō adiectiua nō dn̄t deficere in nūero. ex quo dn̄t determinare subua in quolibet nūero. Sic eodeꝫ mō dōm est de figura ꝑticipiꝫ sicut noīs nisi ꝙ in nomīe dr̄. figura est ꝓprietas noīs. in ꝑticipio est dōm figura est ꝓprietas ꝑticipiꝫ. Sequit̄ corꝛl'ie ꝙ nullū ꝑticipiū est cōposite figure sed simplicis aut decōposite. si enī ꝑticipiū venit a verbo simplicis figure ipm est simplicis figure vt legens. si venit a verbo cōposite figure tūc ꝑticipiū est decōposite figure vt negligens qd̄ venit a verbo negligo ꝯposite figure. negligo enī cōponit̄ a nec ⁊ lego. deponēdo c et apponendo i vt dcm̄ est ante in figura de verbo. versus. Participās om̄e dic simplicis esse figure. Aut decōposite dicere non dubites. Sequitur corꝛl'ie ꝙ si aliqua vox ꝑticipialis ꝯponit̄ cū ꝓpōne cū qua suū verbū cōponi nō

pōt tunc talis vox nō est ꝑticipiū sed nomē vt indoctꝰ. ¶ Postea donatꝰ in fine ostendit exemplarē declinatōem ꝑticipiorū. Pro qua intelligenda Sciēdum ꝙ donatus solū declinat ꝑticipia actiue et passiue ꝑcatōis. et aliarū ꝑcationū non. Rō qꝛ iste due ꝑcatiōes sunt ꝓncipales. mō de ꝓncipalioribꝰ debet esse sermo et locutio. Alia cā. qꝛ ꝑticipiorū aliarū ꝑcatōnū declinatiōem reliquit fore notā ex declinatiōe ꝑticipiorū actiue et passiue ꝑcatiōis. sicut enī declinat̄ amans sic currēs. Tertia rō ꝓpter breuitatē ponere enī declinatōem ꝑticipiorum cuiuslibet ꝑcatōnis fuisset res longa et tediosa. Istis notabilibꝰ sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Littera donati

de ꝑcatione numero et figura et exemplari declinatiōe ꝑticipioruꝫ est sufficienter assignata. Patet ꝯclusio ex notabilibus iam declaratis.

Ar Primo. tm̄ due sunt ꝑcatōes ꝑticipiorū ergo non quinqꝫ. ꝓbatur. qꝛ oīs ꝑcatio ꝑticipiꝫ aut est essentialis aut accn̄talis. essentialis vt ꝑcare per modū fluxus et fieri. accn̄talis vt ꝑcare singulariter aut pl'r. ¶ Dico ꝙm argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝑcatiōes ꝑticipiorū in gn̄e sunt tm̄ due. licet in spē sunt plures ꝙ due. qꝛ ꝑcatio accn̄talis subdiuidit̄ in quinqꝫ membra.

Ar Scd̄o. aliqd̄ est ꝑticipiū qd̄ nulliꝰ est ꝑcatōis ergo. ꝓbat̄. criminans est ꝑticipiū et nulliꝰ est ꝑcatōnis. Non actiualis. ꝓbatur. ꝑticipiū debet esse illiꝰ ꝑcatōis cuiꝰ gn̄is est verbuꝫ. sed criminor est gn̄is cōis ergo criminās debet esse ꝑcatōis cōis. Maior est nota. qꝛ ꝑcatio ꝑticipiꝫ oritur a gn̄e verbi. Minor est nota sil'r ex dictis in gn̄e verbi. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝑticipiū debet esse illiꝰ ꝑcatōis cuiꝰ gn̄is est verbū. verū est qn̄ ꝑticipiū est ita latum in significando sicut verbū a quo descendit. sed hoc ꝑticipiū criminās non est ita latū in ꝑcando sicut criminor vt declaratū est in tertio notabili.

Ar Tertio. tm̄ tres sunt ꝑcatōes ꝑticipiorū. ꝓbatur. om̄e verbum aut ꝑcat actiue aut passiue aut neutraliter. ergo tm̄ tres sunt ꝑcatōes ꝑticipiorū. añs ptꝫ. qꝛ om̄e verbū aut ꝑcat actōnem tm̄. aut passionē tm̄. aut neutrū vt ptꝫ in dīone verbi. ergo etiā omne ꝑticipiū aut ꝑcat actiue tm̄. aut passiue tm̄ aut neutrū. ¶ Dico ꝙm argm̄ ꝯcluderet si ꝑcatio in ꝑticipio solū attēderet̄ ex ꝑte ꝑcatōis ꝑticipiꝫ. sed etiā attēdit̄ ex ꝑte gn̄is i vbo. mō gn̄a vboꝝ sunt quinqꝫ.

Ar Quarto. aliqd̄ est ꝑticipiū quod nulliꝰ est ꝑcatōis. ergo ꝓbatur. ꝑcatio attendit̄ ex gn̄e verbi. sed hoc verbū sum a quo deriuat̄ ens nulliꝰ est gn̄is ergo ens eiꝰ ꝑticipiū nulliꝰ est ꝑcationis. Maior est nota. Minor. qꝛ hoc verbū sum nec terminat̄ in o nec in or. ergo sum nulliꝰ est gn̄is. tenet ꝯn̄a. qꝛ gn̄s verbi sumit̄ ex terminatōe in o vel in or vt dcm̄ est circa gn̄s verbi. ¶ Dico ꝙm argm̄ cōcludit ꝙ licet hoc verbū sum nulliꝰ est gn̄is quo ad vocē. tn̄ quo ad ꝑcatiōem est gn̄is neutrius. ⁊ ergo etiā ens est neutralis ꝑcatōis.

Ar Quinto. ꝑcatio non est accn̄s ꝑticipiꝫ. ꝓbat̄. Idem nō est in diuersis. sed ꝑcatio reperit̄ in qualibet ꝑte ergo. Maior est aristo. iiij. phicoꝝ. Minor qꝛ in qualibet ꝑte reperit̄ ꝑcatio et modus ꝑcandi vt dr̄ autor modoruꝫ ꝑcandi. ¶ Dico ꝙm argm̄ cōcludit ꝙ capiendo ꝑcatōeꝫ vt est rep̄ntatio rei ꝑ vocē ad placitū. sic reperit̄ in qualibet ꝑte. sed ita nō capit̄ hic. sed capit̄ hic ꝑcatio ꝓ quodam mō ꝑcandi ꝑticipiꝫ accn̄tali qui ꝯuenit ꝑticipio rōne gn̄is vbi.

Ar Sexto. Figura cōposita etiā reperit̄ in ꝑticipio. ergo plures sunt figure in ꝑticipio ꝙ due. ꝓbatur añs. qꝛ figura cōposita etiā reperit̄ in ꝑticipio ꝓbatur. figura decōposita reperit̄ in ꝑticipio ergo etiā composita. tenet ꝯn̄a ab inferiori ad supius. omne enī quod est figure decōposite est etiā composite figure. sed non ecōuerso illud qd̄ est cōposite figure est decōposite figure. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ om̄e quod est figure decōposite est figure cōposite. capiendo figurā compositā et decōpositā cōiter. sed taliter nō potest capi in ꝓposito

q̃ hic potius capiuntur disparate.

Ad Septimo. aliq̃d est pticipiũ quod nulli⁹ est figure. pbatur. potens est pticipiũ et nulli⁹ figure. q̃ non sit simplicis figure pbatur. q̃ venit a verbo cõposite figure scz possum. possum eñ cõponit a potis et sum. ergo potens est figure decõposite. tenet ɔña. q̃ illud pticipiũ dicit figure decomposite qd̃ deriuat a verbo cõposite figure. Q̃ aũt potẽs non sit decõposite figure patet auctẽ donati qui dicit in caplo de noĩe q̃ potẽs est figure simplicis. ¶ Dico vim argñ ɔcludit q̃ potens inquantũ nomẽ est simplicis figure. sed inquantũ pticipiũ est figure decõposite vt dcm̃ est in caplo de figura noĩs.

Ad Ultimo. pcessus donati est insufficiens. pbatur. q̃ non declinat pticipia aliarũ ſcationũ. vt neutralis deponẽtalis et cõis. ¶ Dico q̃ eorũ declinatiõem reliquit fore notã ex declinatiõe pticipiorũ ſcationis actiualis vel passiualis. vel etiã dimisit hoc pter breuitatẽ vt dcm̃ est in notabili vltimo.

Coniunctio quid est. Pars orationis annectens: ordinansq̃ sententiam.

Utrũ diffinitio ɔiunctõnis a donato

in textu sit sufficiẽter assignata. in qua dr̃. Cõiunctio est pars orõis annectẽs ordinansq̃ sniam. Pro intellectõe questõis more. Notandũ primo q̃ diffinitũ p̃sentis diõis est ɔiunctio in suppõne psonali p suis signatis. scz p omnib⁹ ɔiũctionib⁹ vt sunt iste. et vel. et siles. Pro gñe aũt in diõne ponit pars orõis indeclinabilis. et p hoc ſm aliquos excludit hoc relatiuũ qui quod etiã ɔiungit. q̃ facit ppõem hypoteticã. Dicit eñ Hugo q̃ hoc relatiũ qui q̃ quod positũ inter duo verba et referẽs subiectũ totale facit ppõem hypoteticã et resoluit in et z in ille vt sortes currit q̃ mouet. resoluit in istã. sortes currit et ille mouet. Alij tñ videt esse aliter dõm vt patebit in sequẽtib⁹. Dr̃ scdo in diõne. ɔiũctio est p̃s orõis annectẽs. qd̃ vz tm̃ sicut p vim ɔiungens. s. absolute. scz q̃ vltra actũ ɔiungendi nihil aliud designat et importat. Pro quo intelligẽdo ɔiũctio ɔiũgit dupl'r. Primo ɔiũgit p vim qñ scz ɔiũgit ea q̃ nõ denotãt hr̃e aliquã depẽdentiã et sequelaz adinuicẽ vt hõ et asin⁹ currit. hõ eñ et asin⁹ sunt disp̃ata. disp̃ata aũt non vident nec hñt depẽdentiã et sequelã adinuicẽ. Et taliter ɔiũgũt ɔiũctões copulatiue et disiũctiue. Dictũ est notãter in declaratõe annectẽs. i. p vim ɔiũgẽs absolute. sic q̃ vltra vim cõiungendi nihil aliud importat. p hoc ſm aliq̃s excludit verbum subtm̃ qd̃ ɔiungit subiectũ cum p̃dicato. Dicitur. j. periermeniarũ. hoc verbum subtm̃ sum importat actũ cõplexiuũ quẽ sine extremis non est intelligere. non tñ sequit q̃ ergo hoc verbũ subtm̃ sum sit ɔiũctio. q̃ vltra talẽ actũ ɔiungendi aliq̃d aliud designat et importat. vt tp̃s vel actũ essendi absolute. Silr̃ p hoc excludit hoc relatiũ qui que qd̃. qd̃ licet etiã ɔiũgit vt dcm̃ est. ex quo facit ppõem hypoteticã. nõ tñ est ɔiũctio. q̃ vltra actũ ɔiũgendi aliq̃d aliud importat. q̃ actuz referẽdi. et sic nõ ɔiũgit absolute. Alij tñ volunt excludere verbũ subtm̃ sum. silr̃ relatiũ. per gñs cũ dcm̃ est. ɔiunctio est pars orõis indeclinabilis vt dictum est.

Notandũ scdo. Dicit tertio in diffinitione ordinansq̃ sniam. q̃ pticula vz tm̃. Cõiunctio est ordinãs. i. p ordinẽ coniungẽs. sniam. i. dictões vel orões sniam faciẽtes scz absolute. sic q̃ vltra actum ɔiungendi nihil aliud importat et designat. vñ Cõiungere p ordinẽ est ɔiungere aliqua que denotant habere dependentiã ad seinuicem. vt si sortes currit sortes mouet. cursus eñ et motus dependẽt ad seinuicẽ sicut causa ad effectum. quicq̃d

eñ currit hoc mouet et nõ ecõuerso. Silr̃ hic. si asin⁹ volat asinus habet pẽnas. volare et habere pennas vnũ habẽt respectũ et dependentiã ad aliud. Et isto mõ ɔiũgunt ɔiũctões causales et rõnales. Sequit correl'ie q̃ ɔiunctões expletiue proprie nec ɔiungunt p vim nec p ordinẽ. nec sunt de necessitate orõnis sed de bene esse. z ɔiuncta tm̃ ornant. vt Tu aũt dñe miserere nobis. hec ɔiunctio aũt nõ ponitur de necessitate sed cã ornatus. ornatior eñ est sermo cum pono aũt q̃ si dimitterẽ. Alij tñ dicũt q̃ ɔiunctões expletiue etiã ɔiungũt p vim et p ordinem sed occulte vt hic. siquidẽ noscat dilectio vestra. in qua orõe hec ɔiunctio expletiua siquidem ɔiungit p ordinẽ occulte. q̃ ɔiungit adiectiuũ vestra et subtm̃ dilectio. mõ adiectiuũ et subtm̃ hñt dependentiã adinuicẽ sicut determiatio et suũ determinabile. primũ tñ est ɔmunius et melius. Sequit correl'ie ex dictis q̃ licet aduerbia localia tp̃alia etiã ɔiungunt. q̃ faciũt ppões hypoteticas vt dicũt logici copulatiuas vt ibi sortes currit plato mouet. que valet istã. in quo loco sortes currit in eodẽ loco plato mouet. tñ nõ sunt ɔiunctõnes. q̃ ɔiunctio cõiungit absolute sed aduerbia localia et tp̃alia vltra actũ ɔiungendi importãt aliq̃d aliud. q̃ determinãt verba aut rõne loci aut tp̃is vt dictũ est in capitulo de aduerbio.

Notandũ tertio q̃ hec cõiunctio q̃z in

diõne nõ debet capi copulatiue p et. nulla eñ est ɔiunctio que ɔiungit tã p vim q̃ per ordinẽ. sed debet capi p vel. sepius eñ in scripturis capit z pro vel. vt eñ ostẽdit Thomas. ij. phicorũ in diõne nature. et capit pro vel cũ dr̃. Natura est p̃ncipiũ mouendi et quiescẽdi. Nõ eñ in omnib⁹ reb⁹ natura est p̃ncipiũ mouendi q̃ in terra nõ. dicit eñ ɔmẽtator. ij. celi. Si oẽs dij descenderent terrã mouere non possent. Nec etiã natura est p̃ncipiũ quiescendi q̃ in celo non. dr̃ eñ. ix. metaphice. Nõ est timendũ q̃ celũ stet. Sic et in pposito q̃z capit pro vel. vt diõ valebit tm̃. ɔiunctio ɔiungit p vim aũt p ordinẽ. Non tñ debet capi vel hic disiunctiue al's eñ diõ ɔstitueret vnã hypoteticã flãm cũ diffinito. q̃ valeret tm̃. oĩs coniunctio ɔiungit p vim. vel oĩs ɔiunctio ɔiungit p ordinẽ. que tota disiunctiua est flã. q̃ ambe eius ptes sunt flẽ. Sed debet capi vel disiũctiue vt facit vnam kathegoricã de disiuncto p̃dicato. et sic valebit tm̃ oĩs ɔiunctio ɔiungit p vim vel p ordinẽ. ¶ Et ɔiunctio est inuenta ſm intentõem p̃sciani. xvi. maioris tribus de causis. Primo vt duo casualia cũ eodẽ verbo ɔstrui possent vt iohes et petr⁹ currũt. Scdo vt ecõuerso duo verba vniri z ɔiungi possent vni casuali vt iohs legit et currit. Tertio vt illa que p se vniri et cõiungi nõ pñt. vt disparata. ɔiungerent. per ɔiunctiõem vt hõ et asinus. Quarta rõ põt adiungi. pter facere ppões hypotheticas et diuersas kathegoricas de copulatis ɔditionatis et disiũctis extremis. que sine ɔiunctionib⁹. fieri non possunt.

Notandũ quarto et vltimo q̃ cõiunctionis

modus ſcandi ſm autorẽ modorũ ſcandi est iste. Cõiunctio est p̃s orõis ſcans per modũ ɔiungentis duo extrema. Cõiunctio eñ vt dcm̃ est. est inuenta pter hoc vt ea ɔiungeret que p se vnibilia nõ sunt vt disp̃ata. rectẽ ergo dr̃ q̃ modus ſcandi ɔiunctionis est ɔiungere duo extrema. Sciũ aũt vt dcm̃ est pri⁹ superi⁹ q̃ oĩs modus ſcandi in grãmatica si non est fictus opz q̃ sumat ab aliquo mõ essendi in natura z ab aliqua pprietate reali. opz ergo q̃ modus ſcandi ɔiunctõis pportionet aliquo mõ essendi in natura. In natura aũt repitur diuersitas in vnibilib⁹. aliqua eñ sunt q̃ vniunt seipsis sine medio intrinseco vt materia et forma. silr̃ actus et poña. inter eñ vnionẽ materie et forme. silr̃ act⁹ et potẽtie. nõ cadit mediũ intrinsecũ vt declarat. ix. metaphice et. ij. de aĩa. dicit eñ aristo. q̃ nõ opz q̃rere mediũ quare ex corpe et aĩa fit vnũ. sicut nõ opz querere

causam quare ex sigillo et cera fit vnũ. Rō hui⁹ est ꝑ se nota. q: vnũ h; se vt actus et aliud vt potẽa. mō ex actu et potẽa fit vnum ꝑ se vt dr. ix. metaphice. Alia aũt in natura sunt vnũ ꝑ mediũ per qḋ ꝯiungunt ad inuicẽ. vt due res diuerse que ꝑm se vniri non pñt vniunt ꝑ mediũ. vt duo asseres iungunt ꝑ clauũ mediũ. Sic ꝓportionabilr in arte inuenit ꝙ aliqua vniuntur sine medio vt determiatio et determiabile vt alb⁹ hō. determinatō em̃ habet se vt actus. sed determiabile vt potentia. sicut ergo in natura ex actu et potẽa fit vnũ sine medio. sic ⁊ in arte ex determinatōe ⁊ determinabili fit vnũ. Etiã sunt aliqua in arte q̄ ꝑ se vniri nō possunt sed vniunt ꝑ mediũ quod illa cõiungit. sicut sunt duo dispata vt hō et asinus. et ad talẽ vnionẽ faciendã inuenta est ꝯiũctio. recte ergo dr. modus ſcandi ipsius ꝯiunctōis est ꝙ ꝯiunctio est ꝓsorōis ſcans ꝑ modũ ꝯiungentis duo extrema. capit ergo modus ſcandi ꝯiunctōis a ꝓprietate rei et mō essendi qui reperitur in reb⁹ realib⁹ q̄ apte sunt ꝯiungere res aliquas ad inuicẽ. vt in clauo vel bitumine reperit aptitudo q̄ pt iũgere duos asseres simul. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est:

Cõclusio responsalis. Diffinitio con-

iunctionis a donato posita est bene et sufficienter assignata. Veritas huius conclusiōis patet ex declaratione et notabilibus.

Ar Primo. diffinitio ꝯiunctiōis nō valet. ꝓbatur nulla diō debet ꝯuenire alteri a diffinito. sed diō ꝯiunctiōis cõuenit alteri a diffinito ergo. Maior est nota. q: est vna ꝯditio bone diōnis. Minor ptz. q: ꝯuenit verbo subũo verbũ em̃ subtiũ est copula p̄dicati cũ subiecto. ¶ Dico verum argũ ꝯcludit ꝙ verbũ subtiũ ꝯiungit sed non eodẽ mō sicut cõiunctio. q: ꝯiunctio ꝯiũgit absolute sic ꝙ vltra actũ ꝯiungendi nō importat aliqd aliud. mō verbu; subtiũ vltra actũ ꝯiungendi importat aliquid aliud. q: tp̄us. et etiã excludit per gñs diōnis ꝯiunctio em̃ est ps indeclinabilis. verbũ aũt subtiũ est pars declinabilis.

Ar Scdō. diffinitio adhuc ꝯuenit alteri a diffinito ergo. ꝓbatur. q: cõuenit huic relatiuo qui. ꝓbatur. illud qḋ facit ꝓpōem hypoteticã copulatiuam est cõiunctio. sed qui facit ꝓpōem hypoteticã copulatiuã. ergo qui est cõiunctio. Maior est nota. q: ꝓpō hypotetica est illa in qua ꝯiungunt due ꝓpōnes kathegorice per hanc ꝯiunctōem et. vel sibi silem. Minor est Hugonis qui dicit ꝙ qui positũ inter duo verba facit ꝓpōem hypoteticã copulatiuã. ¶ Dico verũ argũ ꝯcludit ꝙ hoc relatiũ qui facit ꝓpōem hypoteticã nō rōne sui. sed rōe cõiunctiōis copulatiue incluse. q: resoluit in et et in ille. Et dico ꝯñter ꝙ licet hoc relatiuũ qui ꝯiungit tñ non absolute sicut ꝯiunctio. q: vltra actum cõiungendi importat actum referendi.

Ar Tertio. diō ꝯiunctōis non valet. ꝓbatur. oĩs diō debet p̄dicari de diffinito vl̄iter. sed diō ꝯiunctōis nō est hmōi ergo. Maior est vna ꝯditio bone diōnis. Minor. q: hec est fl̄ã oĩs ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ vim et ordinem ¶ Dico verũ argũ ꝯcluderet si q; teneret in diōne copulatiẽ. sed tenetur ꝓ vel.

Ar Quarto. Etiã tenendo q; pro vel diō non valebit. ꝓbat. oĩs diō est mala ex qua cũ diffinito ꝯstituit ꝓpō fl̄ã. sed accipiendo q; pro vel ex diōne et diffinito ꝯstituit ꝓpō fl̄ã. Maior est nota. q: diō debet p̄dicari de diffinito vl̄r et affirmatiue. Minor. q: hec est fl̄ã oĩs ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ vim vel oĩs ꝯiunctō ꝯiungit ꝑ ordinem. ptz q: est vna disiũctia fl̄ã. q: ambe ptes sunt fl̄ẽ. ¶ Dico vm argũ ꝯcluderet si q; captũ ꝓ vl̄ in dīoe teneret disiũctiẽ. sed deb; teneri disiũctim vt ꝯstituat vnã kathegoricã de disiuncto extremo. et sic valebit tñ. omnis ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ vim vel ꝑ ordinẽ. et hoc est verum vt dcm̃ est in tertio notabili.

Ar Quinto. diffinitio coniunctōis non valet. ꝓbatur. oĩs diffinitio debet cõuenire cuilibet ꝯtento sub diffinito. sed aliqua est ꝯiunctio cui hec diffinitio non cõuenit. igit. Maior est nota ex vna ꝯditione bone diōnis. Minori q: non ꝯuenit ꝯiunctionib⁹ expletiuis. ꝓbatur. q: grãmatici dicunt ꝙ ꝯiunctōes expletiue nō ꝯiungũt nec ꝑ vim nec per ordinẽ. sed tm̃ ꝯiuncta ornant. ¶ Dico verũ argũ ꝯcludit ꝙ ꝯiunctiōes expletiue non ꝯiungũt nec ꝑ vim nec ꝑ ordinem expsse. tñ implicite et virtualr vt dcm̃ est in scdō notabili.

Ar Sexto. ꝯiunctio ꝯditionalis nō ꝯiũgit ergo. ꝓbat. oĩe ꝯiungens debet poni in medio inter illa q̄ ꝯiũgit. sed ꝯiunctō ꝯditōalis non ponit in medio inter illa q̄ ꝯiũgit ergo. Maior est nota. q: ligamentũ ⁊ vnio debet poni inter illa que vnit et ꝯiungit. Minor pz. q: ponit in p̄ncipio. vt cũ dicit si hō currit hō mouet. ¶ Dico verũ argũ ꝯcludit ꝙ ꝯiunctio ꝯditionalis non ponit in medio q̄ ad vocẽ. tñ bñ quo ad v̄tutẽ. et sic hec ꝯiũctio si dirigit v̄tutẽ in mediũ.

Ar Septimo. ꝯiunctio disiũctiua non ꝯiungit ergo. ꝓbatur. illud qḋ disiungit non ꝯiungit. sed ꝯiũctio disiũctiua disiũgit ergo. Maior ẽ nota. q: cõiũgere et disiũgere sunt opposita. mō opposita non pñt inesse vni et eidem postp̄ntis. Minor. q: ꝯiũctio disiũctiua dr disiũctiua a disiũgendo. ¶ Dico verũ argũ ꝯcludit ꝙ ꝯiũctio disiũctia ꝯiũgit et disiũgit respectu diuersoꝝ. ꝯiũgit em̃ dcōes ⁊ disiũgit sens⁹ vt h. hō vl̄ asin⁹ currit. sꝯcat ꝙ vnũ illoꝝ currit hō vl̄ asin⁹.

Ar Vltimo. ꝯiunctio copulatiua non cõiungit ꝑ vim ergo. ꝓbatur sequela: Illa ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ vim que cõiungit ea q̄ dependẽtiam nullã hñt ad inuicẽ. sed ꝯiunctio copulatiua ꝯiungit ea q̄ hñt dependentiã adinuicẽ. ergo non ꝯiũgit ꝑ vim. Maior est nota. q: hoc est ꝯiũgere ꝑ vim. Minor. q: ꝯiunctio copulatiua ꝯiungit supius et inferi⁹ vt hō et aial currũt. mō supius ⁊ inferius hñt dependentiã adinuicẽ. ex quo sunt ad aliud. ¶ Dico verũ argũ ꝯcludit ꝙ ꝯiunctio copulatiua cõiungit ea que hñt dependentiam adinuicem: tñ hoc nō requirit ad eam et etiã non denotat ea habere dependẽtiam. tum ea coniungit.

Cõiunctioni quot accidũt. tria. que. potestas figura et ordo. Ptãs ꝯiunctionũ quot spẽs habet. q̄nq;. quas. copulatiuas. disiũctiuas. expletiuas. causales et rõnales. Da copulatiuas vt et etq; at atq; ac ast. Da disiũctiuas vt aut ve vel ne nec an neq;. Da expletiuas vt q̄dem eq̄dem saltem videlicet q; q̄uis quoq; autem porro licet tñ verumtamen. Da causales vt si etsi etiamsi siquidem qñ qñquidem quin quinetiã quaten⁹ sin seu siue ne ve nam namq; ni nisi nisi si ne sed interea q̄obrem p̄sertim itẽ itemq; ceterũ alioq̄n preterea. Da rõnales vt ita itaq; em̃ etem̃ em̃uero q: quapropter qm̃ qm̃quidẽ quippe nempe ergo ideo igit scz videlicet propterea iccirco. Figure ꝯiunctionũ quot sunt? due que simplex vt nam. cõposita vt namq;. Ordo ꝯiũctionũ in quo est. Aut p̄positiue ꝯiunctiões sunt vt at ac ast. Aut

subiunctiue vt q̄3 ne ve. Aut cōmunes vt ergo ideo igitur.

Utrū littera donati de accn̄tibus coniunctionis sit sufficienter assignata.

Pro intellectōe questōis mote. Notandum p̄mo q̄ donat⁹ accn̄a cōiunctōis ostēdit esse tria scʒ ptātem figuram et ordinē. Priscianus tn̄. xvi. maioris etiā ponit spēm. sed donatus eam comp̄hendit sub figura cōiunctōes em̄ simplicis figure sunt p̄mitiue spēi. cōiunctōes vero cōposite figure sunt deriuatiue spēi. Diffinit aūt potestas cōiunctionis sic cōiter. Est p̄prietas cōiunctiōis attributa ei ea rōne p̄ut vltra actū cōiungendi simpl'r importat actū cōiungendi in spetiali scʒ aut copulatiue. aut disiunctiue. aut expletiue. aut causal'r aut rōnal'r. In qua dione tangunt quinqʒ ptātes cōiunctionū. scʒ ptās copulatiua. cum dicitur copulatiue. disiunctiua cū dicit disiūctiue. expletiua cū dr expletiue. causalis cū dicit causal'r. rōnalis cū dicit rōnaliter. Sequit corr'ie p̄mo q̄ tm̄ quinqʒ sunt ptātes cōiunctionū ad seinuicē irreducibiles. qr plures sunt q̄ reducuntur ad istas Priscianus em̄. xvi. maioris ponit plures. Alique em̄ cōiunctiōes sunt abnegatiue. aliq̄ aduersatiue. alique discretiue. sed hoc nō est contra positionem donati. qr donatus ponit ptātes plus cōmunes ꝛ vsitatas. Aliquas dicebat collectiuas vt sunt rōnales. aliquas dicebat approbatiuas vt quidem aliquas cōiunctiuas vt si quatenus. Sequit corr'ie scd̄o q̄ cōiungere absolute est essentiale cōiunctioni. sed cōiungere sic vel sic in spetiali hoc accidit cōiunctioni. sicut etiā dictū est in aduerbio q̄ determinare verbū absolute est essentiale aduerbio. sed determinare aduerbiū sic vel sic in spetiali scʒ rōne numeri loci tpis hoc est accn̄tale aduerbio. Sequit corr'ie tertio q̄ nō est incōueniens idem esse essentiale alicui quod cū alio mō acceptū est accn̄tale sicut patet in p̄posito. cōiungere em̄ absolute est eēntiale cōiunctioni. sed sic vel sic cōiungere est ei accidentale.

Notandū scd̄o. q̄ sufficientia harum

potestatū sic sumit. Omnis cōiunctio alicui⁹ ptātis aut est de essentia orōis ꝛ necessitate. aut de bene esse. Si est de eēntia hoc est dupl'r. aut cōiungit p̄ vim aut per ordinē. Si p̄ vim hoc est dupl'r. aut coniungit sensus et verba vel dictōnes sil' sic est coniunctio copulatiua. Aut coniungit dictiōes et disiūgit sensus sic est cōiunctio disiūctiua. Si aūt cōiūgit p̄ ordinē hoc est dupl'r. aut plus p̄tinet ad p̄tem an̄tis sic est causalis. Vel pl⁹ p̄tinet ad p̄tem cōn̄tis sic est rōnalis. Si aūt est de bene esse sic est coniūctio expletiua. tales em̄ non necessario ponunt in orōe sed sunt de bene esse et ornatu orōnis. Diffinit aūt ptās copulatiua sic. Est p̄prietas coniunctionis attributa ei ea rōne qua nata est coniūgere p̄ vim sensus et verba. Que aūt cōiunctōes sunt ptātis copulatiue donatus enūerat in textu dicens. Da. i. dic copulatiuas cōiunctiones. vt et etqʒ at atqʒ ac ast. Ptās disiunctiua diffinitur sic. Est p̄prietas cōiunctionis attributa ei ea rōne qua apta nata est coniungere per vim dictiōes sed non sensus vt hō vl' asin⁹ currit. Enumerat aūt donat⁹ in textu cōiunctiones disiunctiuas et dicit. Da disiunctiuas vt aut ve vel ne nec an neqʒ.

Notandū tertio q̄ Potestas causalis

diffinitur sic. Est p̄prietas cōiunctōis attributa ei ea rōne qua ipsa nata est coniungere p̄ ordinem magis se tenens ad p̄tem an̄tis q̄ cōn̄tis. vt si hō currit aial currit. Ratio aūt hui⁹ quare coniūctiones causales magis se tenēt ad p̄tē an̄tis est ista. qr ponunt circa an̄s. Dicit em̄ Petr⁹ hispan⁹ capl'o de hypotheticis. hec p̄s cui in mente p̄ponit hec coniunctio si dicit an̄s. Enumerat aūt donatus in textu coniunctiones causales et dr. Da causales vt si etsi etiamsi siquidē quādo quādoquidem quin quinetiā q̄tinus sin seu siue neue nanqʒ ni nisi nisisi ne sed interea q̄obrem p̄sertim item itemqʒ ceterū alioqn p̄terea. Ptās aūt rōnalis diffinitur sic. Est p̄prietas coniunctionis attributa ei ea rōne qua apta nata est coniungere per ordinem magis se tenens ad p̄tem cōn̄tis q̄ an̄tis. Ratio huius q̄re cōiunctiones rōnales magis se tenent ad p̄tem cōn̄tis. qr denotant cōn̄s sequi ex an̄te. Enūerat aūt donat⁹ in textu coniūctiones rōnales ꝛ dr. Da rōnales vt ita itaqʒ enī etenī enīuero qr qua p̄pter q̄m q̄nquidē quippe nempe ergo ideo igit scʒ videlicet p̄pterea iccirco. Ptās expletiua. est p̄prietas cōiunctōis attributa ei ea rōne q̄ apta nata est coniūgere p̄ vim vl' p̄ ordinē. non tn̄ exn̄s de necc̄itate orōis sed de bene esse vel ornatu. Et enūerat eas in textu dicēs. Da expletiuas vt quidē equidē saltē videlicet q̄ q̄uis quoqʒ aūt porro licet tn̄ verūtamen sinautem aliter.

Notandū quarto et vltimo q̄ figura

cōiūctionis eodē modo est diffinienda sicut figura in nōie vel aliis p̄tibus. solum variando gn̄s vt vbi dictū ē in nōie. figura est p̄prietas nōis. hic dicatur figura est p̄prietas cōiunctōis. et diffinit sic. Figura est p̄prietas cōiunctionis attributa ei ea ratione qua ipsa est diuisibilis vel non diuisibilis in plures partes. Et est duplex. simplex vt at. cōposita vt atqʒ. ¶ Postea donat⁹ in fine determinat de ordine cōiūctōis. Pro quo notandū ordo cōiunctōis diffinit sic. Ordo est p̄prietas cōiunctionis attributa ei ea rōne qua ex vsu grāmaticorū vel ex suo mō p̄candi dictionib⁹ vel orōib⁹ quas coniungit est p̄ponibilis tm̄. vel postponibilis tm̄. vel in medio ponibilis. Sequit corr'ie p̄mo q̄ ordo attribuit cōiūctioni dupl'r. primo rōne vsus grāmaticorū. scd̄o rōne p̄catōis et modi p̄candi. Sequit corr'ie scd̄o q̄ cōiunctōes iste que bene sonant in p̄ncipio dicunt p̄positiui ordis. que bene et pulchre in fine dicunt subiunctiui ordinis. que v̄o in medio dicunt cōis ordinis. Sequit corr'ie tertio q̄ q̄n sequit duas cōiunctōes esse eiusdē ptātis ꝛ tn̄ esse diuersorū ordinū. vt vel et ve ambe sunt cōiunctōnes disiunctiue. tn̄ vel est ordinis cōis. et ve est ordinis subiunctiui. Sequit corr'ie quarto q̄ triplex ordo tangit in dione predicta ordinis. Cum em̄ dicitur p̄ponibilis tm̄ tangit ordo p̄positiu⁹ Cum dicit postponibilis tm̄ tangit ordo subiunctiu⁹. Cuʒ vero dicit in medio ponibilis tangit ordo cōis. Ordo p̄positiu⁹ diffinit sic. Est p̄prietas cōiunctionis attributa ei ea rōne qua ex suo mō p̄candi vel vsu grāmaticorū nata est preponi dictōibus vel orōnib⁹ quas cōiungit. Et tales sunt. xv. in numero. versus. Ordinis has fieri tu dicas prepositiui. Sicut ac ast aut at vel nec deniqʒ si sin. Quin seu ni siue neu neue potes associare. Vnde neue est vna cōiunctio et valet tm̄ sicut vel. et aliq̄n apocopat sic q̄ deponit e et manet neu q̄d etiā tm̄ valet sicut vel. Ordo subiūctiuus diffinit sic. Est p̄prietas cōiunctōis attributa ei ea ratione qua ex suo mō p̄candi vel vsu grāmaticorū apta nata est postponi dictionibus vel orōnib⁹ quas cōiūgit. Et tales sunt octo. vsus. Subiūgas qʒ ve ne quoqʒ vero da simul aūt. Iunge quidē vel em̄ sed cōes alie sunt. Ordo cōis est proprietas cōiunctōis attributa ei ea rōne qua ex suo mō p̄candi vel vsu grāmaticorū nata est in medio poni inter dictōes vel orōes quas cōiūgit. Et oēs sunt cōis ordinis p̄ter q̄ndecim q̄ sunt p̄positiui ordinis. et octo q̄ sunt ordinis subiūctiui. Et nō dr cōiūcto ideo cōis ordinis q̄ posset poni in p̄ncipio et in fine. Sʒ dr ideo cōis qr ponit in medio. mō mediū est quoddā cōe respiciēs p̄ncipiū et finē qr mediū cōiungit principiū et finē simul. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio responsalis. Littera donati

de accidentibus cōiunctōis est bene assignata. Veritas huius cōclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar Primo. plura sunt accña ꝯiunctiōis ꝙ tria. ꝓbatur. q2 numerus etiā est accñs ꝯiunctōis. ergo. ꝓbat. q2 figura est accñs ꝯiunctōis ergo et nūer⁹ tenet ꝯña. in ꝯiunctōe simplicis figure est vn⁹ nūerus. q2 vna dcō. sed in ꝯiunctōe ꝯpōsite figure est plis nūerus. q2 due ptes vel due dictōes. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit de numero realiter capto. sed non de nūero grāmaticalr̄ capto.

Ar Scdo. plures sunt ptātes ꝯiunctionū ꝙ tres. ꝓbatur. q2 aliqua est ptās ꝯditionalis. hec em̄ ꝯiunctio si est ptātis ꝯditionalis. ¶ Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ ptās ꝯditionalis comphendit sub causali.

Ar Tertio. ptās ꝯditionalis non pōt comphendi sub causali ꝗ solutio nō vz ꝓbat añs. q2 stat ꝯditōalē esse verā et causalē esse fl̄sm. ergo vna non pōt comphendi sub alia. tenet ꝯña. q2 diuersitas ꝓprietatū arguit et designat diuersitatē rerū. añs ꝓbat. de ista ꝓpōe si hō est risibilis hō est rōnalis. Inꝙtū ē ꝯditōnalis tūc est vera. q2 ẜcat ꝙ ꝯñs sequit̄ ex añte. et hoc est verū. bn̄ em̄ seqtur hō est risibilis ergo hō est rōnalis. q2 nihil est risibile nisi sit rōnale. Et hec ꝓpō est fl̄sa inꝙtū est causalis. q2 ẜcat ꝙ risibile esset cā rōnalis qd̄ est fl̄sm. poti⁹ em̄ ecōuerso rōnale est cā risibilis. rōnale em̄ dr̄ cām et risibile effectū. ¶ Dico ꝙ coniunctio non dicit̄ ideo causalis q2 denotaret cām. sed q2 ordinat dctōes in aliqua orōe et denotat eas se plus tenere ad añs tāꝙ ad cām. ꝙ ad ꝯñs tanꝙ ad effectū

Ar Quarto. om̄is ptās est copulatiua. ergo nō sunt ꝗnqz ptātes in ꝯiūctōe ꝓbat añs. q2 oīs ptās ꝯiunctōis est ꝯiunctiua ergo oīs est copulatiua. tenet ꝯña ab eodē ad idem. q2 idem ẜcant ꝯiunctiuū et copulatiuū. ¶ Dico ꝙ non sunt idem. q2 ꝯiunctiuū est in plus ꝙ copulatiuū. om̄is em̄ ꝯiūctio ꝯiungit ẜ nō oīs copulat. et sic arguit̄ a supiori ad inferi⁹ affirmatiue et sine distributōe

Ar Quinto. plures sunt ptātes in ꝯiunctiōe ꝙ quinqz. ꝓbatur. q2 ptās encletica etiā est ptās. ꝓbatur. q2 alique ꝯiūctōes sunt encletice. vt sunt ille que inclinant sup se accentū precedentis sillabe. vt sunt ille tres q3 ne ve ¶ Dico verū argm̄ ꝯcluderet si ꝯiūctioni esse encleticā ꝯueniret rōne modi ẜcādi sed hoc ei ꝯuenit rōne vocis. mō ptās ꝯiunctionū oritur a ẜcatōe et non a voce.

Ar Sexto. nulla ꝯiunctio est ꝑpositiui ordinis. ꝓbatur. om̄is ꝯiunctio debet poni in medio. ergo nulla est ꝑpositiui ordinis. añs pz. q2 om̄e ligamētū et vniens debet poni in medio. sed om̄is ꝯiunctio vnit et cōiungit. ergo quelibet debet poni in medio. Maior est nota sil̄r minor. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ om̄is ꝯiunctio debet poni in medio quo ad virtutē. tn̄ non semp reqrit̄ ꝙ ꝗ ad vocē et sitū. et sic in ista ꝓpōe si hō currit hō mouet̄. hec ꝯiunctio si ponit̄ in ꝑncipio ꝗ ad vocē. tn̄ ponit̄ in medio ꝗ ad ṽtutē q2 ṽtutē suā dirigit in mediū

Ar Septimo. nulla est ꝯiunctio cōis ordinis. ꝓbatur. nulla ꝯiunctio potest indiffr̄iter ꝑponi et postponi. ergo nulla est cōis ordinis. tenet ꝯña. q2 coniunctio ideo dicit̄ cōis ordinis ex dīone ordinis. añs aūt est notū. q2 nulla talis est. ¶ Dico ꝙ ꝯiunctio non dicit̄ ideo cōis ordinis q2 posset preponi et postponi simul. sed dr̄ ordinis cōis q2 habet se vt mediū et ponit̄ in medio. modo mediū respicit ambas ptes. sicut pūctus in medio linee respicit ambas ptes linee. q2 est principiū vnius et finis alterius.

Ar Octauo et vltimo. plures sunt ordines ꝯiunctiōis ꝙ tres. ꝓbatur. quia aliquis est ordo antepositiu⁹. et aliquis est ordo postpositiu⁹. ergo sunt plures ꝙ tres. ¶ Dico ꝙ tn̄ tres sunt ordines ꝯiunctionū ad seinuicem irreducibiles. mō ordo antepositiu⁹ reducit̄ ad ordinem ꝑpositiuū. et ordo postpositiuus reducitur ad subiunctiuum.

Prepositio quid est. ꝑs orationis

que ꝑposita alijs ptibus in orōne significationē earum aut complet: aut mutat: aut minuit.

Utrū diffinitio ꝑpositionis a donato

data sit sufficienter assignata. vicz ista. Prepositio est ꝑs orōis que ꝑposita alijs ptib⁹ in orōe ẜcatōem eaꝝ aut cōplet aut mutat aut minuit. Pro intellectōe huius dīois. Notādū primo ꝙ diffinitū pñtis dīois est ꝑpositio in suppōne ꝑsonali capta ꝓ suis signatis. Pro gñe aūt in dīone ponit̄ pars orōnis et capit̄ eodē mō sicut capta est ante scz ꝓ dictiōe latina que apta nata est ingredi orōem latinam. Et dr̄ ꝑpositio a ꝑponendo nō ideo ꝙ omnib⁹ ptibus ꝑponi debeat in ordine. q2 nomen est ꝑma et alijs ꝑponit̄ ẜm oēs grāmaticos. sed dr̄ a ꝑponendo q2 ꝑponi debet suo casuali cui deseruit scz actō vel abltō. Sequit̄ correl̄ie ꝙ si aliqñ prepositio postponit̄ suo casuali hoc est figuratiue vt mecū tecū secū pubeten⁹ cordetenus. Et talis postpositō fit ꝓpter euitare turpē sonū. quē grāmatic⁹ maxīe debet vitare. pulchri⁹ em̄ sonat mecū ꝙ cū me. Dr̄ aūt talis figura anastrofa ꝗ est recti ordinis ꝯuersio. et dr̄ ab ana qd̄ est rectū et strofin ꝯuersio ꝗsi recti ordis ꝯuersio

Notandū scdo ꝙ ꝑpositio dupl̄r ꝑponitur

ptibus orōnis scz ꝑ ꝯpōem et ꝑ appōem. Per appōem tunc ꝑponit̄ qñ prepositio et dcō cui ꝑponit̄ sunt diuersarū ptiū orōnis vt ad patrē. et sic solū ꝑponitur trib⁹ ptib⁹ scz nomini ꝓnomini et pticipio. Et rō. q2 ꝑpō ꝑponit̄ illis partib⁹ ꝑ appōem que hn̄t casum. sed tn̄ tres sunt ptes que hn̄t casum exñter et original̄r scz nomen ꝓnomē et pticipiū. Sequit̄ correl̄ie ꝙ cū dr̄ vado ad legendū hec prepō ad nō ꝑponit̄ huic gerūdio legēdū. pz q2 legendū est verbū. mō verbo nō ꝑponit̄ ꝑpositio. sed ꝑponit̄ actō incluso scz locū. vz em̄ tm̄ vado ad legendū. i. vado ad locū in quo legā. Et hz ꝑpositio in appōne tria offitia scz exigit regit et retorquet. Regit qñ ipa ꝑpositio pti orationis collata facit ipam stare in tali casu ita ꝙ nō in alio. vt hec ꝑpositio ad regit illū actm̄ patrē cū dico vado ad patrē. Scdo prepō exigit qñ ipa prepō stās sub forma prepōis certū casuale requirit vt hec prepō ad reqrit certū casuz scz actm̄. Tertio prepō retorquet qñ scz prepositō ṽbū dispōit et adiuuat qd̄ regit certū casum quē sine tali prepōne regere nō pōt vt vado ad patrē. illud verbū vado est verbū debilis transitōis et ꝑ se nō pt̄ regere actm̄ sed cū iuuamīe prepōnis bn̄ regit. Scdo prepō ꝑponit̄ dictōib⁹ per ꝯpōem qñ scz prepō et dictio cui ꝑponit̄ intrant in eandē ptem orōis vt iniustus Et isto mō prepō ꝑponit̄ omnib⁹ ptibus excepto ꝓnomine et interiectōe. exm̄ de noīe vt iniustus. de verbo extorque. de aduerbio exhinc. de pticipio vt incurrens de ꝯiunctōe vt absqz. de prepōne vt impterrit⁹. Rō aūt hui⁹ quare prepō nō ꝑponit̄ ꝓnomini ꝑ ꝯpōem. q2 prepō in ꝯpōe aut cōplet aut mutat aut minuit vt patebit inferi⁹. ꝓnomen aūt ẜcat subam mere. suba aūt non pt̄ augeri nec minui vt dr̄ aristo. in ꝑntis. Rō aūt huius quare prepō non ꝑponit̄ interiectōni ꝑ ꝯpōem ẜm Iohem ianuensem est ista. q2 sic opposita ẜcarent̄ inesse vni et eidē qd̄ est cōtra aristo. in postꝑntis: opposita em̄ se expellunt. Patz sequela. q2 interiectō ẜcat mentis affectū et ꝑ ꝯñs passionē. aīa em̄ cum afficitur patitur. sed q2 ꝓpriū passionis est destruere. ꝯpōnis aūt ꝓpriū est ꝯponere. si ergo interiectioni ꝑponeret̄ prepō per ꝯpōem directe opposita ẜcarent̄ esse in eodem. Prepō aūt in ꝯpōne hz etiā tria offitia. Primo ꝯplet qñ dcō cōposite figure rōne prepōnis ei addite ꝑfectius ẜcat ꝙ suū simplex vt ꝑficio qñ em̄ dico facio. ẜcat absolute facere. sed qñ dico ꝑficio. ẜcat ꝑfecte et cōplete facere. Scdo prepō in ꝯpōne mutat. qñ dictio cōposite figure rōne prepōnis ei addite mutat et variat ẜcationē sui simplicis vt iniustus. Tertio ꝑpositio in ꝯpōne minuit. qñ ꝯpositū rōne prepōnis ei addite minuit ẜcationē sui simplicis vt subrideo quod ẜcat parum ridere.

Notandū tertio ꝙ diuisio ꝓpositōnis

in ꝓpōem in appōem et ꝯpōem non est diuisio gn̄is in suas spēs. sed potiꝰ ē diuisio analogi in sua analogata. in diuisiōe eni gn̄is in spēs ip̄m gn̄s dꝫ ꝓdicari vl'r affirmatiue et directe de spēbus suis vt aīal ꝓdicat de hoīe ⁊ asino vl'r directe et affirmatiue ꝯstat aūt ꝙ ꝓpō nō ꝓdicat vl'r ⁊ affirmatiue vt nūc de ꝓpōe in ꝯpōe. hec eni nō est vā. ꝓpō in ꝯpōne est ꝓpō. sed hec est vera. ꝓpō in appōne est ꝓpō. Q' aūtē ꝓpō in ꝯpōne non sit ꝓpō. huiꝰ sunt q̄tuor cause. Pria q' ꝓpō dꝫ esse dcō exquo debet esse ꝑs orōis ꝓpō aūt in ꝯpōne non est dictio sed est ꝑs dictōis. Scda q' ꝓpositio debet retorq̄re verbū ad casuale. hoc ꝓpositio in ꝯpōne non facit. Tertia q' ꝓpositio deseruit actō vel abltō. ꝓpō aūt in ꝯpōne nulli casui seruit sed indifferenter cuilibet casui ꝓponit. Quarta. q' seq̄ret ꝙ dictio ꝯposite figure esset diuersarū ꝑtiū orōis qḋ est fm̄. indoctꝰ eni est vna dictio et si in esset ꝓpō et doctus nomen tūc hec dictio indoctꝰ esset nomē et ꝓpō. Est ergo ista diuisio potius analogi in sua analogata. Analogū aūt est qḋ ꝑ ꝓus dr̄ de vno et ꝑ posteriꝰ de alio. oīe analogū ꝑ se positū stat ꝓ ſcato ꝓncipaliori. Cū ergo ꝓpō per se ponit semper accipit ꝓ prepōe in appōe. si aūt debet capi ꝓ prepōe in ꝯpōne opꝫ ꝙ restringat. Sequit correl'e ꝙ hec ꝯn̄a non valet. hec est ꝓpositio in ꝯpōne ergo est ꝓpositio. q' arguit ab inferiori ad supius. scꝫ a dicto ſm quid ad dictum simpl'r que ꝯn̄a non valet. q' in simili non sequit hoc est pictus homo. ergo hoc est homo.

Notandū quarto et vltimo ꝙ absolu

te loquendo diffinitio donati data de ꝓpōne non valet. ideo. q' donatus diffinit ꝓpositōeꝫ in ꝯpōne. exquo offitia ꝓpōnis in ꝯpōne hic expmit. ꝯstat aūt ꝙ ꝓpō in ꝯpōne non est ꝓpō vt dcm̄ est in notabili tertio. Si ergo dio donati debet ꝯuenire ꝓpōni in appōne q̄ est vā ꝓpō. opꝫ eā supplere vt sic dicat. Prepō est ꝑs orōnis q̄ ꝓposita aliīs ꝑtibꝰ scꝫ in ꝯpōe aut appōe. ſcatōeꝫ earū in ꝯpōe ꝯplet mutat aut minuit. et tūc dio bn̄ valebit. Aliȷ̄ tn̄ dicūt aliter ꝙ donatꝰ fuisset illiꝰ opīonis ꝙ ꝓpō in ꝯpōe esset vera ꝓpō. sed hoc non est vm̄. Aliȷ̄ aūt dicūt ꝙ nō est imputādū donato ꝙ ipē diffinit ꝓpōem in ꝯpōe. q' ipē nō potuit ponere dionē ꝓpōis in appōne non transgrediēdo limites sue scie. et deducūt hoc sic. donatꝰ eni non potuit ponere dionem ꝓpōnis in appōe eēntialē. q' tūc esset repugnātia ad diones ꝓcedentes. oīes eni diones ꝓcedētes fuerāt accn̄tales date ꝑ accn̄a ꝑtiū orōnis. sola aūt dio ꝓpōnis fuisset eēntialis qḋ non fuisset ꝯueniens. Non potuit donatꝰ etiā ponere dionem ꝓpōnis in appōne nisi excessisset metas. patꝫ sic. q' ꝓpō in appōne dꝫ diffiniri ꝑ exigere regere et retorquere. ꝯstat aūt ꝙ exigere regere retorquere ꝯueniūt ꝓpōni vt est dyasintbetice ꝯsideratōis. hic aūt determinat de ꝓpōne vt est ethimologie ꝯsideratōnis. dictū est eni ante ꝙ scia donati ꝑtinet ad ethimologiā. Concludūt ergo ꝙ donatus talē dionem ꝓpōnis posuit quā potuit. et ergo diffinit ꝓpōem in ꝯpōne licet non sit vera ꝓpositio. Melius est tn̄ dōm quemadmodū dictū est ꝙ ista dio ꝓpōnis ꝑt intelligi tam de ꝓpōne in appōne ꝙ in ꝯpōne iuxta expōem dictā in ꝓncipio quarti notabilis. Diffinit aūt ꝓpositio ſm autorē modorū ſcandi sic. Prepositio est ꝑs orōis ſcans per modū disponētis retorquentis casuale ad actum verbi. et iste est modus ſcandi ipsiꝰ ꝓpōnis. Sequit correl'e ꝙ licet cōiter grāmatici dicūt ꝙ ꝓpō retorquet casuale ad actuꝫ verbi. tn̄ hoc absolute non est verū sed potiꝰ est dōm ꝙ ꝓpō retorquet ⁊ disponit verbū ad regendū casuale. et ptꝫ hoc sic. verba eni absoluta sunt debilis trāsitionis sic ꝙ ꝑ se non ꝓn̄t regere obliquū casum sed indigent auxilio ꝓpōnis virtute cuiꝰ regūt post se obliquū. Casuale ergo quantū est de se semꝑ suscipiet regimē verbi. defectus aūt est in verbo et non in dictōe casuali. ptꝫ ergo ꝙ est dōm melꝰ ꝙ ꝓpositio retorquet verbū ad casuale ꝙ ecōuerso. Istis notabilibꝰ sic stantibꝰ sit

Cōclusio rn̄salis. Diffinitio ꝓpōnis a

donato posita ē bn̄ assignata. Ptꝫ vītas ꝯcl'ois ex his q̄ ꝯn̄sa sunt ⁊ dicta ī nota.

Ar Primo. ordo donati in locatōe ꝓpositōis non est bn̄ assignatus igit probatur. q' ꝓpositio debet esse ꝓma ꝑs orōis in ordine et nō septīa ꝓbat: q' ꝓpō dr̄ a ꝓponendo ergo debet ꝓponi ceteris ꝑtibꝰ. g̊ ordo donati non vꝫ ꝓbat aīs ex vi vocabuli. tꝫ ꝯn̄a ab eodē ad idē. ¶ Dico vm̄ argm̄ cōcluderet si ꝓpō diceret a ꝓponendo ideo q' omnibꝰ ꝑtibꝰ deberet ꝓponi. sed dr̄ a ꝓponendo non absolute sed in ordine ad suū casuale cui deseruit. vt actō vel abltō.

Ar Scdo. ꝓpositio nō ꝓponit casuali cui deseruit ergo solutio nō valet. ꝓbatur. q' postponit ei. ꝓbatur cū dico mecū tecū secū cordetenꝰ pubetenus ¶ Dico verū argm̄ cōcludit ꝙ ꝓpositio postponit suo casuali nō simpl'r sed figuratiue per figurā que dicitur anastrofa vt dcm̄ est in primo notabili.

Ar Tertio. dio prepōnis nō valet. ꝓbat. oīs dio debet ꝯuenire cuilibet ꝯtēto sub diffinito. sed ista dio nō est hmōi ergo. Maior ē vna ꝯditio bone dionis. Minor. q' non ꝯuenit prepōni in ꝯpōne. ꝓbat q' prepō est ꝑs orōis ⁊ dictio. sed prepō in ꝯpōne nō est dcō. ¶ Dico vm̄ argm̄ ꝯcludit ꝙ dio debet ꝯuenire cuilibet ꝯtento sub diffinito ꝓ quo diffinit. vt aūt dcm̄ est in quarto notabili hic nō diffinit ꝓprie prepō in ꝯpōne sed in appōne que est vera ꝓpositio.

Ar Quarto. aliqua est prepō q̄ nec cōplet nec mutat nec minuit ergo dio nō valet. ꝓbat. q' prepō in appōne nec ꝯplet nec mutat nec minuit. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ ad dionem in expōe debet addi in appōe vl' in ꝯpōe

Ar Quinto. dio prepōnis non vꝫ. ꝓbat. nulla dio debet dari ꝑ opposita. sed ista dat ꝑ opposita ergo nō vꝫ. Maior q' ꝑtes dionis dn̄t ꝯuenire diffinito. mō opposita nō ꝯueniūt vni vt dr̄ in postꝑ̄ntis. Minor. q' dat ꝑ istas duas ꝑticulas minuit aut cōplet q̄ sunt opposita. ¶ Dico vm̄ argm̄ concludit ꝙ nulla dio debet dari ꝑ opposita coplatiue sed bn̄ disiūctiue et sic est in ꝓposito.

Ar Sexto. prepō nō mutat ergo dio non vꝫ. ꝓbat. q' sequeret ꝙ terminꝰ nō ſcaret idē vbicūqꝫ poneret qḋ est ꝯtra Marsiliū in ampliatōibꝰ dicentē. ꝙ terminꝰ vbicunqꝫ ponit eq̄ multa ſcat. ꝓbat seq̄la. q' terminꝰ in simplici aliter ſcaret et aliter in ꝯpōe. exquo prepō mutat ſcatōem simplicis. ¶ Dico ꝙ ꝓpō in ꝯpōe mutat ſcatū simplicis ad illū intellectū ꝙ ip̄m ꝯpositū aliter ſcat ꝙ simplex. vt aliter ſcat iniustus ⁊ aliud ꝙ iustꝰ. exquo sunt diuerse dcōnes.

Ar Septimo. dio ꝓpōnis nō vꝫ. ꝓbat. nulla dio debet dari ꝑ disiūctiōem. sed ista dat ꝑ disiūctōem g̊ nō vꝫ. Maior est aristo. vi. topicorū. Minor ē nota. q' dat ꝑ ly aut. ¶ Dico vm̄ argm̄ ꝯcludit ꝙ nulla dio eēnalis et q̄dditatia debet dari ꝑ disiūctōem. sed ꝑn̄s dio ē accn̄talis et huic nō repugnat ꝙ dat ꝑ disiunctōem.

Ar octauo ⁊ vltio. ꝓpō nō ꝯplet ſcatōem vbi g̊ dio nō vꝫ ꝓbat. illud qḋ est ꝑfectū nō pōt ꝑfici. sed ſcatio vbi est ꝑfecta g̊ ipsa ꝓpō addita verbo nō pōt eiꝰ ſcatōem ꝑficere. Maior est aristo. v. metaphīce ꝑfectū eni nō suscipit hypbole vel additōem. Minor. q' verbū hꝫ modū ſcandi formalē quo in esse ꝑtis ꝯstituit. mō ꝑfectio rei est a forma vt dr̄ boetiꝰ in libello de vno et vnitate. ¶ Dico vm̄ argm̄ ꝯcludit ꝙ ipsa ꝓpō nō ꝑficit ſcatū verbi simpl'r sed q̄tū ad certitudinē apphēdētis ⁊ intelligētis vt declaratū est in. ij. no.

Prepositioni quot accidunt? vnum. quid? casus tantuꝫ. Quot casus? duo. qui? actūs et abltūs. Da ꝓpositiōes casus accusatiui vt ad apud ante aduersum cis citra circū

circa contra erga extra inter intra infra iuxta ob pone ꝑ
ꝓpe propter secūdum post trans vltra, preter supra cir-
citer vsq̧ secus penes. Quō dicimus enī. Ad patrē apud
villam, ante edes, aduersum inimicos, cis rhenum. citra
forum, circum vicinos, circa templum, contra hostes, erga
ꝓpinquos, extra termīos, inter naues, intra menia, infra
tectū, iuxta macellū, ob auguriū, pone tribunal, per parie-
tē, ꝓpe fenestrā, ꝓpter disciplinā, scd̄m fores, post tergū,
trans ripā, vltra fines, ꝑter officiū, supra celū, circiter an-
nos, vsq̧ oceanū, secus vos, penes arbitros. Da p̄pōnes
casus abltī vt a ab abs cū corā clam de e ex pro pre palam
sine absq̧ tenus. Quō dicimus enī A domo, ab hoīe, abs
quolibet, cū exercitu, corā testibꝰ, clam custodibꝰ, de foro
e iure, ex p̄fectura, ꝓ clientibꝰ, p̄ timore, palā omnibꝰ, sine
labore, absq̧ iniuria, tenꝰ pube, qđ nos dicimꝰ esse pubete
nus. Da p̄pōes vtriusq̧ casus, vt in sub sup et subter. Qn̄
actō casui seruiūt: qn̄ nos vel quoslibet ad locū ire isse vel
ituros esse significamꝰ. Qn̄ abltō casui seruiūt: qn̄ nos vl
quoslibet in loco esse vl fuisse vl futuros esse significamꝰ.
In actī casus vt itur in antiquā siluam. In abltī casus vt
stās celsa in puppi. Sub actī casus vt postesq̧ sub ipsos
nituntur gradibus. Sub abltī casus vt arma sub aduersa
posuit radiantia quercu. Sup quā vim habet, vbi locum
significat magis actō q̄ abltō. Ubi vero mētionē alicuiꝰ
rei facimꝰ abltō tm̄ vt multa sup priamo rogitās sup hec-
tore multa, hoc est, de priamo et de hectore. In quam vim

habet. Etiā tūc actō casui seruit cū significat contra vt in
adulterū et in desertorē. Subter quā vim habet. Eandem
quā et sup̄iores ad locū et in loco significātes. Que p̄posi
tiones sunt que a dictōibus sep̄ari non p̄nt vt di dis re se
an con. Quō dicimus enī diduco distrabo recipio secubo
amplector ꝯgredior. Que sunt que ꝯiungi nō possunt vt
apud et penes. Que ꝯiungunt̄ et sep̄ant̄. reliq̄ pene om̄es

Utrū tm̄ omī sit accn̄s p̄positōnis scz

casus. Pro intellectione questōis mote. Notandū primo q̄ donatus dicit inter
tu q̄ casus est accn̄s p̄positōis. Scim q̄ aliter casus ꝯuenit ꝑtibus declinabili-
bus. scz nomini ꝓnomini et ꝑticipio. et aliter p̄pōni. ꝑtibꝰ enī declinabilibꝰ cōue
nit ex̄riter et radicaliter vel originalr̄. scz quo ad ꝓprietates casuū q̄ sunt s̄care re
cte et oblique vt dictū est in noīe. p̄pōni aūt non sic ꝯuenit. q̄r p̄pō non s̄cat recte
nec oblique nec in rōne p̄ncipij. nec termini que sunt ꝓprietates casuū vt dictuz
est in capl̄o de casu noīs. p̄positio aūt habet casum solū deseruitiue et improprie
q̄r scz deseruit dictōibus casualibꝰ; scz actō et abltō. Sequit̄ corr̄lie primo q̄ hec
ꝯn̄a non valet. p̄pō hz casum ergo reddit suppositū. q̄r reddere suppositū ꝯuenit
illis ꝑtibꝰ q̄ hn̄t casum originalr̄ quo ad ꝓprietates casus q̄ sunt s̄care recte vel
obliq̄. Sequit̄ corr̄lie scd̄o q̄ hec ꝯn̄a nō valet. p̄positio habet casui deseruire er
go habet casum. q̄r arguit̄ a dicto s̄m quid ad dictū simplr̄ que ꝯn̄a non valet.

Notandū scd̄o q̄ p̄positio solū deser

uit duobꝰ casibꝰ scz actō vel abltō. Rō aūt huiꝰ quare nō deseruit ntō ⁊ vtō ē hec
q̄r p̄pō cū illis casibꝰ quibꝰ deseruit ꝯstruit̄ transitiue. ntīs aūt et vtūs ꝯstruit̄
intransitiue vt dt̄ p̄scianus. j. minoris. Ratio aūt huiꝰ quare p̄pō nō deseruit gtō
et dtō est ista. q̄r vt dictum est p̄pō retorquet casuale ad actum verbi. sed cuilibet
actui et motui corr̄ndent duo termini. scz terminꝰ a quo ⁊ terminꝰ ad quem vt
dr̄. v. phicorū. sed isti duo termini sufficienter exp̄munt̄ ꝑ actm̄ et abltm̄. ꝑ actm̄
exp̄mit̄ terminꝰ ad quē. per abltm̄ exp̄mit̄ terminꝰ a quo. et per ꝯn̄s p̄pō solum
deseruit actō et abltō. Sequit̄ corr̄lie q̄ licet in isto exemplo. tenus crurū. ista p̄-
positio tenus deser uit gtō scz crurū. hoc est more grecorū. et ille gtūs ponit̄ loco
abltī. valet enī predicta oratio tm̄. tenus cruruz. i. tenus cruribꝰ. ¶ Casus pre-
positōis diffinit̄ sic. Est ꝓprietas p̄positōis attributa ei ea rōne qua apta nata ē
deseruire alicui casui retorquēs casuale ad actū verbi vel ꝑticipij. Sequitur cor
relarie q̄ vox p̄positionalis qn̄ in oratione ponit̄ sine casuali non est p̄positio sed
aduerbiū vt feci hoc coram. i. manifeste v̄sus. Uoces p̄posite nequeūt sine casibꝰ
esse. Si careant illis dn̄t aduerbia dici. Sequit̄ corr̄lie scd̄o q̄ in istis orōnibus
pridie ydus. pridie kalendas. pridie est aduerbiū et pont̄ loco illius p̄positōis
ante. valet enī. pridie kalendas. i. predie ante kalendas.

Notandū tertio q̄ p̄positōnes que de

seruiunt actō sunt triginta vt dt donatus in textu. vsus. Cōstrue ter denas cum
qrto pposituras. Que aūt deseruiūt abltō tm̄ sunt q̄ndecim. vsus. Sed sunt ter
qnqꝫ cum sexto ꝯsociāde. Que aūt deseruiūt vtriqꝫ casui. i. qn̄qꝫ actō ⁊ qn̄qꝫ abltō
sunt q̄tuor scꝫ in sub sup et subter. Et licet alexāder in scd̄a pte enūerat subtus q̄
etiā deseruit actō et abltō sil'. tn̄ hoc nō est ꝯtra donatū. q: subter ⁊ subtus habēt
eandē ꝓcatōem licet voce differāt. Qn̄ aūt iste ppōnes seruiunt actō et qn̄ abltō
donatus dat duas reglas. Prima qn̄ eni ꝓcam⁹ nos vl' quoslibet alios esse in lo
co vel fuisse in loco. vel futuros esse. tūc seruiūt abltō. hoc est tm̄ dicere. qn̄ iste p
pōnes ponunt in orōe ⁊ ꝯstruunt cū vbo vl' ꝑticipio ꝓcāte quietē in loco. exm̄ de
in qn̄ seruit abltō vt stans celsa in puppi. Exm̄ de sub qn̄ seruit abltō vt arma sub
aduersa posuit radiantis quercu. Scd̄a regula. qn̄ ꝓcamus nos vl' quoslibet ali
os ire isse vel ituros esse in aliquem locū tunc seruiūt actō. hoc est tm̄ dicere. qn̄
iste ppōnes ponunt in orōe ⁊ ꝯstruunt cū vbo vl' ꝑticipio ꝓcāte motū de loco ad
locū tūc ꝯstruunt cū actō. Exm̄ de in vt itur in antiquā siluā. exm̄ de sub vt fures
nitunt sub ipos postes vt intrēt domū in gradib⁹. i. sub gradib⁹. Sil'r subiungit
q ista ppō in qn̄ vꝫ tm̄ sicut ꝯtra tunc regit actm̄ vt in adulteru. i. ꝯtra adulterū
in desertorē. i. ꝯtra desertorē. vn̄ Desertor dr q relicq̄t ꝓpriū dn̄m in bello ab eo fu
giens. Sil'r hic Salusti⁹ scripsit in cathelinā. i. ꝯtra cathelinā. Sil'r hic dt q illa
ppō sup qn̄ ponit in orōe ꝑ quā ꝓcatur mot⁹ de loco ad locū tunc seruit actō ca
sui vt ille scandit sup turrim. Sed qn̄ absolute facim⁹ mentōem de aliq̄ re tunc re
git abltm̄ tm̄. ⁊ valet tm̄ sicut de. vt multa sup priamo rogitās super hectore mul
ta. super priamo. i. de priamo. Sil'r subiungit. Ista ppō subter hꝫ eandē ꝓcationē
sicut predicte enūerate. qn̄ eni ista ppō subter ponit in orōne per quā ꝓcatur mo
tus de loco ad locū tunc cōstruitur cū actō vt ego vado subter castrum. Sed qn̄
subter ponit in oratiōe per quā ꝓcatur quies in loco vel motus in loco. tūc con
struitur cum abltō vt canis latet subtus scamno.

Notandū quarto et vltimo q donat⁹

in fine ondit tria. Primo ondit q ppōnes insepabiles sunt sex scꝫ di. dis. re. se. an
con. vt diduco distraho. recipio. secubo. amplector. et ꝯgredior. Et dicunt inse
perabiles ideo. q: nunq̄ ꝑponunt dictōib⁹ in appōne sed solū in compōne. et sic
nunq̄ sepatim inueniunt vn̄ et neqꝫ ppōnes dn̄t dici. pꝫ q: ppō ꝓprie dicta vt di
ctū est addit in appōne actō vel abltō. sed hoc nō est vm̄ de illis sex vn̄ improprie
dicunt ppōnes. ¶ Postea dt scd̄o q due sunt ppōnes que nunq̄ addunt dictōni
bus in cōpōe vt apud et penes. et hoc est verū vt in plurimū. q: aliqn̄ penes in
uenitur additū per compōem vt penultim⁹. et dr penultim⁹ quasi penes vltimū
Tertio dt q alie ppōnes gn̄aliter addunt tam in compōe q̄ in appōne. vn̄ dt in
textu. Que sunt que ꝯiungi nō pn̄t vt apud et penes. Subiungit. Que ꝯiungun
tur et sepantur. et rn̄det. relique pene omnes. Istis notabilib⁹ sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis. Tm̄ vnū est accidēs

ppōnis scꝫ casus. Veritas hui⁹ ꝯclōnis pꝫ ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

Ar Primo. casus non est accn̄s ppōnis igitur. ꝓbatur. casus ꝯuenit illis ꝑ
tibus que ꝓcant subam. sed ppositio non ꝓcat subam ergo. Maior. quia
casus est dispō sube ad actum vt dt autor modorū ꝓcandi. Minor. q: pre
positio ꝓcat dispōnem sube mō dispō sube non est suba. ¶ Dico verū argm̄ ꝯclu
dit q ppositio non hꝫ casum ꝓprie et original'r quemadmodū partes declinabi
les habent. sed solū habet casum deseruitiue vt dictū est in notabili primo.
¶ Arguit Scd̄o. plura sunt accn̄a ppōnis q̄ vnū. ꝓbat. q: spēs et figura etiā
sunt accn̄a prepositōis. ꝓbatur. q: aliqua est ppositio simplicis figure et primiti

ue spēi vt circa. et aliqua est ppositio deriuatiue spēi et figure cōposite vt circiter
quod ꝯponit a circū. ¶ Dico vm̄ argm̄ ꝯcludit q tm̄ vnū est accn̄s ppōnis ma
gis famosuꝫ ⁊ plus vsitatū. tn̄ ꝑ hoc nō negat q̄n sint pl'a nō ita cōiter vsitata.

Ar Tertio. prepō deseruit gtō igit l'ra fl'a. ꝓbatur in illa orōe. in supme no
ctis cene recūbens cū fratrib⁹. in qua orōe illa prepō in deseruit gtō sup
me noctis. ¶ Dicunt aliq̄ q nō debet ita poni. sed sic. in supme noctis ce
na. ⁊ valebit tm̄. in cena supme noctis. i. vltīe noctis. Aliq̄ dicūt l'cꝫ in p̄dicta orō
ne ly in addit gtō hoc tn̄ ē more grecoꝝ q carueruūt abltō et loco ablti posuerunt

Ar Quarto. ppō deseruit gtō. ꝓbat in ista orōe de fetō Iohe euāgelista (gtm̄
Iohes in feruētis olei doliū missus. vbi illa ppō in pponit huic gtō fer
uētis olei. ¶ Dico q hoc solū fit cā ornat⁹. sed ꝓm verū modū ꝯstruēdi
pponitur huic actō doliū vt sic stabit. Iohes fuit missus in doliū feruentis olei.

Ar Quinto. solū quatuor sunt ppōnes igit nō sunt triginta. ꝓbat. q: oīs
ppō importat circūstantiā cāe. sed tm̄ q̄tuor sunt cāe. igit tm̄ q̄tuor sunt
ppōes. Maior est nota et est autoris modorū ꝓcandi. Minor est aristo. ij.
phicoꝝ. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit q tm̄ q̄tuor sunt cause in gn̄e. tn̄ ille cause di
uersificant multū. ⁊ ad illā diuersitatē cāꝝ exꝓmendā etiam reqrunt plures pre
positiones q̄ quatuor.

Ar Sexto. aliqua est ppō que nulli casui seruit. ꝓbatur in illa orōne ille locu
cus est hoc corā. in qua orōe ly corā nulli casui seruit. ¶ Dico vm̄ argm̄
ꝯcludit q ppositio manens prepō semꝑ seruit casui. sed si prepō non ma
net prepō tunc nulli casui seruit. mō in p̄dicta orōne coram est aduerbiū ex nota
bili quarto vbi fuit dcm̄ q qn̄ vox ppositōalis nullū casum regit tūc ē aduerbiū

Ar Septio. nulla ppō pt regere actm̄ et abltm̄. g nō sunt q̄tuor ppōes q̄ ser
uiūt vtriqꝫ casui. ꝓbat ans. Idē solū facit idē. sed q̄libet ppō est vna igit
q̄libet ppō tm̄ regit vnū casum. aut actm̄ tm̄ aut abltm̄ tm̄. Maior ē ari
sto. ij. de gn̄atōe. Minor sil'r est nota. ¶ Dico vm̄ argm̄ ꝯcludit q idē eodē mō se
hn̄s solū facit idē. sed idē diuersimode se hn̄s pt facere pl'a. sic est in ꝓposito. licet
eni eadē ppō pt regere actm̄ et abltm̄ nō tn̄ eodē mō vt dcm̄ ē in no. iij.

Ar Octauo. pl'es sunt ppōnes insepabiles q̄ sex ergo l'ra donati fl'a. ꝓbatur
ans. q: co etiā est vna vt pꝫ in isto verbo cooperior qd̄ ꝯponit a co ⁊ ope
rior. ¶ Dico q cooperior nō ꝯponit a co sed a con ⁊ opior et g argm̄ nō ꝯcludit

Interiectio q̄ est ꝑsoīonis ꝓcans

mētis affectū voce incognita. Interiectiōi quot ac
cidūt ÷ vnum. quid ÷ significatio tm̄. Significatio
interiectionū in quo est ÷ quia aut leticiam mentis signifi
cam⁹ vt euax. aut dolorem vt heu. aut ammirationem vt
pape. aut metum vt tat tat tat. aut si qua sunt similia.

Vtrū diffinitō interiectōis quam do

natus ponit in textu sit bene assignata. Interiectio est ꝑsoīois ꝓcans mentis af
fectū voce incognita. Pro intellectōe questiōis note. Notādū pmo q diffinitū
ꝑsētis dīonis est interiectio pro suis signatis accepta. scꝫ ꝓ omnibus interiectio

nib⁹. Pro gñe aũt ponit̃ ꝑſ oꝛõis. et capit̃ hic ꝑſ oꝛõis cõis ꝙ in diõnib⁹ aliarũ ꝑtium oꝛõis. vñ ꝑſ oꝛõis capit̃ dupl'r. Vno° ꝓprie ꝓ dictõe latina q̃ final'r eſt ad inuenta ad exꝑmendũ mẽtis ↄceptũ. et iſto mõ interiectio nõ ẽ ꝑſ oꝛõis. interiectio eñ nõ ſ̄cat mẽtis ↄceptũ ſed affectũ vt d̄r diõ. Scd̄o capit̃ ꝑſ oꝛõis gñaliter ꝓ q̄libꝫ dcõe ſiue latina ſiue alteri⁹ ideomatis nõ curãdo an ꝑ eã exꝑmat mẽtis ↄcept⁹ vel affect⁹. et ſic interiectio ẽ ꝑſ oꝛõis. Sciñ etiã ꝙ interiectio dupl'r põt ↄſiderari. Vno° quo ad ꝓferentẽ q̃ ſcꝫ ꝓfert voces interiectõnis ex aliq̃ affectu accidẽte ⁊ eueniẽte circa aĩaꝫ. ⁊ iſto mõ interiectio ſ̄cat mẽtis affectũ ⁊ hoc vult diõ. Scd̄o põt ↄſiderari interiectio q̃ ad audientẽ. ⁊ ſic ſ̄cat mẽtis ↄceptũ. ille eñ q̃ audit format ↄcept⁹ de voce interiectõnali ꝑ aliquẽ ꝓlata. vt ſi doloꝛ occurrit vl' euenit alicui ꝓferẽs ſine deliberatõe ꝓfert vocẽ interiectõnalẽ. ille aũt q̃ audit determiate format ↄceptũ de doloꝛe vel paſſiõe illi⁹ ꝓferentis vocẽ interiectõalẽ.

Notandũ ſcd̄o. Differentia eſt inter

affectũ conceptũ et effectũ. Affectus eſt motus vel paſſio exñs in anima. non tñ exñs ſil'itudo rei extra aĩam. vt ſpes doloꝛ timoꝛ et gaudiũ ſunt quatuoꝛ affect⁹ quibus aĩa afficit̃ et mouet̃. Effectus aũt eſt res facta et ꝓducta ab aliqua cauſa. Et d̄r effectus ab e qd̄ eſt extra et factio. q̄ſi extra factio. vel res facta ab alio. vñ ⁊ d̄r. vĩ. metaphꝭice. Domus ab extra fit a domo ab intra. Cõceptus aũt ẽ ſimilitudo rei extra aĩam appꝛ̄henſa ab aĩa. Et ſic ſpẽs vel ſimilitudo lapidis exñs in aĩa d̄r conceptus lapidis. Dicit̃ eñ cõceptus quaſi captũ ab alio. q2 concept⁹ abſtrahunt a rebus per intellectum. Intellectus eñ vt d̄r. iij. de aĩa. eſt locus. i. receptaculũ et reſeruaculũ ſpecierũ. i. conceptuũ et ſil'itudinũ rei. Dicitur eñ. iij. de aĩa. Lapis non eſt in aĩa ſed ſpẽs lapidis. Sciñ etiã ꝙ affectus dicuntur paſſiones aĩe. quarum paſſionũ et affectuũ virtutes moꝛales ſunt moderatrices et refrenatiue. et fundant̃ in appetitu ſenſitiuo. doloꝛẽ eñ magnũ cõſolatur pacientia gaudiũ magnũ medet̃ moleſtia vel tꝑantia. et ſunt tales affect⁹ q̄tuoꝛ ꝑ̄ncipales ſcꝫ gaudiũ doloꝛ ſpes ⁊ timoꝛ. de quib⁹ dicet̃ inferi⁹. min⁹ tñ ꝑ̄ncipales ſunt pl'es

Notandũ tertio. ꝙ in diffinitiõe inter

iectiõis dicit donatus in fine. voce incognita. Vñ iſta ꝑticula incognita voce ſ̄m varios diuerſimode exponit̃. Primo ſic. incognita voce. i. voce nõ deliberata. q2 interiectões cõiter ꝓferũtur ex vſu et ſine deliberatõe. Scd̄o hec ꝑticula exponitur. incognita voce. i. imꝑfecta et ſemiplena voce. q̄ñqꝫ eñ interiectio eſt imꝑfecta vox. ſic ꝙ etiã ſcribi nõ poteſt. Tertio exponit̃. i. voce non impoſita ad ſ̄candũ. interiectões eñ nõ ſolũ fiũt et ꝓferunt̃ in latino ſed etiam alijs ideomatibus. Quarto exponit̃ hec ꝑticula. incognita voce. i. nõ regulata exꝑ̄ſſione. interiectiones eñ non debito accentu regulant̃ ſed ſ̄m affectũ hoĩm ꝓferunt̃. Inter oĩes aũt has expõnes tertia videt̃ eſſe melioꝛ. patꝫ q2 per iſtã expõem interiectio differt a verbo. Verbũ etiã ſ̄cat affectũ vel ſub affectu mẽtis vt dictũ eſt circa modũ verbi. non tñ eodem mõ ſicut interiectio. interiectio eñ ſ̄cat affectũ mentis incognita voce. ſed verbũ ſ̄cat ſub affectu cognita voce. de iſto tñ ſufficienter dictũ eſt in capl'o de mõ verbi. ¶ Modus aũt ſ̄candi interiectõis ſ̄m autoꝛẽ modoꝛũ ſ̄candi eſt parſ oꝛõnis ſ̄cans per modũ afficientis animũ voce incognita. Cui⁹ diõnis intellectus patet ſufficiẽter ex his que dicta ſunt. Dicit̃. aũt interiectio ab interiacendo. q2 iacet in aĩa eam afficiens. Et eſt affect⁹ mediuꝫ inter cõceptũ et vocem. et ergo iacet vel interiacet inter iſta. Eſt aũt inuenta interiectio ꝓpter expꝛimere diuerſos affectus quib⁹ aĩa mouetur et afficitur. Neceſſe ergo fuit inuenire talem ꝑtem per quã tales diuerſi affectus aĩe expꝛimerent̃. qui aũt ſunt illi affetus patebit in notabili ſequente.

Notandũ quarto ⁊ vltimo ꝙ accidẽs

interiectõis eſt tm̃ vnũ ſcꝫ ſ̄catio. Licet eñ in interiectõe etiã reperit̃ ſpẽs et figura. oẽs eñ interiectões ſunt ꝑ̄mitiue ſpẽi et figure ſimplicis vt cõiter grãmatici dicũt. Nec eſt inſtãtia de ly ꝓhdoloꝛ. q2 eſt ſimplicis figure et nõ ↄpoſite. licꝫ alĩj imaginant̃ oppoſitũ. ¶ Diffinit̃ aũt ſ̄catio interiectionũ ſic. Eſt ꝓꝑ̄rietas interiectõis attributa ei ea rõne q̃ ſ̄cat ſ̄catũ ſuũ ſub rõne affect⁹ animi in ſpẽali. ſcꝫ rõe gaudij timoꝛis doloꝛis aut ſpei. Seq̄t̃ coꝛꝛl'ie ꝙ ſ̄catio interiectionũ ẽ q̄druplex. pꝫ q2 ſ̄catio interiectionũ ſ̄cat ſub affectu aĩe. ſ affect⁹ aĩe ſunt q̄tuoꝛ ſcꝫ ſpes gaudiũ doloꝛ ⁊ timoꝛ. et ꝑ ↄñs etiã ſ̄catio interiectionũ ẽ q̄druplex. Pro q̃ notãdũ ſ̄catio capit̃ dupl'r. Vno° abſolute et ſimpl'r ꝓ mõ determinãtis actũ ṽbalẽ ſub rõe affect⁹ ſimpl'r. Iſto mõ ſ̄catõ eſt de eẽna interiectõis. deſignare eñ affectũ aĩe ponit̃ in diõne eẽnali interiectõis. Scd̄o capit̃ ſ̄catio ſpetial'r. ꝓ mõ determinãtis actũ ṽbalẽ in ſpẽali. ſcꝫ rõne gaudij vl' ſpei vl' doloꝛis vel timoꝛis et iſto mõ ſ̄catio eſt accñs interiectõis. Sequit̃ coꝛꝛl'ie ꝙ nõ eſt inↄueniens idẽ eſſe eſſentiale rei et etiã accñtale ſ̄m diuerſum modũ acceptũ. et idẽ fuit dcm̃ de ſ̄catõe aduerbij. ptꝫ hoc de ſ̄catione interiectionũ eſt q̄druplex. Sequit̃ coꝛꝛl'ie ſcd̄o ꝙ ſ̄catio interiectionũ eſt q̄druplex. ptꝫ ꝑ ſufficientiã ſ̄catõis interiectionũ. Ois eñ ſ̄catio interiectõis aut eſt circa bonum. aut circa malum. Si circa bonuꝫ hoc eſt dupl'r. Aut circa bonũ pñs ſic eſt gaudiũ. Aut circa futurum et ſic eſt ſpes. gaudiũ eñ de pñti bono. ſpes vero circa futurum bonũ. Si aũt eſt circa malum hoc eſt dupl'r. Vel eſt circa pñs malum ſic eſt doloꝛ. Vel circa futurum ſic eſt timoꝛ. doloꝛ eñ eſt circa preſens malum. timoꝛ vero circa futurum malum. Iſtis notabilibus ſic ſtantibus eſt.

Cõcluſio reſponſalis. Diffinitio inter

iectõis a donato poſita eſt ſufficienter aſſignata. Probatur veritas concluſionis ex notabilibus et declarationibus.

Ar Pꝛio. interiectio non ẽ ꝑſ oꝛõis ab alijs diſtincta. ꝓbat̃ auc̃te ꝑ̄ſciani qui nõ ponit eã vt pꝫ. xv. maioꝛis. ¶ Dico licet ꝑ̄ſcian⁹ nõ ponit interiectõẽ expꝛ̄ſſe tñ implicite q2 ↄꝑ̄hendit eã ſub aduerbio. Meli⁹ tñ d̄r ꝙ ꝑ̄ſcianus ponit etiã interiectionẽ. ſed d̄r ꝙ greci ↄꝑ̄hendunt interiectõem ſub aduerbio.

Ar Scd̄o. interiectio non eſt ꝑſ oꝛõis. ꝓbat̃. oĩs ꝑſ oꝛõis eſt dcõ latina. ſed interiectio non eſt dcõ latina ergo. Maioꝛ ẽ nota. q2 ꝑſ oꝛõis eſt dcõ latina que integrat oꝛõem latinã. Minoꝛ ptꝫ. in quolibet ideomate inueniũtur interiectões. ¶ Dico verũ argm̃ ↄcludit ꝙ interiectio non eſt parſ oꝛõis capiendo ꝑte oꝛatõis ꝓꝑ̄rie. ſed bene cõiter vt declaratũ eſt in pꝛimo notabili.

Ar Tertio. oĩs parſ oꝛõis debet ſ̄care mentis ↄceptũ. ſed interiectio nõ eſt hmõi ergo nõ eſt ꝑſ oꝛõis. Maioꝛ eſt nota. q2 ꝑteſ oꝛõis ſunt adinuente ꝓpter exꝑ̄mere mentis cõceptũ. Minoꝛ ptꝫ ex diõnein qua d̄r ꝙ interiectio ſ̄cat mentis affectũ. ¶ Dico verũ argm̃ ↄcludit ꝙ interiectio ſ̄cat mentis affectũ. verũ eſt quo ad ꝓferentẽ licet quo ad audientẽ ſ̄cat mentis ↄceptum.

Ar Quarto. interiectio non ſ̄cat mentis affectũ ergo. ꝓbatur. verbum ſ̄cat ſub affectu animi. ſed interiectio non eſt verbũ ergo. Maioꝛ patuit circa diõnem mõi. Minor eſt nota. q2 interiectio et verbũ ſunt ꝑteſ oꝛõnis diſtincte. ¶ Dico verũ argm̃ ↄcludit ꝙ verbũ ſ̄cat ſub affectu animi cognita voce ſed interiectio incognita voce. vt dictũ eſt in tertio notabili.

Ar Quinto. interiectio non eſt ꝑſ oꝛatõis ab alijs diſtincta. ꝓbatur. greci nõ ponunt interictõem ab alijs ꝑtibus diſtinctã. ſed oĩs latinitas habet oꝛtũ a greca. ergo interiectio non eſt ꝑſ oꝛõnis ab alijs diſtincta. Maioꝛ ẽ

prisciani.xv.maioris. Minor est prisciani in p̄hemio maioris voluminis. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ greci non ponūt interiectiōem ꝑtem distinctā ab aduerbio sed comp̄hendūt eam sub aduerbio.

Ad Sexto. interiectio non est vltima ꝑsoratōis ergo ordo donati nō valet. ꝓbatur añs. Illa ꝑsorōnis debet esse p̄ma quā primo natura ꝓnuntiat et gñat. sed interiectōem p̄mo natura gñat et format. ergo interiectio debet esse p̄ma ꝑsorōnis. Maior est nota. qꝛ natura dirigit ab intelligentia nō errante. et sic nō errat. Minor. qꝛ cum masculus gñatur clamat a. et cū femina clamat e. ¶ Dico vm argm̄ ꝯcludit ꝙ interiectio est bn̄ p̄ma ꝑsoroīs via gñatōis. sed nō ꝑfectionis. inō donatus hic ponit ordinē ꝑfectōis inter ꝑtes orationis.

Ad Septimo. ſcatio non est accn̄s interiectōnis ergo. ꝓbatur. illud qđ est de essentia rei nō est eius accn̄s. sed ſcatio est de essentia interiectōis ergo. Maior. qꝛ qđ vere est nulli accidit. j. p̄hicorum. Minor. qꝛ ſcatio non pōt abesse interiectioni. om̄is eñ ꝑsoratōis est formalr̄ ꝑsoratōis per ſcatōem et modum ſcandi vt dt autor modorū ſcandi. Et etiā ſcatio est modus determinādi interiectōis vt dt autor modorū ſcandi. qđ exp̄mit in modo ſcandi essentiali interiectōis. ¶ Dico vm argm̄ ꝯcludit ꝙ ſcatio absolute ⁊ simplr̄ accepta est de eēntia interiectōis. sed ſcatio in spēali capta est accn̄s interiectōis vt dcm̄ ē in vlti. no.

Ad Octauo et vltimo. plures sunt ſcatōes interiectionū ꝙ̄ quatuor ergo. ꝓbatur. qꝛ aliqua est interiectio ſcatōnis derisiue vt vah qui destruis templū dei. Itē aliqua est interiectio tristitie sicut heu. aliqua gaudij vt eya. aliqua est stuporis vt o admirabile ꝯmertiū. aliqua lamentatōis vt auhe. aliqua ꝓpulsionis vt hele. aliqua indignantis vt rach ach. aliqua ridentis vt cha cha. aliqua despectiua vt phi. Quinymo apud priscianū et alios grāmaticos. xvij. colligunt ſcatōes interiectionū. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ tm̄ quatuor sunt significatiōes interiectionū principales. sed minus principales et reducibiles ad illas quatuor possunt esse plures.

Amo verbum actiuū in indicatiuo modo dictū tp̄is ꝑsentis numeri singlaris figure simplicis ꝑsone prime cōiugationis prime quod cōiugabitur sic. Amo amas amat ⁊c̄.

Queritur vltimo. Vtrū exemplaris

declinatio verborū a donato sit sufficienter assignata. Et vtrū gerundia sint nomina vel verba. Pro intellectōe questōis mote. Notandū p̄mo ꝙ hec q̄stio duo querit. Primo querit vtrū exemplaris declinatio verborū a donato posita sit sufficienter et bn̄ assignata. Scđo querit vtrū gerūdia sint noīa vl̄ verba. Pro ꝑte p̄ma intelligenda. Scim ꝙ donatus non ponit exemplarē declinatōem verborū in caplo de verbo sicut posuit exemplarē declinatōem noīm inter noīa. et exemplarem declinatōem ꝑticipiorū inter ꝑticipia. Cui⁹ rō est ista. ne scꝫ induceret tediū legentib⁹. exemplaris eñ declinatio verborū est longa. longā digressionē fecisset inter ꝑtes orōis. vt ergo illud tediū euitaret donat⁹ in fine determīat de exemplari declinatōe verborū per se. Et determīat de ea ꝓpter facilē informatiōem iuuenū in declinatōe verborū. exempla eñ nō sunt de essentia artis sed ꝓpter facilitatē doctrine vt dicit Thomas. j. posteriorum. Notandū est etiā ꝙ tp̄a formata in coniugatione verborum sunt duplicia. quedā eñ formant a pn̄ti. et quedā a ptō. Illa

que formant a ptō ꝑfecto indicatiui sunt quinqꝫ. scꝫ ptm̄ plusꝙ̄perfectū indicatiui. ptm̄ perfectū et plusꝙ̄perfectū optatiui et ꝯiunctiui. ptm̄ perfectū ꝯiunctiui. futurū ꝯiunctiui. et ptm̄ ꝑfectum et plusꝙ̄perfectū infinitiui. versus. Preteritū primi format de se tp̄a quinqꝫ. Ram. sem. rim. ro. se. formabit cetera ꝑsens. Alia aūt omnia tp̄a formantur a p̄sente.

Notandū scđo ꝙ in verbis passiuis

ptm̄ perfectū est ꝑ circūlocutōem huius vbi sum ⁊ ꝯdeclineorū eius. et ꝑticipium ꝑteriti tp̄is vt amor amatus sum. legor lectus sum. Et non est vna dcō amatus sum vt quidā opinant. Cui⁹ rō prima est ista. qꝛ ſm priscianū in caplo de verbo qui dicit ꝙ suppletio ꝑteriti in verbis passiuis fit per circumlocutōem participij preteriti tēporis et huius verbi sum. Si ergo fit ꝑ participium et hoc verbum sum. plane concludit ꝙ amatus sum non est vna dictio sed due. participiū eñ et verbum non possunt facere vnum. ex his eñ que drn̄t specie nō fit vnum vt dicit Purphirius in tractatu scđo suorum p̄dicabilium cū dicit. Vna species nō additur alteri vt gignat tertiam speciem. Alia ratio. qꝛ si amatus sum vel lect⁹ sum esset vna dictio tūc de perfecto fieret imperfectū qđ est contra ordinem nature. qꝛ potius de imperfecto fit perfectum. hoc autem fieret hic. patet qꝛ de oratione fieret dictio. modo oratio est ꝑfectior dictione. hec autem est oratio amatus sum. qꝛ valet tm̄ ego sum amatus. Sequitur correlarie ꝙ in ista amat⁹ sum. amatus non reddit suppositū huic verbo sum sed hoc qđ est ego. Si eñ amatus redderet suppositū huic qđ ē sum. oratio esset incongrua. valebit ergo tantum. amatus sum. i. ego sum amatus. Sequitur correlarie scđo ꝙ hec non est incongrua amatus sum. licet amatus sit tertie persone et sum prime. patet qꝛ nō requiritur cōuenientia constructibiliū in accidentibus grāmaticalib⁹ a parte post. dicūt eñ grāmatici ꝙ solum ntūs supponens requirit conuenientiam cum verbo. et non nominatiuus apponēs. modo in ista ego sum amatus. amatus est ntūs apponens. Qꝛ autem non requirit conuenientia cum ntō apponente dictum est sufficiēter in secunda parte alexandri. hec eñ est congrua ego sum homines. similiter ista ego sum animalia. et tn̄ homines et animalia non conueniunt in numero et ꝑsona cum isto verbo sum. et ꝑ consequens non requiritur cōuenientia cum ntō apponente. Q⁹ aūt iste sunt congrue. ego sum homines. ego sum animalia. patet qꝛ sunt false ergo ꝯgrue. tenet consequentia. qꝛ verum ⁊ fl'm̄ presupponunt ꝯgruum vt dicitur. j. periermeniarum.

Notandū tertio. ꝙ de materia p̄ntis

questionis. vtrum gerundia sint nomina vel verba. apud grāmaticos varie inueniuntur positōes. Aliqui eñ dicunt ꝙ gerundia sint simpliciter nomina. et de ista via videt fuisse priscianus in maiori volumine caplo de verbo. qui dixit. Gerundia mihi nomina esse videntur. De ista etiam positiōe est florista qui in suis ostendit floribus ꝙ gerundia habent om̄es casus excepto vtō. si ergo gerundia habent casus concludit ꝙ gerundia erūt nomina. Rationes aūt horum ponunt in argumentis. ¶ Alia aūt est positio grāmaticorum nunc cōis que dicit gerundia esse verba. et dicunt ꝙ debent declinari sicut eorū verba indicatiui modi. Et de ista via videtur fuisse donatus qui dicit gerundia esse verba. et hec positio videtur esse magis veritati consona et modo ſcandi gerundiuorū conformis vt patebit in rōnibus circa conclusionē inferius ponendam. Vnumquodqꝫ eñ vt dictum est prius debet poni sub illa ꝑte cui⁹ partis modus ſcandi ei ꝯuenit. modo modus ſcandi vt ꝓbabitur inferius ipsius verbi conuenit gerundijs. recte gerundia dicuntur esse verba.

Notandū quarto et ultimo ꝙ adhuc

alie inueniunt apud grāmaticos opiniones ꝙ̄ hee due dicte. Aliqui em̄ dicunt ꝙ gerundia essent noīa et verba simul. sic ꝙ haberēt viim noīs ⁊ etiā verbi. Et probant hoc sic. qꝛ ex quo gerundia hn̄t accn̄a nomis et verbi. qꝛ hn̄t tēpus et casum mō tp̄us est accn̄s verbi et casus est accn̄s noīs. et per ɔn̄s ipsi volunt ɔcludere gerundia esse noīa et verba simul. Sed hoc nō est veruꝫ. ptꝫ qꝛ vnūquodqꝫ ɔstructibile locat̄ sub certa pteoratōis rōne modi ꝓcandi sui formalis et ꝓprij. modo impossibile est ꝙ eadē dictio habeat modū ꝓcandi noīs et etiā verbi. sicut enim due forme in natura dispate non pn̄t ɔuenire vni rei. sic etiā in arte vnū ɔstructibile nō potest habere duos modos ꝓcandi formales diuersarū partiū. ¶ Alia etiā positio grāmaticorū dicit gerundia esse pticipia. et ꝓbant. qꝛ gerundia recipiūt ptem noīs et verbi. mō hoc est de rōne pticipij vt dictū est in dione pticipij. Qꝛ aūt gerundia recipiūt ptem noīs. qꝛ recipiūt a noīe casum. a verbo tempus. ab vtroqꝫ recipiunt psonam. Sed hec positio iterū nō potest esse vera. nō em̄ sufficit ad vocem pticipij ꝙ habeat accn̄a silia nomini et verbo. qꝛ accn̄a nō reponūt dictōem sufficienter sub pteoratōnis. sed vltra hoc requirit̄ ꝙ talis dictio hēat modū ꝓcandi pticipij. mō gerundia non hn̄t modū ꝓcandi pticipij. gerūdia em̄ ꝓcant actū distantem a subā vt dicet̄ in ɔclōne. pticipium aūt ꝓcat actū indistantem a substantia. Ideo omnib⁹ istis opinionibus abiectis est.

Conclusio respōsalis ista. Gerundia

sunt verba. Probatur pmo aucte donati. sed qꝛ argumentū in artibus auctoritate est mīmū sed rōne maximū. ꝓbatur igit̄ ista rōne primo. omne illud est verbuꝫ cui ɔuenit modus ꝓcandi essentialis et formalis verbi. sed modus ꝓcandi formalis et essentialis verbi ɔuenit gerundijs. igit̄ gerūdia sunt verba. Maior est nota. qꝛ quelibet dictio locat̄ sub certa spetie rōne modi ꝓcandi essentialis et formalis sui. qꝛ forma est que locat rem in certo gn̄e et spetie. Minor. qꝛ gerundiū ꝓcat actū distantē a subā vt amandi ꝓcat actum amandi. mō modus ꝓcandi formalis verbi est ꝓcare actū distantem a subā. Scdo ꝓbatur ɔclusio. nullum nomē regit actīm aprepost sine figura. sed gerundium regit actīm sine figura ergo. Maior est nota. qꝛ nomen regit bene actīm per figuram que dicitur sinedoches vt albus dentem. sed nullum nomen regit actīm sine figura. Minor ꝓbatur per cōem regulā grāmatice que dt. Quemcūqꝫ casum regit verbum indicatiui mōi aptea p⁹ eundem regūt omīa eius ɔdeclinia gerundia ⁊ pticipia. Tertio ꝓbatur ɔclusio nullū nomē est appositū. sed gerundiū est appositū ergo. Maior est nota. qꝛ solū vna pars est appositū scꝫ verbum. Minor est alexandri in scda pte qui dt. Nūc qꝫ gerundiuis casum veteres posuere. Vt supponentē qd multorū tenet vsus.

Ar Primo. Gerundia non sunt verba. igit̄ ꝓbatur. nullū verbū est alicuius casus. sed gerundia hn̄t omes casus pter vtm̄. igit̄ gerundia nō sunt vba. Maior est nota. qꝛ verbum ꝓcat sine casu vt pꝫ ex dione vbi. Minor est Floriste q̄ dicit. Cunctos gerundia retinet casus nisi quintū. ¶ Dico verū argumentū ɔcludit ꝙ florista voluit ꝙ gerundia hn̄t casum nō exñter ꝙ essent alicui⁹ casus. sed solū ꝓm silitudinē terminatōis. i. hn̄t terminatōes siles dictionibus casualib⁹. qꝛ terminant̄ in di do et dum. Sic silit̄ dicitur de supinis que terminant̄ in um et in u tamen sunt verba et non nomina.

Ar Scdo. gerundia non sunt verba. ꝓbatur. nulli verbo ꝓponit̄ ꝓpositio p appōem. sed gerūdijs ꝓponit̄ ꝓpositio per appōem ergo. Maior est nota qꝛ ꝓpositio solū ꝓponit̄ tribus ptibus per appōem. nomini ꝓnomini et pticipio. Minor ptꝫ cū dico vado ad legendū. ¶ Dico verū argm̄ ɔcludit ꝙ in ista orōne vado ad legendu ꝓpositio non ꝓponit̄ huic gerundio legendū sed acto incluso. qꝛ valet tm̄ vado ad legendū. i. vado ad locū in quo legam.

Ar Tertio. gerundia non sunt verba igit̄. ꝓbatur. omne verbuꝫ est dicibile de altero. sed gerundia non est dicibibile de altero. ergo gerūdia nō sunt vba. Maior est aristo. periermeniarū. Minor est nota. qꝛ gerundium non est pdicatum. hec em̄ est incōgrua iohes est amandū. ¶ Dico verū argm̄ cōcludit ꝙ licet gerundia nō pdicant̄ per se. sufficit tn̄ ꝙ cū audito vt iohes vadit ad amandū. que valet istā. iohes est vadens ad locū in quo amat. Nec etiā omē verbum est pdicatū sed solū finiti modi et pn̄tis tpis. mō gerundia sunt infiniti modi. et etiam vt dictum est ante verba pdicant̄ rōne suorū pticipiorū.

Ar Quarto. gerundia nō sunt verba. ꝓbatur. nullū verbū reddit suppositū. sed gerundiū reddit suppositū. ergo gerundia non sunt verba. Maior est nota. qꝛ tm̄ ptes casuales reddūt suppositū. Minor ptꝫ in his orōnibus legendū est. cantandū est. ¶ Dico verū argm̄ ɔcludit ꝙ in istis orationib⁹ legendū est. cantandū est. gerundia non reddunt suppositū nec ɔstruunt̄ apteañ. sed potius obliqu⁹ subintellectus reddit suppositū. et sic in pdicta orōne ly est capitur impsonalr. et valet pdicta orō tm̄. ab aliquo est cātandū. ab aliquo est legendum

Ar Quinto. gerundia sunt pticipia igit̄. ꝓbatur. qꝛ recipiūt ptem nomis et verbi ergo sunt pticipia. tenet ɔn̄a. qꝛ hoc est de rōne pticipij. an̄s ꝓbat̄. qꝛ recipiūt a verbo tpus et a noīe casum ergo erūt pticipia. an̄s est notū ¶ Dico verū argm̄ ɔcluderet si cū hoc etiā eis ɔueniret modus ꝓcandi essentialis pticipij scꝫ ꝙ ꝓcarent p modū indistantis a subā. mō gerundia ꝓcant p modū distantis a subā vt declaratū est in ɔclusione.

Ar Sexto. gerundia sunt noīa ergo non sunt verba. ꝓbatur an̄s. opatio arguit formā. sed gerundia hn̄t opationem noīm ergo. Maior est cōmentatoris in de subā orbis. Minor ꝓbatur. qꝛ gerundia hn̄t variatōem de casu in casum vt legendi legendo legendū. ¶ Dico verū argm̄ ɔcludit ꝙ gerundia hn̄t opatiōeꝫ casuū quo ad vocē sed nō q̄ ad ꝓcatōem. qꝛ nec ꝓcāt recte nec obliq̄

Ar Septimo. gerundia hn̄t casum ꝓcatiue ergo non sunt verba. ꝓbatur an̄s fama quā omēs famant nō omino deperdit̄. sed hec est cōis fama in formatōe iuuenū in scholis. legendi est gti casus. legendo est abltī vel dtī casus. Maior est nota. minor silr̄. ¶ Dico verū argm̄ ɔcludit ꝙ fama vera et que nō repugnat veritati. mō talis fama in formatiōe iuuenū repugnat veritati. vn̄ nō sic iuuenes sunt informandi. nec debet ita dici. sed poti⁹ deberent informari de tpe gerūdiorū. vel etiā possum⁹ dicere ꝙ legēdi est gti casus solū q̄ ad teriatōem

Ar Vltimo. gerundia nō sunt verba ergo. ꝓbatur. illud qd ꝓcat cū tpe limitabil̄r nō est verbū. sed gerundia ꝓcant cū tpe limitabil̄r. ergo gerundia non sunt verba sed potius pticipia. Maior est nota. qꝛ ꝓcare cū tpe limitabil̄r hoc ɔuenit pticipio. Minor. qꝛ gerundiū limitat̄ ad omīa tpa vt legenduꝫ est. legendū fuit. legendū erit. igitur ⁊c. ¶ Dico verū argm̄ ɔcludit ꝙ verbū finiti modi nō absoluit̄ a tpe. sed non ɔcludit ꝙ verbū finiti modi vt gerundium potest absolui a tpe. modo gerundiū est verbū infiniti modi.

Dubitat̄ primo pro finali hui⁹ libelli

determinatiōe. Vnde regularius et aptius formari modi et tpa verborū habeant. Pro quo notandū ꝙ omīa psentia et pterita impfecta et omīa futura pter futurū ɔiunctiui modi formant̄ regularius a scda psona pn̄tis tpis indicatiui modi. vt ab amas abijciendo s et addendo bam fit amabā. Silr̄ amarem abijciendo s et addendo rem fit amarem ⁊cꝭ. Item omīa pterita pfecta ⁊ omīa pterita plusqꝫperfecta et futurū ɔiunctiui formant̄ a pma psona pteriti pfecti tpis indicatiui modi. vt amaui mutando i in e et addēdo ram fit amaueram quod est

preteritum plusq̃pperfectū indicatiui modi. et sic de alijs.

Dubitat̃ scd̃o Utrū amo sit verbum

actiuū sicuti donatus videt̃ expsse velle. Dicendū q̃ sic: vt patz auctē donati in lr̃a et aliorū grāmaticorū. Sed ↄtra hoc aliq̃s diceret. amare est pati ergo amo est verbū passiuū. ↄña est nota sed aña ꝓbatur sic. q2 omnis amans mouet̃ ab amabili siue appetibili tanq̃ a mouente principali. q2 ſm phm. iij. de aīa. appetibile est mouens non motū respectu appetitus. ergo amare habz se pure passiue respectu amabilis siue appetibilis. et per ↄñs erit verbū passiuū et nō actiuū. omne em̄ motū ab alio hz se passiue ad aliud. ¶ Dicendū verū est q̃ appetibile mouet appetitū et est agens respectu cuiusdā actus voluntatis. scz cōplacentie aut displicentie. nihilominus tñ post receptōem specierū ab ipsa re amabili voluntas causat in se actū amandi vel amorem et ad illum actum vltimo ꝓductum voluntas cōcurrit actiue et sic amo dicit̃ verbum actiuum.

Dubitat̃ ter tio quo diuidat̃ verbum

Dicendū q̃ diuidit̃ in verbū ꝑsonale et in verbū impſonale. Verbū personale est qd̃ habet distinctas terminationes ſm distinctas personas vt amo amas amat ꝛc. Sed verbū impſonale est verbū non hñs distinctas terminatiões ſm distinctas ꝑsonas vt penitet qd̃ sub vna terminatōe comphendit omēs ꝑsonas. Verbū etiā ꝑsonale semꝑ requirit ante se ntīm in rōne suppositi vt magr̃ legit. Sed verbū impſonale exigit obliquū aptcaā in rōne suppositi vt me penitet. Dicitur aūt verbū impſonale quasi hñs plures ꝑsonas sub vna terminatione indistincta vt me penitet. hic penitet est ꝑme ꝑsone. te penitet scd̃e ꝑsone. illū penitet tertie ꝑsone. et sic de alijs verbis impſonalib⁹. ¶ Est aūt vlteri⁹ notandū q̃ duplex ē verbū impſonale. scz. Impſonale actiue vocis. et est illud qd̃ terminat̃ in t vt penitet tedet licet. Et verbū impſonale passiue vocis. et est illud qd̃ terminat̃ in tur vt amatur currit̃ statur. ꝛc. Et illorū verborū impſonaliū nūerus est nobis ignotus. sed tot sunt hmōi verba impſonalia quot sunt verba actiua et neutralia. Verba aūt impſonalia actiue vocis sunt cōiter vsitata triginta. Dicūt ergo plures grāmatici q̃ verba impſonalia passiue vocis formant̃ a q̃libz v̄bo cuiuscū q̃z sit gnīs si mō actōem ſcet et hoc idem videtur velle priscianus. quō aūt verba passiua ꝛ impſonalia passiue vocis inter se differāt ex mō eorū ſcādi patere pōt.

Dubitatur quarto. quo inter se diffe

rant primū supinū et vltimū. Rñdetur q̃ differunt ꝑ hoc. q2 primū supinū ſcat per modū termini ad quem. sed scd̃m per modū termi a quo. Etiā primū supinū construitur cum verbo ſcante motum ad locū vt vado lectum. i. ad locum vbi legam vel legar. Sed scd̃m supinū construitur cum verbo ſcante motum de loco vt venio lectu. i. de loco vbi legi ꝛc.

Dubitat̃ quinto qualis sit dr̃ña inter

verba defectiua et anormala. eo q̃ donatus in fine huius exemplificet de verbis anormalis. Dicendū q̃ hec est dr̃ña. q2 verbum defectiuum est verbum qd̃ habet defectum temporū modorū et personarum. sicut explicit meminit queso ꝛc. Sed verbum anormalum vel irregulare est verbum quod nō in omnibus modis et temporibus in quibus inuenitur directe ſm vocem et regularem obseruantiam coniugatur. vt sum qd̃ in secunda persona habet es. Et sunt quatuor verba anormala scz sum volo fero et edo. Et hoc est verum capiendo anormala proprie. q2 capiendo ea large tunc fio etiā est verbum anormalum. Et dicitur anormalum ab a quod est sine et norma regula. quasi verba nō habentia regularem formationem. Et tantum pro quo deus sit benedictus in secula seculorum. Amen.

Explicit compēdiosa octo par

tiū orationis editio. nuper denuo emendata atq̃ diligēter impressa Liptzck per ꝓuidum ꝛ honestum virum Baccalarium vuolfgangū monacensem Anno supra millesimumquingentesimum nono. Die vero. xxviij. Mensis Aprilis foeliciter finitum.

[illegible]

Candida [illegible]

Parma [illegible]

[illegible]

Oppositio est quedam distantia terminorum oppositorum ut [illegible]

[illegible]

[illegible] secundum [illegible]

[illegible]

Analoga est [illegible]

[illegible] longa et [illegible]

Sanguis [illegible] flegma colera

[illegible] fallacia

[illegible]